ATLANTIDA

David Gibbins

**Je to thriller, je to historie,
je to dobrodružství...
Je to „Šifra mistra Leonarda“
pod mořem!**

**Víte, kde ležela bájná civilizace?
Hrdinové téhle knihy to vědí,
a právě proto jim jde o život...**

„Co vidíš?“
Hlas, který se z reproduktoru ozval,
zněl podivně přiškrceně.
„Oprav mě, jestli se pletu.
Sfinga má lví tělo a lidskou hlavu, je to tak?“
„Přesně.“
„A co pro změnu tohle?“
Costas přepnul podmořské reflektory na plný výkon.
Jackovi se vysoko nad hlavou naskytla podívaná
nádherná a děsivá zároveň. Hotová noční můra.
Jako kdyby blesk za noční bouře odhalil obrovské
zvíře, které se nad nimi tyčilo a jeho tvary
se rýsovaly jako temná silueta v přízračném svitu
pronikajícím valícími se mračny.
Zíral jako zhypnotizovaný a sotva dokázal vzít
na vědomí výjev, na který je nemohly připravit
ani veškeré jejich zkušenosti, ani léta bádání
a objevů, ať byly jakkoli mimořádné.
Byla to ohromná býčí hlava.

www.metafora.cz

ISBN 80-7359-030-1

9 788073 590307

ATLANTIDA

DAVID GIBBINS

Přeložili Pavel Kaas a Michael Havlen

Copyright © 2005 David Gibbins

Translation © Pavel Kaas, Michael Havlen, 2006

All rights reserved ISBN

80-7359-030-1

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl co nejsrdečněji poděkovat svému agentovi Luigimu Bonomimu, mým editorům Harriet Evansové a Billu Masseymu, jakož i Jane Hellerové. Rovněž děkuji Amandě Prestonové, Amelii Cumminsové, Vanesse Forbesové, Gaie Banksové, Jenny Batemanové a Catherine Cobainové. Děkuji celé té spoustě přátel, kolegů a institucí. Díky nim všem se z mé několikaleté práce na přípravě této knihy stalo hotové dobrodružství a praktická archeologie pro mě byla stejně vzrušující jako románová fikce. Děkuji Ann Verrinder Gibbinsové, která mě jako předsedkyně výboru NATO pro přírodní vědy pozvala na Kavkaz a ještě dál a pak mi poskytla dokonalý azyl pro psaní. Děkuji Alanovi, Hughovi a „klukům“. Děkuji Angie a především naší báječné dcerce Molly, která přišla, když tato kniha byla teprve ve stadiu nápadu, a provázela mě po celou dobu, kdy jsem na ní pracoval.

Toto dílo je fikce. Jména, postavy, instituce, místa a události jsou dílem autorovy představivosti nebo jsou použity náhodně a nemohou být považovány za reálné. Jakákoli podoba se skutečnými nebo jinými fiktivními událostmi, místy, organizacemi nebo osobami, ať již žijícími nebo zemřelými, je zcela náhodná. Faktické pozadí je popsáno v doslovu autora na konci knihy.

Současná mapa Středomoří

„Velké části světa kdysi vládla mocná říše. Její vládcové žili v obří citadele tyčící se nad mořem jako obrovský a dosud nikdy nevídaný labyrint chodeb. Dokonale ovládali práci se zlatem a slonovinou a byli neohroženými zápasníky s býky. Protože se však vzepřeli mocnému bohu moří Poseidonovi, citadela byla pohlcena vlnami jediné ohromné záplavy a její obyvatele už nikdy nikdo nespatřil.“

Prolog

Stařec se šouravě zastavil a zdvihl hlavu. Pocítil úplně stejnou posvátnou bázeň, jako když chrám spatřil poprvé. V jeho rodných Aténách nebylo nikdy postaveno nic podobného. Vysoko nad ním monumentální brána jako by nesla všechnu tíhu nebes a její kolosální pilíře vrhaly v měsíčním svitu stíny daleko do pouště, za hranice chrámového území. Vpředu se rýsovaly řady obrovských sloupů, které se tyčily v temném předsálí chrámové lodi, jež připomínalo ohromnou jeskyni. Jejich leštěný povrch byl pokryt hieroglyfickými nápisy a lidskými postavami, jež byly v mihotavém světle pochodní sotva viditelné. Jediným náznakem vypovídajícím o tom, co je dál, byl syčivý větřík, z něhož mrazilo. Ten s sebou přinášel zatuchlý pach kadidla, jako by někdo právě otevřel dlouho zapečetěnou hrobku. Stařec se proti své vůli zachvěl. Jeho filozofický přístup na okamžik ustoupil iracionálnímu strachu z neznáma, strachu z moci bohů, které se nedařilo usmířit a kteří se pranic nezajímali o blaho jeho lidu.

„Pojď, Řeku.“ Ta slova sykla z temnoty, když strážce zapálil pochodeň od jednoho z ohňů v bráně a její mihotavý plamen ozářil štíhlou šlachovitou postavu, zahalenou pouze bederní rouškou. Když muž vykročil kupředu, směr jeho pohybu prozrazoval pouze třepotající se plamen pochodně. Jako obvykle se zastavil ve vchodu do vnitřní svatyně a netrpělivě čekal na starce, který se za ním shrbený belhal předsálím. Strážce nepociťoval vůči tomuto *Helénovi*, tomu Řekovi, nic než pohrdání. Opovrhoval jeho holou hlavou i nepěstěným vousem a nekonečnými otázkami a vadilo mu, že kvůli němu musí v chrámu, každý večer čekat mnohem déle, než by bylo třeba. Tím, že pořizoval zápisky do svitků, dělal Řek to, co bylo ve skutečnosti vyhrazeno pouze kněžím.

Teď už se ale strážcovo pohrdání měnilo přímo v zášť. Právě dnešního rána se jeho bratr Set vrátil z Naukratidy, rušného přístavu rozkládajícího se v místech, kde se vody Nilu zakalené po záplavách vlévaly do Velkého vnitřního moře. Set byl zaražený a posmutnělý. Celou zásilku látek z otcovy dílny ve Fajjúmu svěřili řeckému kupci, který mu nyní sdělil, že o ni při ztroskotání lodi přišli. Už dříve

zlolajné Řeky podezírali, že budou těžit z jejich neznalosti obchodních triků. Nyní se neblahé tušení změnilo v jistotu a v nenávist. Byla to jejich poslední naděje na únik z nuzného života v klášteře, kde byli odsouzeni k existenci pouze nepatrně lepší, než vedli paviáni a kočky číhající v temných výklencích za sloupovím.

Strážce na blížícího se starce upřel pohled, z něhož čišely hněv a zášť. Říkali mu *Zákonodárce*. „Já ti předvedu," zašeptal si strážce pro sebe, „co si o tvých zákonech myslí mí bohové, Řeku."

Jak oba muži sestupovali po schodech, dech kadidla stále sílil a ticho prolomilo mumlání, jež bylo postupně čím dál výraznější. Před nimi se tyčily dva sloupy zakončené nahoře sokolími hlavami. Sloupy sloužily jako veřeje ohromných bronzových vrat, která se otevírala ven – proti nim. Interiér vnitřní svatyně už ani nemohl víc kontrastovat s hrůzostrašnou majestátností předsálí. Tisíce mihotavých světel připomínajících světlušky uprostřed noci tu vyskakovaly z keramických olejových lamp rozesetých po celém sále vytesaném do skály, jež tu stála odnepaměti. Od stropu visely důmyslně zdobené bronzové kadidelnice, z nichž se valily chomáčovité cáry kouře, které celou síň halily do průsvitné mlhy. Zdi byly posety výklenky připomínajícími hrobky nekropole, jenže zde nebyly vyplněny vysušenými nebožtíky a urnami s popelem, nýbrž vysokými nádobami bez víka, přes jejichž okraje vykukovaly papyrové svitky.

Přímo naproti vchodu bylo vidět vyrovnané řady mužů. Někteří seděli se zkříženýma nohama na rákosových rohožích a měli na sobě pouze bederní roušky, všichni bez rozdílu se však hrbili nad nízkými stolky. Někteří opisovali svitky, které měli rozvinuté vedle sebe, jiní přepisovali to, co jim diktovali černě odění kněží, jejichž tlumené proslovy splývaly do tichého nesourodého chóru. Právě ten slyšeli už cestou sem. Zde bylo *skriptorium*, písárna, ohromný sál vědění a moudrosti. Zde se ukládalo psané i zapamatované poznání předávané jedním knězem druhému už od úsvitu věků. Informace uložené v těchto zdech byly dokonce ještě starší než stavitelé pyramid.

Strážce ustoupil do stínu schodiště. Jemu byl vstup do tohoto sálu zapovězen, a tak měl před sebou jen dlouhé čekání, než nadejde čas Řeka zase doprovodit zpátky. Dnešního večera však nemusel jen

rozmrzele a podrážděně odpočítávat vlekoucí se čas. Oddával se chmurnému uspokojení z toho, co se mělo této noci odehrát.

Stařec se netrpělivě šoural dál. Už se zjevně nemohl dočkat, až se dá do díla. Toto byl jeho poslední večer v chrámě, a tedy i poslední šance odhalit rouško tajemství, jímž byl od své předchozí návštěvy úplně posedlý. Nazítří začínaly oslavy svátku Thovta, které měly trvat celý měsíc a během nichž byli všichni nováčci z chrámu vykázáni. Věděl, že člověku zvenčí slyšení u velekněze už víckrát uděleno nebude.

Řek ve svém chvatu při příchodu do sálu zakopl a upustil svitek i pera. Ten rámus na okamžik vyrušil písaře z práce. Stařec si cosi podrážděně mumlal a omluvně se kolem sebe rozhlížel, než si to všechno zase sesbíral a šoural se mezi sedícími muži dál směrem k přístavku na opačném konci sálu. Schýlený vešel nízkým průchodem a posadil se na rákosovou rohož. Jen ze svých předešlých návštěv mohl usuzovat, že v temnotě před ním už sedí někdo další.

„Solone Zákonodárce, jsem velekněz Amenhotep."

Ten hlas byl sotva slyšitelný. Zněl jen nepatrně hlasitěji než šepot a působil tak staře, jako by jím hovořil některý z bohů. Vzápětí zazněl znovu.

„Přišel jsi do mého chrámu v Susách a já tě přijal. Hledáš poznání, a já dávám to, co sdělují bohové."

Když si Řek odbyl obřadné pozdravy, rychle si upravil bílou řízu na klíně a rozložil si svitek. Amenhotep se vyklonil z temnoty jen natolik, aby Řek mohl v mihotavém svitu pochodně rozeznat rysy jeho tváře. Solon jej viděl už mnohokrát, stejně se však pokaždé v duchu zachvěl. Amenhotepův obličej vypadal, jako by byl bez těla. Připomínal světélkující masku zavěšenou v temnotě nebo nějaký přízrak nahlížející sem z bran podsvětí. Byl to obličej mladého muže, jenž ustrnul v čase, jako by byl mumifikovaný. Kůži měl napjatou a průsvitnou jako pergamen a jeho oči byly potažené mléčnou blankou slepoty.

Amenhotep byl starý, ještě než se Solon narodil. Říkalo se, že ho za časů Solonova praděda navštívil i Homér a že to byl právě Amenhotep, kdo mu vypravoval o obléhání Troje, o Agamemnonovi, Hektorovi a Heleně, stejně jako o Odysseových dobrodružstvích.

Solon by se jej na to byl nesmírně rád zeptal a zajímala by ho i spousta dalších věcí, porušil by tím však dohodu, že se starého kněze nebude na nic vyptávat.

Solon se nyní soustředěně předklonil. Byl odhodlán nenechat si při své poslední návštěvě ujít vůbec nic. Konečně Amenhotep opět promluvil, ale jeho hlas zněl i tentokrát spíš jenom jako vydechnutí přízraku.

„Zákonodárce, pověz mi, o čem jsem hovořil včera."

Solon rychle rozvinul svitek a přelétl pohledem natěsnané řádky. Po chvilce se dal do čtení. Plynně tlumočil z řečtiny do řeči Egypťanů, jíž nyní hovořili.

„Velké části světa kdysi vládla mocná říše." Musel si v přítmí usilovně namáhat zrak. „Její vládcové žili v obří citadele tyčící se nad mořem jako obrovský a dosud nikdy nevídaný labyrint chodeb. Dokonale ovládali práci se zlatem a slonovinou a byli neohroženými zápasníky s býky. Protože se však vzepřeli mocnému bohu moří Poseidonovi, citadela byla pohlcena vlnami jediné ohromné záplavy a její obyvatele už nikdy nikdo nespatřil." Solon dočetl a v očekávání vzhlédl. „Tady jsi skončil."

Starý kněz promluvil až po takové době, že to Solonovi připadalo jako věčnost. Jeho rty se přitom sotva pohybovaly a hlas zněl jako tlumené mumlání.

„Dnes ti povím mnoho věcí, Zákonodárce. Nejprve ti však budu vyprávět o onom ztraceném světě, o zpupném městě smeteném bohy z povrchu zemského, o městě, jemuž říkali Atlantis."

Řek odložil pero až po řadě hodin. Když stáčel svitek, ruka ho bolela od nepřetržitého psaní. Amenhotep domluvil. Vyšel měsíc v úplňku, který ohlašoval začátek Thovtova svátku, a kněží museli chrám připravit, než sem za úsvitu začnou přicházet první prosebníci.

„To, co jsem ti řekl, Zákonodárce, bylo uloženo zde a nikde jinde." Amenhotep si pokrčeným prstem zvolna poklepal na čelo. „Odedávna je dáno, že my veleknězi, kteří nesmíme opustit tento chrám, musíme toto vědění uchovávat jako svůj poklad. Jen díky nařízení *astrologa*, chrámového věštce, ses sem řízením božského Usira dostal ty." Starý kněz se nachýlil kupředu a po rtech mu přelétl

chabý náznak úsměvu. „Jedno si zapamatuj, Zákonodárce – já nemluvím v hádankách jako tví řečtí věštci, ale hádanky se mohou skrývat v tom, co říkám. Sděluji předávanou pravdu, nikoli pravdu svých vlastních úvah. Přišel jsi sem naposled. Nyní odejdi.“ Když tvář připomínající oživlého umrlce zmizela v temnotě, Solon pomalu vstal, na okamžik zaváhal a naposledy se ohlédl. Teprve pak se sehnul a vešel do vyprázdněné písárny. Zamířil k bráně osvětlené plameny pochodní.

Východní obzor už se zvolna začínal barvit narůžovělým příslibem svítání a slabý ranní svit podmalovával měsíční světlo, které dosud tančilo ve vodách Nilu. Starý Řek osaměl. Strážce ho jako obvykle opustil na hranici chrámu. Řek si s úlevou povzdechl, když míjel chrámové sloupořadí. Hlavice ve tvaru palmových listů byly tolik odlišné od prostých řeckých forem… Naposledy pohlédl k Posvátnému jezeru s jeho strašidelným šikem obelisků, sfing s lidskými hlavami a kolosálních soch faraonů. S potěšením to všechno nechal za sebou a spokojeně vykročil po prašné cestě k vesnici domků z hliněných cihel, kde bydlel. V rukou svíral převzácný svitek a na rameni ho tížila brašna, v níž se natřásal těžký váček. Zítra, ještě než odejde, obětuje zlato bohyni Neit, jak Amenhotepovi slíbil, když spolu hovořili poprvé.

Stále ještě nevycházel z úžasu nad tím, co vyslechl. Zlatý věk, éra nádhery, jakou si nedokážou představit dokonce ani faraoni. Plémě, které ovládalo všechna umění a řemesla, rasa, jež vládla ohni, kamení i kovu. A přece to byli jen lidé, nikoli titáni jako bájní Kyklopové, kteří vystavěli starobylé zdi Akropole. Nalezli božské ovoce a utrhli je. Jejich citadela zářila jako hora Olymp. Opovážili se vzepřít bohům a bohové je nemilosrdně potrestali.

Ale žili.

Ve svém rozjímání si ani nevšiml dvou temných postav, které se vyplížily z úkrytu za zdí, když vešel do vesnice. Úder přišel naprosto nečekaně. Když se sesul k zemi, ještě než jej obestřela temnota, maně si uvědomil čísi ruce, které mu strhly vak z ramene. Jedna z postav mu vyrvala z prstů svitek, rozškubala ho na kousky a mrštila jimi někam do temné uličky plné smetí a odpadků. Pak obě postavy

zmizely stejně rychle a tiše, jako se objevily. Krvácející Řek zůstal v bezvědomí ležet v prachu.

Když přišel k sobě, ze své poslední noci v chrámu si nepamatoval zhola nic. Po zbytek života o čase stráveném v Susách sotvakdy promluvil a už nikdy nenapsal ani řádku. Amenhotepova moudrost už nikdy neopustila svatyni chrámu, a když zemřeli poslední kněží a nilské bahno pohltilo chrám i klíč k nejhlouběji zasutým tajemstvím minulosti, zdálo se, že je ztracena navždy.

Kapitola 1

„Něco takového jsem v životě neviděl!“ Ta slova pronesená hlasem zajíkajícím se vzrušením zazněla z hladiny za zádí průzkumné lodi, kde se právě vynořil potápěč ve skafandru. Doplaval k žebříku, sundal si ploutve a masku a podal je kapitánovi, který už vyčkával u zábradlí. Ztěžka se vytáhl nahoru. Jakmile ho přestala nadnášet voda, ztratil pod tíhou kyslíkových lahví na zádech na okamžik rovnováhu a nebýt silných paží, které jej včas zachytily, byl by se svalil na palubu. Muže ve skafandru, z něhož ještě kapala voda, okamžitě obklopili ostatní členové týmu, kteří na něj čekali na lodi.

Jack Howard sešel po schůdcích z můstku a s úsměvem se na přítele zadíval. Stále ještě žasl nad tím, jak čile se i při své robustní postavě dokáže pod vodou pohybovat. Když se proplétal mezi potápěčskou výstrojí na zadní palubě, neodpustil si posměšné rýpnutí. Vzájemné popichování se mezi nimi za ta léta stalo tradicí.

„Už jsme si mysleli, že sis odskočil do Atén a dal sis s tatíkem u bazénu panáka. Cos našel? Ztracený poklad královny ze Sáby?“

Costas Kazantzakis se přidržoval zábradlí a zvolna se k Jackovi blížil. Nyní jen netrpělivě zavrtěl hlavou. Byl příliš rozrušený, než aby se namáhal s odkládáním výstroje. „Ne,“ hekl. „Mluvím úplně vážně. Jenom se na to koukni,“

Jack se v duchu modlil, aby se dočkal dobrých zpráv. Měli za sebou sólový ponor na naplaveninu ukrývající podmořskou sopku, a dva potápěči, kteří Costase následovali, se měli vynořit, jakmile si odbudou dekompresní pauzu. Tuto sezonu to bylo poslední potápění.

Costas rozepjal karabinu a sňal pouzdro s podmořskou videokamerou. Okamžitě stiskl tlačítko pro přetáčení. Ostatní členové týmu se shlukli za vysokým Angličanem, který zapnul miniaturní obrazovku a pustil video. Vzápětí Jackův skeptický úsměšek vystřídal výraz čirého úžasu.

Podmořské záběry byly osvětlené výkonnými reflektory, díky nimž byly i v přítmí téměř stometrové hloubky znát barvy. Dva potápěči klečeli na mořském dně vedle airliftu, výkonné vakuové pumpy poháněné nízkotlakou vzduchovou hadicí, která na

ohledávaném místě odsávala nános. Jeden z potápěčů s námahou udržoval airlift na místě, zatímco druhý opatrně vháněl sediment do ústí pumpy. Tímto způsobem se na mořském dně odhalovaly nálezy právě tak, jako kdyby archeolog na souši použil lopatku.

Když kamera najela blíž, objevil se v dramaticky detailním záběru předmět zájmu obou potápěčů. Temné obrysy viditelné na svahu nebyly tvořeny horninou, nýbrž natěsnanou masou kovových desek uložených ve vzájemně se překrývajících řadách jako střešní tašky.

„Usňové ingoty," pronesl vzrušeně Jack. „A jsou jich stovky. A je tam vidět i ochranná vrstva z otepí, přesně jak to Homér popisuje u Odysseovy lodi."

Každá deska byla asi metr dlouhá a měla jasně patrné vystupující rohy. Tvar desek skutečně připomínal staženou a napnutou hovězí kůži. Právě to byl charakteristický obrys měděných ingotů typický pro dobu bronzovou. Nález podle všeho pocházel z časů, od nichž je dělilo víc než tři a půl tisíce let.

„Vypadá to na starší typ," ozval se jeden ze studentů, kteří byli rovněž členy výzkumného týmu. „Šestnácté století před naším letopočtem?"

„Nepochybně," odvětil Jack. „A pořád jsou v řadách tak, jak byly ukládány, což znamená, že trup by mohl být zachovalý. Možná máme nejstarší loď, jaká kdy byla objevena."

Jackovo vzrušení ještě vzrostlo, když kamera přejela po svahu. Mezi ingoty a potápěči se tyčily tři obrovské keramické nádoby. Každá byla vysoká jako dospělý muž a v průměru měla určitě přes metr. Vypadaly přesně jako amfory, které Jack viděl v historických skladištích v Knossu na Krétě. Uvnitř viděli hromady pohárů zdobených nádherně naturalistickými vzory chobotnic a dalšími mořskými motivy, jejichž tvary dokonale ladily s vzhledem mořského dna.

Nebylo pochyb, že objevili pozůstatky minojské kultury, pozoruhodné ostrovní civilizace, jež dosáhla největšího rozkvětu v době střední a nové egyptské říše, ale pak někdy kolem roku 1400 před naším letopočtem náhle zanikla. Jedním z nejsenzačnějších objevů minulého století byl Knossos, pověstný Minotaurův labyrint.

Anglický archeolog Arthur Evans se podle vzoru Heinricha Schliemanna, objevitele Troje, rozhodl dokázat, že legenda o aténském králi Theseovi a jeho milované Ariadně se zakládá na pravdě právě tak jako báje o trojské válce. Rozsáhlý palác jižně od Heraklionu mu byl klíčem k bádání po stopách ztracené civilizace, kterou podle jejího legendárního krále nazval minojskou. Spleť chodeb a místností dodávala legendě o Theseově souboji s Minotaurem mimořádnou věrohodnost a naznačovala, že řecké báje pocházející z pozdější doby jsou reálným dějinám bližší, než se kdo odvážil byť i jen pomyslet.

„Jo!“ Jack se ve vítězném gestu rozmáchl pěstí do prázdna. Jeho obvyklá zdrženlivost vzala tváří v tvář tomuto skutečně epochálnímu objevu na okamžik zasvé. Tohle pro něj bylo vyvrcholení všech těch let soustředěného úsilí. Splnil se mu sen, jemuž se oddával už od dětství. Podařil se mu objev, který si nezadal s odhalením Tutanchamonovy hrobky. Objev, který jeho týmu zajistí čelné místo v dějinách archeologie.

Jackovi by tyto záběry úplně stačily. Bylo toho ale víc, daleko víc, a on jen stál úplně hypnotizovaný tím, co viděl na displeji. Kamera sjela až k potápěčům na nánosovém prahu pod blokem ingotů.

„Tohle bude nejspíš záď,“ poznamenal Costas a ukázal na obrazovku. „Hned za tím prahem je řada kamenných kotev a dřevěné kormidlo.“

Úplně vpředu bylo vidět mihotající se žlutý odlesk, jenž vypadal jako vodou lomený odraz světel reflektorů od nánosu na dně. Jakmile však kamera najela blíž, všichni přihlížející sborově vydechli ohromením.

„To není písek,“ zašeptal jeden ze studentů.

„To je zlato!“

Teprve když pochopili, nač se to vlastně dívají, byli schopni vnímat tu neuvěřitelnou nádheru. Uprostřed byl vidět překrásný zlatý pohár samotného krále Minoa. Zdobil ho reliéf, který s dokonalou plastičností znázorňoval zápas s býkem. Hned vedle spatřili zlatou sochu ženy v životní velikosti s pažemi vztaženými v gestu nábožného uctívání a s účesem připomínajícím spletenec hadů. Nahé

prsy byly nádherně vyřezány ze slonoviny a podle mihotavého barevného oblouku poznali, že krk sochy zdobí drahokamy. Vpředu ležela hromada bronzových mečů se zlatými jilci, jejichž čepele byly vykládané stříbrem a modrou glazurou s reliéfy bojových výjevů.

Nejzářivější lesk ale vycházel z míst těsně před oběma potápěči. Zdálo se, že každé mávnutí potápěčovy ruky odhaluje další blyštivý předmět. Jack rozeznával zlaté pruty, královské pečeti, klenoty a diamantové korunky z umně propletených listů. To všechno na sobě bylo natěsnáno, jako by to vypadlo z ohromné pokladnice.

Pak se záběr prudce posunul vzhůru k potápěčskému lanu a obrazovka náhle potemněla. Na palubě se rozhostilo ohromené ticho. Jack spustil ruku s kamerou a pomalu zdvihl hlavu.

„Myslím, že máme práci," pronesl tiše.

Jack vsadil svoji pověst na hodně nejistou kartu. Od té doby, co získal doktorát, věnoval celé desetiletí soustředěné snaze o objevení vraku z minojské civilizace. Právě tento objev měl potvrdit jeho teorii o tom, že v době bronzové ovládali příslušníci této kultury moře. Postupně dospěl k přesvědčení, že největší šanci skýtá shluk útesů a ostrůvků přibližně sto dvacet kilometrů severovýchodně od Knossu.

Po celé týdny však pátrali marně. Před několika dny se všechny jejich naděje upnuly k nálezu jiného vraku. Vzápětí však zažili zklamání, když zjistili, že pochází z dob starého Říma. Jack toto ponoření považoval za poslední v letošní sezoně. Dnes hodlali pouze vyzkoušet nové vybavení pro další projekt. Zase jednou se ukázalo, že Jacka se štěstí drží.

„Stalo by se ti něco, kdybys mi pomohl?"

Costas vyčerpaně klesl k zábradlí na zádi „mořského hledače pokladů", jejich lodi jménem *Seaquest*. Pořád měl na zádech kyslíkové láhve a voda na obličeji už se mu mísila se stružkami potu, v nichž se ostře odráželo světlo pozdně odpoledního slunce, zvolna klesajícího do vln Egejského moře.

Vzhlédl ke štíhlé postavě, jež se nad ním tyčila. Do Jacka by nikdo neřekl, že je potomkem jednoho z nejstarších rodů v Anglii. Snad jedinou známkou urozeného původu byla jeho nedbalá

elegance. Jeho otec byl dobrodruh, který se ke svému šlechtickému titulu nehlásil a své bohatství využíval k tomu, aby s sebou celou rodinu tahal po těch nejodlehlejších koutech světa. Nekonvenční výchova z Jacka udělala samorosta, který byl neuspokojenější o samotě a na nikoho se nehodlal vázat. Byl rozeným vůdcem, jenž si dokázal udržet přirozenou autoritu a respekt.

„Co by sis beze mě počal?“ zaryl si Jack s úsměvem, když Costasovi sundával ze zad kyslíkové láhve. Costas, syn řeckého rejdaře, zavrhl svůj někdejší životní styl playboye a strávil deset let studiem na Stanfordu a Massachussettském technickém institutu, odkud vyšel jako odborník na potápěčské technologie. Obklopen neskutečnou změtí přístrojů a zařízení, s nimiž dokázal pracovat snad jen on sám, zdánlivě bez námahy přicházel s úžasnými vynálezy, které usnadňovaly podmořské bádání. Jeho vášeň pro náročné úkoly kráčela ruku v ruce se společenskou povahou, což byla pro profesi, kde to bez týmové práce nešlo, obrovská deviza.

Seznámili se na základně NATO v turecké Smyrně, kam byl Jack přidělen do námořní zpravodajské školy a kde Costas pracoval jako civilní poradce ústavu UNANTSUB, jenž se zabýval výzkumem a vývojem protiponorkové výzbroje. Pár let nato Jack Costase vyzval, aby k němu nastoupil na IMU, Mezinárodní námořní univerzitu. Tato instituce už byla jejich domovskou základnou více než deset let. Jack od té doby jako ředitel pro terénní provoz vytvořil flotilu čtyř lodí s více než dvousetčlenným personálem a Costas, jenž si budoval čím dál tím silnější pozici v technickém oddělení, si vždycky našel čas, aby se k Jackovi připojil, kdykoli bylo na obzoru něco zajímavého.

„Díky, Jacku.“

Costas pomalu vstal. Byl tak unavený, že mu ani nebylo do řeči. Sahal Jackovi sotva po ramena, zato ale měl hrudník jako medvěd a jeho paže i osobnost jako by byly dědictvím po generacích námořníků a rybářů. Pro tento projekt měl stejnou slabost jako Jack, a právě teď ho najednou úplně zmohlo vzrušení z nečekaného objevu. To on pomohl celou expedici nastartovat. Využil přitom i otcových konexí na řeckých úřadech. Ačkoli se nyní pohybovali v mezinárodních vodách, podpora řeckého námořnictva pro ně byla

nedocenitelná. Mimo jiné měli díky ní stálý přísun lahví s čistým kyslíkem, které byly pro jejich práci naprosto nezbytné.

„Jo, málem bych zapomněl.“ Costasův osmahlý obličej se rozzářil úsměvem, když si sáhl pod skafandr. „To jen kdyby tě snad napadlo, že jsem si to celé vymyslel.“

S triumfálním leskem v očích vylovil balíček zabalený v ochranné vrstvě neoprenu a podal jej Jackovi. Tomu pod tíhou záhadného předmětu klesla ruka. Nečekal, že bude vážit tolik. Odhrnul obal a zajíkl se úžasem.

Objevil se tlustý kovový disk velký přibližně jako jeho dlaň. Povrch měl tak hladký, jako by byl vyroben teprve docela nedávno. Jack na první pohled poznal tmavý odstín zlata bez příměsí, s ryzostí blížící se mincovnímu kovu.

Na rozdíl od mnoha svých akademických kolegů Jack nikdy nepředstíral, že ho poklady nepřitahují. Na okamžik se plně poddal vzrušení z toho, že drží v ruce několik kilogramů ryzího zlata. Když zdvihl disk ke slunci a natočil ho, udeřil jej do očí ostrý jas, jako by tajemný předmět uvolnil ohromnou vlnu energie, jež se v něm za ta tisíciletí, co ležel na mořském dně, nashromáždila.

Ještě větší nadšení se ho ale zmocnilo, když si všiml, že se sluneční paprsky odrážejí od nějakých značek na povrchu. Spustil ruku tak, aby se disk ocitl v Costasově stínu, a přejel prsty po zářezech. Všechny se nacházely pouze na vypouklé straně.

Uprostřed byl podivný obrazec z rovných čar, připomínající ze všeho nejvíc velké tiskací písmeno H, z jehož příčné spojovací čáry byla spuštěna kolmice. Po obou stranách vystupovaly čtyři čáry ve tvaru jakéhosi hřebenu. Kolem okraje disku byly vidět tři soustředné kroužky, každý rozdělený na dvacet úseků. V každém pak byl do kovového povrchu vyražen jiný symbol. Vnější kruh Jackovi připadal jako piktogramy, symboly s významem slov nebo výrazů. Na první pohled rozeznal lidskou hlavu, kráčející postavu, veslo, loď a obilný snop. Vnitřní úseky byly zarovnány s dílky okrajového okruhu, obsahovaly však jenom nějaké čárové znaky. Každý byl jiný, vypadaly však spíš jako písmo jakési abecedy než jako piktogramy.

Costas jen stál a díval se, jak si Jack prohlíží disk. V tu chvíli nic kolem sebe nevnímal. Ten lesk v jeho očích už Costas znal. Jeho

přítel se právě dotýkal artefaktu z éry hrdinů, z doby zakleté do mýtů a legend, přesto však podivuhodně odhalované skvostnými paláci a citadelami, velkolepými uměleckými díly a nádherně zdobenými zbraněmi. Komunikoval s dávnými hrdiny způsobem, jaký umožňovaly pouze lodní vraky. Držel v ruce předmět nevyčíslitelné ceny, který nezavál prach dějin a uchován byl až do okamžiku katastrofy.

Jack disk několikrát obrátil a znovu se zahleděl na znaky. V duchu se vracel k univerzitním přednáškám z historie písma. Něco podobného už viděl. V duchu si umínil, že musí ten obrázek elektronickou poštou poslat světoznámému odborníkovi na písma starověkého Řecka profesoru Jamesi Dillenovi, svému někdejšímu učiteli z Cambridge.

Podal disk Costasovi. Slova byla zbytečná. Pospíšil si za ostatními, kteří se teď shlukli u žebříku na zádi. Pohled na zlato jej jen vybičoval k ještě většímu úsilí. Největší nebezpečí pro archeologii se skrývalo právě v mezinárodních vodách, v území nikoho, kde neplatila jurisdikce žádné země. Každý pokus uplatnit mezinárodní námořní právo tu byl předem odsouzen k nezdaru. Problémy se střežením tak rozsáhlé plochy byly zjevně neřešitelné. Díky technickému pokroku byly dálkově ovládané ponorky podobného typu, jaký se použil při objevování *Titaniku*, v poslední době jen o něco málo nákladnější než obyčejné auto. Podmořské bádání, jež bývalo kdysi doménou několika málo institucí, se stalo dostupným pro všechny, což vedlo k rozsáhlému ničení historických nalezišť. Organizovaní vykradači památek vybavení špičkovými technologiemi rozrývali mořské dno bez jakýchkoli záznamů pro příští generace a historické předměty nenávratně mizely v majetku soukromých sběratelů. Týmy Mezinárodní námořní univerzity, IMU, však proti sobě neměly jen legální konkurenci. Ukradené starožitnosti se stávaly vyhledávaným platidlem i ve zločineckém podsvětí.

Jack pohlédl ke stanovišti časoměřiče, a když naznačil, že se chce ponořit, pocítil ten důvěrně známý příliv adrenalinu do žil. Soustředěně si začal chystat výstroj, nastavovat potápěčský počítač a kontrolovat tlak v lahvích. Postupoval s metodickou rutinou

zkušeného profesionála, jako by na dnešním ponoření nebylo vůbec nic výjimečného.

Ve skutečnosti však byl bez sebe vzrušením.

Kapitola 2

Maurice Hiebermeyer se napřímil a otřel si čelo. Na okamžik se zahleděl na ruku s lesknoucími se stopami potu, který mu bez ustání vyrážel po obličeji. Pak se podíval na hodinky. Bylo už skoro poledne. Práce se toho dne chýlila ke konci a pouštní vedro začínalo být nesnesitelné. Prohnul se v zádech a přivřel oči. Teprve nyní si uvědomil, jak ho z více než pětihodinového ohýbání nad zaprášeným výkopem bolí celé tělo. Pomalu vykročil do středu prohledávaného úseku, aby vykonal obvyklou závěrečnou obhlídku. V klobouku se širokou krempou, s brýlemi s titěrnými kulatými obroučkami a v šortkách po kolena působil poněkud komicky. Ze všeho nejvíc připomínal cestovatele z devatenáctého století. Nezasvěcenec by ho rozhodně nepovažoval za jednoho z nejuznávanějších egyptologů na světě.

Mlčky přihlížel, jak práce na vykopávkách pokračují. Do jeho myšlenek zazníval důvěrně známý cinkot krumpáčů a občasné zavrzání kolečka. Možná to tu nevypadá tak úchvatně jako v Údolí králů, pomyslel si, zato se tu ale najde daleko víc artefaktů. Objevu Tutanchamonovy hrobky předcházela léta bezvýsledného bádání, kdežto tady měli mumií doslova po kolena. Stovky už jich našli a další objevovali každým dnem, jak se z písku vynořovaly nové a nové chodby.

Hiebermeyer přistoupil k jámě, kde to všechno začalo. Nahlédl přes okraj do podzemního labyrintu. Byla to hotová spleť tunelů vytesaných ve skále a lemovaných výklenky, v nichž byl nebožtíkům po řadu staletí dopřán nerušený věčný spánek. Unikali tu pozornosti vykrádačů hrobů, kteří zničili už tolik královských hrobek. Katakomby vlastně našel neposlušný velbloud. Nešťastné zvíře uhnulo ze stezky a zmizelo v písku, majiteli přímo před očima. Když chlapík doběhl až na místo, v hrůze ucouvl. Spatřil totiž v hloubce pod sebou řady těl, jejichž obličeje k němu civěly vzhůru, jako by mu vyčítaly, že vtrhl na posvátné místo jejich posledního spočinutí.

„Ti lidé jsou s největší pravděpodobností tví předkové," oznámil Hiebermeyer poháněči velbloudů poté, co ho do oázy v poušti dvě stě kilometrů na jih od Alexandrie vyslal tamní Archeologický

institut. Vykopávky prokázaly, že se nemýlil. Obličeje, které velbloudáře k smrti vyděsily, byly ve skutečnosti jen důmyslné malby. Některé byly tak dokonalé, že je překonávala teprve italská renesance. A přece to byla díla řemeslníků, nikoli nějakého velikého malířského mistra starověku, a mumie nebyli velmoži, nýbrž prostí lidé. Většina z nich nežila za vlády faraónů, ale v dobách, kdy Egypt ovládali Řekové či Římané. Byla to doba nové prosperity, v níž zavedení ražby mincí umožňovalo rozkvět bohatství. Právě tehdy si příslušníci nově vzniklé střední vrstvy mohli dovolit zlaté posmrtné schránky a nákladné pohřební rituály. Žili ve Fajjúmu, úrodné oáze, jež se táhla šedesát kilometrů na východ od nekropole k Nilu.

Hiebermeyer si uvědomoval, že pohřebiště představují daleko reprezentativnější výpověď o životě tehdejších lidí a že prozrazují tajemství zrovna tak fascinující jako mumifikovaný Ramesse nebo Tutanchamon. Právě dnešního dopoledne vykopali rodinu tkalců: muže jménem Set a jeho otce a bratra. *Kartonáže*, tabule ze sádry a plátna, jež tvořily vrchní desky rakví, byly zdobeny výjevy z chrámového života. Nápis prozrazoval, že oba bratři byli řadovými strážci chrámu bohyně Neit v Susách, ale podařilo se jim zbohatnout a začali spolupracovat s otcem, který dodával látky Řekům. Podle cenných obětních předmětů, přibalených k mumiím, a masek ze zlatých listů, jež zakrývaly jejich tváře, jejich obchodování jen kvetlo.

„Doktore Hiebermeyere, myslím, že na tohle byste se měl podívat."

Hlas patřil jedné z jeho nejzkušenějších asistentek, egyptské univerzitní studentce, do níž vkládal veliké naděje jako do své budoucí nástupkyně na postu ředitele institutu. Ajša Farúková k němu vzhlédla ze svahu jámy a její pohledná snědá tvář v tu chvíli vypadala jako zjevení z minulosti. Jako by jeden z těch portrétů mumií najednou ožil.

„Budete muset slézt dolů."

Hiebermeyer vyměnil klobouk za žlutou ochrannou přilbu a bázlivě sestupoval po žebříku. Pomáhal mu přitom jeden z místních *feláhů*, které tu zaměstnávali jako námezdní dělníky. Ajša se skláněla nad mumií uloženou v pískovcovém výklenku pouhých pár kroků od

povrchu. Byl to jeden z hrobů, které byly pádem velblouda poškozené, a Hiebermeyer jasně viděl, že v místě, kde terakotová rakev praskla, došlo k částečnému roztržení mumie.

Nacházeli se v nejstarší části naleziště, v mělkém shluku chodeb, který tvořil centrum nekropole. Hiebermeyer horečně doufal, že se jeho studentce podařilo objevit něco, co by potvrdilo jeho teorii, že areál pohřebiště pochází z šestého století před naším letopočtem, tedy více než dvě století předtím, než Egypt dobyl Alexandr veliký.

„Fajn. Tak copak to tu máme?“ Německý přízvuk propůjčoval jeho hlasu břitce autoritativní tón.

Sestoupil z žebříku a protáhl se kolem asistentky. Dával si přitom dobrý pozor, aby mumii nepoškodil ještě víc. Oba si nasadili lehké lékařské roušky, které jim sloužily jako ochrana proti virům a bakteriím, jež mohly dřímat v záhybech mumifikačních obalů a v teple a vlhku jejich plic mohly opět ožít. Zavřel oči a krátce sklonil hlavu. Na tento osobní projev piety nezapomněl nikdy, když otevíral pohřební schránu. Poté, co mrtví prozradili svá tajemství, vždy dohlédl na to, aby byli opět pohřbeni a mohli pokračovat v nastoupené cestě posmrtným životem.

Když byl připraven, Ajša nastavila svítilnu a sáhla do rakve. Opatrně roztáhla rozšklebenou trhlinu, která se táhla jako ohromná zející rána břichem mumie.

„Když dovolíte, napřed to očistím.“

Pracovala s precizností chirurga. Její prsty zručně manipulovaly štětečky a párátky, které měla úhledně rozložené na podnose vedle sebe. Po několika minutách úklidu úlomků, jež nadělala při předchozí práci, nástroje opět odložila a stáhla se k hlavám rakve, aby udělala místo Hiebermeyerovi a on se konečně mohl podívat zblízka.

Ten zkušeným okem přehlédl předměty, které Ajša vylovila z gázové tkaniny, jíž byla mumie omotána. I po všech těch staletích bylo stále cítit nesmírně pronikavé aroma pryskyřice, jíž byla tkanina nasáklá. Rychle rozeznal zlatou *ba*, okřídlený symbol duše, i ochranné amulety ve tvaru kober. Uprostřed podnosu ležel amulet Kebesenefa, strážce útrob, a hned vedle mimořádně nádherná

fajánsová brož ve tvaru sokolího boha s křídly rozepjatými a křemičitanovým povrchem vypáleným do leskle nazelenalého odstínu.

Hiebermeyer protáhl své rozložité tělo podél stěny hrobu, až se sklonil přímo nad trhlinou v obalu mumie. Tělo bylo obráceno k východu, aby mohlo vítat vycházející slunce v symbolickém znovuzrození. Tato tradice sahala snad až do prehistorie. Pod roztrženým zábalem uviděl rezavě zbarvené torzo samotné mumie s vyschlou kůží napjatou na žebrech jako pergamen. Mumie v nekropoli nebyly upravovány stejným způsobem jako mrtvoly faraónů, jejichž těla byla kompletně zbavována veškerých vnitřností a vyplňována balzamovacími solemi. Tady dělalo většinu práce vysušující podnebí pouště, a balzamovači odstraňovali pouze orgány břišní dutiny. A než nastalo období římské nadvlády, upustilo se dokonce i od této procedury. Konzervační účinky pouštního prostředí byly pro archeology pravým požehnáním, právě tak jako naleziště zaplavená vodou, a Hiebermeyer znovu a znovu žasl nad složitými ústrojnými látkami, jež přečkaly tisíce let v téměř dokonalém stavu.

„Vidíte to?“ Ajša už dál nedokázala potlačovat vzrušení. „Tamhle pod vaší pravou rukou.“

„Aha, ano.“ Teprve nyní upoutal Hiebermeyerovu pozornost natržený cár obalu, jehož roztřepený okraj spočíval na pánvi mumie.

Látka byla pokrytá úhlednými znaky. To by samo o sobě nebylo nic neobvyklého, protože staří Egypťané byli proslulí svou horlivostí ve vedení záznamů. Sepisovali sáhodlouhé litanie na papír, který vyráběli splétáním z papyrových vláken. Vyhozený papyrus se používal jako obalový materiál při mumifikaci. Proto jej balzamovači a další řemeslníci zabývající se úpravami nebožtíků sbírali a využívali. Právě tyto útržky patřily k těm nejcennějším nálezům z pohřebišť a byly jedním z důvodů, proč Hiebermeyer navrhl tak rozsáhlé vykopávky.

V tuto chvíli ho však ani tolik nezajímal samotný obsah nalezeného zápisu jako spíš možnost určit ze stylu a jazyka písma stáří mumie. Naprosto chápal Ajšino vzrušení. Roztržená mumie jim skýtala vzácnou příležitost určit její stáří hned na místě. Za normálních okolností by museli čekat celé týdny, než by

konzervátoři v Alexandrii jednotlivé obalové vrstvy pečlivě jednu po druhé odstranili.

„To je řecké písmo," podotkla Ajša. Úcta k nadřízenému pomalu ustupovala nadšení. Teď už se skláněla vedle něj, a když ukázala na papyrus, otřela se mu vlasy o rameno.

Hiebermeyer přikývl. Nemýlila se. Úhledné písmo starých Reků se nedalo s ničím splést. Výrazně se odlišovalo jak od hieratického písma faraónského období, tak i od písma koptského, jímž se v oblasti Fajjúmu psalo v době nadvlády Řecka a Říma.

To Hiebermeyera zmátlo. Jak se mohl fragment řeckého textu dostat k mumii z Fajjúmu ze šestého nebo pátého století před naším letopočtem? Řekům bylo sice v sedmém století dovoleno vybudovat obchodní kolonii v Naukratidě na jednom rameni Nilu, jejich pohyby ve vnitrozemí však byly přísně kontrolovány. Až do roku 332 před naším letopočtem, kdy Egypt dobyl Alexandr Veliký, tu Řekové velké slovo neměli. Bylo nemyslitelné, že by před tímto historickým mezníkem byly egyptské záznamy prováděny v řečtině.

Hiebermeyer měl najednou pocit, jako by ho opouštěly síly. Řecký dokument ve Fajjúmu bude s největší pravděpodobností pocházet z období Ptolemaiovců, makedonské dynastie počínající Alexandrovým vojevůdcem Ptolemaiem I. zvaným Lagus a zakončené Kleopatřinou sebevraždou a obsazením Egypta Římany v roce 30 před naším letopočtem. Jak se mohl ve svém odhadu stáří nekropole o tolik zmýlit? Otočil se k Ajše. V jeho nehybné tváři nebylo po sílícím pocitu zklamání ani stopy.

„Nějak se mi to nezdá. Budu se na to muset podívat pořádně."

Přitáhl si lampu blíž k mumii. Štětečkem, který sebral z Ajšina tácu, opatrně setřel nános prachu z rohu papyru. Objevilo se písmo čitelné tak, jako by bylo zapsáno dnes. Hiebermeyer vylovil lupu, a zatímco si písmo důkladně prohlížel, zatajil dech. Jednotlivé znaky byly drobné a zapsané v souvislé řadě nepřerušované žádnými interpunkčními znaménky. Věděl, že bude zapotřebí spousty času a trpělivosti, než bude hotov kompletní překlad.

Teď šlo hlavně o styl písma. Hiebermeyer měl to štěstí, že studoval u uznávaného lingvisty, profesora Jamese Dillena. Jeho přednášky na něj udělaly nesmazatelný dojem, a přestože od doby,

kdy Hiebermeyer naposledy studoval písmo starých Řeků, uplynula již více než dvě desetiletí, pořád si pamatoval každý detail.

Zanedlouho se mu tvář roztáhla do úsměvu. Otočil se k Ajše.

„Můžeme si oddechnout. Je to z raného období. Jsem si tím jistý. Páté, možná šesté století před naším letopočtem."

S úlevou na okamžik zvřel oči. Ajša jej krátce objala. Odstup mezi studentkou a profesorem byl v tu chvíli zapomenut. Ona to datum uhodla už dřív. Tématem její diplomové práce byly staré řecké zápisy v Aténách, takže o tom věděla víc než sám Hiebermeyer, ale chtěla mu dopřát pocit vítězství, radost, že dosáhl objevu a uspokojení, že obhájil svoji hypotézu o dávném původu nekropole.

Hiebermeyer se znovu zahleděl na papyrus a myšlenky mu v hlavě vířily jako zběsilé. Vzhledem k úhlednému, natěsnanému a nepřetržitému stylu zápisu bylo jasné, že to není žádný administrativní záznam. Žádný obyčejný soupis jmen a čísel. Tohle nebyl ten typ dokumentů, které vytvářeli kupci z Naukratidy. Vyskytovali se snad v tomto období v Egyptě ještě jiní Řekové? Hiebermeyer věděl pouze o příležitostných návštěvách učenců, jimž býval vzácně umožněn přístup k chrámovým archivům. Otec historie Herodotos z Halikarnasu tu kněze navštívil v pátém století před naším letopočtem. Dozvěděl se od nich spoustu zajímavostí z doby před střetem Reků s Peršany, který byl hlavním námětem jeho díla. Řekové sem pronikali i dříve. Byli to aténští úředníci i písaři, jejich návštěvy však nebyly nijak významné a nedochovaly se z nich žádné zápisky.

Hiebermeyer se neodvažoval vyslovit před Ajšou své myšlenky hlasitě. Byl si vědom toho, jak trapně by mohlo zapůsobit předčasné rozhlášení noviny, jež by se mezi čekajícími žurnalisty rozšířila jako stepní požár. Jen těžko se však ovládal. Našli snad opravdu nějaký dávno ztracený mezník historie starověku?

Téměř veškerá literatura, která se ze starověku dochovala, byla známa jen ve formě středověkých kopií, přepisů, které namáhavě pořizovali mniši v klášterech v době po pádu západořímské říše. Většina starobylých rukopisů byla zničena buďto zubem času, nebo nájezdníky či náboženskými fanatiky. Učenci po celá léta usilovně doufali, že egyptská poušť jednou vydá ztracené texty: zápisy, které

budou znamenat zvrat v historii starověku. Především pak snili o nálezu něčeho, co by znamenalo záchranu moudrosti kněží starého Egypta. Chrámová *skriptoria* navštěvovaná Herodotem i jeho předchůdci skrývala tajemství nepřerušené tradice vědění, jež se táhla tisíce let nazpátek, až k úsvitu psaných dějin.

Hiebermeyer v duchu vzrušeně probíral jednotlivé možnosti. Je to snad záznam o putování Židů? Dokument, který by bylo možno postavit na roveň *Starému zákonu*? Nebo je to doklad z konce doby bronzové, z něhož bude možné zjistit, jak to ve skutečnosti bylo s trojskou válkou? Možná že jde o dokument z ještě dávnější historie. Třeba z těchto zápisů vyplyne, že Egypťané nejenom obchodovali s Krétou, která byla v době bronzové kvetoucí civilizací, ale že také budovali skvostné paláce. Egyptský král Minos? Právě tato eventualita Hiebermeyera vzrušovala nejvíce.

Zpátky do reality ho probrala Ajša, která pokračovala v čištění papyru a nyní mu pokynula směrem k mumii.

„Podívejte se na tohle."

Teď se Ajša činila podél okraje papyru, kde svitek vykukoval z nepoškozeného obalu. Opatrně nadzdvihla záhyb plátna a ukázala tam štětečkem.

„Je to nějaký symbol," prohlásila.

Text byl přerušen podivným pravidelně tvarovaným znakem, který byl dosud zčásti skryt pod zábalem mumie. Vypadalo to jako zahradní hrábě s jakýmisi čtyřmi výběžky.

„Co si o tom myslíte?"

„Sám nevím." Hiebermeyer se odmlčel. Nechtěl, aby na něm jeho studentka poznala, že je na rozpacích. „Může to být nějaký numerický znak odvozený nejspíš od klínového písma." V duchu si vybavoval klínovité symboly, které do hliněných tabulek vyrývali písaři starověkého Blízkého východu.

„Tady. Tohle by mohl být klíč." Sehnul se, až měl obličej pouhých pár centimetrů od mumie, a jemně odfoukl prach z textu, který pokračoval za záhadným symbolem. Mezi symbolem a textem bylo jediné slovo, jehož řecká písmena byla větší než nepřerušovaný zápis zbytku dokumentu na papyrovém svitku.

„Myslím, že bych to dokázal přečíst," zahučel. „Vytáhněte mi ze zadní kapsy notes a zapisujte písmena, jak vám je nadiktuji."

Udělala, co jí řekl, a přidřepla si k rakvi s připravenou tužkou. Polichotilo jí, že Hiebermeyer k ní má důvěru a věří, že dokáže zajistit správnost přepisu.

„Fajn. Takže…" Hiebermeyer se odmlčel a zdvihl lupu. „První písmeno je alfa." Posunul se, aby měl lepší světlo. „Pak tau. Potom zase alfa. Ne, škrtněte to. Lambda. A další alfa."

Navzdory stínu, který ve výklenku panoval, se mu na čele hromadil pot. Mírně se odtáhl v obavě, že slaná tekutina začne kapat na papyrus.

„Ný. Pak zase tau. Tohle je, myslím iota. Ano, určitě. A teď poslední písmeno." Aniž by odtrhl zrak od papyru, hmátl na tác po pinzetě a nadzdvihl kousek zábalu, který překrýval konec slova. Opět zápis jemně ofoukl.

„Sigma. Ano, je to sigma. A to je všechno." Hiebermeyer se napřímil. „Fajn. Tak copak tam máme?"

Ve skutečnosti to věděl už ve chvíli, kdy to slovo spatřil, ale jeho mysl se vzpírala přijmout to, co mu přímo křičelo do tváře. Přesahovalo to meze i těch nejdivočejších snů. Naskytla se mu eventualita tak pevně spojená s říší fantazie, že by ji většina vědců jednoduše zavrhla.

Oba jako omámení civěli do zápisníku. To jediné slovo je hypnotizovalo jako nějakým kouzlem. Všechno ostatní najednou pozbývalo významu a mizelo v zapomnění.

„*Atlantis*." Hiebermeyerův hlas zněl jako pouhý šepot.

Odvrátil se, usilovně zamrkal a opět se otočil zpátky. To slovo tam bylo pořád. Mysl mu náhle zavířila zběsilým gejzírem spekulací. Lovil z paměti všechno, co věděl, a snažil se dát si to nějak dohromady.

Léta vědeckého bádání jej naučila začínat s tím, co je nejméně sporné, a ze všeho nejdřív se snažit zasadit svá zjištění do nějakého stanoveného rámce.

Atlantis. Upřeně civěl kamsi do prázdna. Pro naše předky mohla tato pověst znamenat součást mýtu o jejich stvoření, kdy věk titánů ustupoval úsvitu věku člověka. Možná, že je ten papyrus líčením

onoho legendárního zlatého věku, Atlantidy vycházející nikoli z historie, nýbrž z mýtu.

Hiebermeyer se zahleděl do rakve a mlčky zavrtěl hlavou. To nemůže být pravda. To místo, to období… Až příliš mnoho náhod najednou. Jeho instinkt jej dosud nikdy nezklamal a nyní ho vnímal daleko silněji než kdykoli předtím.

Ten důvěrně známý a předvídatelný svět mumií a faraónů, kněží a chrámů se mu najednou začínal bortit před očima. Dokázal myslet na jediné – na to obrovské úsilí a představivost vynaložené na rekonstrukci dávné minulosti, na vytvoření něčeho, co najednou vypadalo značně křehce a pochybně.

Je to sice k smíchu, zapřemítal v duchu, ale ten velbloud se možná zasloužil o největší archeologický objev v dějinách.

„Ajšo, tu rakev připravte k okamžitému vyzvednutí. Tu dutinu vyplňte pěnovým polystyrenem a zapečeťte.“ Najednou z něj byl zase šéf vykopávek. Obrovská zodpovědnost za jejich objev překonala počáteční chlapecké vzrušení, jež se ho na uplynulých pár minut zmocnilo. „Ještě dnes ať je to na cestě do Alexandrie. Vy pojedete taky. Zajistěte si obvyklý ozbrojený doprovod, ale nic mimořádného. Nechci přivolávat nežádoucí pozornost.“

Neustále museli mít na paměti hrozbu, kterou pro ně představovali novodobí vykrádači hrobů, lapkové a piráti, kteří číhali v dunách v okolí vykopávek a při svých pokusech zmocnit se sebenepatrnější cetky byli čím dál tím drzejší.

„A ještě něco, Ajšo,“ pronesl náhle Hiebermeyer a zatvářil se smrtelně vážně. „Vím, že vám mohu věřit, že o tom nepadne ani slovo. Před nikým. Dokonce ani před vašimi kolegy a přáteli z týmu.“

Hiebermeyer nechal Ajšu, ať si se svým úkolem poradí, jak umí, a vyškrábal se po žebříku zpátky nahoru. Nečekaně dramatický objev jen přispěl k jeho rostoucí únavě. Najednou měl potíže s vypětím všech sil překlopýtat prostor vykopávek. Potácel se pod nemilosrdně pražícím sluncem a vůbec si nevšímal dalších pracovníků, kteří poslušně čekali, až je zkontroluje. Když vešel do chaty, kterou měl jako šéf expedice přidělenou, ztěžka dosedl k satelitnímu telefonu.

Stačilo mu však jen otřít si obličej a na okamžik zavřít oči, aby se sebral a zapnul aparát. Vyťukal číslo a ve sluchátku headsetu se vzápětí ozval hlas. Zpočátku zněl chraptivě, jakmile si však Hiebermeyer upravil anténu, byl příjem hned zřetelnější.

„Dobré odpoledne, dovolali jste se na Mezinárodní námořní univerzitu. Co pro vás mohu udělat?“

Hiebermeyer hlasem ochraptělým vzrušením rychle odvětil: „Dobrý den, tady Maurice Hiebermeyer. Volám z Egypta. Jedná se o naprosto neodkladnou záležitost. Okamžitě mě spojte s Jackem Howardem.“

Kapitola 3

Vody starého přístavu tiše pleskaly o hráz. Každá vlna s sebou přinesla novou závěj plovoucích řas, jež se táhly, kam až oko dohlédlo. Na opačné straně přístavní nádrže se v poledním slunci pohupovaly a mihotavě leskly řady rybářských lodí. Jack Howard se napřímil a přistoupil k zábradlí. Tmavé vlasy mu cuchala mořská bríza a jeho dohněda osmahlá tvář jasně vypovídala o měsíci stráveném prohledáváním vraku z doby bronzové na moři. Opřel se o předprseň a zahleděl se do jiskřící vody. Toto byl kdysi alexandrijský přístav, jemuž mohlo honosností konkurovat pouze Kartágo nebo samotný Řím. Odsud vyplouvaly flotily s obilím, ty spousty břichatých kupeckých korábů, jež milionu obyvatel římské říše přivážely dary egyptské země. Odsud také bohatí obchodníci odesílali bedny zlata a stříbra přes poušť k Rudému moři a odtamtud ještě dál. Výměnou sem pak přicházelo bohatství Východu: kadidlo a myrha, lazurit, safíry a želvovina, hedvábí a opium. To všechno sem přiváželi drsní, ošlehaní námořníci, kteří se nebáli plout monzunovou trasou z Arábie a daleké Indie.

Jack pohlédl na masivní opěrnou nábřežní zeď deset metrů pod sebou. Přede dvěma tisíci lety to byl jeden z divů světa – legendární alexandrijský maják. Zprovoznil ho Ptolemaios II. řečený Filadelfos v roce 285 před naším letopočtem, tedy pouhých padesát let poté, co Alexandr Veliký město založil. Se svými sto metry se tyčil výš než sama Velká pyramida v Gize. Dokonce i dnes, více než šest staletí poté, co maják smetlo zemětřesení, patřily jeho základy k zázrakům starověku. Zdi byly přeměněny ve středověkou pevnost a nyní sloužily jako sídlo alexandrijského Archeologického institutu, předního střediska výzkumu egyptských dějin z řeckořímského období.

Dno přístavu bylo stále ještě poseto pozůstatky majáku. Těsně pod hladinou tu ležela ohromná změť kamenných kvádrů a sloupů, jejichž masivní tvary byly propleteny s roztříštěnými sochami králů a královen, bohů a sfing. Jack sám objevil jednu z nejzajímavějších – kolosální sochu ležící rozbitou na mořském dně jako Ozymandias, král králů, svržený předobraz Ramesse II., jehož světu tak slavně

přiblížil Shelley. Jack vždycky tvrdil, že sochy by měly být jen zdokumentovány a potom by jim měl být dopřán klid jako jejich poetickým protějškům vpouští.

Potěšilo jej, když viděl frontu tvořící se před přístavištěm ponorek. Bral to jako důkaz úspěšnosti podmořského parku. Na druhé straně přístavu dominovala obzoru silueta obnovené historické alexandrijské knihovny, jež byla další připomínkou někdejší slávy.

„Jacku!“ Dveře zasedací místnosti se rozletěly a na balkon vešel muž robustní postavy. Jack se otočil, aby nově příchozího pozdravil.

„Herr Professor Dr. Hiebermeyer!“ zazubil se a stiskl podávanou pravici. Tihle dva spolu vystudovali Cambridge a jejich rivalita jen posilovala společnou vášeň pro historii. Jack věděl, že Hiebermeyerova občasná strohost je pouhou maskou nesmírně vstřícné mysli, a Hiebermeyer zase znal recept, jak prolomit Jackovu zdrženlivost. Po tolika projektech v jiných koutech světa se Jack nemohl dočkat, až opět změří síly se svým někdejším spolužákem. Hiebermeyer se od studentských dob nijak zvlášť nezměnil a jejich neshody ohledně vlivu Egypta na řeckou civilizaci byly nedílnou součástí jejich přátelství.

Za Hiebermeyerem stál postarší muž v neposkvrněném lehkém obleku s motýlkem. Pod hřívou bílých vlasů se leskly nesmírně bystré oči. Jack vykročil kupředu a vřele stiskl ruku jejich někdejšímu učiteli profesoru Jamesi Dillenovi.

Dillen ustoupil stranou a pobídl do dveří další dva návštěvníky.

„Jacku, doktorku Světlanovovou asi dosud neznáte.“

Byla tak vysoká, že mu pronikavý zelený pohled upírala do očí téměř zpříma, a když mu podávala ruku, usmála se. „Prosím, říkejte mi Káťo.“ Anglicky sice hovořila s přízvukem, ale naprosto bezchybně. To byl důsledek deseti let studií v Americe a Anglii poté, co jí bylo dovoleno vycestovat ze Sovětského svazu. Její pověst Jack znal.

Když se otáčela, aby představila svoji kolegyni, hříva dlouhých černých vlasů se jí jen natřásala. „A tohle je moje asistentka Olga Ivanovna Borcevová z moskevského Paleografického institutu.“

Na rozdíl od dokonale upravené elegance Káti Světlanovové byla Olga typickou představitelkou ruské venkovské ženy. Jacka

napadlo, že vypadá přesně jako hrdinky z plakátů z velké vlastenecké války. Pohledná, neohrožená a se silou, jíž by se mohla rovnat kterémukoli z mužů. Lopotila se sice se stohem knih, ale když Jackovi podávala ruku, pohlédla mu upřeně do očí.

Když bylo formalitám učiněno zadost, vyhnal Dillen všechny do zasedací místnosti. Jednání měl vést on. Hiebermeyer se své obvyklé role, jež mu jako řediteli institutu náležela, vzdal na znamení úcty k profesorovu postavení.

Rozsadili se kolem stolu. Olga stoh knih úhledně rozmístila Kátě po ruce a pak se skromně usadila stranou do jednoho z křesel, která byla rozestavená u zadní stěny zasedací místnosti. Jako první promluvil Hiebermeyer. Během proslovu přecházel po místnosti a svá slova dokumentoval záznamy promítanými na diaprojektoru. Rychle vylíčil okolnosti nálezu rakve a popsal, jak byla před pouhými dvěma dny dopravena do Alexandrie. Od té doby konzervátoři nepřetržitě pracovali na odstranění obalového materiálu a uvolnění papyru. Potvrdil, že žádné další fragmenty zápisů se nenalezly. Papyrus byl jen o pár centimetrů delší, než z něho bylo vidět v průběhu vykopávek.

Výsledek před nimi ležel na stole pod skleněnou deskou. Potrhaný cár papyru byl dlouhý asi třicet centimetrů a šířku měl zhruba poloviční. Jeho povrch byl až na mezeru uprostřed hustě pokryt zápisy.

„To, že ten velbloud šlápl zrovna do toho, je skutečně mimořádná shoda náhod," prohlásila Káťa.

„Mimořádné je, jak často k tomu v archeologii dochází," odvětil Hiebermeyer a pohlédl na ni. „Většina velkých objevů byla učiněna náhodou. A nezapomínejte, že nám ještě zbývá rozbalit stovky dalších mumií. Toto je právě ten objev, v jaký jsem doufal, a mohlo by jich tam být ještě mnohem víc."

„Báječné vyhlídky," přitakala Káťa.

Dillen se předklonil a sáhl po dálkovém ovladači diaprojektoru. Zatímco Hiebermeyer hovořil, srovnal si stoh papírů, které vyndal z kufříku.

„Přátelé a kolegové," začal a pomalu přejel pohledem po napjatých tvářích. „Všichni víme, proč jsme tady."

Jejich pozornost se přesunula k plátnu na opačné straně místnosti. Obraz pouštního pohřebiště vystřídal detailní záběr papyru. Plátno teď zaplnilo slovo, jež předtím v poušti Hiebermeyera tolik zaujalo.

„*Atlantis,*“ vydechl Jack.

„Musím vás požádat o trpělivost.“ Dillen přejížděl pohledem po napjatých tvářích, z nichž se dalo snadno vyčíst, jak dychtivě všichni touží slyšet jeho a Kátin překlad textu.

„Než promluvím já, navrhuji, aby nás doktorka Světlanovová seznámila s verzí příběhu Atlantidy tak, jak ji známe. Káťo, byla byste tak laskavá?“

„S radostí, pane profesore.“

Káťa se s Dillenem spřátelila, když pod jeho vedením trávila roční vědeckou stáž na Cambridgi. Nedávno spolu navštívili Atény, jež byly zpustošeny mohutným zemětřesením. To způsobilo popraskání Akropole a odhalilo shluk komor vytesaných ve skále, které obsahovaly dávno ztracený archiv starobylého města. Káťa s Dillenem vzali na svá bedra úkol zveřejnit texty týkající se řeckých výbojů za hranice Středomoří. Před pouhými několika týdny jejich tváře na titulních stranách novin a časopisů obletěly svět. Ta náhlá publicita přišla po tiskové konferenci, na níž oba vědci seznámili veřejnost s tím, jak se výpravy řeckých a egyptských dobrodruhů plavily Indickým oceánem až do Jihočínského moře.

Káťa zároveň patřila mezi největší světové experty na legendu o Atlantidě a přinesla si s sebou i kopie všech starobylých textů, jež se k tomuto tématu vztahovaly. Nyní zdvihla dvě útlé knížky a otevřela je na založených stránkách.

„Pánové, nejprve mi dovolte, abych vyjádřila své potěšení, že jsem byla na tuto poradu přizvána. Pro moskevský Paleografický institut je to veliká čest. Nechť tento duch mezinárodní spolupráce přetrvá věky.“

Kolem stolu se ozvalo souhlasné mumlání.

„Budu stručná. Především můžete zapomenout prakticky na všechno, co jste kdy o Atlantidě slyšeli.“

Podařilo se jí získat jejich naprosto soustředěnou pozornost.

„Možná si myslíte, že Atlantida byla jen povšechná legenda, jakási vzdálená historická epizoda, kterou už mnohé kultury zpola zapomněly a jež je uchovávána pouze v mýtech a pověstech celého světa.“

„Jako příběhy o potopě,“ vložil se do toho Jack.

„Přesně tak.“ Upřeně se mu zadívala do očí a v jejím pohledu se objevilo jakési ironické pobavení. „Ale to byste se mýlili. Existuje pouze jeden jediný zdroj.“ Během řeči zdvihla obě knížky. „Starořecký filozof Platon.“

Ostatní se pohodlně opřeli a dál soustředěně naslouchali.

„Platon žil v Aténách v letech 427 až 347 před naším letopočtem, tedy generaci po Herodotovi,“ pokračovala doktorka Světlanovová. „Jako mladík se nejspíš mohl znát i s řečníkem Periklem, mohl chodit na Euripidovy, Aischylovy a Aristofanovy hry a nejspíš vídal skvostné chrámy vybudované na Akropoli. Byly to slavné doby klasického Řecka, nejúžasnějšího období dosud známé civilizace.“

Káťa odložila knihy a zaklapla je.

„Tyhle dvě knihyjsou *Timaios* a *Kritias*. Imaginární dialogy mužů těchto jmen se Sokratem, Platonovým učitelem, jehož moudrost přežívá pouze díky zápiskům jeho žáka. Zde, v této fiktivní konverzaci, vypráví Kritias Sokratovi o mocné civilizaci, jež vzešla o devět tisíc let dříve z vod Atlantského oceánu. Atlanťané byli potomky boha moří Poseidona. Kritias Sokrata poučuje:

Před Úžinami, jež vy nazýváte Herkulovými sloupy, byl ostrov; byl větší než Libye a Asie dohromady. Na tomto ostrově zvaném Atlantis existovala veliká a mocná říše, jež ovládala celý ostrov a několik dalších, jakož i části pevniny, a obyvatelé Atlantidy navíc dobyli část Libye v Herkulových sloupech až po Egypt a Evropu až po Tyrhénii. Tato obrovská a jednotná mocnost se chystala jediným úderem smést naši i tvoji zemi i celou oblast v Úžinách.“

Káťa sáhla po druhé knize a krátce vzhlédla. „Libye bylo starověké označení Afriky, Tyrhénie byla střední Itálie a Herkulovy sloupy Gibraltarská úžina. Platon však nebyl ani zeměpisec, ani

historik. Jeho oborem byla monumentální válka mezi Atéňany a Atlanťany, kterou Atéňané přirozeně vyhráli, ovšem až poté, co přestáli nesmírné nebezpečí.“

Opět nahlédla do knihy.

„A nyní vyvrcholení, podstata legendy. Těchto posledních pár slov fascinuje učence už více než dva tisíce let. Přivedly je do slepé uličky víckrát, než bychom dokázali spočítat.

Potom však došlo ke strašlivým zemětřesením a záplavám; za jeden jediný den a noc se všichni bojovní muži propadli do země a ostrov Atlantis byl stejným způsobem pohlcen hlubinami moře.“

Káťa zaklapla knihu a tázavě se zahleděla na Jacka. „Co byste v Atlantidě hledal?“

„Atlantida vždycky znamenala daleko víc než jen pouhou ztracenou civilizaci,“ odvětil. „Pro naše předky to byla fascinace pádem, ohromení velikostí, kterou odsoudily k záhubě arogance a přílišné sebevědomí. Každé období mělo svoji představu Atlantidy, ale vždycky to směřovalo k světu nepředstavitelné nádhery zastiňujícímu všechno v dějinách. Pro nacisty to bylo rodiště Bormanna, nadčlověka, prapůvodní vlast Árijců. To odstartovalo to šílené pátrání po rasově čistých potomcích po celém světě. Pro jiné to byla zase zahrada Eden, ztracený ráj.“

Káťa přikývla a tiše řekla: „Pokud je na tomto příběhu něco pravdy a jestliže nám ten papyrus poskytne nějaké další stopy, pak by se nám mohlo podařit objasnit jednu z největších záhad historie starověku.“

Nastala pauza, během níž se po sobě všichni přítomní dívali s těžko potlačovanou nedočkavostí a očekáváním ve tvářích.

„Děkuji vám, Káťo.“ Dillen vstal. Očividně se mu daleko lépe hovořilo vstoje. Byl to zkušený řečník, zvyklý během přednášek upoutávat pozornost celých sálů.

„Já zase tvrdím, že v případě legendy o Atlantidě nejde o historii, nýbrž o alegorii. Platonovým záměrem bylo naznačit sérii morálních pouček. V díle *Timaios* řád při utváření kosmu triumfuje nad chaosem. V knize *Kritias* zase lidé se sebeovládáním, skromní a

dodržující zákon vítězí nad lidmi pyšnými a zpupnými. Konflikt mezi Atlantidou a Aténami byl vymyšlen na důkaz, že Řekové byli vždy lidé odhodlaní, kteří se nakonec vždy stanou vítězi každé války. Dokonce i Platonův žák Aristoteles se domníval, že Atlantida nikdy neexistovala.“ Dillen se opřel dlaněmi o stůl a předklonil se.

„Tvrdím, že Atlantida je politický mýtus. Platonovo vyprávění o tom, jak k tomu příběhu přišel, je stejně absurdní výmysl jako Swiftův úvod ke *Guliverovým cestám*. I on tam uvádí zdroj, který by sice mohl připadat v úvahu, ale nelze jej nijak ověřit.“

Jack věděl, že Dillen hraje ďáblova advokáta. Vždycky obdivoval profesorovo řečnické umění vytříbené lety strávenými v univerzitním světě.

„Bylo by prospěšné ten Platonův zdroj uvést,“ ozval se Hiebermeyer.

„Zajisté.“ Dillen nahlédl do svých poznámek. „Kritias byl Platonův praděd. A Kritias tvrdí, že příběh o Atlantidě vyslechl zase od svého praděda a ten že ho slyšel od Solona, proslulého aténského zákonodárce. A Solon to zase slyšel od starého egyptského kněze v Susách v deltě Nilu.“

Jack v duchu rychle počítal. „Solon žil přibližně v letech 640 až 560 před naším letopočtem. Do chrámu by mu mohli povolit přístup pouze jako uctívanému učenci. Jestliže tedy budeme předpokládat, že Egypt navštívil již jako starší muž, ovšem zase ne tak starý, aby nemohl cestovat, pak můžeme tuto návštěvu zařadit někam na počátek šestého století před naším letopočtem, řekněme kolem roku 590 nebo 580.“

„Pokud ovšem máme co do činění s fakty a nikoli s fikcí.“ Dillen se během řeči posadil. „Dovolte mi otázku. Jak je možné, že tak pozoruhodná historie nevešla v širší známost? Herodotos Egypt navštívil v polovině pátého století před naším letopočtem, tedy zhruba půl století před Platonovou érou. Byl to neúnavný badatel, doslova fanatik, který sbíral každičkou trivialitu, a jeho dílo přežívá jako celek. A přece v něm o Atlantidě není ani zmínka. Proč?“ Dillen udělal tázavé gesto a opět se posadil. Po krátké pauze se vztyčil Hiebermeyer a začal přecházet za židlí.

„Myslím, že bych možná měl na vaši otázku odpověď.“ Nakrátko se odmlčel. „V našem světě máme sklon uvažovat o historickém poznání jako o společném vlastnictví. Existují pochopitelně i výjimky a my všichni víme, že historii lze zmanipulovat, ale v podstatě není možné dlouho tajit nic významného. Ale ve starém Egyptě to bylo jinak.“

Ostatní mu soustředěně naslouchali.

„Na rozdíl od Řecka a Blízkého východu, jejichž kultury byly smeteny vpády nájezdníků, měl Egypt nepřerušenou tradici, jež se táhla až do rané doby bronzové – do období prvních dynastií někdy kolem roku 3100 před naším letopočtem. Existují dokonce i názory, že tradice Egypta sahá až k příchodu prvních zemědělců v období ještě o téměř čtyři tisíce let dříve.“

Mezi shromážděnými to zašumělo zaujetím.

„Avšak v Solonových dobách bylo čím dál tím obtížnější se k tomuto historickému vědění dostat. Jako by bylo rozděleno na jednotlivé dílky skládanky a pak zabaleno a rozesláno bůhvíkam.“ Hiebermeyer se odmlčel, jako by si tento svůj příměr chtěl vychutnat. „Bylo svěřeno mnoha různým chrámům a zasvěceno spoustě nejrůznějších božstev. Kněží vždy oddaně střežili svůj díl poznání, jako by to byl jejich vlastní poklad. Lidem zvenčí se smělo prozrazovat pouze na základě zásahu shůry – nějakého božího znamení. Zvláštní je,“ dodal Hiebermeyer vzápětí a v očích mu přitom zajiskřilo, „že tato znamení se nejčastěji objevovala v případě, že žadatel podpořil své přání nějakou obětí, obvykle zlatem.“

„Takže bylo možné si poznání koupit?“ otázal se Jack.

„Ano, ovšem pouze za příznivých okolností – v ten správný den v měsíci, mimo spoustu náboženských svátků a v souladu s množstvím dalších znamení a věšteb. Jestliže nebylo všechno tak, jak mělo, byl žadatel odmítnut, i kdyby přivlekl třeba celý lodní náklad zlata.“

„Takže příběh o Atlantidě klidně mohl být znám pouze v jediném chrámu a mohl být sdělen jen jedinému Řekovi.“

„Přesně tak,“ odvětil Hiebermeyer a pokývl Jackovi v odpověď. „Do chrámových *skriptorií* se ostatně dostala jen hrstka Řeků. Vůči lidem tak zvídavým a neodbytným, jako byl Herodotos, jenž cestoval

od jednoho chrámu ke druhému, byli kněží velice podezíraví. Herodotovi byly někdy úmyslně předkládány mylné informace: vyprávění buď přehnaná, nebo rovnou vymyšlená. Byl, jak se říká, sváděn ze stopy.

To nejvzácnější vědění bylo příliš cenné, než aby bylo svěřováno papíru. Bylo tudíž předáváno pouze ústní formou od jednoho velekněze ke druhému. Valná část pravdy tudíž zanikla, když Řekové zavřeli chrámy a poslední kněží zemřeli. To málo, co bylo uchováno v písemné formě, vzalo zasvé za vlády Římanů, když byla během občanské války v roce 48 před naším letopočtem vypálena královská alexandrijská knihovna, jejíž osud sdílela v roce 391 našeho letopočtu, kdy císař Theodosius nařídil zničení všech zbývajících pohanských chrámů, i knihovna Dceřiná. O něčem, co bylo zničeno, již víme ze zmínek v dochovaných starověkých textech. Schází nám například *Geografie* Pytea Mořeplavce, *Historie světa* od císaře Claudia nebo chybějící svazky Galéna a Celsa. Jsou to všechno veliké historické i vědecké práce, souhrny lékařských vědomostí, které by medicínu postrčily o významný krok kupředu. Jen stěží si nejspíš dokážeme představit utajované poznání Egypťanů, které skončilo stejně."

Hiebermeyer se posadil a opět se ozvala Káťa.

„Chtěla bych vás seznámit s alternativní hypotézou. Předpokládejme, že pokud šlo o jeho zdroj, hovořil Platon pravdu, nicméně Solon z nějakého důvodu o své návštěvě neprovedl žádný písemný záznam. Zakázali mu to snad kněží?"

Zdvihla opět knihy a pokračovala. „Jsem přesvědčena, že Platon holá fakta, jež znal, přikrášlil tak, jak se mu to hodilo. V tom částečně souhlasím s profesorem Dillenem. Platon chtěl ve svém vyprávění z Atlantidy udělat ještě odlehlejší a hrůzostrašnější říši, než tomu ve skutečnosti bylo, a proto ji zařadil do dávné minulosti, udělal z ní největší díl souše, jaký si dokázal představit, a umístil ji do oceánu na západě, až za hranicemi starověkého světa." Káťa pohlédla na Jacka. „Mezi archeology je rovněž velice hojně rozšířena jedna teorie o Atlantidě. Máme to štěstí, že je dnes mezi námi jeden z jejích předních zastánců. Doktore Howarde?"

To už Jack mačkal dálkový ovladač diaprojektoru. Na plátně se objevila mapa Egejského moře. Uprostřed se nápadně rýsoval ostrov Kréta.

„Přijatelné to je, pouze pokud zmenšíme měřítko," začal Jack. „Jestliže to zařadíme do období vzdáleného devět set, nikoli devět tisíc let před Solonem, dostaneme se k době kolem roku 1600 před naším letopočtem. To byla éra velkých civilizací doby bronzové: Nové říše v Egyptě, Kananejců v syrské Palestině, Chetitů v Anatolii, mykénské kultury v Řecku a minojské na Krétě. To je jediný možný kontext pro zasazení příběhu o Atlantidě."

Ukázal na mapu světelným ukazovátkem velikosti tužky. „Já jsem přesvědčen, že jedinou možnou lokalitou je Kréta." Pohlédl na Hiebermeyera. „V dobách faraónů byla Kréta pro většinu Egypťanů severním horizontem jejich poznání. Z jihu vypadá jako impozantní kontinent s dlouhým pobřežím lemovaným horami, Egypťané však museli vědět, že jde o ostrov, díky výpravám, které podnikali do paláce v Knossu na severním pobřeží."

„A co ten Atlantský oceán?" otázal se Hiebermeyer.

„Na ten můžeš klidně zapomenout," prohlásil Jack. „V Platonových dobách bylo moře na západ od Gibraltaru neprobádané a bylo považováno jen za pustý oceán táhnoucí se až k pekelnému konci světa. Tam tedy Platon Atlantidu přemístil. Před nějakým ostrovem ve Středomoří by jeho čtenáři asi jen sotva padali na kolena v posvátné bázni."

„A to slovo – *Atlantis?*"

„Bůh moří Poseidon měl syna jménem Atlas, svalnatého giganta, který rameny podpíral nebesa. Atlantský oceán byl oceánem *Atlanta*, nikoli Atlantidy. Pojem *Atlantik* se poprvé objevuje v Herodotovi, lze tedy důvodně předpokládat, že za Platona, byl již tento termín hojně rozšířen." Jack se odmlčel a rozhlédl se po posluchačích.

„Než jsem uviděl ten papyrus, namítal jsem, že Platon vytvořil slovo Atlantis jako přijatelný název pro kontinent ztracený v Atlantově oceánu. Z dochovaných zápisů víme, že Egypťané se o příslušnících minojské i mykénské kultury zmiňovali jako o lidech z Keftiu, obyvatelích severu, kteří připlouvali na lodích vezoucích

daně. Tvrdil jsem, že právě Keftiu, nikoli Atlantis byl v originálním podání název onoho ztraceného světadílu. Teď už si tím ale tak jistý nejsem. Jestliže ten papyrus skutečně pochází z doby ještě před Platonem, pak je jasné, že on si to slovo nevymyslel."

Nakrátko se rozhostilo ticho, jež opět prolomila Káťa. „A ta válka mezi Atéňany a Atlanťany byla ve skutečnosti válkou Mykéňanů s Minojci?"

„Jsem o tom přesvědčen," odvětil Jack. „Aténská Akropole mohla být tou nejúžasnější ze všech mykénských pevností, než byla zdemolována, aby ustoupila stavbám klasického období. Záhy po roce 1500 před naším letopočtem mykénští válečníci obsadili Knossos na Krétě a vládli tam až do té doby, než byl o sto let později palác zničen požárem a řáděním lůzy. Obecně je zakotven názor, že Mykéňané byli bojechtiví, kdežto Minojci mírumilovní. K převzetí moci došlo poté, co byli Minojci zdevastováni přírodní katastrofou."

„Možná by se nějaký náznak našel i v báji o Theseovi a Minotaurovi," zapřemítala nahlas Káťa. „Aténský princ Theseus se dvořil dceři krále Minoa z Knossu, Ariadně, ale aby se mohl ucházet o její ruku, musel se v Labyrintu utkat s Minotaurem. Minotauros byl napůl býk a napůl člověk, což mělo jistě symbolizovat vojenskou sílu Minojců."

Hiebermeyer se do toho vložil. „Bronzovou dobu v Řecku znovuobjevili lidé, kteří byli přesvědčeni, že na legendách je zrnko pravdy. Sir Arthur Evans v Knossu, Heinrich Schliemann v Tróji a Mykénách. Oba se domnívali, že vyprávění z trojských válek v Homérových spisech *Ilias a Odyssea* sepsaných v osmém století před naším letopočtem jsou vzpomínkami na převratné události, jež vedly ke zhroucení civilizace doby bronzové."

„A tím se dostávám k závěru," navázal opět Jack. „Platon o Krétě doby bronzové nevěděl nic. Ta byla zapomenuta během období raného starověku, které předcházelo období klasickému. A přece hodně z toho vyprávění připomíná Minojce, což jsou detaily, o nichž Platonovi nemohlo být nic známo. Smím, Káťo?" Jack se natáhl přes stůl a vzal si dvě knihy, jež mu přistrčila. V jedné zalistoval a položil si ji na stůl otevřenou až u konce.

„Tady je to. Atlantis *ležela nedaleko dalších ostrovů, z nichž byl jen skok na celý opačný světadíl.* Přesně takhle Kréta z egyptské strany vypadá – ty další ostrovy jsou souostroví Kyklady a Sporady v Egejském moři a ten světadíl Řecko a Malá Asie. A to není všechno.“ Jack otevřel druhou knihu a začal číst další pasáž.

„Atlantis byla z moře velice strmá a příkrá a ukrývala rozlehlou, horami obehnanou pláň.“ Jack přistoupil k plátnu, na němž byla nyní vyobrazena mapa Kréty ve velkém měřítku. „Přesně takhle vypadá jižní pobřeží Kréty i s velkou plání Mesary.“

Přešel zpátky k místu, kde nechal na stole ležet knihy.

„A nakonec samotní Atlanťané. *Byli rozděleni do deseti relativně nezávislých správních okresů pod nadvládou královské metropole.“* Otočil se jako na obrtlíku a ukázal na mapu. „Archeologové se domnívají, že minojská Kréta byla rozdělená na asi tak tucet částečně autonomních vazalských oblastí ovládaných z jednotlivých paláců, přičemž nejdůležitější byl Knossos.“

Opět stiskl tlačítko dálkového ovládání a na plátně se objevil překrásný záběr vykopávek paláce v Knossu i s restaurovaným trůnním sálem. „Toto je bezpochyby ono *nádherné hlavní město na půli cesty podél pobřeží.“* Přeskočil o pár diapozitivů až k detailnímu záběru drenážního systému paláce. „A právě tak, jako byli Minojci vynikajícími znalci hydrauliky, *Atlanťané budovali nádrže, některé pod širým nebem, jiné zastřešené, pro zimní využívání k horkým koupelím; existovaly lázně pro krále, pro obyčejné osoby i pro koně a skot.* A dostáváme se k tomu býkovi.“ Jack opět použil tlačítko dálkového ovládání a na plátně se objevil další záběr z Knossu. Tentokrát na něm byla obrovská skulptura býčího rohu na okraji nádvoří. Jack opět začal předčítat. „*V Poseidonově chrámu byli chováni býci. Králové poté, co byli ve svatyni ponecháni o samotě, přednesli svému bohu modlitby, aby se jim podařilo získat oběť, jež by ho byla hodna, a pak býky naháněli beze zbraní, jen s holemi a smyčkami.“*

Jack se obrátil k plátnu a proklikal se zbývajícími záběry. „Nástěnná malba z Knossu zobrazující býka se skákajícím akrobatem. Kamenná obětní amfora ve tvaru býčí hlavy. Zlatý pohár zdobený výjevem z lovu býků. Vykopaná jáma obsahující stovky

býčích rohů, která byla nedávno objevena pod hlavním nádvořím paláce.“ Jack se posadil a rozhlédl se po ostatních. „A teď poslední kamínek do skládanky toho příběhu.“

Na plátně se objevil letecký snímek ostrova Théra, který Jack pořídil z vrtulníku přiděleného k lodi *Seaquest* před pouhými několika dny. Zubatý okraj trychtýřovitého jícnu sopky, geology nazývaného kaldera, bylo vidět naprosto zřetelně. Jeho rozlehlý prostor obklopovaly divoké, majestátní skalní srázy poseté bíle omítnutými domy současných vesnic.

„Jediná činná sopka v Egejském moři a jedna z největších na světě. Někdy v polovině druhého tisíciletí před naším letopočtem došlo k obrovské erupci. Osmnáct kubických kilometrů horniny a popela bylo vymrštěno do výšky osmdesáti kilometrů a hnáno na jih přes Krétu a východní Středomoří, takže to na celé dny zatemnilo oblohu. Otřesy byly znát na stavbách až v Egyptě.“

Hiebermeyer začal zpaměti recitovat ze Starého zákona:

„I řekl Hospodin Mojžíšovi: Vztáhni ruku svou k nebi, a bude tma na zemi Egyptské, a makati ji budou. I vztáhl Mojžíš ruku svou k nebi, a byla tma přehustá po vší zemi Egyptské po tři dni.“

„Popel pokryl celou Krétu a na jednu generaci znemožnil obdělávání půdy,“ pokračoval Jack. „Na severní pobřeží dorážely obrovské přílivové vlny tsunami, které ničily paláce. Došlo k mohutným zemětřesením. Zbývající populace neměla šanci, když Mykéňané přitáhli hledat bohatou kořist.“

Po krátké pauze se ozvala Káťa.

„Takže – Egypťané slyšeli obrovský hluk. Obloha potemněla. Pár uprchlíků přineslo do Egypta zprávy o strašlivé záplavě. Muži z Keftiu již dál nepřiplouvali s daněmi. Atlantis sice pod vlnami nezmizela, ale navždy se ztratila ze světa Egypťanů.“ Káťa zdvihla hlavu a zadívala se na Jacka. Ten se na ni jen usmál.

„Já už jsem řekl všechno,“ prohlásil.

Dillen po celou dobu této diskuze seděl a mlčel. Věděl, že ostatní si jeho přítomnost uvědomují velice pronikavě, neboť je jim známo, že jeho překlad útržku papyru by mohl odhalit tajemství, jež

rozvrátí vše, v co věřili. Když nyní Jack opět nastavil digitální diaprojektor na první záběr, všichni se k Dillenovi napjatě obrátili. Na plátně se znovu objevil detailní záběr starého řeckého písma.

„Jste připraveni?“ zeptal se Dillen přítomných.

Ozvalo se horlivé mumlání na znamení souhlasu. Atmosféra v zasedací místnosti znatelně zhoustla.

Dillen sáhl pod stůl, zvedl kufřík a odemkl ho. Vylovil z něj velikou roli a rozvinul ji před nimi. Jack ztlumil hlavní světla a zapnul fluorescenční lampu nad potrhaným fragmentem starobylého papyru uprostřed stolu.

Kapitola 4

Objekt jejich zájmu byl vidět do nejmenších podrobností. Starobylý zápis pod ochrannou skleněnou deskou téměř jakoby světélkoval. Ostatní si popotáhli židle dopředu a jejich obličeje se matně rýsovaly ve stínech, které s přibývající vzdáleností od světelného zdroje houstly.

„Tak nejdřív ten materiál."

Dillen dal kolovat malou plastovou krabičku na vzorky s útržkem, který při rozbalování mumie odebrali na rozbor.

„Jde nade vší pochybnost o papyrus. *Cyperus papyrus*. Jasně je vidět mřížkovitý vzor tam, kde byla vlákna rákosu zploštěná a slisovaná k sobě."

„V Egyptě papyrus do druhého století našeho letopočtu z valné části zmizel," ozval se Hiebermeyer. „Byl v podstatě zničen kvůli mánii Egypťanů vést si o všem záznamy. V zavlažování a zemědělství byli dokonalí, ale jaksi pozapomněli na uchování rákosin lemujících nilské břehy." Do hlasu se mu vkrádal nádech vzrušení. „A já nyní mohu dokázat, že nejstarší známý papyrus pochází přibližně z roku 4000 před naším letopočtem, tedy z doby o téměř tisíc let dříve než jakýkoli další nález. Objevili jsme ho při mých vykopávkách během tohoto roku v chrámu bohyně Neit v Susách v deltě Nilu."

Kolem stolu to vzrušeně zašumělo. Káťa se předklonila.

„Tak. A teď k rukopisu. Máme materiál, o němž sice víme, že je hodně starý, ale může pocházet z jakéhokoli období až do druhého století našeho letopočtu. Dokážeme to upřesnit?"

Hiebermeyer zavrtěl hlavou. „Jen podle materiálu ne. Mohli bychom zkusit metodu rozpadu radioaktivního izotopu uhlíku, ale v zábalu mumie došlo pravděpodobně k jeho kontaminaci dalšími organickými materiály. A kromě toho – pokud bychom chtěli získat dostatečně velký vzorek, znamenalo by to papyrus zničit."

„Což je samozřejmě nepřijatelné," převzal vedení diskuze Dillen. „Ale máme důkaz v podobě samotného zápisu. Pokud by na něj Maurice nepřišel, dnes bychom tu neseděli."

„Jako první si toho všimla má studentka Ajša Farúková.“ Hiebermeyer se rozhlédl po tvářích svých posluchačů. „Domnívám se, že papyrus pochází ze stejné doby jako pohřebiště. V době pohřbu to nebyl žádný starý cár, ale nedávno napsaný dokument. O tom svědčí zřetelnost písma.“

Dillen připíchl svoji roli v rozích ke stolu a umožnil ostatním, aby si prohlédli symboly okopírované z papyru. Seskupil shodná písmena, dvojice písmen a slova. Byl to způsob analýzy stylistické pravidelnosti, který byl těm, kdo pod jeho vedením studovali, velice dobře známý.

Ukázal na osm řádků úplně dole. „Maurice to správně identifikoval jako ranou formu řeckého písma, která nepochází z pozdější doby než z vrcholně klasického období pátého století před naším letopočtem.“ Vzhlédl a odmlčel se. „Má pravdu, já však budu ještě přesnější.“

Posunul ruku až ke shluku písmen nahoře. „Řekové převzali od Féničanů abecedu na počátku prvního tisíciletí před naším letopočtem. Některá fénická písmena prošla historií beze změny, jiná časem měnila tvar. Konečné podoby dosáhla řecká abeceda až na konci šestého století před naším letopočtem.“ Zdvihl světelné ukazovátko a namířil zářící bod do horního pravého rohu role. „A teď se podívejte na tohle.“

V řadě slov zkopírovaných z papyru bylo podtrženo několikrát se opakující písmeno. Vypadalo jako doleva převrácené A s příčnou čárkou protaženou přes obě strany jako paže figurky ze sirek.

Káťa se neudržela a vyhrkla: „Fénické písmeno A.“

„Přesně tak.“ Dillen si přitáhl židli blíž ke stolu. „Fénická podoba písmene mizí kolem poloviny šestého století před naším letopočtem. Z tohoto důvodu, a také s ohledem na vyjadřování a sloh, bych datum posunul někam na začátek století. Možná rok 600, rozhodně ale ne později než 580 před naším letopočtem.“

Kolem stolu to opět zašumělo úžasem.

„Nakolik jste si tím jistý?“ zeptala se Káťa.

„Naprosto.“

„A nyní mohu konečně odhalit ten nejdůležitější důkaz stáří mumie,“ pronesl triumfálně Hiebermeyer. „Zlatý amulet ve tvaru

srdce, *ib*, pod slunečním kotoučem, *re*, spolu tvoří symbolické zobrazení trůnního jména faraóna Apriese – Wahibre. Amulet mohl nebožtík uložený v hrobě dostat jako dar a jako uctívanou součást jeho majetku mu ho dali na cestu na onen svět. Apries bylo řecké jméno tohoto faraóna. Byl z dvacáté šesté dynastie a vládl v letech 595-568 před naším letopočtem."

„Fantastické," prohlásila Káťa. „Až na pár fragmentů nemáme dosud k dispozici žádné originální řecké rukopisy z dřívější doby, než je páté století před naším letopočtem. Tenhle byl napsán pouhé století po Homérovi a jen několik generací poté, co začali Řekové používat novou abecedu. Je to nejdůležitější epigrafický nález za hezkých pár desítek let." Odmlčela se, aby si urovnala myšlenky. „Teď se na něco zeptám. Co dělá papyrus s řeckým zápisem v Egyptě v šestém století před naším letopočtem, tedy víc než dvě stě let před příchodem Alexandra Velikého?"

Dillen se rozhlédl kolem stolu. „Nebudu dál chodit kolem horké kaše. Jsem přesvědčen, že jsme získali fragment ztraceného díla Solona Zákonodárce, jeho vyprávění o návštěvě velekněze v Susách. Nalezli jsme zdroj Platonova líčení Atlantidy."

Půl hodiny nato stáli všichni na balkoně s výhledem na Velký přístav. Dillen kouřil dýmku a vlídně sledoval Jacka, který stranou od ostatních rozmlouval s Káťou. Potenciál tohoto neukázněného studenta, kterému scházelo jakékoli předchozí konvenční vzdělání, Dillen rozpoznal už před lety. To on přiměl Jacka strávit nějaký čas ve vojenské zpravodajské službě pod podmínkou, že se vrátí a bude se dál věnovat archeologii. Jiný jeho bývalý student Efram Jacobovich zajistil sponzorování z prostředků své softwarové firmy, které vystačilo na provoz celého výzkumu Mezinárodní námořní univerzity, a Dillen se v skrytu duše těšil z toho, že dostal šanci podílet se na Jackových dobrodružstvích.

Jack se po chvíli omluvil, protože si potřeboval přes satelit zatelefonovat na palubu *Seaquestu*. Přes veškeré vzrušení z objeveného papyru chtěl být průběžně informován o prozkoumávání vraku. Od chvíle, kdy Costas objevil ten zlatý disk, uplynuly teprve

dva dny, ale naleziště už vydalo poklady, které měly šanci zastínit dokonce i tento objev.

Zatímco byl pryč, ostatní ustali v hovoru a soustředili se na televizor umístěný ve výklenku. Zpravodajství CNN právě přinášelo reportáž o dalším teroristickém útoku v bývalém Sovětském svazu. Tentokrát vybuchla bomba v autě v hlavním městě Gruzie. Stejně jako v případě většiny ostatních nedávných výbuchů násilí ani toto nebylo dílem fanatiků, nýbrž chladnokrevně vykalkulovaným aktem osobní msty. Další pochmurná epizoda ve světě, kde hlavní příčinou globální nestability přestávala být extremistická ideologie. Nahrazovaly ji hrabivost a krevní msta. Všichni přítomní věděli své o tom, že ukradené starožitnosti jsou zneužívány k financování podsvětí a že obchodníci působící na černém trhu jsou ve svých pokusech získat ty nejcennější poklady čím dál tím drzejší.

Když se Jack vrátil, znovu s Káťou zapředl před chvílí přerušený rozhovor. O své minulosti toho sice moc nenamluvila, dala však najevo, že by se ráda víc zapojila do boje proti černému obchodu se starožitnostmi, což jí její momentální postavení umožňovalo. Jack se dozvěděl, že měla nabídky prestižních míst na západních univerzitách, přesto se však rozhodla zůstat v Rusku, v ohnisku problémů, a to i navzdory zkorumpované byrokracii a všudypřítomné hrozbě vydírání a msty.

Když se k nim připojili Hiebermeyer s Dillenem, debata se opět stočila k papyru.

„Vždycky mě mátlo, že Solon o své návštěvě Egypta nezanechal žádný písemný záznam," podotkla Káťa. „Přitom to byl tak význačný autor a jeden z nejvzdělanějších Atéňanů té doby."

„Mohl být takový zápis pořízen přímo v chrámu?" zeptal se Jack a tázavě pohlédl na Hiebermeyera, který si čistil brýle a nápadně se potil.

„Možné to je, ačkoli takových příležitostí nemohlo být mnoho a jen tak se nějaká nenaskytla," odvětil Hiebermeyer, nasadil si brýle a otřel si čelo. „Egypťané považovali umění psát za božský dar Thovta, písaře bohů. Tím, že bylo prohlášeno za posvátné, měli kněží vědění pod kontrolou. Jakékoli zápisy, které by si v chrámě pořizoval cizinec, by pro ně znamenaly svatokrádež."

„Takže oblibu by si tím rozhodně nevysloužil," poznamenal Jack.

Hiebermeyer zavrtěl hlavou. „Podezřelý by byl především těm, kdo neschvalovali rozhodnutí velekněze dělit se o dosud tajné vědomosti. Strážcům chrámu musela být přítomnost cizince, který nevěřil v jejich bohy, pořádně proti srsti." Hiebermeyer shodil sako a vyhrnul si rukávy košile. „A Řekové nepatřili zrovna k nejoblíbenějším cizozemcům. Relativně teprve nedávno jim faraóni dovolili vybudovat obchodní středisko v Naukratidě v deltě Nilu. Řekové byli mazaní obchodníci, kteří získali spoustu zkušeností při obchodování s Féničany, kdežto Egypt byl po dlouhá léta okolnímu světu uzavřen. Egypťané, kteří své zboží svěřovali řeckým obchodníkům, byli v drsné realitě obchodního světa hotová neviňátka. Ti, kteří se okamžitě nedočkali zisku, měli pocit, že byli podvedeni a zrazeni. Byla tam spousta zlé krve."

„Takže chceš naznačit," přerušil ho Jack, „že Solon ten záznam sice pořídil, ale že ho pak o něj někdo připravil a jednoduše ho stopil?"

Hiebermeyer přikývl. „Možné to je. Není těžké si představit, že jako učenec byl tak zaujatý, až to hraničilo s posedlostí, takže na ostatní asi moc velké ohledy nebral. A ve vztahu k reálnému světu byl nejspíš velice naivní. Musel u sebe nosit hezky naditý měšec se zlatem, což chrámovým strážcům nemohlo uniknout. Na nočních cestách z chrámu do města, kde přebýval, by určitě byl snadnou kořistí."

Jack začal přecházet po balkoně. „Takže – Solona v poušti přepadnou a oloupí. Jeho svitek roztrhají a zahodí. Brzy nato někdo pár útržků sebere a použije jich při balení mumie. K útoku dojde po Solonově poslední návštěvě chrámu, takže jsou ztraceny veškeré jeho záznamy."

„A co tohle?" přidal se Hiebermeyer. „Zmlátí ho tak ošklivě, že si ze své poslední návštěvy pamatuje jen zlomky, a možná že vůbec nic. Je už starý a paměť mu neslouží. Po návratu do Řecka už nikdy nic nenapíše a příliš se stydí, než aby přiznal, oč kvůli své vlastní hlouposti přišel. Pouze několika blízkým přátelům vypráví překroucenou verzi toho, co si pamatuje."

Dillen se zjevným uspokojením naslouchal argumentaci svých bývalých studentů. Takovéhle setkání nepředstavovalo jen pouhý shluk vynikajících mozků. Jejich střetnutí vykřesávala nové myšlenky a teorie.

„Když jsem ty texty četl," přidal se, „došel jsem k podobnému závěru. Porovnával jsem Platonovu verzi s papyrem. Brzy zjistíte, co mám na mysli. Pojďme dovnitř."

Když se nahrnuli zpět do zasedací místnosti, studená vlhkost vystupující ze starých zdí působila po spalujícím žáru tam venku osvěžujícím dojmem. Dillen se postavil k papyrovému fragmentu a všichni přítomní se na něj v očekávání zahleděli.

„Domnívám se, že se jedná o přepis diktátu. Text byl psán ve spěchu a kompozice není nijak zvlášť vybroušená. Je to pouhý útržek originálního svitku, který mohl mít tisíce řádků. Dochovaly se jen dva krátké odstavce oddělené mezerou asi na šest řádků. Uprostřed je tento symbol a za ním slovo *Atlantis*."

„Tohle už jsem někde viděl," ozval se Jack, naklonil se nad stůl a upřeně si ten zvláštní symbol prohlížel.

„Ano, to jste opravdu viděl. Ale když dovolíte, nechám si to na později." Dillen krátce vzhlédl od svých poznámek. „Osobně vůbec nepochybuji o tom, že tohle napsal Solon v chrámovém skriptoriu v Susách, když seděl před velekněžem."

„A ten velekněz se jmenoval Amenhotep." Hiebermeyer opět zrudl vzrušením. „Při vykopávkách v chrámu bohyně Neit jsme minulý měsíc objevili fragment seznamu kněží dvacáté šesté dynastie. Pokud to vezmu chronologicky, bylo Amenhotepovi v době Solonovy návštěvy přes sto let. Dochovala se dokonce jeho socha. Je umístěná v Britském muzeu."

Hiebermeyer natáhl paži a zapnul multimediální projektor. Objevila se postava v klasické staroegyptské póze, která držela relikviář, *naos*. Z výrazu obličeje nebylo možné určit věk. Víc skrýval než odhaloval, nápadný však na něm byl ten zasmušilý výraz starého muže, který už ze sebe vydal všechno a čeká jen na smrt.

„Nemůže to být tak," ozvala se Káťa, „že ta mezera v zápisu znamená přerušení diktátu? Že by zápis nahoře představoval konec

jednoho vyprávění, třeba jednoho dne stráveného s knězem, a text dole začátek dalšího?“

„Přesně tak,“ rozzářil se Dillen. „A slovo Atlantis je titulek – začátek nové kapitoly.“

Prsty se mu rozběhly po klávesnici laptopu připojeného na projektor. Nyní se jim naskytl pohled na digitálně zvýrazněný řecký text zarovnaný s anglickým překladem. Dillen se dal do čtení překladu, na němž s Káťou pracovali od chvíle, kdy včera přijeli.

A v jejich citadelách žili býci a bylo jich tolik, že zaplňovali nádvoří a úzké chodby, a muži s nimi tančili. A pak, za časů faraóna Thutmose, bohové udeřili obrovskou silou do země a kraj zahalila temnota. Poseidon vrhl na souš drtivou, ničivou vlnu, která smetla všechno, co jí stálo v cestě. Takový byl konec ostrovního království Keftiu. Příště si budeme vyprávět o dalším mocném království, o potopené citadele, jíž říkali Atlantis.

„A teď ta druhá část,“ řekl Dillen. Ťukl na klávesu a objevil se text pod mezerou. „Uvědomme si, že je to skutečně neupravený zápis. Solon si musel během psaní překládat mluvené egyptské slovo do psané řečtiny. Pro nás je tudíž zápis relativně jednoduchý, bez většího množství složitých frází nebo vícevýznamových slov. Problém tu ale stejně je.“

Všichni přítomní sledovali jeho pohled upřený na plátno. Text byl posunutý až na konec, kde se slova v místě, kde byl papyrus přetržený, vytrácela. Zatímco první odstavec se dochoval, druhý byl čím dál zdeformovanější, jak se potrhané okraje sbíhaly ve tvaru písmene V. Na posledních řádcích už byly jenom útržky slov.

Nyní začala číst Káťa.

„*Atlantis.*“ Díky jejímu přízvuku zdůrazňujícímu jednotlivé slabiky jako by si ještě výrazněji uvědomili skutečnost, jež se před nimi začínala rýsovat.

„Kata nēsoi pleionēs stenōpos tēs thallasēs.“ Jak napodobovala melodičnost starobylého jazyka, zněly jim jednotlivé samohlásky téměř jako čínština. „*Přes ostrovy až tam, kde se moře zužuje.*“ Káťa

posunula světelné ukazovátko na druhý řádek. *„Kolem kataraktů Bos.“*

Hiebermeyer se zmateně zamračil. „Řecky umím alespoň natolik, abych věděl, že katarraktēs znamená peřeje nebo vodopády,“ prohlásil. „Tímhle slovem se označují peřeje na horním toku Nilu. Jak by to mohlo souviset s mořem?“

Dillen přistoupil k plátnu. „V těchto místech už nám v textu chybějí celá slova.“

Káťa četla dál. *„A pak dvacet dromů podél jižního pobřeží.“*

„*Dromos* byl asi šedesát *stadií*,“ poznamenal Dillen. „To je kolem padesáti námořních mil.“

„Tahle míra byla ale hodně volná,“ namítl Jack. „*Dromos* znamená plavbu, vzdálenost, kterou loď urazí za jeden den do západu slunce.“

„Nejspíš se měnila v závislosti na místě,“ zapřemítal nahlas Hiebermeyer. „Podle větru, proudů a ročního období, a také podle sezónních klimatických změn a doby denního světla.“

„Přesně tak. Jednotka jedné plavby udávala, jak dlouho trvá dostat se z bodu A do bodu B za příznivých podmínek.“

„Pod vysokým bukraniem, znamením býka,“ pokračovala Káťa.

„Nebo býčích rohů,“ poznamenal Dillen.

„Fascinující.“ Hiebermeyer hovořil spíš sám pro sebe. „Jeden z nejoblíbenějších prehistorických symbolů. Viděli jsme je už na Jackových snímcích z Knossu. Objevují se i v neolitických svatyních a ve všech palácích Blízkého východu z doby bronzové. *Bukranium* se běžně vyskytuje i v monumentálním umění starých Římanů.“

Káťa přikývla. „Dál je text útržkovitý, ale na pravděpodobném smyslu se s profesorem shodujeme. Snáze ho pochopíte, když uvidíte, kde je přerušený.“

Přepnula projektor na nástěnné plátno a položila na skleněnou desku průhlednou fólii. Na plátně se objevila slova zapsaná jejím úhledným rukopisem pod spodní částí papyru otrhanou do tvaru písmene V.

„Pak uvidíš citadelu. A tam dole leží rozlehlá zlatá pláň, hluboká pánev, solná jezera, kam až oko dohlédne. Je to dvěstě generací, co na Atlanťany dopadl Poseidonův hněv za to, že se

opovažovali žít jako bohové. Katarakt padl, veliká zlatá brána citadely byla navždy uzavřena a Atlantidu pohltily vlny.“ Káťa se odmlčela. „Domníváme se, že poslední slova umožňují spojit toto vyprávění s koncem Keftiu. Možná velekněz narážel na hněv boha moří, na Poseidonovu mstu za lidskou zpupnost.“

Namířila ukazovátkem na plátno. „Další odstavec byl pravděpodobně začátkem podrobného líčení Atlantidy. Zbývá nám bohužel jen pár nesouvislých slov. Tohle je podle nás *zlatý dům* nebo *zlaté zdi*. A tady jsou jasně vidět řecká písmena, která dohromady dávají slovo pyramida. Celý ten výraz překládáme jako *ohromné kamenné pyramidy.*“ Tázavě pohlédla na Hiebermeyera, ten ale byl příliš ohromený, než aby se zmohl na nějaký komentář, a jen civěl na plátno.

„A pak tu máme tahle poslední slova.“ Káťa ukázala na otrhaný konec dokumentu. „*Dům bohů*, nejspíš *síň bohů*, a opět *kata boukerõs*, tedy *pod znamením býka*. Tady text končí.“

Jako první promluvil Hiebermeyer a hlas se mu třásl vzrušením. „Rozhodně to souhlasí. Cesta mezi ostrovy do míst, kde se moře zužuje. To může znamenat jedině na západ od Egypta kolem Sicílie k Gibraltarskému průlivu.“ Pleskl dlaní o stůl na znamení, že si tím je naprosto jistý. „Takže Atlantida byla nakonec přece jen v Atlantském oceánu!“

„A co ten katarakt?“ otázal se Jack. „Gibraltar není zrovna běsnící peřej.“

„A ta rozlehlá zlatá pláň a solná jezera,“ přidala se Káťa. „V Atlantiku máte všude z jedné strany moře a z druhé vysoké hory a nebo poušť.“

„Zrovna tak mě mate to jižní pobřeží,“ pokračoval Jack. „Protože Atlantik vlastně žádné viditelné jižní pobřeží nemá, znamenalo by to, že Atlantida byla ve Středozemním moři. Taky si nedokážu představit citadelu na holém pobřeží západní Sahary.“

Dillen vypnul projekci na plátno a přepnul projektor na fólie. Začal promítat jeden digitální záběr za druhým. Na monitoru se objevilo pohoří se zasněženými vrcholky. V popředí byl vidět komplex zřícenin mezi svěže zelenými terasami.

„Jack správně spojuje Platonovu Atlantidu s Krétou doby bronzové. První část textu se nepochybně týká Minojců a erupce Théry. Problém je v tom, že Kréta nebyla Atlantida.“

Káťa pomalu přikývla. „Platonova verze to míchá dohromady.“

„Přesně tak.“ Dillen se postavil za opěradlo židle a během hovoru začal živě gestikulovat. „Máme fragmenty dvou různých historií. Jedna popisuje konec Kréty v době bronzové, země Keftiu. Ta druhá se týká civilizace daleko starobylejší – Atlantidy.“

„Rozdíl v datování je jasný.“ Hiebermeyer si během řeči otíral zpocený obličej. „První text datuje zničení Keftiu do doby Thutmoseovy říše. Ten byl faraónem jedenácté dynastie na konci šestnáctého století před naším letopočtem, tedy právě v době, kdy začala soptit Théra. A pokud jde o Atlantidu, těch ‚dvě stě generací‘ lze docela přesně spočítat, protože u egyptských kronikářů znamenala generace asi třicet let.“ V duchu rychle počítal. „Pět tisíc let před Solonem, tedy někdy kolem roku 5600 před naším letopočtem.“

„Neuvěřitelné.“ Jack nevěřícně zavrtěl hlavou. „To je o celou epochu dřív, než začaly vznikat první městské státy. Šesté tisíciletí před naším letopočtem, to je přece ještě neolit, období, kdy zemědělství bylo v Evropě novinkou.“

„Jeden detail mě mate,“ ozvala se Káťa. „Když jsou tyhle historie tak odlišné, jak je možné, že v obou se tak nápadně vyskytuje symbol býka?“

„V tom nevidím problém,“ namítl Jack. „Býk nebyl jen minojský symbol. Od začátku neolitu symbolizoval sílu, plodnost a ovládnutí půdy. Pro první rolníky byli nepostradatelní tažní voli. Býčí symboly se objevují ve všech raných zemědělských komunitách v regionu.“

Dillen se zamyšleně zahleděl na papyrus. „Domnívám se, že jsme objevili zdroj mylných spekulací starých dva a půl tisíce let. Na konci svého vyprávění o Keftiu velekněz Amenhotep naznačil, o čem hodlá vyprávět příště, aby svého posluchače navnadil. Chtěl Solona udržovat v neustálém napětí, aby za ním přicházel den co den až do posledního data povoleného chrámovým kalendářem. Možná chtěl

prostě odlehčit jeho měšci – čekal štědřejší dary. Mám dojem, že v té poslední větě vyprávění o Keftiu máme i náznak historie Atlantidy.“

Jack okamžitě pochopil narážku svého učitele. „Myslíte, že byl Solon tak zmatený, že slovo Atlantis může v jeho líčení konce minojské civilizace znamenat vlastně Keftiu?“

„Uhodl jste,“ souhlasil Dillen. „Nic v Platonově vyprávění nenaznačuje, že by si Solon vzpomněl na něco z druhé části textu. Žádný katarakt, žádná rozlehlá pláň. A rovněž žádné pyramidy, na které by se asi zapomínalo velmi těžko. To ho té poslední noci musel někdo ale pořádně praštit po hlavě.“

Slunce už se přesouvalo k západu a jeho paprsky vrhaly na vody Velkého přístavu pod nimi růžové odlesky. Po polední přestávce se znovu vrátili do zasedací místnosti na závěrečnou diskuzi. Na nikom nebyla znát únava, ačkoli celé dlouhé hodiny strávili shrbení nad stolem s vzácným dokumentem. Všichni byli u vytržení z úžasného objevu, z odhalení klíče k minulosti, který by mohl změnit celou historii vývoje civilizace.

Dillen se usadil, opřel se a pokračoval: „A nakonec ještě k tomu symbolu, který, jak jste sám řekl, jste už někde viděl, Jacku.“

V tu chvíli se ozvalo hlasité zaklepání na dveře a dovnitř nakoukl mladý muž.

„Promiňte, pane profesore, ale je to velice naléhavé. Prosím doktora Howarda.“

Jack k němu přistoupil, vzal si od něj mobilní telefon a přešel k zábradlí balkonu nad přístavem, mimo doslech ostatních.

„Howard.“

„Jacku, tady Costas. Máme poplach. Musíš se okamžitě vrátit na *Seaquest.*“

Kapitola 5

Jack potáhl knipl a vrtulník Lynx zůstal viset ve vzduchu na místě. Obvyklý rachot rotoru přešel v pouhé dunivé chvění. Upravil si na headsetu zvuk a zároveň jemně polechtal levý pedál. Současně důrazně přidal výkon rotoru na ocase, aby stroj natočil bokem k té úchvatné podívané dole. Otočil se ke Costasovi a oba se naklonili k otevřeným levým dveřím.

Tisíc metrů pod nimi leželo žhavé srdce Théry. Vznášeli se nad zatopenými pozůstatky gigantické kaldery, kotlovitého sopečného kráteru, který nyní připomínal vydlabanou vaječnou skořápku, z níž nad moře vystupují pouze její zubaté okraje. Všude kolem se tyčily zrádné strmé útesy. Přímo pod nimi se rozprostíralo Nea Kameni, „Nové spáleniště“, s povrchem sežehlým a bez života. Uprostřed byly vidět výmluvné chuchvalce kouře, jak vulkán opět pronikal zemskou kůrou na povrch. Jacka napadlo, že je to varovné znamení. Předzvěst zkázy. Připadal si, jako by hleděl do očí rozzuřenému býkovi, který odfrkává a hrabe těsně před útokem.

Vtom se v interkomu ozval hlas, který Jackovi připadal čím dál tím neodolatelnější.

„To je úžasné,“ prohlásila Káťa. „Africká kontinentální kra se tře o euroasijskou a společně vytvářejí víc zemětřesení a sopek, než je jich kdekoli jinde na světě. Není divu, že řečtí bohové byli taková násilnická banda. Najít tady civilizaci je jako stavět město na tektonickém zlomu San Andreas.“

„Jistě,“ odvětil Costas. „Jenže bez deskové tektoniky by se třeba z vápence nikdy nestal mramor. Žádné chrámy, žádné sochařství.“ Pokynul ke stěnám útesů. „A co sopečný popel? Neuvěřitelný materiál. Římané zjistili, že když ho přidáte do vápenné malty, získáte beton, který tuhne a drží i pod vodou.“

„To je pravda,“ připustila Káťa. „Vulkanický spad kromě toho značně zúrodňuje půdu. Roviny kolem Etny a Vesuvu byly obilnicí starověkého světa.“

Jack se pousmál. Našly se dvě spřízněné duše. Costas a Káťa byli posedlí geologií a cestou z Alexandrie až sem se v podstatě o ničem jiném nemluvilo.

Když Costas obdržel nouzové hlášení kapitána lodi *Seaquest* Torna Yorka, byl vrtulník zrovna na pravidelné trase do námořního muzea v Kartágu. Costas okamžitě podal Jackovi zprávu a změnil kurz na jih do Egypta. Ještě téhož odpoledne u starého přístavu přihlížel, jak se Jack kvapně loučí s Dillenem a Hiebermeyerem. Pokud pociťovali nějaké zklamání, pak se skrývalo za úzkostným výrazem, který v jejich tvářích nešlo přehlédnout.

Jackovi už bylo známo, že Káťa je zkušená potápěčka, a když se na něj tam na balkoně obrátila s dotazem, jestli by se k němu nemohla přidat, neměl důvod ji odmítnout. Prohlásila, že to pro ni bude příležitost dostat se do terénu a konečně bezprostředně poznat práci moderních archeologů. Její asistentka Olga se měla mezitím v naléhavé záležitosti vrátit do Moskvy.

* * *

„Tamhle je."

Vrtulník sklonil nos dopředu k východnímu obzoru a jejich pohledy také zamířily tím směrem. Théra už jim zmizela z očí a *Seaquest* rozeznávali pouze v mlžném oparu v dálce. Jak letěli blíž, tmavá modř Středozemního moře potemněla, jako by hladinu zakryl letící mrak. Costas vysvětlil, že to je podmořský vulkán, jehož vrchol vystupuje z hlubin jako gigantický atol.

Jack zapnul interkom. „Tady bych to tedy rozhodně nečekal," prohlásil. „Vrchol sopky je třicet metrů pod vodou, což je příliš hluboko na to, aby tu v době byl bronzové útes. Ta naše minojská loď musela narazit na něco jiného."

To už byli přímo nad *Seaquestem* a začali zvolna klesat k heliportu na zádi. Když se na výškoměru ukázalo pod sto padesát metrů, začaly být přistávací značky zřetelnější.

„Máme ale neuvěřitelné štěstí, že se ta loď potopila právě tam, kde je. V té hloubce mohou alespoň naši potápěči pracovat. Je to jediné místo v okruhu bůhvíkolika kilometrů, kde není dno ani pět set metrů pod hladinou."

Vtom se v interkomu ozval Kátin hlas. „Říkáte, že se ta loď potopila v šestnáctém století před naším letopočtem. Je to sice jen divoká spekulace, ale nemohlo by to souviset s erupcí Théry?"

„Rozhodně," nadchl se pro její myšlenku Jack. „Tomu by ostatně nasvědčovala i její pozoruhodná a neobvyklá zachovalost. Loď byla zasažena náhlou přívalovou vlnou a klesla rovnou ke dnu nějakých sedmdesát metrů pod vrcholkem."

Pak se do toho znovu vložil Costas. „Pár dní před výbuchem sopky došlo s největší pravděpodobností k zemětřesení. Víme přece, že obyvatelé byli předem varováni a podařilo se jim uprchnout i s většinou majetku."

Jack přikývl. „Hlavní erupce asi byla daleko ničivější. Exhalace sopečného kráteru společně s tlakovou vlnou zničily všechno na kilometry daleko. Ale to byl jen začátek. Příval vody do kráteru musel být strašlivě odmršťován v podobě možná i stometrových tsunami. Jsme dost blízko Théry a vlny tady nemohly ztratit moc na síle. Každou loď by rozmetaly na kusy a nám by zůstaly jen pomíchané úlomky. Náš vrak to v pořádku přečkal jen proto, že se na dně zaklínil do průrvy v hloubce, kam už oscilace vln nedosáhla."

Helikoptéra se vznášela třicet metrů nad palubou *Seaquestu*, zatímco Jack čekal na povolení k přistání. Využil té příležitosti alespoň k tomu, aby kritickým pohledem zkontroloval svoji pýchu a radost. Za heliportem a nafukovacími čluny Zodiac byl tříposchoďový ubytovací blok, v němž mohlo najít útočiště až dvacet vědců a třicetičlenný pomocný personál. Se svou délkou pětasedmdesáti metrů byl *Seaquest* téměř dvakrát delší než Cousteauova *Calypso*. Postavili ho na zakázku ve finských loděnicích, které stavěly proslulé lodě třídy *Akademic* pro ruský Oceánologický institut. Stejně jako ony i *Seaquest* měl příďové a boční reaktivní motory pro dynamické polohování. Ty mu umožňovaly držet se přesně nad stanoveným úsekem mořského dna. Byl vybaven i automatizovaným vyrovnávacím systémem k udržování stability pomocí regulace průtoku vody balastními nádržemi. Bylo mu sice už víc než deset let a byl zralý na generálku, avšak stejně jako jeho sesterská plavidla byl stále mistrovským dílem a pro Mezinárodní námořní univerzitu znamenal neocenitelnou pomoc při výzkumech a bádání v nejrůznějších koutech světa.

Právě když Jack posunul knipl kupředu, upoutala jejich pozornost tmavá silueta na obzoru před nimi. Bylo to další plavidlo,

nízké a zlověstné, jež zdánlivě nehybně spočívalo na hladině několik kilometrů od přídě *Seaquestu*.

Všichni velice dobře věděli, nač se to dívají. Tohle byl důvod, proč Jacka tak nahonem odvolali z Alexandrie. Káťa i Costas zmlkli. Jejich myšlenky se pomalu navracely od vzrušujících záhad archeologie k naléhavým problémům současnosti. Jack zachmuřeně zaťal zuby a provedl perfektní přistávací manévr rovnou do středu oranžového kruhu na heliportu. Jeho klidná sebejistota byla v naprostém rozporu se vztekem, který v něm začínal vřít. Od začátku mu bylo jasné, že jejich naleziště bude objeveno, nečekal však, že k tomu dojde tak brzy. Jejich protivníci měli přístup k satelitním sledovacím zařízením bývalého Sovětského svazu, která dokázala z orbitální výšky kolem čtyř set kilometrů rozlišit lidský obličej. Pod bezmračným, prosluněným nebem Středomoří byl *Seaquest* jako nahý a fakt, že tam kotví už několik dní, očividně upoutal pozornost.

„Podívej se na to. Je tu od včerejška. Hned potom jsem pro tebe letěl.“

Costas vedl Jacka a Káťu labyrintem stolů v konzervátorské laboratoři *Seaquestu*. Celou laboratoř ozařovaly jasným světlem wolframové žárovky umístěné za drátěnou sítí pod stropem. Skupina techniků v bílých pláštích měla plné ruce práce s čištěním a zaznamenáváním desítek vzácných artefaktů, které byly během uplynulých dvou dnů vyzvednuty z minojského vraku. Připravovali je na přepravu vrtulníkem do Kartága, kde je čekala konzervace a pak příprava na vystavení. Na opačném konci zůstal Costas stát u nízké lavice a opatrně nadzdvihl kryt asi metr vysokého předmětu.

Káťa v úžasu zatajila dech. Před sebou měla býčí hlavu v životní velikosti. Základ byl z egyptského černého steatitu, oči z afghánského lazuritu, rohy z ryzího zlata s hroty z jiskřivých indických rubínů. Podle otvoru v tlamě Káťa poznala, že se jedná o dutou obětní nádobu zvanou rhyton. Takto nádherně zdobený rhyton mohli používat jen velekněží při těch nejposvátnějších obřadech minojského světa.

„Skvělý bonbónek do expozice,“ poznamenal Costas.

„V námořním muzeu?“ zeptala se Káťa.

„Jack pro svůj milovaný a dlouho hledaný minojský vrak vyčlenil jeden z triérových doků. Je už skoro plný, a to jsme s vyzvedáváním sotva začali.“

Středomořskou základnou Mezinárodní námořní univerzity bylo starobylé město Kartágo v Tunisku, kde se podařilo nádherně zrekonstruovat kruhový válečný přístav Féničanů.

Doky používané kdysi pro válečné veslice nyní sloužily k uložení spousty starodávných lodních vraků vyzvednutých během několika posledních desetiletí.

V Jackovi náhle vzkypěl vztek. Připadalo mu nemyslitelné, že tak nesmírně cenný artefakt by měl padnout do rukou zločinců. Dokonce už ani bezpečný muzejní přístav nebyl řešením. Od chvíle, kdy se na obzoru objevila ta silueta, byla pravidelná vrtulníková přeprava přerušena. Lynx byl sice díky špičkovému pohonnému agregátu schopen na krátké vzdálenosti uniknout prakticky každému vrtulovému letadlu, ale stejně jako jakýkoli jiný podzvukový letoun byl nesmírně zranitelný v případě nasazení laserově naváděných střel země-vzduch odpalovaných z lodi. Jejich protivník by si místo dopadu sestřeleného stroje určil satelitním navigačním systémem a vrak by opět vyzvedl pomocí dálkově řízených ponorek. Pokud by někdo havárii přežil, byl by bez milosti zlikvidován a veškeré artefakty by zmizely v nenávratnu jako pirátská kořist.

Taková byla tvář moderních, smrtelně nebezpečných pirátů v mezinárodních vodách.

Jack se svým doprovodem zamířil do kapitánovy denní kajuty. Kapitán Tom York byl statný šedovlasý Angličan, který měl za sebou slušnou kariéru velitele letadlové lodi v britském válečném námořnictvu. Naproti němu seděl drsně vyhlížející, ale pohledný chlapík, jehož postavu formovalo dlouholeté působení v reprezentačním týmu jeho rodného Nového Zélandu. Peter Howe strávil dvacet let u královské námořní pěchoty a australské speciální letecké služby a nyní působil jako šéf bezpečnosti Mezinárodní námořní univerzity. Sem přiletěl dnes odpoledne z ředitelství univerzity v anglickém Cornwallu. S Howem se Jack přátelil už od studentských let, a v době, kdy byl u námořní zpravodajské služby,

sloužili všichni tři společně. Na stole stála krátkovlnná vysílačka s přijímačem a vojenská mapa Egejského moře. Costas s Káťou se vmáčkli vedle Yorka a Howea. Jack zůstal stát. Jeho vysoká postava zaplnila celý vchod, a když promluvil, zněl jeho hlas příkře a suše. „Fajn. Tak jak to vypadá?“

„Tenhle je pro nás nováček,“ ozval se Howe. „Jmenuje se Aslan.“

Káťa se viditelně otřásla a nevěřícně vykulila oči. *„Aslan?“* V tu chvíli promluvila sotva slyšitelně.

„Vy toho člověka znáte?“ zeptal se Jack.

„Znám.“ Najednou mluvila spíš váhavě. „Aslan. To znamená lev. Je to…“ Opět zaváhala a Jackovi neušlo, že je v obličeji bílá jako křída. „Terorista. Gangster. Jeden z nejhorších.“

„Z Kazachstánu, abychom byli úplně přesní.“ Tom York vytáhl fotografii a pleskl jí o mapu. „Tohle jsem před pár minutami dostal e-mailem z tiskového oddělení univerzity v Londýně.“

Na snímku byla skupina mužů v bojových maskovacích uniformách s tradičními islámskými doplňky. V pozadí bylo vidět bezlesou krajinu sluncem vyprahlých roklí a suťových svahů. Všichni třímali v rukou kalašnikovy a před sebou měli navršenou spoustu zbraní ještě ze sovětské éry, počínaje velkorážními těžkými kulomety a konče ručními odpalovači protitankových granátů.

Jackovu pozornost ale neupoutal pestrý zbrojní arzenál. Takové a podobné obrázky byly od počátku mudžahedínů v Afghánistánu docela běžné. Stejně jako všechny ostatní jej zaujala osoba sedící uprostřed. Byl to muž hrozivě robustní postavy s dlaněmi spočívajícími na kolenou a lokty výbojně vystrčenými do stran. S ostatními bojovníky navlečenými do khaki maskovacích uniforem ostře kontrastovala jeho nařasená bílá říza a přiléhavá čapka. Pod nosem měl jakýsi náznak knírku. Obličej s orlím nosem a vysedlými lícními kostmi kočovníků Střední Asie musel být kdysi jemně tvarovaný, možná dokonce přímo pohledný. Oči hledící z hlubokých důlků byly černé jako uhlíky a nepříjemně pronikavé.

„Aslan,“ ozval se York. „Pravým jménem Petr Alexandrovič Nazarbetov. Otec Mongol, matka z Kyrgyzstánu. Bydliště v Kazachstánu, ale uchýlil se do Abcházie, odpadlické provincie

Gruzie na pobřeží Černého moře. Věřte nebo nevěřte, ale někdejší sovětský akademik a profesor kunsthistorie na univerzitě v Biškeku.“

Howe přikývl. Tohle byla pro změnu zase jeho parketa. „Obrovské zisky plynoucí z trestné činnosti svedly v těchhle končinách nejrůznější lidi. A kunsthistorik je dobrý k tomu, aby jednak starožitnosti ocenil a jednak získal informace o tom, kde je hledat.“ Pohlédl na nově příchozí. „Předpokládám, že se situací v Kazachstánu jste všichni obeznámeni.“ Pokynul k nástěnné mapě za nimi. „Běžná historie. Po rozpadu Sovětského svazu získává Kazachstán nezávislost. V čele vlády ale stojí bývalý pohlavár komunistické strany. Korupce bují, demokracie skomírá. Navzdory bohatým zásobám ropy a zahraničním investicím se systém vnitřní bezpečnosti rychle rozpadá. Lidové povstání je pro Rusy záminkou k vyslání armády, která je po krvavé válce stažena. Nacionalistické síly jsou výrazně oslabeny a v zemi se šíří chaos a anarchie.“

„A pak nastupují teroristi,“ vložil se do toho Costas.

„Přesně tak. Povstalci, kteří původně společně bojovali proti Rusům, nyní navzájem soupeří o to, kdo obsadí větší část mocenského vakua. Idealisty počátečního období rychle nahrazují hrdlořezové a náboženští extremisté. Ti nejbezohlednější vraždí a loupí po celé zemi. Vymezují si svá území jako středověcí feudálové, zřizují si vlastní armády a bohatnou z obchodů s drogami a se zbraněmi.“

„Někde jsem četl, že nejvíc opia a heroinu se dnes vyprodukuje právě v Kazachstánu,“ poznamenal Costas.

Howe přikývl. „A většinu toho má pod kontrolou právě tenhle člověk. Podle toho, co je o něm známo, se k pozvaným novinářům chová jako roztomilý hostitel, učenec, který miluje svoji obrovskou sbírku umění a starožitností.“ Odmlčel se a rozhlédl se kolem stolu. „A kromě toho je to vraždící psychopat.“

„Jak dlouho už nás šmíruje?“ zeptal se Jack.

„Na dohled se objevili před čtyřiadvaceti hodinami, těsně předtím, než ti Costas volal do Alexandrie,“ odvětil York. „Satelitní systém už nás upozornil na potencionálně nepřátelského vetřelce. Rozpoznal plavidlo bojové konfigurace, které nereagovalo na žádné mezinárodní volací znaky.“

„Takže jste změnili polohu.“ *Seaquest* nyní kotvil na opačné straně atolu asi čtyři kilometry od vraku.

„Jo, ale napřed jsme naleziště zabublinkovali,“ podotkl York.

Káťa upřela na Jacka tázavý pohled.

„Náš vynález,“ informoval ji. „Miniaturní kontaktní miny velikosti pingpongového míčku propojené vzájemně monofilem jako síť z bublinek. Aktivují se fotoelektrickými čidly, která rozlišují pohyb potápěčů a ponorek.“

Costas se obrátil k Yorkovi. „Jaké máme možnosti?“

„Momentálně je zbytečné cokoli podnikat.“ Yorkův hlas zněl bezvýrazně a postrádal jakékoli emoce. „Dostali jsme ultimátum.“ Podal Jackovi vytištěnou zprávu, jež právě přišla e-mailem. Jack ji rychle přelétl očima. Z jeho tváře nebylo znát, jak se v něm všechno vaří vzteky.

„Seaqueste, zde Vultura. Do osmnácti nula nula odrazte, nebo budete zničeni.“

Costas rovněž nahlédl do papíru. „Moc se s tím nepatlají, co?“

Přesně v tu chvíli se z pravoboku na přídi ozval dunivý rachot, připomínající nízký průlet nadzvukového letadla, a hned po něm se rozlehla ohlušující rána. Tom York se k nejbližšímu okénku otočil právě v okamžiku, kdy z moře vytryskl bílý gejzír, který pokropil okenní tabulku kapičkami vodní tříště. Hned nato se ozval tlumený rachot vzdálené střelby.

„*Vy parchanti*,“ procedil York mezi zuby. Cloumal jím bezmocný vztek, jaký byl u profesionálního námořního důstojníka, který nemohl vrátit úder, docela pochopitelný.

Právě v tu chvíli to ve vysílačce na stole začalo praskat a York zlostně stiskl tlačítko interkomu, aby to slyšeli všichni.

„Tady *Seaquest*.“ York jen stěží ovládal hlas, takže to znělo spíš jako vrčení. „Sdělte své úmysly. Přepínám.“

Za okamžik zazněl v interkomu hlas, který podle protahovaných hrdelních hlásek patřil nade vší pochybnost Rusovi.

„Dobré odpoledne, kapitáne Yorku, majore Howe a nejspíš i doktore Howarde, že? Blahopřejeme. Zde *Vultura*.“ Nastala pauza. *„Právě jste dostali varování!“*

York znechuceně vypnul přijímač a prudce odklopil kryt vedle sebe. Než zatáhl za páku pod ním, pohlédl na Jacka a jeho hlas zněl najednou chladně a vyrovnaně.

„Nástup na bojová stanoviště.“

Během několika minut poté, co zazněla poplašná siréna, se *Seaquest* z výzkumného plavidla změnil ve válečnou loď. Potápěčská výstroj, jíž byla obvykle paluba pokryta, zmizela hned, jak se *Vultura* objevila na obzoru. Na stanovišti před palubním přístřeškem skupina techniků v bílých ohnivzdorných kombinézách chystala výzbroj lodi, dvojče Breda L70 ráže 40 milimetrů modifikované podle specifikací Mezinárodní námořní univerzity. Tento nástupce proslulých protiletadlových kanónů Bofors z druhé světové války, přezdívaný „rychlá čtyřicítka“, byl vybaven zdvojeným podávacím mechanizmem, díky němuž dvojče pálilo tříštivé i protipancéřové střely kadencí devíti set ran za minutu. Stanoviště bylo ukryto ve výsuvné šachtě, která se vysouvala až těsně před použitím.

Veškerý postradatelný personál lodi se mezitím shromažďoval u záchranné ponorky *Neptun II*. Ta měla zamířit přímo do řeckých teritoriálních vod a setkat se tam s fregatou řeckého válečného námořnictva, která během hodiny vypluje z Kréty. Měla s sebou odvézt i rhyton v podobě býčí hlavy a další artefakty, které se na palubu dostaly příliš pozdě a nemohly už být zařazeny do posledního vrtulníkového transportu do Kartága.

York spěšně doprovodil celou skupinu výtahem až pod čáru ponoru. Když se dveře zdviže otevřely, objevila se tvarovaná kovová přepážka, která vypadala, jako by byl do lodního trupu vklíněn létající talíř.

York pohlédl na Káťu. „Řídicí modul.“ Poklepal na lesklý povrch. „Dvacet centimetrů tlustá ocel vyztužená titanem. Celý modul se může od *Seaquestu* katapultovat a díky stejné technologii neviditelnosti, jakou jsme použili u únikové ponorky, nepozorovaně zmizet.“

„Mně to připadá jako obrovské katapultovací sedadlo,“ rozzářil se Costas. „Jako řídící modul na starých měsíčních raketách *Saturn*.“

York zavelel do interkomu a kruhový poklop odskočil. Interiér řídícího modulu byl zalitý tajemným červenavým přísvitem vycházejícím z řady ovládacích panelů na protější straně. Když jeden po druhém přikrčeni prolezli dovnitř, York za nimi poklop zase přitáhl a otáčel centrálním kolovým trezorovým zámkem tak dlouho, dokud západky nezaskočily.

Hned vpředu několik mužů posádky horečně připravovalo zbraně pro osobní obranu. Páskovali zásobníky a zasouvali je do zbraní. Káťa k nim přistoupila, vybrala si útočnou pušku, zručně do ní dorazila zásobník a natáhla závěr.

„Enfield SA80 Mark 2," poznamenala. „Britská armádní útočná puška. Zásobník na třicet nábojů, ráže 5,56 milimetru. Pažba bullpup, úchopová rukojeť před zásobníkem, sklopná opěrka do stísněných prostorů." Zdvihla zbraň do ramene a zkusmo zamířila. „Infračervený zaměřovač je sice fajn, ale vždycky dám přednost novému Kalašnikovu AK 102." vyňala zásobník, zkontrolovala, zda je nábojová komora prázdná, a vrátila zbraň do stojanu.

Ve svých elegantních černých šatech, které na sobě měla i na konferenci v Alexandrii, sem Jackovi sice moc nezapadala, usoudil ale, že v boji se o sebe zjevně dokáže postarat.

„Tomu říkám ženská," prohlásil Costas. „Nejdřív světový expert na starověké řecké písmo, teď zase instruktor přes pěchotní zbraně."

„Tam, odkud pocházím," odvětila Káťa, „je to druhá nejdůležitější kvalifikace."

Když procházeli kolem zbrojnice, York se ohlédl po Jackovi. „Teď si musíme dohodnout postup."

Jack přikývl a jako první vykročil po krátkém schodišti k plošině široké asi pět metrů. Pokynul k půlkruhu otáčivých křesel před řadou pracovních stanovišť u stěny.

„Můstková konzola," vysvětlil York Kátě. „Slouží jako velitelské středisko a virtuální kapitánský můstek. Umožňuje nám vést *Seaquest* s využitím palubních sledovacích a zobrazovacích systémů."

Konkávní monitor nad nimi ukazoval panoramatickou digitální reprodukci výhledu z lodního můstku. Kamery byly vybaveny infračervenými a tepelnými čidly, takže i přes houstnoucí soumrak

rozlišili nízkou siluetu *Vultury* i siluetu příďového otočného děla, které vyzařovalo slábnoucí, dosud však rozeznatelné teplo po výstřelu.

York se otočil k Howeovi. „Peter nás seznámí s bezpečnostní situací.“

Peter Howe po nich přejel zachmuřeným pohledem. „Nebudu chodit kolem horké kaše. Je to zlé. Opravdu zlé. Máme proti sobě válečné plavidlo zkonstruované speciálně pro tyto účely. Je po zuby vyzbrojené nejmodernější technikou a zbraněmi i rychlostí překonává prakticky všechna plavidla námořnictva i pobřežní stráže určená k nasazení proti tomuto typu ohrožení.“

Jack se otočil ke Kátě. „Mezinárodní námořní univerzita v podobných situacích spoléhá na pomoc spřátelených zemí. K zastrašení často postačí pouhá přítomnost válečných plavidel a letounů, i když jsou mimo teritoriální vody a nemají pravomoc zakročit.“

Howe stiskl klávesu a na monitoru nad nimi se objevila vojenská mapa Egejského moře. „Řekové nemohou *Vulturu* zadržet ani pronásledovat. Dokonce i mezi ostrovy na severu si dokáže najít plavební dráhu ve vzdálenosti víc než deseti kilometrů od pobřeží, a průlivy do Černého moře jsou mezinárodními vodami. O to se postarali Rusové. Cestu do domovského přístavu v Abcházii má otevřenou.“

Zamířil světelným ukazovátkem na spodní část mapy a vyznačil jejich momentální pozici. „Dnes večer by řecké válečné námořnictvo mělo mít fregaty tady, tady a tady.“ Posvítil na sever a západ od podmořské sopky. „Nejbližší je necelých deset kilometrů od Théry, téměř na dohled od *Seaquestu*. Víc už se ale nepřiblíží.“

„Proč ne?“ nechápala Káťa.

„Politika. Bezvadná věc.“ Howe se v křesle otočil, aby jim viděl do tváří. „Jsme v problematických vodách. Pár kilometrů na východ je skupina neobydlených ostrůvků, na které si dělají nárok Řekové i Turci. Kvůli tomuhle sporu už se málem rozpoutala válka. Turky jsme o *Vultuře* informovali, ale politika je nutí soustředit se na Řeky, ne na nějakého kazašského desperáta. Už pouhá přítomnost řeckých válečných lodí v blízkosti téhle zóny stačí k vyhlášení nejvyššího

poplachu na tureckém vrchním velitelství námořní obrany. Před hodinou deset kilometrů odtud na východ proletěly čtyři stíhačky F16 tureckého vojenského letectva. Řekové i Turci byli Mezinárodní námořní univerzitě vždy nakloněni, tentokrát jsou ale bezmocní, pokud jde o možnost jakékoli intervence.“ Howe vypnul zobrazení mapy a na monitoru se opět objevil výhled z přídě *Seaquestu*.

York vstal a s rukama sepjatýma za zády začal rázovat mezi křesly.

„V žádném případě nemůžeme doufat, že bychom ze střetnutí s *Vulturou* vyšli vítězně. Na pomoc zvenčí se taky nedá spoléhat. Naší jedinou možností je ustoupit jejich požadavkům, okamžitě se stáhnout a ten vrak jim přenechat. Jako kapitán musím klást bezpečnost posádky na první místo.“

„Mohli bychom se pokusit vyjednávat,“ namítl Costas.

„Nepřichází v úvahu!“ York praštil dlaní do konzoly a napětí nastřádané za posledních několik hodin bylo najednou venku. „Tihle lidi vyjednávají jen tváří v tvář a za svých vlastních podmínek. Ať by šel na *Vulturu* kdokoli, vzali by ho jako rukojmí. Nebudu riskovat život ani jediného člena své posádky, který by měl padnout těm hrdlořezům do rukou.“

„Nechte mě to zkusit.“

Všichni na Káťu vytřeštili oči.

„Je to vaše jediná možnost,“ pronesla tiše. „Jsem neutrální osoba. Pokud by mě Aslan vzal jako rukojmí, nemá tím co získat, ale může naopak všechno ztratit, jestliže se zaplete s ruskou vládou.“ Odmlčela se, vzápětí však hlasitěji pokračovala. „Tam u nich mají ženy v úctě. A moje rodina má vliv. Mohu se mu zmínit o několika jménech, která ho budou hodně zajímat.“

Zatímco ostatní zvažovali její návrh, nastalo dlouhé ticho. Jack si rozmýšlel jednu možnost po druhé a musel se hodně snažit, aby se mu do racionálního uvažování nepletly city. Bylo mu proti srsti vystavovat ji nebezpečí, zároveň však věděl, že Káťa má pravdu. Když se jí podíval do odhodlaných očí, pochopil, že tak jako tak nemá na vybranou.

„Dobře,“ prohlásil a vstal. „Káťu jsem sem přizval já, takže je to na mně. Přepojte na bezpečný kanál a spojte mě s *Vulturou*.“

Kapitola 6

Jack pozdvihl k očím dalekohled a zaměřil se na vzdálenou tečku, která pro něj byla jediným orientačním bodem mezi nebem a mořskou hladinou. Ačkoli už byla tma, rozeznával každý detail vzdáleného plavidla. Dalekohled využíval zbytkového světla, a tak v něm Jack viděl jako ve dne. Dokonce rozeznával i nápis azbukou pod přídí.

Vultura. Velmi přiléhavé, napadlo jej. Loď mu opravdu připomínala supa nebo jiného zákeřného a zbabělého mrchožrouta, který se obezřetně plíží tam, kde se zabíjí, aby mu neušel ten pravý okamžik, kdy se bude moci vrhnout na výsledky práce jiných.

Vedle něj stál Tom York. „Projekt devět set jedenáct," ozval se, aniž by stejně jako Jack odtrhl zrak od tečky na obzoru. „Rusové jim říkají doprovodné lodě. Je to něco jako v NATO korvety a fregaty. Tohle je jedna z nejnovějších. Tenhle model se začal vyrábět až po událostech roku 2001 pro protiteroristické hlídkování. Velikostí je přibližně stejná jako naše plavidla třídy *Sea*, jen je štíhlejší. Technické vybavení ji ale posouvá podstatně výš. Dvě dieselové turbiny GT vyvinou výkon dvaapadesát tisíc koní, takže loď se dokáže pohybovat cestovní rychlostí až sedmdesáti kilometrů v hodině. Proudové posilovače umožňují vynoření a další zvýšení rychlosti až na sto dvacet kilometrů za hodinu, takže tahle loď se pomalu vyrovná lehkému letadlu. *Vultura* je jedno z tuctu vyřazených plavidel, kterých se ruské válečné námořnictvo zbavilo při poslední vlně zeštíhlování. Podle úmluvy z Osla smí Ruská federace přebytečné lodě prodávat pouze vládám uznávaným Organizací spojených národů, takže tuhle museli nějak zašantročit nejspíš ještě dřív, než vůbec opustila loděnici."

Jack zaostřil dalekohled na vybouleniny proudových posilovačů po obou bocích zádě *Vultury* a pak zorné pole nepatrně posunul směrem k příďové věži, z níž trčela hlaveň namířená přímo proti nim.

„Automatický kanón Tula ráže sto třicet milimetrů," poznamenal York, jemuž neušlo, že Jack teď zaměřil svoji pozornost na zcela konkrétní předmět. „Počítačově řízené zaměřování

vzdálenosti, díky němuž jsou úpravy okamžité a ihned využitelné. Možnost použít protipancéřové střely s náplní ochuzeného uranu, které by řídícím modulem *Seaquestu* prošly ještě ve vzdálenosti čtyřiceti kilometrů.“

Stáli na heliportu *Seaquestu* a za jejich zády chladná bríza mírně pleskala vlajkou Mezinárodní námořní univerzity na záďovém stožáru. Úzkostlivě sledovali Káťu, která se mezitím převlékla do podstatně příhodnější kombinézy z lodního skladu, nasedla do jednoho z člunů Zodiac a vyrazila do tmy. Dva přívěsné motory o výkonu devadesáti koňských sil hnaly člun tak rychle, že dostat se k *Vultuře* bylo záležitostí pouhých několika minut. Ještě než sestoupila po žebříku do člunu, vzal si ji Jack na chvilku stranou a naposledy s ní probral jak řízení zodiaku, tak i jejich postup, o němž York a Howe rozhodli pro případ, že by něco nevyšlo.

Byla pryč teprve dvacet minut, a čekání už se mu začínalo zdát naprosto nesnesitelné. Rozhodl se proto spojit se videokonferencí s Dillenem a Hiebermeyerem, aby zaměstnal mysl něčím užitečnějším, a tak zamířil za Costasem do navigační kajuty za můstkem. Jakmile se usadil, Costas ťukl do klávesnice a monitor před nimi se rozzářil. Dvě postavy, které se na něm objevily, byly vidět tak jasně, jako by seděly proti nim za stolem. Jack se posunul blíž ke Costasovi, aby byli na opačné straně obdobně zobrazeni i oni dva. Sice jim budou chybět Kátiny znalosti a zkušenosti, přesto mu však videokonference připadala jako logické vyústění. Dillen s Hiebermeyerem zůstali v Alexandrii, kde očekávali zprávy z paluby *Seaquestu*, a Costas je už o dosavadním vývoji situace informoval.

„Profesore, Maurici… Zdravím vás.“

„Rád vás zase vidím, Jacku,“ řekl Dillen. „Rád bych začal tam, kde jsme přestali – u těch symbolů.“

Pouhým dotekem klávesy mohli vyvolávat dříve naskenované obrázky. V pravém dolním rohu monitoru se jim nyní naskytl pohled na triumfální Costasův objev – pozoruhodný zlatý disk z minojského vraku. Zvláštní symboly na jeho povrchu byly digitálně zvýrazněny, a tak je nyní mohli studovat podstatně podrobněji.

Hiebermeyer se předklonil. „Říkals, že to uprostřed už jsi někde viděl, Jacku.“

„Ano. I ty symboly rozmístěné dokolečka – hlavy, vesla a tak dál. Když jsme sem letěli z Alexandrie, konečně mi došlo, kde to bylo. Disky z Faistu.“

Costas se na něj tázavě zadíval, mlčky však sledoval, jak Jack vyvolává na monitoru záběr dvou zdánlivě stejných keramických disků. Oba byly zdobené spirálovitě se vinoucí stuhou miniaturních symbolů. Jeden se pozoruhodně podobal symbolu z papyru a ze zlatého disku. To ostatní vypadalo úplně cize, zvlášť drobné hlavičky se skobovitými nosy a mohykánskými účesy.

„Aztékové?“ zkusil to Costas.

„Jako pokus to nebylo špatné, ale netrefil ses,“ odvětil Jack. „Musíš mířit blíž k domovu. Minojská Kréta.“

„Ten disk nalevo byl nalezen poblíž paláce Faistos téměř před sto lety.“ Ještě než domluvil, poslal Dillen na obrazovku snímek rozlehlého kamenného nádvoří se zasněženými vrcholky hor v pozadí. Za okamžik se na monitoru opět objevily disky. „Materiál je jíl, průměr asi šestnáct centimetrů a symboly jsou otištěny po obou stranách. Mnohé jsou totožné a vyražené dokonce stejným razidlem.“

Dillen zvětšil záběr disku na pravé straně. „A tenhle objevili Francouzi při vykopávkách loni.“

„Stáří?“ otázal se Hiebermeyer.

„Palác byl opuštěn v šestnáctém století před naším letopočtem – po erupci Théry. Na rozdíl od Knossu už nebyl nikdy znovu obydlen. Disky proto mohly zmizet ze světa přibližně ve stejnou dobu jako váš vrak.“

„Ale mohly by být i starší,“ namítl Jack.

„Mnohem starší.“ Do Dillenova hlasu se začínal vkrádat ten důvěrně známý vzrušený tón. „Costasi, co víte o určování stáří termoluminiscenční metodou?“

Costas se sice zatvářil poněkud zmateně, přesto však horlivě odvětil: „Pokud zakopete krystaly minerálů, postupně absorbují radioaktivní izotopy z okolního prostředí, až se dostanou na stejnou úroveň. Jestliže pak minerál zahřejete, zachycené elektrony jsou vyzařovány jako termoluminiscence.“ To už Costas začínal tušit, kam asi profesor svým dotazem mířil. „Když vypalujete keramiku, hlína vyzařuje nastřádanou termoluminiscenci a dostává se na nulu.

Když ji zakopete, začne keramika izotopy opětovně absorbovat. Pokud znáte rychlost absorpce a úroveň termoluminiscence okolních usazenin, můžete zahřátím a změřením termoluminiscenčního vyzařování zjistit stáří hlíny.“

„S jakou přesností?“ otázal se Dillen.

„Poslední zlepšení opticky stimulované luminiscence nám umožňují jít až půl milionu let nazpátek,“ odvětil Costas. „To je stáří materiálů vypalovaných v ohništích nejstarších evropských nalezišť z neandertálského období. V případě keramiky vypalované v pecích, která se poprvé objevuje v pátém tisíciletí před naším letopočtem na Blízkém východě, dokážeme s pomocí kombinace termoluminiscence a opticky stimulované luminiscence určit stáří střepu s přesností na několik set let, pokud jsou k tomu vhodné podmínky.“

Od té doby, co začal s Mezinárodní námořní univerzitou spolupracovat, si Costas osvojil rozsáhlé archeologické znalosti. Byl přesvědčen, že většinu dotazů, které Jack ohledně vzdálené minulosti řeší, jednou zodpoví strohá, suchá věda.

„Ten druhý disk, který byl objeven v loňském roce, byl vypálený.“ Ještě než Dillen domluvil, zdvihl list papíru. „Fragment byl odeslán do laboratoře v Oxfordu, kde využívají novou stronciovou technologii. Ta dokáže datum vypálení určit s ještě větší přesností. Právě jsem obdržel výsledky.“

Ostatní k němu upřeli tázavé pohledy.

„Ten disk byl – plus minus sto let – vypálen v roce 5500 před naším letopočtem.“

Jeho posluchači sborově zalapali po dechu.

„Nemožné,“ odfrkl pak Hiebermeyer stručně.

„Je jen o málo starší než náš vrak,“ zahučel Costas.

„Pouhé čtyři tisíce let,“ pronesl tiše Jack.

„Dvě a půl tisíciletí před palácem v Knossu,“ ozval se Hiebermeyer, který stále ještě vrtěl hlavou. „Pouhých pár století poté, co se na Krétě objevili první zemědělci. A pokud je to písmo, pak je o dva tisíce let starší než dosud nejstarší známý druh. Dokonce i klínové písmo Blízkého východu a egyptské hieroglyfy se objevují až na konci čtvrtého tisíciletí před naším letopočtem.“

„Zdá se to neuvěřitelné," odvětil Dillen. „Záhy ale zjistíte, proč jsem natolik přesvědčen, že je to pravda."

Jack s Costasem soustředěně sledovali monitor. Dillen zasunul do laptopu kompaktní disk a připojil počítač na multimediální projektor. Obrázek hliněných disků vystřídaly symboly seřazené do sloupce tak, že každá skupina byla uspořádána dohromady jako slova. Poznali, že Dillen použil k analýze podobné techniky, jako když studoval řecký zápis na papyru.

Jack reaktivoval modul videokonference a najednou seděli Dillenovi a Hiebermeyerovi, vzdáleným zhruba čtyři sta kilometrů odsud v Alexandrii, opět tváří v tvář.

„To jsou symboly z disků z Faist," podotkl Jack.

„Přesně tak." Dillen ťukl do klávesy a dva disky se objevily znovu, tentokrát v levém dolním rohu. „Odborníky nejvíc mátlo to, že disky jsou doslova totožné až na jeden zásadní aspekt." Posunul kurzor, aby upozornil na jednotlivé prvky. „Na jedné straně, podle mě na líci, mají oba disky přesně sto dvacet tři symboly. Oba jsou rozdělené na čtyřiatřicet segmentů, každý je tvořen dvěma až sedmi symboly. Menu, chceme-li tomu tak říkat, je stejné – v obou případech je tvořeno jedenatřiceti různými znaky. I jejich frekvence je identická. Ta mohykánská hlava se objevuje třináctkrát, pochodující muž šestkrát, stažená hovězí kůže jedenáctkrát a tak bychom mohli pokračovat. Na rubu je to podobné, jenže tam jde o sedmadvacet slov a sto osmnáct symbolů."

„Ale pořadí a seskupení se liší," namítl Jack.

„Přesně tak. Podívejte se na ten první disk. Kráčející muž se stromem třikrát. Sluneční kotouč s mohykánskou hlavou osmkrát. A dvakrát celá sekvence – šíp, hůl, pádlo, loď, hovězí kůže a lidská hlava. Žádné z těchto seskupení se na druhém disku nevyskytuje."

„Bizarní," zahučel Costas.

„Domnívám se, že ty disky byly uchovávány ve dvojici. Jeden byl čitelný a druhý postrádal smysl. Ať už to vytvořil kdokoli, snažil se naznačit, že podstatné jsou druhy, počty a frekvence symbolů, nikoli jejich významy. Byla to léčka. Pokus odvrátit pozornost od seskupení symbolů, odlákat případné zvědavce od hledání smyslu v sekvencích."

„Ale to má přece svůj smysl na první pohled," vpadl mu do toho netrpělivě Costas. Klikl myší a osvítil kombinace z prvního disku. „Člun vedle vesla. Kráčející muž. Mohykán hledící pořád stejným směrem. Snop obilí. Kruhový symbol, podle všeho nejspíš slunce, asi tak v polovině seskupení. Je to nějaká cesta. Možná ne opravdová, spíš cesta rokem, která naznačuje sled ročních období."

Dillen se usmál. „Právě takhle to berou vědci, kteří jsou přesvědčení, že první disk obsahuje nějaké sdělení, že nemůže sloužit jen pro ozdobu. Zdá se, že má v sobě víc smyslu než ten druhý disk – víc logiky v sledu vyobrazení."

„Jenže?"

„Jenže i to může být jen součástí té lsti. Tvůrce prvního disku možná symboly záměrně pároval tak, aby se zdálo, že k sobě patří, jako například veslo a člun, v naději, že se to lidé budou snažit právě takto dešifrovat."

„Ale veslo s člunem k sobě přece patří, o tom není sporu," namítl Costas.

„Pouze za předpokladu, že je považujete za piktogramy. V takovém případě veslo znamená veslo a člun je člun. Veslo a člun pohromadě znamenají v takovém případě cestu po vodě, plavbu, pohyb."

„Piktogramy byly první formou písma," dodal Hiebermeyer. „Dokonce ani nejranější egyptské hieroglyfy ale nebyly jen samé piktogramy."

„Symbol může být též fonogram, kde objekt představuje zvuk, nikoli věc nebo činnost," pokračoval Dillen. „V naší řeči bychom mohli veslo použít k označení písmene ‚V' nebo slabiky ‚ve'."

Costas pomalu přikývl. „Takže podle vás by ty symboly na disku mohly být něco jako abeceda?"

„Ano, ačkoli ne přesně ve smyslu toho slova. Nejpůvodnější verzí naší abecedy byla severně semitská prvotní verze fénického písma v druhém tisíciletí před naším letopočtem. Inovativním prvkem byl odlišný symbol pro každý z hlavních souhláskových a samohláskových zvuků. Dřívější systémy byly spíše slabikové. Každý symbol představoval samohlásku a souhlásku. Tak alespoň

interpretujeme lineární písmo A Minojců a lineární písmo B Mykéňanů.“

Dillen klepl na klávesu a na obrazovce se opět objevil zlatý disk. „A tím se dostáváme k našemu nálezu z vraku.“

Zvětšil obraz tak, aby ukázal záhadný symbol vtištěný hluboko ve středu zlatého kotouče. Po pauze se objevil ještě další obrázek – nepravidelná černá deska pokrytá třemi oddělenými proužky úhledně vyrovnaného písma.

„Rosettská deska?“ Hiebermeyer se zatvářil poněkud zaraženě.

„Jak sami víte, s Napoleonovou armádou na jejím dobyvačném tažení do Egypta v roce 1804 táhl i sbor učenců a kreslířů. A tohle byl jejich nejvýznamnější objev, na který narazili poblíž starověkých Sus na přítoku Nilu u Rosetty.“ Dillen začal shora dolů prosvětlovat jeden úsek textu po druhém. „Egyptské hieroglyfy. Egyptské démotické písmo. Helénská řečtina. Dvacet let poté jistý filolog jménem Champollion odhalil, že se jedná o překlady jednoho a téhož rozsáhlého tříjazyčného výnosu vydaného Ptolemaiem. V roce 196 před naším letopočtem, kdy Egypt ovládali Řekové. Champollion využil svých znalostí staré řečtiny k překladu zbývajících dvou textů. Kamenná deska z Rosetty se tak stala klíčem k rozluštění hieroglyfů.“ Dillen ťukl na klávesu, kámen zmizel a na monitoru se opět objevil zlatý disk.

„Nyní na okamžik ignorujme symbol uprostřed a soustřeďme se na znaky na okraji.“ Dillen osvětlil postupně každou ze tří řad písma směrem zvenčí dovnitř. „Mykénské lineární B. Minojské lineární A. Symboly z Faistu.“

Jackovi už to sice docházelo, ale když to teď měl potvrzeno, srdce se mu divoce rozbušilo vzrušením.

„Pánové, máme před sebou svou vlastní rosettskou desku.“

Mykéňané, kteří Krétu obsadili po erupci Théry, neměli původně žádné vlastní písmo, a převzali proto lineární symboly A od minojských mořeplavců, kteří obchodovali s řeckou pevninou. Jejich písmo, lineární B, bylo dokonale rozluštěno krátce po druhé světové válce jako raná verze řečtiny. Jazyk Minojců však zůstával záhadou až do chvíle, kdy byla v Knossu objevena dosud vůbec největší skrýš

tabulek popsaných lineárním písmem A. Šťastná náhoda tomu přála, že několik tabulek bylo psáno dvojjazyčně: lineárním písmem A i B. Zlatý disk nyní skýtal mimořádnou možnost stejným způsobem rozluštit zápisy na discích z Faistu.

„Z Knossu nemáme žádné faistovské symboly a neexistuje ani žádný dvojjazyčný text," vysvětloval Dillen. „Domníval jsem se, že je to ztracený jazyk, řeč naprosto odlišná od minojské nebo mykénské řečtiny."

Ostatní bez hlesu naslouchali Dillenovu postupnému a systematickému srovnávání symbolů jednotlivých písem na zlatém disku. Dokazoval jim jejich shodu s dalšími příklady dochovaných písemností z Kréty doby bronzové. Pro větší názornost uspořádal všechny symboly do řádek a sloupců.

„Začal jsem s prvním diskem z Faistu, který se našel zhruba před sto lety," vysvětloval Dillen. „Stejně jako vy jsem se domníval, že bude s největší pravděpodobností nerozluštitelný."

Tukl do klávesnice a všech čtyřiatřicet skupin symbolů z líce disku se objevilo s fonetickým přepisem pod sebou.

„Tady to máme. Četl jsem ze středu směrem ven a držel se směru kráčejícího muže a symbolů tváří, jak by měla velet logika."

Jack rychle přelétl řádky očima. „Nepoznávám tu žádná slova z lineárního zápisu a nevidím ani žádnou povědomou kombinaci slabik."

„Obávám se, že máte pravdu." Dillen opět vyťukal na klávesnici povel a v dolní polovině monitoru naskočilo dalších čtyřiatřicet seskupení. „Takhle je to odzadu dopředu, spirálovitě od okraje do středu. Dopadlo to úplně stejně – zase nic."

Monitor pohasl a na okamžik se rozhostilo ticho.

„A ten druhý disk?" otázal se Jack.

Z Dillenova výrazu se toho mnoho vyčíst nedalo. Pouze náznak úsměvu svědčil o jeho vzrušení. Ťukl do několika kláves a ještě jednou celý postup zopakoval.

„Takhle je to spirálovitě směrem ven."

Když Jack opět nenašel nic smysluplného, jeho nadšení ochladlo. Pak mu ale padlo do oka párování, které mu bylo jaksi povědomé.

„Tady něco je, ale není to tak docela správně.“

Dillen ho nechal ještě chvilku hledět na monitor.

„Odzadu dopředu,“ ozval se potom.

Jack znovu upřel zrak na obrazovku a pak náhle udeřil dlaní do stolu. „No jistě!“

Dillen už se nedokázal déle ovládat. Zeširoka se usmál a ještě jednou vyťukal tentýž povel. Sekvence se objevila v opačném pořadí. V té chvíli už bylo Jackovi jasné, nač se dívá. Zatajil dech.

„Neuvěřitelné,“ zamumlal. „Ten disk pochází z časů nejméně dva tisíce let předtím, než vůbec nastala doba bronzová. A přece je to lineární písmo A, řeč Kréťanů z doby, z níž pochází i náš vrak.“ Sotva mohl věřit tomu, co se chystal vyslovit. *„Je to minojština.“*

V tu chvíli přerušil ohromené ticho praskot palubního interkomu *Seaquestu*.

„Jacku, okamžitě přijď na palubu. Na *Vultuře* se něco děje.“ Z tónu Yorkova hlasu bylo zřejmé, jak naléhavé to je. Jack beze slova vyskočil a hnal se nahoru na můstek. Costas mu byl v patách. Během několika sekund stáli oba vedle Yorka a Howea a upírali zrak ke vzdáleným světlům mihotajícím se na obzoru.

Na moři před sebou zaznamenali sotva znatelný pohyb. Všimli si oblaku vodní tříště, za nímž se rychle vynořoval člun. Záhy rozeznali za řídícím panelem Káťu, jejíž dlouhé vlasy vlály ve větru. *Zaplaťpánbůh, že je v pořádku.* Jack pevně oběma rukama sevřel zábradlí a nervozitu uplynulých několika hodin prudce vystřídala náhlá vlna úlevy.

Costas se po příteli ohlédl. Znal ho až příliš dobře.

Když člun zastavil u boku *Seaquestu* a přívěsné motory utichly, dolehl k jejich uším i další, zcela nový zvuk – tlumené burácení dieselových motorů. Jack popadl dalekohled pro noční vidění a přejel jím po horizontu. Celé zorné pole mu zaplnila nízká, šedivá a zlověstná silueta *Vultury*. Náhle se voda za její zádí divoce rozvířila. Bílé zpěněné vlny se vzedmuly a fosforeskující svit se rozkmital v rozbouřených vodách. Motory zabraly. Pomalu a líně jako probouzející se šelma, která se nemá čeho bát, opsala *Vultura* široký oblouk a s řevem zmizela ve tmě. Brázda po ní byla jako proud

raketových výfukových plynů patrná ještě dlouho poté, co zlověstné plavidlo pohltila noc.

Jack odložil dalekohled a ohlédl se po postavě, jež se právě elegantně přehoupla přes bort lodi. Usmála se na něj a krátce mu zamávala. Když Jack tlumeně promluvil, jeho slovům rozuměl pouze Costas, který stál těsně vedle něj.

„Káťo, vy jste anděl.“

Kapitola 7

Vrtulník se snesl nad pobřežní pohoří západního Turecka a dunění jeho rotoru se začalo odrážet od stěn hlubokých zátok, které se zakusovaly do linie pobřeží. Na východě odhalovala narůžovělá aura úsvitu zubaté kontury náhorních plání Anatolie a z hladiny Egejského moře se v ranních mlhách jako strašidelné přízraky vynořovaly obrysy ostrovů.

Jack se za řídicím panelem helikoptéry Lynx pohodlně opřel a přepnul na autopilota. Teď už je vrtulník přesně podle kurzu zadaného do navigačního palubního počítače neomylně donese až do naprogramovaného cíle vzdáleného téměř tisíc kilometrů na severovýchod.

Vtom se v palubním interkomu ozval důvěrně známý hlas. „Na tom našem zlatém disku mi něco nesedí," řekl Costas. „Předpokládám, že vyroben byl někdy kolem roku 1600 před naším letopočtem, tedy krátce před ztroskotáním té lodi. Ale jediná paralela těch symbolů ve vnějším kruhu pochází z doby čtyři tisíce let předtím – na tom druhém disku z Kréty, z Faistu."

Káťa se přidala: „Ohromuje mě, že jazykem Kréty doby bronzové mluvili už první neolitičtí obyvatelé ostrova. Rozluštění, které se profesoru Dillenovi podařilo, bude znamenat hotový převrat v našem nazírání na původ řecké civilizace."

Jack stále ještě tonul v bezbřehém nadšení z toho, jak se Kátě předešlého večera podařilo odvrátit střet s *Vulturou*. To, že je posádka pirátské lodi nechala odplout, byl malý zázrak a Jack to dobře věděl. Káťa mu prozradila, že Aslanovi ukázala snímky římského vraku, ke kterému se Jack před týdnem potápěl, a přesvědčila ho, že jediné, co našli, byly hliněné amfory, že vrak nestojí za jeho pozornost a *Seaquest* že tam je jen kvůli testování nového mapovacího zařízení.

Jack byl přesvědčen, že to není všechno. Káťa podle něj buď nechtěla, nebo nemohla říci víc. Znal až příliš dobře temný svět služeb a protislužeb, mafiánských dohod a úplatků, v němž byli občané bývalého Sovětského svazu nuceni působit. Káťa se v tomto světě očividně neztratí.

Hlodavou úzkost, která ho trápila po celou dobu videokonference, zatímco Káťa byla pryč, teď vystřídala nesmírná chuť pokračovat. Káťa po návratu odmítla odpočívat a přidala se k Jackovi a Costasovi. Společně dlouho do noci hloubali nad plánem vraku a probírali další fázi vyzvedávání. Teď, když už věděli, že projekt bude moci nerušeně pokračovat, je nadšení poháněl kupředu.

Jen Kátino ubezpečení, že *Vultura* se nevrátí, Jacka přesvědčilo, aby podnikl dnešní let. Původně to měla být jen rutinní návštěva. Předem plánovaná inspekce sesterského plavidla *Sea Venture* v Černém moři. Zprávy o počínajícím objevu na severním pobřeží Turecka jí však značně dodaly na zajímavosti.

„Oba zatím nevíte," ozval se Jack, „že teď máme nezávisle stanovené stáří toho zlatého disku. Přišlo to e-mailem, zatímco jste spali." Podal Costasovi, který seděl na sedadle pro druhého pilota, kus papíru. Vzápětí se kokpitem rozlehlo nadšené zavýsknutí.

„Hydratační metoda! Tak to přece jen dokázali!" Costas, který byl vždycky doma spíš na jisté půdě vědy nežli ve spleti teorií, které ne a ne vést k jasným a nezvratným závěrům, byl ve svém živlu.

„Tuhle techniku na Mezinárodní námořní univerzitě zdokonalili," vysvětlil Kátě. „Některé nerosty v průběhu času absorbují na povrchu nepatrné množství vody. Na povrchu odseknutém nebo opracovaném lidskou rukou se hydratační slupka nově vyvíjí, takže může být použita k určování stáří kamenných a kovových artefaktů."

„Klasickým příkladem je obsidián," přidal se Jack. „Tohle sopečné sklo se v Egejském moři vyskytuje pouze na ostrově Melos. Stáří obsidiánových nástrojů nalezených v sídlištích lovců a sběračů na řecké pevnině bylo hydratační metodou určeno zhruba na 12 000 let před naším letopočtem, což je poslední fáze doby ledové. Jedná se o nejstarší důkaz námořního obchodu v pravěku."

„Hydratační určování stáří zlata bylo ale možné jen s využitím vysoce přesné přístrojové techniky," ujal se slova zase Costas. „IMU, námořní univerzita, se postavila do čela výzkumu téhle technologie právě proto, že zlato nacházíme hodně často."

„A jak je to tedy staré?" otázala se Káťa.

„Ty tři pásy symbolů byly vyraženy v polovině druhého tisíciletí před naším letopočtem. Odhad je rok 1600 před naším letopočtem plus minus sto let.“

„To odpovídá tomu vraku!“ prohlásila Káťa.

„O moc starší to být ani nemohlo,“ upozornil ji Jack. „Vnitřní pás znaků je v mykénském lineárním písmu B, které vzniklo právě v té době.“

„Ale to je jen stáří těch symbolů. Doba, kdy byly do kovu vyražené. Určovalo se z hydratační vrstvy přímo na symbolech.“ Costas hovořil s těžko potlačovaným vzrušením. „Disk samotný je starší. Daleko starší. A ten ústřední znak už na něm byl. Kolik byste si tipla?“ Sotva se dokázal udržet, aby chvilku mlčel a vychutnal si vítězoslavnou pauzu.

„Pochází to z doby 6000 let před naším letopočtem!“

Čas pokročil. V jiskřivém letním dopoledni měli ničím nezastřený výhled všemi směry. Letěli nad severozápadním cípem Turecka táhnoucím se k Dardanelám, úzkému průlivu oddělujícímu Evropu od Asie. Na východě se rozšiřovala v Marmarské moře a dál, stále užší, přecházela v Bospor, úžinu směřující do Černého moře.

Jack nepatrně poopravil nastavení autopilota a pohlédl Costasovi přes rameno. Jasně už bylo vidět Gallipoli, připomínající mohutný prst táhnoucí se do Egejského moře a ohraničující severní břeh Dardanel. Přímo pod sebou měli pláň Hissarlik, místo, kde kdysi stála bájná Trója. Ocitli se přímo v centru historie, v místech, kde se moře i země zužují a tvořily přechod k putování obrovských mas lidí od jihu k severu a od východu na západ od časů prvních pralidí až po rozmach islámu. Poklidná scenerie byla v ostrém kontrastu s krvavými konflikty, které to podněcovalo, počínaje obléháním Troje a konče masakrem v Gallipoli o tři tisíce let později během první světové války.

Pro Jacka a Costase však tohle nebyla žádná země duchů, nýbrž důvěrně známé prostředí, v němž se znovu přihlašoval příjemný pocit úspěchu. Právě tady společně prováděli své první vykopávky ještě v době, kdy oba sloužili na základně NATO ve Smyrně. Místní sedlák tu tehdy na pobřeží vyoral nějaká zuhelnatělá dřeva a kusy

bronzové zbroje. Místo nálezu se nacházelo mezi současným pobřežím a rozvalinami Troje. Vykopávkami se podařilo odhalit někdejší pobřeží z doby bronzové, jež zmizelo pod nánosem bahna, a ze zuhelnatělých zbytků se vyklubala řada válečných galér, které tu shořely při obrovském požáru někdy kolem roku 1150 před naším letopočtem.

Byl to objev vskutku senzační. Šlo o vůbec první artefakty ze samotné trojské války. Toto odhalení přimělo vědce k novému pohledu na legendy, nad nimiž se donedávna mávalo rukou jako nad polovičními pohádkami. Pro Jacka to pak znamenalo bod obratu – zkušenost, jež opětovně rozdmýchala jeho vášeň pro archeologii a nevyřešené záhady minulosti.

„Fajn, tak si to srovnáme.“ Costas se snažil seřadit si mimořádná odhalení několika uplynulých dní do jakéhosi souvislého celku. „Ze všeho nejdřív se v Egyptě najde papyrus, který dokazuje, že legendu o Atlantidě si nevymyslel Platon. Egyptský kněz ji nadiktoval Řekovi jménem Solon někdy kolem roku 580 před naším letopočtem. Příběh to byl téměř nezměřitelně starý. Pocházel z doby mnoho tisíc let před časy faraónů.“

„Ten papyrus zároveň dokazuje, že Platonova historka je poněkud popletená,“ doplnil ho Jack.

„Líčení skutečného příběhu Atlantidy se k okolnímu světu nikdy nedostalo, protože jeho záznam byl uloupen a ztracen. To, co přečkalo, bylo značně zmatené a smíchalo to v sobě konec minojské civilizace v polovině druhého tisíciletí před naším letopočtem a to, co si Solon o Atlantidě pamatoval. Jako správně popletený učenec zaměnil příběh o Atlantidě za erupci Théry a zničení krétských paláců.“

„To je jediný přijatelný výklad,“ podotkl Jack.

„Teď už víme, že Atlantida byla jakási pevnost, nikoli kontinent, ani ostrov. Tyčila se u vody, v blízkosti se táhlo rozlehlé údolí a vysoké hory. Nějakým způsobem pro ni byl typický symbol býka. Několik dní cesty odtamtud byly peřeje a mezi peřejemi a Egyptem se nacházelo moře plné ostrovů. A přibližně před sedmi až osmi tisíci lety to celé zmizelo pod mořem.“

„A teď tu máme ten neuvěřitelný rébus s těmi disky," ozvala se Káťa.

„Spojením mezi papyrem a disky je ten symbol. Na obou je úplně stejný. Vypadá jako písmeno H se čtyřmi rameny po obou stranách."

„Myslím, že tomu můžeme docela klidně říkat symbol Atlantidy," prohlásila Káťa.

„Jenom nijak neodpovídá znakům lineární abecedy," usoudil Jack. „Může to být logogram samotné Atlantidy, jako jím byl býk pro minojský Knossos nebo sova pro Atény."

„Jedno mě ale mate," namítl Costas. „Proč byly vůbec ty hliněné disky i ten zlatý vyrobeny? Maurice Hiebermeyer přece říkal, že posvátné vědění si velekněži mezi sebou předávali ústní formou, aby nedošlo k jeho zkomolení ani prozrazení. K čemu tedy potřebovali nějakou dešifrovací tabulku? Protože právě tak mi ty disky připadají!"

„Na to mám určitou hypotézu," ozval se Jack.

Na palubní desce se rozsvítila červená kontrolka. Jack přepnul řízení do manuálního modulu a aktivoval dvě přídavné palivové nádrže nutné k dlouhému letu. Když opět přepnul na autopilota, zasunul do konzoly kompaktní disk a ze stropu kabiny vyklopil miniaturní monitor. Na něm se objevil pestrý konvoj velkých veslových člunů vyplouvajících z města. Podívané přihlížely spousty lidí vyklánějících se z oken nad mořem.

„Proslulá námořní freska objevená v šedesátých letech dvacátého století v budově admirality v Akrotiri na Théře. Obvykle se vysvětluje jako vyobrazení nějakého obřadu, snad svěcení nového velekněze."

Ťukl do klávesy a na monitoru naskočil letecký snímek, na němž byly patrné linie rozvalin hradeb a teras vystupujících ze stěny skalního útesu.

„Zemětřesení, které loni poškodilo Parthenon, narušilo i skalní útes na pobřeží Paleo Kameni, ‚Starého spáleniště', druhého největšího ostrůvku celého souostroví Théry. Odhalilo tak pozůstatky čehosi, co ze všeho nejvíc připomíná klášter umístěný na vrcholku skály. Většina toho, co víme o minojském náboženství, pochází

právě z takzvaných vrcholových svatyní, jakýchsi posvátných uzavřených prostor na horských a skalních vrcholcích Kréty. Teď se domníváme, že ostrov Théra byl vůbec největší vrcholovou svatyní ze všech.“

„Sídlo bohů, vstup do podsvětí,“ naznačil Costas.

„Něco na ten způsob,“ odvětil Jack. „Sama vrcholová svatyně byla rozmetaná na kousíčky, když Théra začala soptit. Jenže tam byla také náboženská komunita, kterou pohřbil popel a sopečné sklo někde za sopečným kráterem. Jsme toho názoru, že budovy objevené v loňském roce jsou totožné s těmi, které jsou namalované na té námořní fresce.“

„A tvoje hypotéza o těch discích?“ vybídl Costas Jacka k pokračování.

„Dostanu se k ní,“ ubezpečil ho Jack. „Ze všeho nejdřív bychom se měli zamyslet nad tím, jak ten náš vrak vlastně ztroskotal. Nejpravděpodobnějším vysvětlením je erupce Théry a nárazová vlna těsně před hlavní explozí.“

Jeho dva společníci jen souhlasně zamumlali.

„Jsem už přesvědčen, že to nebyla jen obyčejná obchodní loď naložená drahým zbožím. Jen si vezměte ten náklad. Zlaté poháry a náhrdelníky. Zlaté a slonovinové sochy, některé dokonce v životní velikosti. Obětní oltáře vytesané z vzácného egyptského porfyru. Rhyton v podobě býčí hlavy. To je daleko větší bohatství, než jaké se asi obvykle svěřovalo jedinému dopravci.“

„Co tím chceš naznačit?“ otázal se Costas.

„Myslím, že jsme našli poklad thérských velekněží – jednu z nejposvátnějších pokladnic civilizace doby bronzové. Jsem přesvědčen, že ty disky patřily k nejvzácnějšímu majetku velekněží. Ten zlatý je nejstarší. Sloužil pouze k těm nejposvátnějším obřadům a původně nebyl označen ničím kromě toho středového symbolu. Ten starobylý hliněný disk, starší z obou disků z Faistu, byl spíš než uctívaným předmětem záznamovou tabulkou. Obsahuje klíč k poznání, ale je psán starými znaky, které dokázali rozluštit pouze velekněží. Po prvních otřesech dostali kněží strach z blížící se apokalypsy a dali na zlatý disk vyrazit ty další symboly. Byl to jakýsi lexikon vysvětlující souvislost starobylých znaků na hliněném disku

s převládajícími zápisy v lineární abecedě A nebo B. Každému Minojci, který uměl číst, muselo dojít že ta seskupení slabik jsou starodávnou verzí jejich vlastního jazyka.“

„Takže to byla vlastně taková pojistka,“ došlo Kátě. „Kódovací příručka pro čtení hliněných disků pro případ, že by všichni kněží zahynuli.“

„Ano.“ Jack se k ní obrátil. „Kromě toho nádherného rhytonu v podobě býčí hlavy potápěči vynesli nahoru ještě svazek ebenových a slonovinových tyčí. Všechny jsou krásně vyřezávané a zdobené symboly veliké Bohyně Matky. Domníváme se, že to byly posvátné minojské hole, rituální předměty, něco jako biskupské berly. Myslím, že každý velekněz si vzal svou berlu s sebou, když prchal z ostrovní svatyně.“

„A ty disky z Faistu?“

„Kromě toho, že dali na zlatý disk vyrazit příslušné symboly, objednali si velekněží i repliku starobylého hliněného disku, která na první pohled obsahovala podobný text, ve skutečnosti však byla naprosto bezvýznamná a nesmyslná. Jak řekl profesor Dillen, replika měla sloužit jen jako zástěrka proti zvědavcům zvenčí. Jen kněží znali význam textu a měli přístup k rozluštění symbolů na zlatém disku.“

„A jak se dostaly na Faistos?“ chtěl vědět Costas.

„Myslím, že původně byly ve stejné pokladnici jako zlatý disk, ve stejném chrámovém skladišti na ostrově Théra,“ mínil Jack. „Velekněz je poslal s dřívější zásilkou, která v pořádku dorazila na Krétu. Faistos mi připadá jako docela logický cíl, bezpečné útočiště umístěné vysoko nad mořskou hladinou a od severu chráněné před vulkánem horou Ida.“

„A náboženské centrum,“ dodala Káťa.

„Vedle paláce je Hagia Triada, komplex rozvalin, který archeologům dlouhá léta zamotával hlavu. Právě tam byly s rozestupem přibližně stovky let objeveny oba disky. V současnosti panuje názor, že to bylo něco jako seminář – klášterní škola pro kněze, kteří pak byli vysíláni do jednotlivých vrcholových svatyní.“

„Ale Faistos i Hagia Triada byly zničeny při sopečné erupci,“ vložila se do toho Káťa. „Zemětřesení je srovnalo se zemí a k jejich

opětovnému osídlení nikdy nedošlo. Disky byly v rozvalinách pohřbeny pouhých pár dní poté, co je tam dopravili zThéry.“

„Mám ještě jednu otázku,“ ozval se Costas. „Jak mohl velekněz z chrámu v Susách v deltě Nilu vědět o Atlantidě tisíc let poté, co byly ty disky při erupci Théry zničeny?“

„Jsem přesvědčen, že Egypťané ten příběh znali ze stejného prehistorického zdroje a že to vyprávění nezávisle přežívalo v každé civilizaci. Bylo posvátné, předávalo se úzkostlivě přesně bez jakýchkoli příkras či úprav, což je vidět z totožných detailů symbolu Atlantidy jak na papyru, tak na těch discích.“

„Za to, že jsme si to dokázali dát takhle dohromady, vděčíme Solonovi Zákonodárci,“ prohlásila Káťa. „Kdyby byl ten symbol tak pečlivě neokopíroval vedle řeckého slova *Atlantis*, nejspíš bychom se tak daleko nikdy nedostali.“

„Ty disky z Faistu byly bezcenné,“ zapřemítal Costas nahlas. „Byly to jen kusy hlíny a cenu měly pouze díky těm symbolům. Ale disk z našeho vraku je z ryzího zlata a je to možná ten největší zlatý ingot, jaký se ze starověku dochoval.“ Otočil se na sedadle a dychtivě upřel zrak na Jacka. „Něco mi říká, že je za tím víc, než se na první pohled zdá. Myslím, že to naše zlaté těžítko nám nějak odemkne dveře k obrovské záhadě.“

Minuli Marmarské moře a přelétali nad Bosporem. Průzračný vzduch Egejského moře vystřídal mlžný opar smogu nad rozlehlým Istanbulem. Rozeznávali pouze Zlatý roh, záliv, kde v 8. století před naším letopočtem řečtí osadníci zakládali Byzanc. Vedle něj čněl k obloze z ranní mlhy les minaretů. Na mysu rozpoznali palác Topkapi, kdysi symbol orientální výstřednosti, dnes však jedno z nejdokonalejších archeologických muzeí světa. V blízkosti mořského pobřeží bylo vidět mohutné hradby Konstantinopole, hlavního města Byzance, jež působilo jako východní výspa římské říše až do roku 1453, kdy podlehlo Turkům.

Před nimi leželo Černé moře. Široké pásmo pobřeží se táhlo po obou stranách Bosporu zdánlivě donekonečna. Globální navigační systém na palubní desce ukazoval poslední úsek jejich letové trasy na východ na pozici vzdálenou přibližně dvacet kilometrů severně od

tureckého přístavu Trabzon. Jack přepnul krátkovlnnou vysílačku na kanál IMU a zapnul rušičku. Pak odeslal na palubu *Sea Venture* rutinní hlášení o pozici.

Za okamžik se v pravém spodním rohu monitoru nad středovým panelem rozsvítila modrá kontrolka.

„Máme poštu," poznamenal Costas.

Jack rychle zaklikal myší a počkal si, až se objeví adresa odesílatele e-mailu.

„Od profesora Dillena. Doufejme, že je to překlad toho disku z Faistu."

Káťa se vyklonila ze zadního sedadla a všichni ztichli v napjatém očekávání. Záhy se na monitoru objevila celá zpráva.

Milý Jacku,

od naší včerejší videokonference jsem se usilovně snažil dokončit překlad. Hodně to záviselo na spolupráci kolegů z celého světa. Archivy v lineárním zápisu A nalezené na Knossu v loňském roce byly rozděleny k prostudování mnoha odborníkům a sám víte, jak hákliví dokážou akademici být, když jde o dosud nepublikované údaje. Jen si vzpomeňte, jaké problémy nám dělalo dostat se ke svitkům od Mrtvého moře, když jsme začínali pátrat po Sodomě a Gomoře. Většinu specialistů na minojskou epigrafii ale naštěstí tvoří mí bývalí studenti.

Smysl dává pouze líc druhého disku. Úsilí o utajení skutečného textu bylo dokonce ještě rozsáhlejší, než jsme se domnívali.

Náš tajemný symbol se tam objevuje celkem třikrát. Překládal jsem ho prostě jako Atlantis.

Tady to je:

Pod znamením býka je sokolí bůh s rozepjatými křídly. (U) ocasu (má) Atlantidu zlatých hradeb, obrovskou zlatou bránu (citadely?). Špičky (jeho) křídel se dotýkají východu i západu slunce. (Na) východě slunce (je) hora ohně a krystalů (drahých kamenů?). (Zde je) síň velekněži [trůnní sál? audienční síň? J. Nad (tím je) Atlantis. (Zde je) Bohyně Matka. (Zde je) sídlo bohů (a) svatyně vědění.

Zatím si s tím nevím rady. Je to snad rébus? S Mauricem by nás zajímal váš názor.

S pozdravem

James Dillen

Několikrát si překlad mlčky pročetli. Jako první promluvil Costas. Jeho mysl jako vždy hledala praktičnost tam, kde ostatní viděli jen tajemno.

„To není žádný rébus. Je to mapa pokladu.“

Kapitola 8

„Jacku! Vítej na palubě!“
Ten hlas dokázal překřiknout i rachot pozvolna zpomalujících turborotorů Rolls-Royce Gem. Jack už vystupoval na nafukovací kluzný přistávací podvozek, který nahrazoval běžná pevná kola a umožňoval strojům námořní univerzity přistávat na vodě. Spěchal, aby mohl potřást napřaženou pravicí Malcolmu Macleodovi. Vzhledem ke své výšce se musel přikrčit, aby ho nezasáhly listy dosud se otáčejícího rotoru. Costas s Káťou jej v těsném závěsu následovali. Jakmile se dostali dolů, několik členů posádky se začalo točit kolem lynxu, upevňovat stroj k palubě a vykládat z nákladního prostoru vaky se zavazadly.

Sea Venture se od *Seaquestu* lišila pouze rozsahem vybavení odpovídajícím funkci hlavního plavidla IMU pro výzkum v největších mořských hloubkách. V nedávné době tato loď prováděla v Mariánském příkopu v západní části Tichého oceánu první průzkum řízenou ponorkou. Do Černého moře byla původně vyslána jen kvůli běžné sedimentologické analýze, její úkol však v současnosti nabýval překvapivě nových dimenzí.

„Račte za mnou na můstek.“

Malcolm Macleod je zavedl pod stejnou kupoli, jakou viděli už na palubě *Seaquestu*. Macleod byl ředitelem oceánografického oddělení a jeho zkušenosti už přispěly ke zdárnému vyřešení řady jejich společných projektů, jež probíhaly v nejrůznějších koutech světa.

Rozložitý rusovlasý Skot se usadil do křesla operátora za řídicím pultem.

„Vítám vás na palubě *Sea Venture*. Jsem přesvědčen, že vaše inspekce počká, než vám ukážu, co jsme našli.“

Jack přikývl. „Do toho.“

„Říká vám něco messinská solná krize?“

Jack s Costasem přikývli, jen Káťa se zatvářila poněkud nechápavě.

„Fajn, takže pro naši novou kolegyni,“ usmál se na ni Macleod. „Ten název vychází z ložisek objevených v blízkosti sicilské

Messinské úžiny. Na začátku sedmdesátých let dvacátého století provádělo vrtné námořní plavidlo *Glomar Ghallenger* hloubkové vrty v oblasti Středozemního moře. Pod mořským dnem se tehdy našla ohromná vrstva kompaktních evaporitů, jež byla místy až tři kilometry silná. Tvořila se během pozdního miocénu, nejmladší geologické éry předcházející té naší, asi před pěti a půl milionem let.“

„Evaporitů?“ zopakovala po něm tázavě Káťa.

„Především halit, obyčejná kamenná sůl, která zbude po odpařování mořské vody. Nad ním a pod ním jsou slíny, normální mořské sedimenty jílu a uhličitanu vápenatého. Solná vrstva se v celém Středozemním moři vytvářela ve stejnou dobu.“

„A co to znamená?“

„To znamená, že se Středozemní moře vypařilo.“

Káťa se zatvářila značně nedůvěřivě. „Středozemní moře že se vypařilo? Celé?“

Macleod přikývl. „Spouštěcím podnětem byl obrovský pokles atmosférické teploty. Nastalo období ještě daleko chladnější než poslední doba ledová. Polární led pokryl většinu světových oceánů a způsobil pokles hladiny moří až o pět set metrů. Středozemní moře bylo odděleno a začalo vysychat, až z něj nakonec zůstaly jen solné močály v těch nejhlubších pánvích.“

„Jako Mrtvé moře,“ dopověděla Káťa.

„Dokonce ještě slanější a rozhodně ne tekutější. Pro většinu živých organizmů bylo příliš slané, proto ten nedostatek fosilií. Z obrovských ploch se stala hotová poušť.“

„A kdy se znovu naplnilo?“

„Zhruba před dvěma sty tisíci lety. Musel to být velice dramatický proces, důsledek rozsáhlého tání na pólech. První pramínky z Atlantiku se změnily v příval, v největší vodopád všech dob. Byl stokrát mohutnější než Niagara a vymlel Gibraltarský průliv do jeho současné hloubky.“

„A jak to souvisí s Černým mořem?“ zajímala se Káťa.

„Messinská solná krize je neoddiskutovatelný vědecký fakt.“ Macleod soustředěně pohlédl na Jacka. „Pomůže vám uvěřit neuvěřitelnému. To se na vás totiž teprve chystám vybalit.“

Přesunuli se na stanoviště obsluhy dálkově řízeného průzkumu lodi na opačné straně pultu. Macleod Káťu vyzval, aby se usadila před monitor, a ukázal jí, jak zacházet s joystickem.

„Představte si, že jste na leteckém trenažéru. Joystick používáte k pohybu všemi směry – nahoru i dolů, do stran i dozadu. Ukazatel rychlosti je na displeji po levé straně."

Macleod položil Kátě dlaň na hřbet ruky a otočil joystickem o tři sta šedesát stupňů, tak, aby průzkumná sonda sestupovala maximální možnou rychlostí do hloubky. Širokoúhlý videomonitor byl dál černý jako noc, ale směrový ukazatel se otočil stejně jako joystick. Hloubkoměr v tu chvíli ukazoval sto třicet pět metrů a soustava souřadnic podle globálního navigačního systému GPS zobrazovala polohu dálkově ovládané průzkumné sondy s přesností na necelého půl metru.

Macleod přitáhl joystick dozadu a vyrovnal klesání.

„Volný pád vývrtkou s následným dokonalým vyrovnáním," prohlásil a zazubil se na Jacka, který měl ještě velice dobře v paměti jejich vzájemné honičky dálkově řízenými sondami, když se společně cvičili na základně IMU pro podmořský výzkum na Bermudách.

„Dálkově ovládané podmořské sondy používají vědecké týmy hojně už po dvě desetiletí," sdělil Kátě Macleod. „V uplynulých několika letech však byla jejich technologie významně zdokonalena. Pro prvotní průzkum používáme takzvané AOS, autonomně ovládané sondy s víceúčelovými senzory včetně videa a širokopásmového sonaru. Jakmile je cíl identifikován, nasadíme DOS, dálkově ovládané sondy s přímým řízením. Sonda IMU Mark 7, kterou používáme zde, není o mnoho větší než aktovka. Díky své velikosti dokáže proniknout i podmořským průduchem."

„Takovýmhle drobečkem jde otáčet na šestáku," dodal Costas. „A díky dopplerovskému radiopulznímu řízení ho můžeme poslat třicet kilometrů horizontálně nebo dolů až do té nejhlubší prolákliny."

„Už tam skoro je," přerušil ho Macleod. „Zapínám světlomet."

Stlačil joystick a přitom na ovládacím panelu stiskl několik spínačů. Monitor náhle ožil. Inkoustovou čerň vystřídal oslepující mihotavý jas.

„Silt," vysvětlil jim Macleod. „Světlo se odráží od usazenin vznášejících se ve vodě."

Pak začali rozpoznávat i pevnou hmotu, stinné pozadí, které postupně viděli čím dál tím zřetelněji. Bylo to mořské dno – bezútěšná, šedivá dálava bez jakýchkoli výraznějších prvků. Macleod zapnul radar snímající obrysy terénu a dálkově ovládaná sonda začala signalizovat třicetistupňový spád dna směrem od jihu.

„Hloubka sto čtyřicet osm metrů."

Náhle se v zorném poli sondy objevil podivný věžovitý útvar a Macleod sondu zastavil pouhých pár metrů před ním.

„Další Costasův vynález – dálkově ovládané rypadlo schopné vrtem vyjmout vzorky z hloubky sto metrů pod úrovní dna nebo vyzvedávat obrovské množství sedimentu."

Macleod sáhl volnou rukou do schránky pod svým sedadlem.

„A tohle jsme našli hned pod povrchem dna." Podal Káťě lesklý černý předmět velikosti mužské pěsti. Potěžkala ho a tázavě se po Macleodovi podívala.

„Kámen z pláže?"

„Dokonale ohlazený na mořském pobřeží. Všude v tom svahu jsme našli důkazy dávné existence pobřeží, a to v hloubce sto padesáti metrů a ve vzdálenosti dvaceti kilometrů od současného břehu. Ještě neuvěřitelnější je ale jeho stáří. Je to jeden z nejpozoruhodnějších objevů, jakých jsme kdy dosáhli."

Macleod zadal soustavu souřadnic GPS a obraz na monitoru se začal pohybovat. Světlem zalité mořské dno se příliš neměnilo, protože dálkově ovládaná sonda se držela stále na stejné vrstevnici.

„Přepnul jsem na autopilota. K cíli zbývá patnáct minut."

Káťa mu vrátila zčernalý plážový oblázek. „Může to nějak souviset s messinskou solnou krizí?"

„Rozhodně bychom to řadili ještě před příchod pralidí do této oblasti v době před dvěma miliony let."

„Jenže?"

„Jenže bychom se mýlili. Strašlivě bychom se mýlili. Zatopené pobřežní oblasti nejsou v naší práci nic neobvyklého, tohle je ale něco docela jiného. Něco vám ukážu.“

Macleod zobrazil na monitoru počítačově vytvořenou axonometrickou mapu Černého moře a Bosporu.

„Vztah Středozemního a Černého moře připomíná Atlantik a Středomoří v malém,“ vysvětlil. „Bospor je jen asi sto metrů hluboký. Jakýkoli pokles hladiny Středozemního moře pod tuto úroveň by znamenal, že se z Bosporu stane šíje, která Černé moře odřízne. Právě díky tomu se první pralidé dostali z Asie do Evropy.“

Posunul kurzor, aby osvítil tři povodí směřující k moři.

„Když se z Bosporu stala pevninská šíje, odpařování způsobilo pokles hladiny Černého moře stejně, jako se to stalo ve Středomoří v době solné krize. Černé moře však bylo napájeno řekami – Dunajem, Dněprem a Donem – z větší části nežli moře Středozemní. Vyrovnané hodnoty bylo dosaženo v okamžiku, kdy se odpařené množství rovnalo množství vody přiváděnému řekami. Pak už se začala měnit slanost a z Černého moře se nakonec stalo ohromné sladkovodní jezero.“

Stiskl jednu z kláves a začal simulovat děj, jejž právě popsal. Bospor na monitoru začal vysychat a Černé moře klesalo až na úroveň asi sto padesáti metrů pod současný stav a padesáti metrů pode dno Bosporu. Na této úrovni byla jeho hladina udržována přítokem z řek.

Macleod se otočil v křesle a rozhlédl se po ostatních.

„A teď k tomu překvapení. To, co vidíte, není obrázek z raného pleistocénu, z hlubin doby ledové. Díváte se na Černé moře před necelými deseti tisíci lety.“

Káťa se zatvářila očividně dezorientovaně. „Myslíte *po* době ledové?“

Macleod horlivě pokýval hlavou. „Poslední zalednění vrcholilo někdy před dvaceti tisíci lety. Domníváme se, že Černé moře bylo odříznuto už někdy předtím a že v té době už kleslo na úroveň oněch sto padesáti metrů. Naše pláž byla pobřežím po následujících dvanáct tisíc let.“

„Tak co se tedy stalo?“

„Totéž co při messinské solné krizi. Ledovce tály, Středozemní moře stouplo a přes Bospor se začala valit voda. Bezprostřední příčinou mohl být ústup západoantarktického ledového příkrovu před nějakými sedmi tisíci lety. Jsme toho názoru, že stačil pouhý rok, aby Černé moře stouplo na původní úroveň hladiny. Při přítoku téměř dvaceti kilometrů krychlových denně to znamenalo vzestup hladiny o zhruba čtyřicet centimetrů za den čili dva až tři metry za týden.“

Jack ukázal na spodní část mapy. „Mohl bys zaostřit na tohle?“

„Jistě.“ Macleod vyťukal příslušné souřadnice a na monitoru se objevil ostrý obraz pobřeží severního Turecka. Axonometrické zobrazení terénu dál znázorňovalo topografii území před zatopením.

Jack se předklonil a začal: „Momentálně jsme osmnáct kilometrů od severního pobřeží Turecka a hloubka pod námi je kolem sto padesáti metrů. Konstantní sklon současného pobřeží by znamenal stoupání zhruba deset metrů na každý kilometr a půl, což znamená poměr řekněme jedna ku sto padesáti. To je docela pozvolné stoupání, vlastně sotva zjistitelné. Pokud moře stoupalo tak rychle, jak říkáš, pak by to znamenalo zaplavení tří nebo čtyř set metrů směrem do vnitrozemí za týden, tedy řekněme padesát metrů denně.“

„Nebo ještě víc,“ usoudil Macleod. „Před záplavou většina toho, co je teď pod námi, ležela pouhých několik metrů nad mořskou hladinou, a v blízkosti současného pobřeží je stoupání tím strmější, čím jsi blíž náhorní plošině Anatolie. Během několika týdnů by muselo dojít k zaplavení obrovského území.“

Jack chvíli mlčky civěl na mapu. „Bavíme se tu o raném neolitu, počátečním období zemědělství,“ zapřemítal pak nahlas. „Jaké tu byly podmínky?“

Macleod se rozzářil. „Na tom jsem nechal naše paleoklimatology dělat přes čas. Provedli celou sérii simulací se všemi možnými proměnnými, aby rekonstruovali prostředí v období mezi koncem pleistocénu a zatopením.“

„A?“

„Jsou přesvědčeni, že to byla nejúrodnější oblast na celém Blízkém východě.“

Káťa tlumeně hvízdla. „To by mohla být úplně nová kapitola v historii lidstva. Pruh pobřeží široký dvacet kilometrů a stovky kilometrů dlouhý v jedné z klíčových oblastí vývoje civilizace. A archeologicky dosud neprobádaný.“

Macleod se vrtěl vzrušením. „A teď to, proč jste tady. Je načase vrátit se k monitoru dálkově ovládané sondy.“

Mořské dno teď bylo víc zvlněné, s občasnými skalnatými výstupky a četnými prohlubněmi v místech, kde původně byly rokle a říční údolí. Hloubkoměr ukazoval, že sonda už překonala okraj potopeného území a je nyní o nějakých patnáct metrů výš a kilometr směrem do vnitrozemí za někdejším pobřežím. Souřadnice GPS se začínaly blížit cílovému zadání, které Macleod naprogramoval.

„Černé moře by mohlo být archeologický ráj,“ prohlásil Jack. „Ve vodním sloupci je nejvrchnějších sto metrů jen mírně slaných, což je pozůstatek existence sladkovodního jezera a důsledek přítoku z řek. Činnost mořských organizmů, jako je třeba sášeň *Teredo navalis*, vyžaduje vyšší podíl soli, takže staré dřevo tu může přečkat v naprosto netknutém stavu. Vždycky jsem snil o tom, že objevím triéru – starobylou válečnou loď s třemi řadami vesel nad sebou.“

„Ale pro biologa je to noční můra,“ kontroval Macleod. „Od sta metrů hlouběji je moře otrávené sirovodíkem, což je důsledek chemické změny mořské vody. Tu využívají bakterie k rozkládání obrovského množství organické hmoty, kterou přinášejí řeky. A v největších hloubkách je to ještě horší. Když se vysoce slané vody Středozemního moře valily přes Bospor, řítily se z výšky téměř dvou tisíc metrů do nejhlubších částí moře. Jsou tam pořád. Tvoří stojatou vrstvu o výšce dvou set metrů, která znemožňuje veškerý život. Je to jedno z nejjedovatějších prostředí na světě.“

„Na základně NATO ve Smyrně jsem vyslýchal dezertéra od ponorkového loďstva sovětské černomořské flotily,“ zahučel Costas. „Byl to strojař, který pracoval na přísně tajných hloubkových výzkumech. Tvrdil, že na dně viděl dokonale dochované vraky, na kterých bylo netknuté dokonce i lanoví. Ukazoval mi snímek, kde bylo vidět lidské mrtvoly. Vypadalo to jako spleť rukou a nohou naložená ve slaném nálevu. Nevzpomínám si, že bych kdy viděl něco strašidelnějšího.“

„Tohle je taky zajímavé.“

V pravém dolním rohu monitoru zablikala červená kontrolka. Sonda dosáhla zadaných souřadnic GPS. Mořské dno se téměř současně změnilo ve scenerii natolik mimořádnou, až jim to vzalo dech. Přímo před dálkově ovládanou sondou se světlo reflektoru odráželo od komplexu nízkých staveb, jejichž ploché střechy se vzájemně dotýkaly jako v nějaké indiánské vesnici. Z přízemí do pater vedly žebříky. Všechno bylo pokryto strašidelnou vrstvou siltu, mořského nánosu připomínajícího popel po vulkanické erupci. Byl to bezútěšný pohled, z něhož šel strach, přitom se jim však srdce rozbušila vzrušením.

„Fantastické,“ vyhrkl Jack. „Šlo by se na to kouknout blíž?“

„Mám namířeno tam, kde jsme byli včera, když jsem vás volal.“

Macleod přepnul na manuální řízení sondy a opatrně ji začal posouvat směrem k otvoru v jedné ze střech. Jemným ovládáním joysticku postupoval dovnitř a začal kamerou přejíždět po stěnách. Ty byly zdobené vzory, které se daly poměrně dobře rozeznat i v příšeří. Uviděli dlouhokrké kopytníky, nejspíš kozorožce, a také lvy a tygry plížící se kolem na napjatých nohou.

„Hydraulická malta,“ zamumlal Costas.

„Co?“ ozval se nesoustředěně Jack.

„Jedině tak se mohly ty zdi udržet pohromadě pod vodou. Pojivo muselo obsahovat hydraulický vazný materiál. Měli přístup k sopečnému prachu.“

Na protější straně zatopené místnosti se rýsoval obrys, který by musel na první pohled poznat každý student prehistorie. Byl to obloukovitý tvar býčích rohů zapuštěných do jakéhosi podstavce připomínajícího oltář.

„Je to raný neolit, o tom není pochyb.“ Jack přímo překypoval nadšením a nedokázal od neuvěřitelné podívané, kterou jim podmořská sonda přinášela, odtrhnout zrak. „Tohle je domácí svatyně. Přesně taková, jaká se našla při vykopávkách v Catal Hüyüku před více než třiceti lety.“

„Kde?“ zeptal se Costas.

„Ve středním Turecku na planině Konya asi čtyři sta kilometrů na jih odsud. Je to možná vůbec nejstarší město na světě. Farmářská

komunita tam vznikla na samém úsvitu zemědělství před deseti tisíci lety. Je to těsně sevřený shluk domků z hliněných cihel s dřevěnou kostrou, zrovna jako jsou tyhle.“

„Jedinečné naleziště,“ přidala se Káťa.

„Až do dneška. Tímhle se všechno mění.“

„To není všechno,“ ozval se Macleod. „Je toho daleko víc. Sonar vykazuje podobné anomálie podél někdejšího pobřeží tak daleko, kam až jsme pátrali – asi třicet kilometrů v obou směrech. Vyskytují se každé dva kilometry a vždycky je to nade vší pochybnost další vesnice nebo usedlost.“

„Úžasné,“ prohlásil Jack a snažil se srovnat si v hlavě vír zběsile pádících myšlenek. „Ta krajina musela být nesmírně úrodná, když dokázala uživit populaci daleko početnější než úrodný půlměsíc Mezopotámie a Levanty.“ S širokým úsměvem ve tváři se podíval na Macleoda. „Na experta přes podmořské hydrotermální proudění jsi odvedl dost slušnou práci.“

Kapitola 9

Sea Venture krájela vlny a zanechávala za sebou zpěněnou bílou brázdu mířící na jih, kam se vydala z původní pozice nad dávným zatopeným pobřežním pásmem. Obloha byla průzračná, moře však v kontrastu se sytou modří Středomoří působilo bezútěšně a temně. Vpředu už se rýsovaly zalesněné svahy severního Turecka a hřeben náhorní plošiny Anatolie, který vyznačoval začátek horských masivů Malé Asie.

Jakmile se dálkově ovládaná sonda vrátila, *Sea Venture* okamžitě vyrazila nejvyšší rychlostí na svoji zásobovací základnu v tureckém přístavu Trabzonu, jehož bíle omítnuté budovy se na jihu krčily nad pobřežím. Káťa si vychutnávala první příležitost k odpočinku, která se jí od chvíle, co před třemi dny přijela do Alexandrie, naskytla. Svlékla se do plavek, a když Jack uviděl její rozevláté dlouhé vlasy a postavu, na níž plavky víc odhalovaly než skrývaly, náhle si uvědomil, že mu dělá trochu potíže soustředit se na rozhovor s Costasem a Macleodem.

Costas Macleodovi radil, jak nejlépe zatopenou neolitickou osadu zmapovat. Hovořily z něj zkušenosti získané při úspěšném využití fotogrammetrie na minojském vraku. Dohodli se, že *Seaquest* se k *Sea Venture* připojí co nejdříve, protože jeho vybavení i odborníků na palubě bude k důkladnému probádání celého místa nálezu nezbytně zapotřebí. Další plavidlo, které mělo na místě nálezu asistovat, už bylo vysláno z Kartága. To tedy *Seaquest* na nalezišti vystřídá.

„Pokud moře po zatopení Bosporu stoupalo o čtyřicet centimetrů denně," snažil se Costas překřičet mořský vítr, „museli to obyvatelé pobřeží poznat. Po několika dnech muselo každému dojít, že to pro ně do budoucna nevypadá nejlíp."

„Jasně," přikývl Macleod. „Ta neolitická osada je o deset metrů výš než někdejší pobřeží. Tamní obyvatelé měli proto na odchod asi tak měsíc. Tím by se vysvětlovala i absence jakýchkoli artefaktů v místnostech, které jsme prohledávali."

„Nemohla zrovna tohle být biblická potopa světa?" napadlo Costase.

„Svůj mýtus o potopě má snad každá civilizace, ale většinou se vztahuje spíš k rozvodnění řek než k nějakému rozlití oceánu," odvětil Jack. „Katastrofální říční zátopy bývaly daleko častější a pravděpodobnější, dokud se lidé nenaučili stavět hráze a kanály k usměrnění toku řek."

„Tohle se vždycky považovalo za nejpravděpodobnější základ pro vznik eposu o Gilgamešovi," ozvala se Káťa. „Tato historie o potopě byla sepsána někdy kolem roku 2000 před naším letopočtem na dvaceti hliněných tabulkách. Byla objevena v rozvalinách iráckého Ninive a pojednává o sumerském králi Gilgamešovi z Uruku na Eufratu. Lidská sídliště tam začala vznikat na konci šestého tisíciletí před naším letopočtem."

„Historie o biblické potopě světa ale může mít i jiný původ," namítl Macleod. „Námořní univerzita zkoumala středomořské pobřeží Izraele a objevila důkazy o lidské činnosti někdy z konce poslední doby ledové, kdy před dvaceti tisíci lety docházelo k velkému tání. Pět kilometrů od břehu jsme našli kamenné nástroje a vyloupané škeble v místech, kde se zdržovali paleolitičtí lovci a sběrači, než došlo k zatopení."

„Chcete naznačit, že mezi starozákonními Izraelity se na tyto události dochovaly nějaké vzpomínky?" otázal se Costas.

„Ústně předávaná tradice dokáže přežít i celá tisíciletí, zvlášť pokud jde o semknutou komunitu. Ale v Izraeli se mohli usadit také někteří rolníci, které to zatopení donutilo opustit původní působiště."

„Jen si vzpomeň na Noemovu archu," přidal se Jack. „Obrovská loď vystavěná po varování před potopou. Chovné páry jednotlivých druhů zvířat. A srovnej to s našimi rolníky od Černého moře. To jim bylo hlavní únikovou cestou a určitě si s sebou vzali co nejvíc zvířat po párech, aby mohli vyšlechtit nová stáda."

„Myslel jsem, že v té době ještě neměli tak velké lodě," namítl Costas.

„Neolitičtí tesaři dokázali postavit velké veslové čluny, které unesly náklad několika tun. První rolníci na Kypru chovali obří pratury, předchůdce dnešního skotu, a taky prasata a jeleny. Žádné z těchto zvířat tam nebylo původním druhem a dopravit je tam bylo

možné jedině lodí. To bylo kolem roku 9000 před naším letopočtem. Totéž se pravděpodobně stalo na Krétě tisíc let nato.“

Costas se v zamyšlení poškrábal po bradě. „Takže na tom příběhu o Noemovi by mohlo být zrnko pravdy, až na to, že nešlo o jednu obrovskou loď, nýbrž o spoustu menších plavidel přepravujících rolníky a dobytek z Černého moře.“

Jack přikývl. „Všechno tomu nasvědčuje.“

Když *Sea Venture* doplula k vjezdu do Trabzonu, který byl zásobovací základnou, námořní univerzity v oblasti Černého moře, motory ztichly. U východní hráze se rýsovaly šedivé siluety dvou rychlých útočných člunů třídy Dogan FPB-57. Byly tu jako reakce tureckého válečného námořnictva na stále se šířící mor pašeráctví v Černém moři. Turci k tomuto zlu zaujali zcela nekompromisní postoj. Zasahovali rychle a tvrdě a střídali tak, aby zabili. Když Jack válečné lodě uviděl, ulevilo se mu. Věděl, že jeho kontakty v tureckém námořnictvu mu zajistí rychlou odezvu pro případ, že by je v teritoriálních vodách potkaly nějaké problémy.

Stáli u zábradlí horní paluby *Sea Venture* a sledovali blížící se západní molo, k němuž loď přirážela. Costas se zamyšleně zahleděl na hustě zalesněné svahy nad městem.

„Kam se po té potopě vydali? Tam nahoře sedlačit nemohli.“

„Museli by jít hodně hluboko do vnitrozemí,“ přisvědčil Jack. „A soudě podle počtu osad, které ukázal sonar, šlo o spoustu lidí, přinejmenším v řádu desetitisíců.“

„Takže se rozdělili.“

„Mohl to být organizovaný exodus řízený nějakou ústřední mocí s cílem zajistit co největší šanci nalézt vhodný nový životní prostor pro celou populaci. Někteří šli na jih přes hřeben, jiní na východ, další na západ. Malcolm se zmínil o Izraeli. Naskýtají se tu i další možnosti.“

Costas vzrušeně zareagoval. „Dávné civilizace. Egypt. Mezopotámie. Údolí Indu. Kréta.“

„Ono to ale není zas tak přitažené za vlasy,“ ozvala se Káťa z protější strany paluby. Posadila se a zapojila se do diskuze, které až dosud jen mlčky naslouchala. „Jedním z nejzajímavějších prvků vývoje řeči je fakt, že ve spoustě věcí vychází ze společných kořenů.

Jazyky, jimiž se dnes hovoří v Evropě, v Rusku, na Středním východě i na indickém subkontinentu, mají společný původ.“

„Indoevropský,“ doplnil ji Costas.

„Starý původní jazyk, jehož kolébkou je podle řady lingvistů černomořská oblast. Jeho slovní zásobu můžeme zrekonstruovat ze slov, která jsou společná pro mnohé jazyky, jako je například *pitar* v sanskrtu, *pater* v latině, *father* v angličtině a *Vater* v němčině. Otec.“

„A co slova týkající se zemědělství?“ zeptal se Costas.

„Slovní zásoba naznačuje, že obdělávali půdu, nosili oděvy z vlny a zpracovávali kůže. Chovali domestikovaná zvířata: skot, prasata a ovce. Měli rozvinutou společenskou strukturu a majetkové rozvrstvení. Uctívali Bohyni Matku.“

„Co tím chcete naznačit?“

„V současné době už je poměrně rozšířené přesvědčení, že indoevropská expanze šla ruku v ruce s šířením zemědělství, což byl pozvolný proces probíhající spoustu let. Já nyní předkládám hypotézu, že to byl výsledek jediné migrace. Naši rolníci z Černomoří byli původně Indoevropané.“

Jack si opřel skicák o zábradlí lodi a rychle tužkou v hrubých rysech načrtl mapu starověkého světa.

„Takže hypoteticky,“ začal, „opustili naši Indoevropané svoji vlast na pobřeží Černého moře tímto směrem.“ Nakreslil rozmáchlou šipku směrem na východ z původní pozice. „Jedna skupina se vydala na Kavkaz do dnešní Gruzie. Další putovala po pevnině k pohoří Zagros, až nakonec došla do údolí Indu v Pákistánu.“

„Záhy po dosažení pevniny se jim musel naskytnout výhled na horu Ararat,“ přidal se Macleod. „Úchvatná podívaná na horu daleko majestátnější než všechno, co dosud znali, se mohla v jejich tradici dochovat jako vzpomínka na místo, kde si konečně uvědomili, že té záplavě unikli.“

Jack na své improvizované mapě vyznačil další šipku. „Druhá skupina směřuje přes náhorní planinu Anatolie do Mezopotámie a nakonec se usídlí na březích Eufratu a Tigridu.“

„A další na severozápad k Dunaji,“ připojil se i Costas.

Jack přeťal mapu třetí šipkou. „Někteří se usadili tady, ostatní využili říční soustavu k pronikání do evropského vnitrozemí.“

Macleod vzrušeně pokračoval: „Británie se stala ostrovem na konci doby ledové, když se zvedla hladina Severního moře. Ale tihle lidé měli prostředky, jak se dostat na druhou stranu. Mohli to být první rolníci v Británii a předchůdci lidí, kteří postavili Stonehenge?“

„Keltský jazyk britských ostrovů je indoevropského původu,“ podotkla Káťa.

Jack na mapě načrtl šipku směřující na západ. Odkláněla se od ostatních odlišným směrem jako převislá větev stromu.

„A poslední, možná i nejdůležitější skupina pádluje k západu, přenese čluny kolem Bosporu, opět se nalodí a vyrazí přes Egejské moře. Někteří se usadí v Řecku a na Krétě, jiní v Izraeli a Egyptě, další až v Itálii a ve Španělsku.“

„Bospor pro ně musel být úchvatná podívaná,“ zapřemítal nahlas Costas. „Vzpomínka na něj se musela nějak dochovat stejně jako hora Ararat u té východní skupiny, proto ty peřeje Bos, o kterých se zmiňuje i text na disku.“

Káťa se na Jacka zaujatě zahleděla. „Vaše hypotéza naprosto odpovídá lingvistickým důkazům,“ prohlásila. „Existuje více než čtyřicet starých jazyků s indoevropskými kořeny.“

Jack přikývl a zadíval se na svoji mapku. „Podle profesora Dillena je původnímu indoevropskému jazyku nejblíž minojština zapisovaná lineárním písmem A a symboly z Faistu. Možná, že nejvíc se indoevropská kultura dochovala právě na Krétě.“

To už *Sea Venture* přirazila k trabzonskému přístavnímu molu. Několik mužů z posádky přeskočilo zužující se mezeru mezi bokem lodi a hrází a začalo upevňovat plavidlo vyvazovacími lany. Na molu už postávala nevelká skupina. Byli tam turečtí úředníci i personál ze zásobovacího skladu IMU. Všichni byli zvědaví na nejnovější objevy. Nápadný byl mezi nimi chlapík s plnovousem, Mustafa Alközen, bývalý turecký námořní důstojník, nyní vedoucí představitel Mezinárodní námořní univerzity v zemi. Jack s Costasem starému příteli zamávali. Těšilo je setkat se opět s mužem, s nímž se spřátelili už v době, kdy působili na základně ve Smyrně a Mustafa s nimi spolupracoval na vykopávkách galér z trojské války.

Costas se odvrátil od mola a pohlédl na Macleoda. „Měl bych ještě jeden dotaz.“

„Jen do toho.“

„Datum?“

Macleod se široce zazubil a poklepal prstem na desky, které držel v rukou. „Čekal jsem, kdy se na to zeptáte.“

Vytáhl z desek tři fotografie a podal jim je. Byly to zvětšeniny jednotlivých záběrů kamery dálkově ovládané sondy.

V pravém dolním rohu měly vyznačené souřadnice a hloubku. Na snímcích byla mohutná dřevěná kostra a vedle ní hromady klád.

„To vypadá jako nějaké staveniště,“ nadhodil Costas.

„Na tohle jsme narazili včera vedle té budovy se svatyní.“

„V době, kdy byla osada opuštěna, se přistavovaly další místnosti.“ Macleod ukázal na jednu hromadu dřeva na mořském dně. „Dálkově ovládaná sonda ostříkla tryskou naplaveniny. Ty klády pocházejí z nedávno poražených stromů. Kůra ještě pevně drží a na povrchu je pryskyřice.“

Otevřel aktovku a vylovil průhlednou plastovou trubku dlouhou zhruba půl metru. V ní byla tenká dřevěná tyčka.

„Sonda má dutý vrták, kterým může odebírat až dva metry vzorků ze dřeva a jiných kompaktních materiálů.“

Medově zlatohnědá vlákna dřeva byla pozoruhodně dobře uchovaná, jako by je odebrali z ještě živého stromu. Macleod podal vzorek Costasovi. Ten ihned pochopil, kam Macleod míří.

„Dendrochronologie.“

„Přesně tak. Sekvence letokruhů je pro Malou Asii známa od roku 8500 před naším letopočtem do současnosti. Navrtali jsme vnitřek klády a našli jsme čtyřiapadesát letokruhů. Na určení stáří to stačí.“

„No a dál?“ nedal se odbýt Costas.

„V laboratoři *Sea Venture* máme skener, který k sobě během několika sekund přiřadí základní sekvence.“

Jack upřel na Macleoda tázavý pohled, ten si však vychutnával napětí a stupňoval dramatičnost okamžiku, jak jen to bylo možné.

„Ty jsi archeolog,“ zasmál se Macleod. „Jakpak to odhaduješ?“

Jack přistoupil na jeho hru. „Brzy po skončení doby ledové, ale zase ne tak brzy, aby se Středozemní moře nestačilo přelít přes

Bospor. Řekl bych tak osmé, možná sedmé tisíciletí před naším letopočtem.“

Macleod se opřel o zábradlí a upřeně se na Jacka zadíval. Ostatní jen čekali se zatajeným dechem.

„Přihořívá, ale pořád ještě nehoří. Ten strom porazili roku 5545 před naším letopočtem plus minus rok.“

Costas se na něj nevěřícně zahleděl. „To není možné! To je moc pozdě!“

„Potvrzuje to zjištěné stáří dalších klád z toho naleziště. Vypadá to, že jsme se v odhadu doby, které bylo zapotřebí k tomu, aby Středozemní moře stouplo na současnou úroveň hladiny, zmýlili o tisíciletí.“

„Většina lingvistů řadí indoevropské jazyky do rozmezí šest a pět tisíc let před naším letopočtem,“ vyhrkla Káťa. „Všechno to do sebe dokonale zapadá.“

Jack s Costasem se pevně drželi zábradlí lodi, zatímco na molo pod nimi upevňovali spojovací můstek. Po tolika společně prožitých dobrodružstvích měli podobné myšlenkové pochody a dokázali vytušit, nač ten druhý myslí. Přesto však nedokázali věřit tomu, co se před nimi začínalo rýsovat. Ta možnost vypadala natolik fantasticky, že se jejich mysl vzpírala ji přijmout, dokud nezačala vítězit síla logiky.

„To datum,“ ozval se tiše Costas. „To už tady jednou bylo.“

Káťa zalapala po dechu. „No ovšem!“

Když se Jack naklonil k Macleodovi, čišelo z jeho hlasu skálopevné přesvědčení. „Já ti o těch Indoevropanech něco povím. Měli u moře velikou pevnost – pokladnici vědění, do níž se vcházelo obrovskou zlatou branou.“

„O čem to mluvíš?“

Jack se na okamžik odmlčel a pak řekl: „O Atlantidě.“

„Jacku, příteli! To jsem rád, že tě zase vidím!“

Hluboký hlas patřil urostlému muži na molu. Temné rysy jeho obličeje poněkud změkčovala bílá košile pod uniformou z bavlněného kepru v barvě khaki a s logem Mezinárodní námořní univerzity. Jack s Costasem v těsném závěsu seběhl ze spojovacího

můstku a potřásl si s Mustafou Alközenem rukou. Když se teď dívali přes panorama moderního města k rozvalinám citadely, jen těžko si dokázali představit, že tohle bylo kdysi sídelní město království Trebizond, středověké výspy Byzance proslulé svou nádherou a okázalostí. Město již odnepaměti vzkvétalo jako středisko obchodu mezi Východem a Západem. Tato tradice tu přetrvala do současnosti a vzala na sebe ponurou podobu záplavy obchodníků na černém trhu, kteří se tu po rozpadu Sovětského svazu vyrojili a poskytovali tady na Východě útočiště pašerákům a dealerům organizovaného zločinu.

Malcolm Macleod zamířil vstříc hloučku tureckých úředníků a reportérů, kteří se tu shromáždili, sotva se *Sea Venture* objevila ve vjezdu do přístavu. Bylo předem dohodnuto, že ohledně objevu neolitické osady bude Macleod záměrně stručný a neuvede žádné podrobnosti, dokud neprovedou další průzkumy. Všem bylo jasné, že slídivé zraky konkurence už jejich práci sledují pomocí satelitu. Nebylo tedy žádoucí prozrazovat víc než ono minimum potřebné k tomu, aby byli novináři spokojeni. Naštěstí leželo místo nálezu pouhých dvaadvacet kilometrů od pobřeží, tedy hluboko v teritoriálních vodách. Posádky rychlých útočných člunů tureckého válečného námořnictva kotvících na protější straně přístavu už dostaly rozkaz udržovat nepřetržitou pohotovost, dokud nebude bádání dokončeno, a turecká vláda naleziště označila za území pod zvláštní ochranou.

„Mustafo, představuji ti naši novou kolegyni, doktorku Káťu Světlanovovou.“

Káťa si mezitím přes plavky natáhla šaty a z paluby si odnášela miniaturní palmtop a pouzdro s dokumenty. Nyní stiskla podávanou ruku a usmála se na Mustafu.

„Doktorka Světlanovová. Jack mi do vysílačky vyprávěl o vašich úžasných znalostech. O vašich dalších přednostech se nezmiňoval. Je mi potěšením.“

Všichni čtyři vykročili ke skladišti IMU na konci mola. Jack s Mustafou šli napřed. Jack začal Mustafu tlumeným, leč rozhodným hlasem bez velkých okolků zasvěcovat do všeho, co následovalo po objevu papyrového svitku. Rozhodl se využít zásobovací zastávky lodi k tomu, že Turka i s jeho jedinečnými zkušenostmi zapojí do

akce a začlení ho do té nevelké skupinky lidí, jež ví jak o papyru, tak o discích.

Ještě než vešli do nízké betonové budovy, podal Jack Mustafovi poznámkový bloček a Turek ho pak ve dveřích předal svému tajemníkovi. Notýsek obsahoval seznam požadovaného archeologického a potápěčského vybavení ze skladu námořní univerzity, který Jack sepsal na poslední chvíli, těsně předtím, než sestoupil z paluby na molo.

Káťa s Costasem je dohonili až u těžkých ocelových dveří. Mustafa vyťukal bezpečnostní kód, dveře se jako zázrakem otevřely a Turek jako první vstoupil do labyrintu laboratoří a opravárenských dílen. Vedl je až na druhý konec, kde vešli do místnosti, jejíž stěny byly obloženy dřevěnými skříňkami. Uprostřed trůnil jediný velký stůl.

„Skladiště map," vysvětlil návštěvníkům Mustafa. „Slouží zároveň jako provozní kancelář. Posaďte se, prosím."

Ze zásuvky vytáhl námořní hydrografickou mapu oblasti Egejského moře a jižního Černomoří v měřítku 1: 250 000. Oblast jižní části Černého moře a okolí zabírala turecké pobřeží až k východním hranicím s Gruzií. Mustafa mapu rozvinul a upevnil na stole. Z nevelké spodní zásuvky vylovil soupravu navigačních kružítek a kartografických pravítek a rozložil je vedle sebe, zatímco Káťa si připravovala kapesní počítač.

Po chvilce vzhlédla. „Jsem připravená."

Dohodli se, že Káťa bude číst překlad textu na papyru, zatímco ostatní se vynasnaží přiřadit mu nějaký smysl na mapě.

Začala tedy pomalu předčítat z displeje. *„Mezi ostrovy až k mořským úžinám."*

„To musí být zmínka o egejském souostroví z pohledu od Egypta," prohlásil Jack. „V Egejském moři je na omezeném prostoru víc než patnáct set ostrovů. Pokud plujete na sever od Kréty za jasného počasí, pořád máte minimálně jeden ostrov na dohled."

„Takže ty úžiny musejí být Dardanely," prohlásil Costas.

„To potvrzuje i další pasáž." Všichni tři muži se na Káťu napjatě zahleděli. *„Kolem kataraktu Bos."*

Jack náhle ožil. „To je přece jasné! Bospor, vstupní brána Černého moře!“

Costas se otočil ke Kátě a do hlasu se mu začala vkrádat nedůvěra. „Mohlo by být řecké slovo Bosporos tak staré?“

„Pochází z doby přinejmenším před dvěma a půl tisíci let, kdy vznikaly nejstarší řecké geografické záznamy. Pravděpodobně ale bude ještě o celé tisíce let starší. *Bos* je indoevropský výraz pro býka.“

„*Býčí úžina,*“ zapřemítal nahlas Costas. „Možná je to jen vaření z vody, ale myslím teď na ty symboly býků v tom neolitickém domě a na minojské Krétě. Jsou poměrně abstraktní. Býčí rohy na nich vypadají spíš jako sedlo. Takhle mohl z Černého moře docela dobře vypadat Bospor před zatopením. Jako veliké sedlo vklíněné do hřebene vysoko na mořem.“

Jack se na přítele uznale podíval. „Ty mě nepřestaneš nikdy překvapovat. Tohle je nejlepší nápad, jaký jsem v poslední době slyšel.“

Costas se začínal dostávat do varu. „Lidem, kteří býka uctívali, musela ta spousta vody valící se mezi rohy připadat jako zlověstné znamení božstev.“

Jack přikývl a otočil se ke Kátě. „Takže jsme v Černém moři. Co dál?“

„*A pak dvacet plaveb podél jižního břehu.*“

Jack se předklonil. „A tady máme problém. Dochovaly se určité záznamy cestovních časů po Černém moři z doby římského impéria. Jeden z nich poskytuje údaje o plavbě z tohoto místa,“ prohlásil Jack a ukázal na Azovské moře, lagunu za Krymským poloostrovem. „Odsud to na Ródos trvalo jedenáct dní. Zdolání Černého moře zabralo jen čtyři dny plavby.“

Mustafa se zamyšleně zahleděl do mapy. „Takže dvacetidenní plavba z Bosporu by znamenala cestu někam za východní pobřeží Černého moře.“

Costas se zatvářil značně sklesle. „A nemohly být tehdejší čluny pomalejší?“

„Naopak,“ prohlásil Jack. „Veslové čluny byly rychlejší než plachetnice, protože tolik nepodléhaly výkyvům větru.“

„A přítok během záplavy navíc vytvářel silný proud směrem k východu,“ dodal pochmurně Mustafa. „Ten by stačil k tomu, aby se loď k protějšímu pobřeží dostala za pouhých pár dní. Obávám se, že Atlantidu na mapě nenajdeme, ať se na to budeme dívat z kterékoli strany.“

V místnosti zavládla tíživá atmosféra zklamání. Atlantida náhle jako by byla opět stejně vzdálená jako na začátku. Znovu se odsouvala mezi příběhy náležící do říše mýtů a bájí.

„Jedno řešení by tu bylo,“ pronesl Jack zvolna. „Líčení Egypťanů se nezakládá na jejich vlastních zkušenostech. Pokud by tomu tak bylo, nikdy by Bospor neoznačili za katarakt, protože hladiny Středozemního a Černého moře se vyrovnaly dávno předtím, než Egypťané začali podnikat výpravy tak daleko na sever. Zdrojem jejich informací bylo vyprávění migrantů z oblasti Černého moře, kteří vypravovali o své cestě z Atlantidy. Egypťané to jednoduše obrátili.“

„No jistě!“ Mustafa už opět planul vzrušením. „Z Atlantidy totiž znamená *proti* proudu. Při popisu cesty do Atlantidy použili Egypťané tytéž cestovní časy, jaké jim byly sděleny pro cestu odtamtud. Nemohli tušit, jak významný je mezi těmito dvěma údaji rozdíl.“

Jack se pozorně zadíval na Mustafu. „Teď ale potřebujeme odhadnout rychlost proudění a vypočítat, jakou rychlostí mohl plout neolitický člun proti proudu. Tak bychom se dostali k délce jednodenní plavby a dokázali bychom zaměřit místo, kde se před dvacetidenní plavbou do Bosporu nalodili.“

Mustafa se napřímil a sebejistě odvětil: „Tak to jste na správné adrese.“

Kapitola 10

Když se celá skupina znovu shromáždila ve skladišti map, slunce už se sklánělo k pobřeží na západě. Mustafa se celé tři hodiny hrbil za sadou monitorů ve vedlejší místnosti a teprve před deseti minutami volal, že je hotov. Připojil se k nim i Malcolm Macleod, který mezitím dohodl tiskovou konferenci o objevu neolitické osady. Měla začít v okamžiku, kdy následujícího dne ráno bude na místě objevu hlídkový člun válečného námořnictva.

Jako první si židli přitáhl Costas. Ostatní se nad ním shlukli, zatímco on už napjatě sledoval monitor na konzole.

„Tak co jste našel?“

Mustafa odpověděl, aniž odtrhl zrak od centrálního monitoru. „Pár skulinek v navigačním softwaru, které jsem musel napravit, jinak to ale všechno do sebe krásně zapadá.“

S Mustafou poprvé spolupracovali v době, kdy sloužil v hodnosti nadporučíka u jednotky pro výzkum a vývoj počítačově řízené navigace na základně NATO ve Smyrně. Poté, co od válečného námořnictva odešel a dokončil vysokoškolské studium archeologie, jež završil titulem doktora filozofie, se Mustafa začal specializovat na využití počítačově řízené navigace k vědeckým účelům. Poslední rok pracoval s Costasem na vývoji zbrusu nového softwarového produktu pro výpočet vlivu větru a mořského proudění na mořeplavbu ve starověku. Byl považován za jednoho z nejlepších profesionálů ve svém oboru a jako takový byl tím pravým na funkci šéfa stanice, který se Mezinárodní námořní univerzitě při jejím působení v tureckých vodách v minulosti víc než osvědčil.

Ťukl do klávesnice a na centrálním monitoru se objevil obrázek lodi. „Na tohle jsme přišli s Jackem.“

„Vycházeli jsme z těch neolitických lodních koster, jež byly loni objeveny při vykopávkách v ústí Dunaje,“ vysvětlil Jack. „V našem případě jde o otevřený člun dlouhý asi pětadvacet metrů a tři metry široký. Veslování se začínalo rozvíjet právě ke konci doby bronzové, proto má na každé straně patnáct míst pro veslaře. Na palubu by se vešly dva kusy skotu, jak jsme tady znázornili, několik párů menších

zvířat, jako třeba prasat nebo srnčího, asi dva tucty žen a dětí a náhradní posádka veslařů.“

„Víš jistě, že to nemělo žádné plachty?“ otázal se Macleod.

Jack přikývl. „Plachty jsou vynález počátku doby bronzové z povodí Nilu, kde mohly čluny plout do delty a pak s napjatými plachtami zpátky proti proudu s pomocí převládajících severních větrů. Egypťané mohli vlastně zavést plachty i v Egejském moři, kde veslování převládalo proto, že se díky němu daly lépe obeplouvat ostrovy.“

„Podle výsledků našeho programu by takovéhle plavidlo mohlo v naprostém bezvětří a na dokonale klidném moři vyvinout rychlost až šesti uzlů,“ vmísil se zase Mustafa. „To je dvanáct kilometrů za hodinu. To všechno ovšem za předpokladu rezervní posádky, dostatku vody a jídla a osmihodinových veslařských směn.“

„K vytažení lodě na břeh, krmení zvířat a postavení tábora potřebovali denní světlo,“ prohlásil Jack. „A ráno k opačnému postupu zrovna tak.“

„Teď už víme, že k exodu došlo na sklonku jara nebo na počátku léta,“ přidal se Macleod. „Na ploše jednoho čtverečního kilometru v okolí té neolitické vesnice jsme provedli detailní průzkum profilu dna. Nános ukrýval dokonale uchovaná pole, kde se zachovaly dokonce i brázdy po orbě a zavlažovací příkopy. Laboratoř právě dokončila analýzu vzorků odebraných dálkově ovládanou sondou. Podle ní se tam pěstovaly zrniny. Abych byl úplně přesný, pšenice druhu *Tritium monococcum*. Selo se tam asi dva měsíce před zatopením.“

„V těchhle zeměpisných šířkách se obilí seje obvykle v dubnu nebo v květnu,“ poznamenal Jack.

„Přesně tak. Bavíme se tedy o červnu nebo červenci. Asi dva měsíce poté, co se přelil Bospor.“

„Rychlost šesti uzlů znamená devadesát šest kilometrů za osm hodin plavby,“ pokračoval Mustafa. „Po klidném moři by to náš člun podél jižního pobřeží zvládl za něco málo přes jedenáct dní.“ Jedenáctkrát ťukl do klávesnice a posunul miniaturní symbol lodi po izometrické mapě Černého moře. „A teprve teď nastupuje náš program počítačově řízené navigace.“

Ťukl znovu a simulace na monitoru se nepatrně obměnila. Moře se zvlnilo a hladina poklesla, takže Bospor se zobrazil jako vodopád.

„Teď se nacházíme v létě roku 5545 před naším letopočtem, asi dva měsíce potom, co zaplavování započalo.“

Přesunul loď blíž k Bosporu.

„První proměnnou je vítr. V létě tu vanou větry převážně od severu. Lodě plující na západ jich mohly významněji využít teprve poté, co dosáhly Sinopu, asi na polovině cesty podél jižního pobřeží. Tam se břeh začíná stáčet směrem na západojihozápad. Předtím, při plavbě podél pobřeží směřujícího na západoseverozápad, potřebovali vesla.“

„Nakolik odlišné bylo klima?“ otázala se Káťa.

„V současné době jsou hlavní výkyvy způsobovány severoatlantickou oscilací,“ odvětil Mustafa. „V teplém období nízký atmosférický tlak nad severním pólem vyvolává silné západní větry, které udržují arktický vzduch na severu, což znamená, že ve Středomoří a v oblasti Černého moře je teplo a sucho. Ve studené fázi pak arktický vzduch proudí k jihu a severní větry vanou i přes Černomoří. Proto je tu v tu dobu víc větrno a vlhko.“

„A ve starověku?“

„Domníváme se, že raný holocén, tedy prvních pár tisíc let po velkém tání, odpovídal spíše studené fázi. Nebyl tak suchý, bylo podstatně větší množství srážek. Za takových podmínek byla oblast jižního Černomoří ideální pro rozvoj zemědělství.“

„A jaký mělo tohle klima vliv na mořeplavbu?“ chtěl vědět Jack.

„Severní a západní větry silnější o dvacet až třicet procent. Zadal jsem to do programu a vyšla mi poměrně přesná předpověď pro jednotlivé stokilometrové úseky pobřeží dva měsíce po začátku zaplavování včetně vlivu větru na proudění vody.“

„A tou druhou proměnnou musí být samo proudění.“

„Denní přítok se pohyboval kolem čtyřiceti kilometrů krychlových vody po dobu osmnácti měsíců. Pak následoval pozvolný pokles, až bylo dosaženo rovnovážného stavu. K exodu došlo v období maximálního přítoku.“

Mustafa klepl do klávesnice a na monitoru vpravo se objevila série čísel.

„Tady je znázorněna rychlost proudění na východ od Bosporu. Snižuje se z původních čtyřiadvaceti kilometrů v hodině u vodopádu až na necelé čtyři kilometry v hodině v nejvýchodnějším sektoru vzdáleném přes tisíc kilometrů.“

Costas se vložil do debaty: „Pokud ti naši neolitičtí zemědělci dokázali udělat jen dvanáct kilometrů v hodině, nikdy se k Bosporu nedostali.“

Mustafa přikývl. „Dokážu dokonce odhadnout, kde se naposledy vylodili. Je to v místech vzdálených zhruba šedesát kilometrů na východ od Bosporu, kde už byl proud příliš silný. Odtamtud pak své lodě nesli po asijském břehu Bosporu k Dardanelám. Proud v úžinách musel být rovněž velice silný, takže pochybuju, že by se znovu nalodili dřív, než došli k Egejskému moři.“

„To musel být pořádně úmorný pochod,“ poznamenal Macleod. „Skoro čtyři sta kilometrů.“

„Nejspíš lodní trupy rozebrali a jednotlivá břevna nechali táhnout voly na saních,“ odvětil Jack. „Součásti nejstarších bedněných lodí držela pohromadě proplétaná lana, takže se trup dal snadno rozložit.“

„Možná, že ti, co šli na východ, opravdu své lodě zanechali na hoře Ararat,“ zapřemítala Káťa nahlas. „Mohli lodě rozebrat a táhnout je až do míst, kde už bylo jasné, že je dál nebudou potřebovat, na rozdíl od západní skupiny, která se nejspíš během pochodu po souši pohybovala stále na dohled od moře.“

Costas upíral zrak kamsi k Dardanelám. „Mohli dokonce vyrazit z pahorku Hissarlik. Někteří ti rolníci tam mohli zůstat a kdoví, jestli to nebyli předkové Trojanů.“

Jeho slova všem přítomným na okamžik opět připomněla význam jejich dalekosáhlého objevu. Znovu se jich zmocnilo cosi jako posvátná bázeň. Opatrně, pečlivě a systematicky dávali dohromady skládačku, která po řadu generací mátla vědce, a odhalovali řetězec událostí, který už ani zdaleka nepatřil do říše spekulací. Tohle už nebylo skládání mozaiky z jediného kousku. Oni začali přepisovat historii ve velkém. Protože však byly prameny jejich informací po celé věky odkazovány do říše fantazie, i jim

pořád ještě připadaly jako báje. Jen stěží dokázali vzít na vědomí fakt, že mýtus se stává realitou.

Jack se otočil k Mustafovi. „Jakou vzdálenost představuje za těchto podmínek dvacet plaveb?“

Mustafa ukázal na monitor vpravo od centrální konzoly. „Postupujeme zpět od bodu vylodění v blízkosti Bosporu. Poslední den udělali proti proudu a větru pouhý kilometr za hodinu, což znamená celodenní plavbu v délce maximálně osmi kilometrů.“ Klepl na další klávesu a loď se posunula mírně na východ.

„Pak se vzdálenosti začínají postupně zvětšovat, dokud nedosáhneme Sinopu. Tam urazili během jednodenní plavby šedesát kilometrů.“ Mustafa dvanáctkrát stiskl klávesu a loď poskočila podél černomořského pobřeží do půli cesty. „Potom už to začíná být na několik dní zase o něco namáhavější, protože směřovali na severozápad proti převládajícím větrům.“

„To máme patnáct plaveb,“ podotkl Jack. „A co těch posledních pět?“

Mustafa klepl na klávesnici ještě pětkrát a loď na monitoru skončila v jihovýchodním cípu Černého moře přesně na předpokládané hranici břehu před zaplavením.

„Bingo,“ pronesl tiše Jack.

Když Mustafa vytiskl data počítačově řízené navigace, zavedl je do vedlejší místnosti za skladištěm map. Ztlumil světla a rozestavil několik židlí kolem hlavní konzoly o velikosti kuchyňského stolu. Stiskl vypínač a povrch se rozzářil.

„Holografická světelná tabule,“ vysvětlil svým společníkům. „Nejnovější výkřik techniky zobrazování hlubinných měření. Může to modelovat trojrozměrný obraz jakéhokoli úseku mořského dna, pro který máme data z průzkumu. Velikost se může pohybovat od celého dna až po sektory o rozsahu pouhých několika metrů. Například archeologická naleziště.“

Vyťukal na klávesnici povel a tabule zahýřila barvami. Objevilo se zobrazení podmořských vykopávek. Bylo dokonale jasné a každičký detail se rýsoval s až překvapující ostrostí. Vrstva usazenin byla odstraněna, takže se objevily řady objemných keramických

nádob a kovových ingotů naskládaných přes kýl, z jehož boků vyčnívala břevna. Trup byl schovaný v průrvě nad prudkým svahem a po obou stranách mizely obrovské horninové výchozy tam, kde kdysi proudila láva.

„Minojský vrak tak, jak vypadal před deseti minutami. Jack mě požádal, abych to propojil, protože chtěl sledovat postup prací. Jakmile budeme mít tohle zařízení plně v online režimu, vstoupíme skutečně do věku dálkově ovládané terénní práce. Budeme schopni vykopávky řídit, aniž bychom se sami namočili."

Ještě nedávno bylo na mapování podmořských nalezišť nutno vynakládat obrovské úsilí. Ručně prováděná měření byla nesmírně namáhavá. Toto všechno bylo nyní minulostí díky digitální fotogrammetrii, moderní mapovací metodě využívající dálkově ovládaná zařízení ke sběru snímků, jež byly přenášeny přímo na palubu *Seaquestu*. Za deset minut snímkování okolí vraku během dnešního dopoledne nasbírala dálkově ovládaná sonda víc informací, než by se v minulosti získalo během celých vykopávek. Stejně jako hologram byla i data předávána do laserového projektoru, který v zasedací místnosti *Seaquestu* vytvořil model naleziště. Úpravy modelu probíhaly tak, jak exkavátory odkrývaly další artefakty a odstraňovaly usazeniny. I za tento moderní systém vděčila Mezinárodní námořní univerzita svému velkému mecenáši Eframu Jacobovichovi, který jí dal k dispozici veškerou kapacitu své gigantické softwarové firmy.

Jack strávil toho odpoledne během videokonference s týmem určeným k vyzvedávání vraku několik hodin prohlížením hologramu. Pro ostatní to byla jen úchvatná podívaná. Najednou jako by se ocitli na dně Egejského moře šestnáct set kilometrů odsud. Na první pohled bylo vidět ten obrovský pokrok, jehož bylo za čtyřiadvacet hodin od chvíle, co odtamtud odletěli vrtulníkem, dosaženo. Tým už odstranil většinu nákladu a poslal do bezpečí muzea v Kartágu další várku artefaktů. Pod vrstvou hliněných amfor plných obřadního kadidla byl skryt lodní trup zachovalejší, než se Jackovi kdy snilo. Jeho čepové spoje na sobě seděly pevně a přesně, jako by byly stesány včera.

Mustafa vyťukal na klávesnici další povel. „A teď zpátky do Černého moře.“

Vrak se rozpadl na kaleidoskop barev, z nichž se bleskově opět poskládalo zobrazení Černého moře. Uprostřed byla pláň dna v hlubinách, jedovaté podsvětí hluboké téměř dva tisíce dvě stě metrů. Kolem jeho okrajů se zvedaly pobřežní mělčiny, které se svažovaly mírněji než ve valné části Středozemního moře.

Mustafa zadal další povel a zvýraznil linii pobřeží před zaplavením.

„Naše cílová oblast.“

Úplně v jihovýchodním cípu se objevil světelný bod.

„Dvaačtyřicet stupňů severní šířky, dvaačtyřicet stupňů východní délky. Přesněji už to s výpočtem vzdálenosti od Bosporu nesvedeme.“

„To je hodně velká plocha,“ upozornil ho Costas. „Minuta zeměpisné šířky představuje zhruba dva kilometry a jeden stupeň má šedesát minut. To znamená území o rozloze přes devadesát tisíc hektarů.“

„Nezapomínej, že jde o pobřeží,“ poznamenal Jack. „Když půjdeme podél někdejší linie břehu na straně tehdejší souše, nakonec bychom cíl najít měli.“

„Čím přesněji to teď vymezíme, tím lépe,“ mínil Mustafa. „Podle hloubkového měření je někdejší pobřeží v tomto sektoru vzdáleno nejméně šedesát kilometrů od současných břehů, tedy hodně daleko za hranicí teritoriálních vod. Brzy bude každému jasné, že pátráme podél nějakého konkrétního obrysu. O zvědavé oči nebude kolem nouze.“

V hloučku ostatních se rozlehlo chmurné mumlání. Důsledky jim byly až nepříjemně jasné. Mapa ukazovala, jak nebezpečně blízko budou k protějšímu břehu Černého moře, který představuje divočinu současnosti, barbarské pobřeží, kde se novým a zlověstným způsobem střetává Východ se Západem.

„Tohle je zajímavé.“ Macleod ukázal na nepravidelnost na mořském dně, připomínající hřeben táhnoucí se v délce pěti kilometrů souběžně s někdejší linií pobřeží. Směrem do moře bylo vidět úzkou průrvu, jež spadala o pět set metrů níž. Byla to poměrně

nápadná anomálie, protože při průměrném sklonu nedosahovalo dno této hloubky ani dalších šedesát kilometrů od pobřeží. „Je to jediný nápadný prvek na kilometry daleko. Kdybych já stavěl citadelu, chtěl bych, aby stála na místě, z něhož by bylo možné ovládat okolí. Tohle je přesně takové místo.“

„Jenže ta závěrečná pasáž z papyru hovoří o solných jezerech,“ namítl Costas.

Káťa pohotově zareagovala a znovu nahlédla do miniaturního počítače na dlani.

„Pak uvidíš citadelu. A tam dole leží rozlehlá zlatá pláň, hluboká pánev, solná jezera, kam až oko dohlédne.“

„Takhle si představuju Středomoří během messinské solné krize,“ poznamenal Costas. „Stojatá solná jezera, něco jako dnešní Mrtvé moře.“

„Myslím, že bych nějaké vysvětlení měl.“ Mustafa zadal povel na klávesnici a hologram se změnil v detailní záběr jihovýchodního sektoru. „Protože hladina moře byla o sto padesát metrů níž, značná část plochy směrem od tohoto hřebene k pevnině byla tvořena souší, asi tak metr nebo dva nad tehdejším pobřežím. Rozsáhlé oblasti ležely několik metrů pod úrovní hladiny moře. Jak hladina ke konci pleistocénu klesala na nejnižší úroveň, zůstala v těch prohlubních slaná jezera. Byla mělká a rychle se odpařovala, proto po nich zůstávaly ohromné solné pánve. Ty musely být z vyvýšeného místa na určitou vzdálenost jasně vidět, protože znemožňovaly růst jakékoli vegetace.“

„A nezapomínejme na to, jak důležitá tehdy sůl byla,“ vložil se do toho opět Jack. „Byl to nepostradatelný konzervační prostředek, a tím pádem i významný obchodní artikl. Řím v raném období prosperoval díky tomu, že měl pod kontrolou solné pánve v ústí Tibery, a podobné to možná bylo i tisíce let předtím.“

Costas zamyšleně prohlásil: „Ta *zlatá pláň*, to by mohla být pšeničná a ječná pole, úrodné lány, kde se pěstovalo obilí, s horami Anatolie v pozadí. To byla ta ‚horami ověnčená pláň‘ z Platonova vyprávění.“

„Přesně tak,“ souhlasil Mustafa.

„Pletu se, nebo je část toho hřebene dnes nad vodou?“ zeptal se Costas, aniž odtrhl zrak od geomorfologie hologramu.

„Je to vrchol menší sopky. Hřeben je součástí pásma seizmických poruch podél asijské desky, které se táhne na západ ke zlomu v oblasti severní Anatolie. Sopka není tak úplně vyhaslá, ale v psané historii neexistuje dochovaný záznam o její erupci. Sopečný kráter je široký asi kilometr a tyčí se tři sta metrů nad hladinou moře.“

„Jak se jmenuje?“

„Nemá jméno,“ odpověděl Macleod. „Je to sporné území už od Krymské války mezi osmanským Tureckem a carským Ruskem v letech 1853-1856. Dnes leží v mezinárodních vodách, ale nachází se téměř přesně u hranic mezi Tureckem a Gruzií.“

„Ta oblast je už dlouhou dobu tabu,“ pokračoval Mustafa. „Pár měsíců předtím, než se v roce 1991 rozpadl Sovětský svaz, tam někde za velice záhadných okolností havarovala atomová ponorka.“ To ostatní zaujalo, a tak Mustafa opatrně pokračoval v líčení. „Nikdy se nenašla, ale pátrací akce skončila přestřelkami mezi tureckým a sovětským válečným námořnictvem. Byl to – vzhledem k členství Turecka v NATO – z globálního hlediska potenciální krizový bod. Obě strany se nakonec dohodly, že akce ukončí, a celá konfrontace se ututlala, v důsledku toho se tam ale neprováděl v podstatě žádný hydrografický průzkum.“

„Vypadá to, že zase jedeme na vlastní triko,“ poznamenal pochmurně Costas. „Na obou stranách spřátelené země, ani jedna nám ale nemůže přijít na pomoc.“

„Děláme, co můžem,“ prohlásil Mustafa. „Dohoda o hospodářské spolupráci v oblasti Černého moře z dvaadevadesátého roku vedla k založení Blackseaforu, skupiny pro spolupráci na námořních úkolech. Pořád je to ale spíš v oblasti gest než skutků a většina námořních zákroků, které Turecko realizovalo, byla jednostrannou aktivitou. Ale když nic jiného, existuje tu alespoň odůvodnění případné intervence. Rovněž z vědeckého hlediska už nám svitla jiskřička naděje. Turecká národní oceánografická komise zvažuje nabídku gruzínské akademie věd na spolupráci při průzkumu, který by se věnoval i tomuhle ostrovu.“

„Ale na nějaké posily pro ochranu šanci nemáme," poznamenal Costas.

„Preventivně opravdu nic nepřipadá v úvahu. Situace je až příliš choulostivá. Míč je na naší straně hřiště, jak říkají Američani."

Slunce zapadlo a zalesněné svahy za záplavou světel přístavu Trabzonu se ponořily do tmy. Jack s Káťou zvolna kráčeli po kamenité pláži a skřípot oblázků pod jejich nohama se mísil s pleskáním vln, jež zlehka narážely na břeh.

Východní molo nechali daleko za sebou. Právě se zúčastnili večírku v rezidenci velícího viceadmirála Blackseaforu. Všudypřítomné aroma borového jehličí, jímž byla atmosféra recepce pod širým nebem prodchnuta, jako by se za nimi do noci táhlo i nyní. Jack měl na sobě stále ještě smoking, rozepnul si však už límeček košile a sundal vázanku. Zastrčil ji do kapsy i s Křížem za vynikající službu, který při podobných příležitostech – ač nerad – nosil.

Káťa se oblékla do zářivě lesklé večerní róby. Teď si rozpustila vlasy a vyzula boty, aby se mohla projít příbojem.

„Vypadáte báječně."

„Vy taky nevyhlížíte nejhůř," pousmála se Káťa a zlehka se dotkla Jackovy paže. „Domnívám se, že už jsme se dostali dost daleko."

Vyšli nad pláž a usadili se na vyčnívajícím skalním výstupku, z něhož byl výhled na moře. Vycházející měsíc ozařoval vlny jiskřivým svitem a vlny před nimi tančily a chvějivě se leskly. Nad severním obzorem se vlnila temně černá bouřková fronta, která se sem valila z ruských stepí. Mrazivý vítr jako by byl časnou předzvěstí nečekaných změn, jež v nadcházejících dnech změní tvář moře.

Jack si přitáhl kolena pod bradu a objal je pažemi. Upřeně se zadíval k obzoru. „Tohle je vždycky nejnáročnější období. Už víte, že máte na dosah velký objev, a tak vás každý odklad hrozně ničí."

Káťa se na něj opět usmála. „Udělal jste, co jste mohl."

Probírali společně přípravy na cestu na palubu *Seaquestu*, kam se chtěli vrátit hned nazítří. Jack před recepcí na kanále univerzity, zajištěném proti odposlechu, hovořil s Tomem Yorkem. Věděl tudíž,

že teď už *Seaquest* pluje maximální rychlostí k Bosporu. Vyzvedávání vraku bylo s důvěrou přenecháno posádce doprovodného plavidla. Ráno už bude *Seaquest* v Černém moři, kde se na něj osádka vrtulníku opět nalodí. Nemohli se už dočkat, až tam budou a začnou se osobně starat o veškeré přípravy technického vybavení lodi k plnění nadcházejících úkolů.

Káťa poněkud nepřítomně hleděla kamsi stranou.

„Ale vy moje nadšení zrovna nesdílíte."

Když odpověděla, její slova jen potvrdila Jackův dojem, že ji něco trápí.

„Pro vás na Západě jsou lidé jako Aslan jen nepřáteli bez tváře jako protivníci ze studené války," ozvala se. „Ale pro mě to jsou skuteční lidé z masa a krve. Zrůdy, které z mého domova udělaly minové pole, divočinu plnou násilí a hrabivosti. Abyste to pochopil, musel byste tam žít a poznat ten svět teroru a anarchie, jaké Západ nezažil od středověku. Léta útisku jen posílila lačnost, v jejímž řádění mají rozhodující slovo jen gangsteři a obchodníci se zbraněmi." Odvrátila zrak k moři, ale stejně bylo znát, že jí zmítá bouře emocí. „Takový je můj národ. Patřím k nim."

„Jenže vy máte sílu a vůli proti tomu bojovat." Jacka neodolatelně přitahovala její temná silueta, jež se jasně rýsovala proti klesajícímu horizontu.

„Chystáme se vstoupit do mého světa a já nevím, jestli vás dokážu ochránit." Otočila se k němu a upřela na něj neproniknutelný pohled. „Ale vaše nadšení samozřejmě sdílím."

Naklonili se k sobě a jejich ústa se setkala v polibku. Nejprve něžně a teprve potom dlouze a vášnivě. Jacka náhle zaplavila horká vlna touhy. Ucítil její tělo na hrudi. Stáhl jí šaty z ramen a přivinul si ji blíž.

Kapitola 11

„Stálý kurz tři jedna pět. Hloubka pětašedesát metrů, rychlost vynořování metr za sekundu. Za chvilku bychom měli být nahoře.“

Jack vyhlížel plexisklovou kupolí ven směrem doleva. Navzdory přítmí docela zřetelně rozeznával Costase ve stejné kupoli vzdálené od něj zhruba patnáct metrů. V matné záři přístrojů na palubní desce působil Costas poněkud strašidelně, protože z něj byla vidět jen hlava, která jako by byla oddělena od těla. Když vystoupili výš, byla už miniponorka přece jen zřetelnější. Kupole kryla kontejner, do něhož by se na první pohled sotva vešel trpaslík. Kryt kontejneru byl skosený dopředu, aby v něm obsluha mohla pohodlně sedět. Vespod byly umístěny balastní nádrže plovákového typu a vzadu pouzdro s baterií, která napájela tucet směrových vodních trysek rozmístěných dokola po venkovním rámu. Dvě robotizované ruce připomínající obří kleštičky na cukr na dlouhé rukojeti propůjčovaly miniponorce vzhled gigantického skarabea.

„Tady je.“

Jack vzhlédl a dvacet metrů nad sebou spatřil siluetu *Seaquestu*. Upravil vypouštění balastních nádrží, aby zpomalil stoupání, a opět se ohlédl po Costasovi, který manévroval podle něj a stejně jako on se připravoval na vynoření.

Costas k příteli rovněž obrátil rozzářený obličej. „Ukol splněn.“

Měl spoustu důvodů být sám se sebou navýsost spokojený. Právě dokončili podmořské zkoušky nejnovější jednomístné miniponorky Aquapod IV, kterou jeho tým pro Mezinárodní námořní univerzitu vyvinul. Její maximální pracovní hloubka dosahovala patnácti set metrů, což byl téměř dvojnásobek hloubkové dostupnosti předešlého typu. Lithiumanodová baterie měla životnost padesát hodin při optimální provozní rychlosti pěti kilometrů v hodině. Dnes ráno se s prototypy na hodinu ponořili na dno Černého moře a ověřili si, že jejich vybavení plně vyhovuje úkolu, který si předsevzali – probádat linii někdejšího pobřeží dál na východ, než se až dosud dostali.

„*Seaqueste*, zde Aquapod Alfa. Blížíme se, všechno v pořádku, konec.“

Už rozeznávali siluety čtyř potápěčů, kteří na ně čekali těsně pod hladinou, aby je navedli. Když jim zbývalo urazit jen deset metrů, zastavili, aby obě miniponorky spřáhli dohromady. Byl to standardní postup, jímž se mělo zabránit srážce obou podmořských kontejnerů s vlastním pohonem při silnějším proudění. Jack zůstal se svou miniponorkou nehybně stát a Costas začal opatrně manévrovat tak, aby se uzamykací ozuby ocitly proti sobě. Pak stiskl spínač a vysunul z venkovního rámu čtyři kovové tyče.

„Zajištění hotovo. Odtáhněte nás."

Potápěči rychle sestoupili níž a upevnili na spojené miniponorky zdvihací postroj. Jack s Costasem přepnuli na volnoběh a vypnuli regulátory rovnováhy, které je až dosud udržovaly v horizontální poloze. Zatímco potápěči se rychle vzdalovali stranou do bezpečí, obsluha vrátku nahoře začala obě miniponorky plynule přitahovat do útrob trupu.

Nad hladinu se vynořili v komoře zalité světlem, velikostí připomínající menší letecký hangár. *Seaquest* disponoval plně vybaveným vnitřním dokem, který byl za nepříznivého počasí nebo pokud chtěli pracovat v utajení mimořádně užitečný. Trup se otevíral jako dveře pumovnice obřího bombardéru. Když se křídla dveří zaklapla, Jack s Costasem odjistili kupole, které sloužily zároveň jako vstupní kryty. Pod nimi vyjela plošina, která se zvedla jako výtah na letadlové lodi. Jakmile odkapaly poslední zbytky vody, neprodyšně oddělila prostor doku od okolního moře.

Když oba muži vystoupili, hnal se k nim jako první Tom York, aby jim poblahopřál.

„Předpokládám, že pokus byl úspěšný!"

Nejdříve na palubu seskočil Jack. Ještě ani nesvlékl potápěčskou kombinézu a už ze sebe chrlil: „O žádných problémech nevím. Odpoledne použijeme aquapody na průzkum. Robotizované ruce bude třeba nahradit digitální videokamerou a podmořskými reflektory."

„Už se na tom pracuje."

Jack se ohlédl a zjistil, že četa údržbářů už kmitá kolem miniponorek. Costas se skláněl nad nabíječkou baterií zabraný do hovoru s jedním z techniků. Jack se musel usmát, když si všiml, že

přítel si ani nesundal headset, jen aby už mohl svému technickému týmu začít vykládat, jak se miniponorka osvědčila.

Jack vykročil, cestou odložil kombinézu do jedné ze skříněk, které byly rozmístěné podél stěny komory, a pokračoval přitom v hovoru s Yorkem.

„Zbývá nám hodina, než bude *Seaquest* na místě. Je to poslední šance zhodnotit možnosti. Přesně v jedenáct ať jsou všichni na můstku."

O dvacet minut později už stáli před půlkruhem mužů i žen shromážděných v řídicím modulu lodi. York zapnul systém automatické navigace a průzkumu a aktivoval virtuální můstek, který umožňoval ovládání lodi z konzoly za Jackovými zády. Půlkruhový monitor nad nimi zobrazoval panoramatický pohled na moře, jehož zvlněná zelenavá hladina byla zlověstnou předzvěstí bouře, která už čtyřiadvacet hodin zuřila na severu.

Jack si založil paže na prsou a promluvil ke shromáždění.

„Je nás tu jen nejnutnější počet, proto bude naše práce ještě náročnější. Nebudu dlouho chodit kolem horké kaše. Čelíme reálnému riziku, tentokrát pravděpodobně většímu než kdykoli předtím."

Když den předtím Jack přiletěl vrtulníkem na *Seaquest*, rozhodl se omezit stav personálu na minimum. Celá posádka se dobrovolně hlásila, že zůstane, jenže Jack nehodlal ohrožovat životy vědeckých pracovníků, jejichž práce mohla doopravdy začít teprve poté, co bude očekávaný objev učiněn. Kromě palubního personálu a techniků si Jack vybral nejzkušenější operátory zbraňových systémů, mezi nimiž bylo i několik bývalých příslušníků speciálních jednotek. S těmi se Jack znal ještě z dob, kdy sloužil u válečného námořnictva.

„Co můžeme očekávat, pokud jde o podporu zvenčí?"

To se zeptala Káťa, která stála mezi ostatními v obyčejné vojenské kombinéze s ramenní nášivkou IMU. Když míjeli Trabzon a vstoupili na *Sea Venture*, Jack se ji pokoušel přesvědčit, aby opustila palubu společně s ostatními, Káťa však trvala na tom, že pokud najdou nějaké nápisy, budou potřebovat jazykového experta. Ve skutečnosti ale Jack po těch dlouhých hodinách, které spolu strávili během uplynulé noci, věděl, že ho teď nehodlá opustit za

žádnou cenu. Vytvořilo se mezi nimi pouto, které jen tak něco nepřetrhne, a ona byla odhodlaná sdílet s ním i jeho odpovědnost za *Seaguest* a jeho posádku. Vplouvali stále hlouběji do nebezpečných vod.

„Na tuto otázku odpoví šéf bezpečnosti."

Jack odstoupil a jeho místo zaujal Peter Howe.

„Špatná zpráva je, že budeme v mezinárodních vodách za hranicí čtyřicetikilometrového pásma stanoveného protokolem uzavřeným v roce 1973 ještě mezi SSSR a Tureckem. Ta dobrá je, že Gruzie a Turecko v roce 1998 podepsaly dohodu o spolupráci v oblasti bezpečnosti pobřeží a jsou ochotny poskytnout v případě významného objevu podporu. Záminkou by bylo memorandum o úmluvě, které tyto státy právě podepsaly i s ratifikací OSN, na jehož základě má být prováděn společný geologický průzkum toho ostrova. Budou jednat podle ustanovení mezinárodního práva."

Poodstoupil a pohlédl na velkou námořní mapu východní části Černého moře nad konzolou.

„Problém je v tom, že pomohou pouze v případě, že se podaří rozptýlit podezření Rusů ohledně ponorky, která byla naposledy spatřena v roce 1991 někde v těchto místech. Stačí sebemenší náznak, že se do pátrání zapojí další země, a Rusové vystřelujou jako rakety. Doslova. A to není jediný problém. Od počátku devadesátých let se Rusové aktivně zapojovali do občanské války v Abcházii. Oficiálně jako stabilizující síla, ve skutečnosti však proto, aby celý tento region znovu připoutali k Moskvě. Ze všeho nejvíc jim jde o ropu. V roce 1999 byl jejich monopol v Kaspickém moři ohrožen prvním ropovodem, který Rusko obešel směrem z Baku v Ázerbajdžánu do Supsy na gruzínském pobřeží poblíž Abcházie. Rusové by udělali cokoli, jen aby zabránili dalším západním investicím, i kdyby to mělo znamenat anarchii a občanskou válku." Howe se odvrátil od mapy a znovu pohlédl na shromážděnou skupinku.

„Ruskému velvyslanectví jsme sdělili, že provádíme hydrografický průzkum v rámci společné dohody turecké a gruzínské vlády. Zatím se zdá, že to spolkli. Pokud ale zjistí, že se k tomu místu sjíždějí válečné lodě, okamžitě pojmou podezření, že nám jde

o tu ponorku. Ruský medvěd sice možná přišel o většinu zubů, pořád má ale největší flotilu široko daleko. Vztahy Moskvy s Ankarou jsou už takhle pod bodem mrazu kvůli obchodu s drogami. Přinejmenším by z toho vznikl ošklivý mezinárodní incident a dost možná i konflikt se střílením, který by se mohl docela snadno rozšířit po celém regionu.“

„Jen tak mimochodem,“ přerušil ho Costas, „já jsem nevěděl, že Gruzie má válečné námořnictvo.“

„To je další problém,“ odvětil pochmurně York. „Ze sovětské černomořské flotily nepodědili Gruzínci prakticky nic. Mají rychlý útočný člun ukrajinské výroby Project 206MP a kutr vyřazený z arzenálu pobřežní stráže Spojených států v rámci programu likvidace nadměrných obranných zásob. Ale neradujte se. Rychlý útočný člun není vyzbrojen raketami, protože tam nejsou k dispozici skladovací ani testovací zařízení. A kutr má jen jediný kulomet ráže padesát.“

„Ale to není skutečné gruzínské válečné námořnictvo.“

Všichni se obrátili ke Kátě.

„Pravé válečné námořnictvo Gruzie se ukrývá u pobřeží na severu,“ prohlásila. „Je to loďstvo teroristů ze Střední Asie, kteří Abcházii využívají jako přístupovou cestu k bohaté kořisti z Černého moře a Středomoří. Těch je třeba se bát, přátelé, nikoli Rusů. A mluvím z vlastní zkušenosti.“

Posádka Kátě naslouchala s neskrývaným respektem. Její pozice byla v jejich očích neotřesitelná od chvíle, kdy přede dvěma dny v Egejském moři zdánlivě levou rukou vyřešila nebezpečnou patovou situaci.

„A turecké námořnictvo?“ obrátil se Costas s nadějí v očích k Mustafovi, který předešlého dne přestoupil na palubu ze *Sea Venture.*

„V Černém moři máme silné loďstvo,“ odvětil Turek, „ale jsme zoufale přetížení bojem s pašeráky. K podpoře *Seaquestu* by muselo turecké válečné námořnictvo povolat jednotky z Egejského moře. Nemůžeme je přesunout předem, protože jakýkoli pohyb v černomořské flotile by u Rusů okamžitě vyvolal podezření. To riziko má vláda podstoupí pouze v případě, že bude potvrzen významný objev.“

„Takže v tom jedem na vlastní pěst.“

„Obávám se, že ano.“

York využil krátké pauzy a poslal dva muže z posádky nahoru. Zvedající se vítr ohrožoval vybavení a bylo je třeba ukotvit k palubě. Jack ihned nasměroval diskuzi k původnímu tématu a naléhavost jeho hlasu jen zdůrazňovala časovou tíseň. Zanedlouho se *Seaquest* měl ocitnout u cíle.

„Především musíme mít jistotu, že jsme na správném místě. Můžete si být jistí, že už teď jsme pod satelitním dohledem a sledují nás lidé, kteří nám tu povídačku o hydrografickém průzkumu moc dlouho baštit nebudou.“

Jeden z bývalých příslušníků speciálních jednotek válečného námořnictva zdvihl ruku. „Promiňte, pane, ale po čem přesně jdeme?“

Jack se posunul stranou, aby posádka viděla na počítačový monitor v přední části konzoly.

„Mustafo, vysvětli, jak jsme se dopracovali až sem.“

Mustafa na monitoru vyvolal izometrické vyobrazení Černého moře a zběžně vylíčil výklad textu na papyru. Přitom posouval lodičku na obrazovce podél pobřeží až do jihovýchodního sektoru. Když teď opustili poslední záchytný přístav, rozhodl se Jack posádku *Seaquestu* poctít plnou důvěrou. Ti, kdo detaily slyšeli poprvé, stáli jako zhypnotizovaní. Dokonce i veteráni byli šokovaní velikostí neuvěřitelného objevu, který se rýsoval z mlh legendy.

„Cílového bodu dosáhneme sledováním vrstevnicové hloubky sto padesáti metrů, což je pobřeží před zatopením. Čím dál na východ od Trabzonu, tím se tato linie odklání hlouběji do moře. V současnosti se *Seaquest* nachází něco málo přes čtyřicet kilometrů od břehu, jak ale poplujeme dál na východ, budeme se od něho vzdalovat stále víc.“

Stiskl další klávesu a na monitoru se objevila podrobnější mapa.

„Toto je nejpravděpodobnější prostor, v němž se mohl příběh Atlantidy odehrát. Jedná se o úsek mořského dna dlouhý čtyřicet kilometrů a deset kilometrů široký. Vrstevnice vyznačující hloubku sto padesáti metrů vede podél severní strany, takže všechno, co tady teď vidíme, byla souš. Pokud bychom hladinu moře snížili na úroveň

této vrstevnice, dostali bychom přibližný obrázek toho, jak to tu vypadalo před zatopením.“

Na monitoru se objevila suchozemská pláň táhnoucí se k hřebeni, který lemoval pobřeží v délce několika kilometrů. Za ním byla sopka.

„Podrobnosti neznáme, protože v této oblasti probíhala hlubinná měření pouze v minimálním rozsahu. Jsme ale přesvědčení, že nalezištěm musí být buď ten hřeben, nebo sopka. Hřeben vystupuje sto metrů nad někdejší pobřeží. Problém je v tom, že tam není žádná akropole, žádný výstupek pro citadelu. Bez toho je těžké papyrus pochopit.“

„Významným orientačním bodem je ta sopka,“ poznamenal Howe.

„Severozápadní strana tvoří sérii terasovitých plošin, teprve pak přechází v útes. Na tomto místě by byla citadela umístěna ideálně, protože by z ní byl do všech stran výhled na kilometry daleko. Docela dobře si lze představit město rozkládající se níže na svazích nad pobřežím.“

„O obranu tu pravděpodobně šlo, i když asi nikoli v první řadě, protože v okolí žádné další městské státy neexistovaly,“ prohlásil Jack. „Jedinou hrozbu tu mohly představovat loupeživé bandy lovců-sběračů, posledních pozůstatků doby ledové, ale těch nemohlo být zase tolik. Při vyhledávání vyvýšených míst šlo hlavně o to, jak se vyhnout zátopovým oblastem a pobřežním močálům.“

„A co sopečná činnost?“ otázal se York.

„Žádná významná erupce už víc než milion let,“ odvětil Mustafa. „To, s čím se setkáváte v současnosti, je občasná průduchová činnost, gejzíry plynů a páry, které se chrlí na povrch, jak se tlak uvnitř zemského jádra periodicky zvyšuje.“

Všichni vzhlédli k monitoru s virtuální realitou, kde teď už rozeznávali ostrov na obzoru. Byl to vrchol sopky, který zůstal nad hladinou i po záplavě. Oblaka páry stoupající z jejího kráteru jako by splývala s šedavou a klesající oblohou, prvním výběžkem bouře, která se sem od severu valila alarmující rychlostí.

A Jack pokračoval. „Ve starověku byly prakticky všechny seizmické jevy považovány za božská znamení. Vulkán s mírnou

aktivitou se tak klidně mohl stát rituálním objektem a symbolem, a možná i jedním z prvotních důvodů, proč se usídlit právě na tomhle místě. V takovéto úrodné krajině bych čekal, že bude osídlen jak hřeben, tak vulkanický masiv. Musíme si ale mezi nimi vybrat. Může se stát, že než dorazí nevítaní návštěvníci, už nebudeme mít šanci zabrat si i druhý prostor. Máme dvacet minut, než *Seaquest* ten hřeben mine. Uvítám každý návrh.“

Zatímco se Jack radil s Yorkem, nastala další krátká pauza. Společně provedli několik úprav na navigační konzole a prošli si obrazové záznamy z radarového průzkumu. Když se oba muži znovu obrátili ke shromážděné posádce, Káťa vylovila svůj maličký palmtop a vyťukala sérii povelů.

„Textu by odpovídala obě místa,“ oznámila. „Jak z hřebenu, tak ze sopky byl výhled do rozlehlého údolí na jihu se vzdáleným pohořím a solnými jezery mezi nimi.“

„Není na tom papyru ještě něco víc, co by nám nějak pomohlo?“ zeptal se někdo z posádky.

„Ne, už není.“ Káťa se opět upřeně zahleděla do textu a pak zavrtěla hlavou. „Poslední fragmenty zápisu se podle všeho týkají vnitřních prostor citadely.“

„Je tu ještě něco.“

Všichni se po Costasovi ohlédli. Soustředěně hleděl na obraz ostrova, který teď byl čím dál tím větší a zřetelnější. Pak odtrhl zrak od monitoru a otočil se ke Kátě.

„Zopakujte nám tu první větu o cestě k Atlantidě.“

Káťa ťukla do svého minipočítače a začala číst.

„Pod znamením býka.“

Všichni se tázavě ohlédli po Costasovi.

„Všichni nejspíš budete znát střešní bar v námořním muzeu v Kartágu.“

Můstkem se rozlehlo souhlasné mumlání.

„A znáte i výhled přes zátoku na východě, když tam večerní slunce vrhá růžové světlo do moře a dvojice horských vrcholků Ba'al Qarnainu se v pozadí vypíná k nebi.“

Všechny hlavy pokývaly.

„No, ale už zdaleka ne všichni asi víte, jak ta vyhlídka vypadá časně ráno. Slunce uprostřed léta vychází přímo nad sedlem mezi horskými vrcholy. Pro Féničany to byla posvátná hora zasvěcená bohu nebes. Ba'al Qarnain znamená *Dvourohý bůh*.“ Otočil se k Jackovi. „Jsem přesvědčen, že *znamením býka* je myšlen profil toho ostrova.“

Všichni se zahleděli na temnou masu souše rýsující se na monitoru.

„Teď mě to zmátlo,“ vložil se do toho Howe. „Odsud ten ostrov takhle vůbec nevypadá.“

„Zkuste jiný směr,“ navrhl Costas. „Díváme se jihovýchodně. Co třeba pohled ze břehu, z míst pod sopkou, kde ta osada měla být?“

Mustafa rychle vyťukal na klávesnici několik povelů a přeorientoval pohled na severovýchodní stranu. Zároveň zesílil zvětšení, aby pohled přiblížil k někdejšímu pobřeží pod vulkánem.

Jakmile obraz opět znehybněl, kolem to zašumělo úžasem. Nad nimi se rýsovaly dva vrcholky oddělené hlubokým sedlem.

Costas si monitor triumfálně prohlédl. „Dámy a pánové, toto je naše znamení býka.“

Než se Jack otočil k Yorkovi, zeširoka se na přítele zazubil.

„Řekl bych, že to máme. Nastavte kurz k ostrovu, rychlost maximální.“

Kapitola 12

Dvojité podmořské reflektory po obou stranách aquapodů vrhaly zářivě jasné kužele světla na mořské dno. Šikmé paprsky se sbíhaly pět metrů před miniponorkami. Světlo se odráželo od milionů částeček zvířeného nánosu, jako by se ponorky vznášely v nekonečném sledu závojů jiskřivého oparu. Podmořská průzkumná plavidla se hnala maximální rychlostí kupředu a jednotlivé skalní výstupky mizely po jejich bocích ve tmě. Po levé straně dno prudce klesalo do prolákliny, kde bezútěšná šeď mořského dna přecházela v zlověstnou čerň bez sebemenších známek života. Vtom to v interkomu zapraskalo.

„Jacku, *tady Seaquest*. Jak mě slyšíte? Přepínám."

„Slyšíme tě nahlas a zřetelně."

„Sonda na něco narazila." Yorkovi přeskočil hlas vzrušením. „Pokud budete udržovat kurz, měli byste se k tomu dostat asi po pěti stech metrech. Posílám souřadnice, abyste si to mohli nastavit."

Než se ponořili, ostrov se před nimi na obzoru rýsoval jako nějaké mytické zjevení. Těsně předtím, než k němu *Seaquest* dorazil, se moře úplně zklidnilo a nastalo zlověstné ticho, v němž jako by se nad ostrovem usazovaly mořské páry s tříští ve strašidelném příkrovu. Když se vítr opět zvedl a zahnal mlhy k holému pobřeží, připadali si jako cestovatelé, kterým se podařilo proniknout do dávno ztraceného světa. Nedostatek vegetace a samé holé skály jen utvrzovaly dojem, že je ostrov neuvěřitelně starý a že neskrývá před okolním světem nic než zvrásněnou kamenitou pustinu, kterou čas a podnebí obrousily na samé jádro. A přece je instinkt nezklamal. Právě tady poprvé vzklíčily veškeré naděje a potenciál lidstva.

Seaquest zůstal stát asi čtyři kilometry na západ od ostrova. K průzkumu jeho ponořených svahů použili místo dálkově řízené vizuální sondy sondu sonarovou. Po následující tři hodiny se na sonaru neobjevilo nic neobvyklého, a tak se rozhodli nasadit i miniponorky Aquapod. Teď už šlo především o rychlost.

Jack pokynul rukou se vztyčeným palcem Costasovi, který těsně kopíroval dno ve vrstevnicové hloubce sto čtyřiceti metrů. Oba dokázali vycítit vzrušení toho druhého, napjaté očekávání, jež

nevyžadovalo slov. Už od toho telefonátu, kdy Hiebermeyer poprvé pronesl ono slovo z papyru, byl Jack přesvědčen, že jsou na cestě k významnému odhalení. V průběhu celého toho namáhavého a zdlouhavého procesu překladu a luštění si byl naprosto jistý, že právě tohle je ono, že tentokrát jsou jim hvězdy příznivě nakloněny. Sled událostí, jež se od chvíle, kdy kód rozluštili, začaly vršit jedna na druhou, mu však neponechával příliš mnoho prostoru ani času na vzpomínky. Ještě před několika dny tonul v bezbřehém nadšení z minojského vraku. Nyní stáli na pokraji jednoho z největších archeologických objevů všech dob.

Aquapody zvolnily na minimální rychlost a dál pokračovaly v naprostém tichu. Oba muži si vzájemně uvědomovali přítomnost toho druhého pod plexisklovou kupolí sousední miniponorky. Obě plavidla se jako žluté kokony v několikametrových rozestupech zvolna posouvala vpřed a oba muži na sebe v přítmí mořské hlubiny taktak viděli.

Po chvilce se před nimi z temného oparu začal zhmotňovat přelud strašidelných tvarů. Důkladně studovali záběry neolitické vesnice poblíž Trabzonu, aby se právě na tento okamžik připravili. Nic je však nemohlo připravit na realitu, na skutečný vstup do míst, která byla pro svět ztracená už téměř osm tisíc let.

A najednou to bylo tady.

„Zpomal," pronesl Jack tlumeně. „Podívej se na to."

Měl na mysli úsek mořského dna, jehož zvlnění mu připadalo podivně pravidelné. Když Jack nasměroval proud vody z trysky, aby sediment odstranil, záhadné tvary se začaly měnit. Když se zvířený nános usadil, spatřili zející otvory dvou obrovských keramických džbánů usazených vzpřímeně jeden vedle druhého mezi nízkými přepážkami. Druhý proud z trysek odkryl další dvojici džbánů a stejné pravidelné vlnění pokračovalo svahem vzhůru, kam až oko dohlédlo.

„To musí být skladiště," prohlásil Jack. Nejspíš obilní sýpka. „Stejné jako *pithoi* v Knossu. Jen o čtyři tisíce let starší."

Náhle se před nimi vynořil ohromný stín, který jim zablokoval další cestu kupředu. Na okamžik to vypadalo, že se ocitli na konci světa. Stáli u paty ohromného útesu, který se ve vyrovnané linii táhl

oběma směry. Jeho strmý sráz byl prolamován římsami a prasklinami jako čelo lomové stěny. A pak si všimli podivných obdélníkových skvrn černých jako inkoust. Některé byly rozmístěné v jedné rovině a v pravidelných rozestupech.

S úžasem si uvědomili, nač se to vlastně dívají.

Byl to obrovský shluk zdí a střech narušovaný jen okny a vchody. To všechno pokrývala vrstva naplavenin. Podobalo se to té neolitická osadě, jenom to bylo nepředstavitelně větší, obrovité. Budovy se tyčily do výše čtyř nebo pěti pater a nejvyšší bloky lemovaly terasy střešních plošin protkané schodišti a žebříky.

Zastavili aquapody a užasle na to zjevení civěli. Museli nutit vlastní mozky, aby vzaly na vědomí, co mají před sebou a co vypadalo daleko spíš jako zjevení z říše bájí než jako holá skutečnost.

„To vypadá jako nějaké ohromné sídliště," vydechl užasle Costas.

Jack vší silou semkl víčka a znovu je otevřel. Nejprve tomu nechtěl věřit. Nyní však žasl. Nános zvířený aquapody se začínal usazovat, a odhalovat tak nepřehlédnutelné stopy lidského působení všude kolem nich.

„Na střechy se lezlo těmi poklopy." Srdce mu v hrudi bušilo jako o závod, v ústech měl vyprahlo, přesto se však přinutil hovořit suchým, věcným tónem profesionála. „Hádám, že každý ten blok byl domovem jedné rozvětvenější rodiny. Jak se rod rozrůstal, přistavovala se nahoru další patra z dřevěných trámů a hliněných cihel."

Jak stoupali, viděli, že bloky jsou propletené labyrintem uliček, který neuvěřitelně připomínal středověké bazary Orientu.

„Muselo se to tu jen hemžit povozy a kupci," poznamenal Jack. „Tihle lidi nemohli být jen rolníci. Rozhodně to byli zruční hrnčíři, tesaři a kovotepci."

Odmlčel se a skrze plexisklo se zahleděl na něco, co na první pohled vypadalo jako přízemní výloha.

„A někdo odsud vyrobil ten zlatý disk."

Několik následujících minut míjeli další „věžáky" s plochou střechou, jejichž tmavá okna na ně civěla jako nevidomé oči

zaplavené září jejich reflektorů. Asi pět set metrů na východ od skladišť sídliště náhle končilo. V přítmí vpředu rozeznávali další komplex vzdálený zhruba dvacet metrů a pod sebou viděli prostor širší a pravidelnější než uličky.

„To je silnice," prohlásil Jack. „Musí vést na někdejší pobřeží. Stočíme se do vnitrozemí a pak se vrátíme k původnímu směru."

Zahnuli k jihu a sledovali silnici vedoucí do mírného svahu. Po dvou stech metrech ji protínala další silnice, tentokrát od východu k západu. Otočili se a pokračovali podél ní na východ. Aquapody udržovaly výšku dvaceti metrů, aby se vyhnuly budovám natěsnaným po obou stranách silnice.

„To je neuvěřitelné," dal se slyšet Jack. „Ty bloky jsou rozdělené naprosto pravidelnou sítí ulic. Něco takového se v historii objevuje až o tisíce let později."

„Muselo se to stavět podle plánů."

Tutanchamonova hrobka, palác v Knossu, proslulé zdi Troje a všechny ostatní oslavované archeologické objevy najednou působily všedně a nezajímavě. Jako by to byly jen stupínky směřující k úžasným odhalením, která jim nyní ležela u nohou.

„*Atlantida,"* pronesl užasle Costas. „Ještě před pár dny jsem vůbec nevěřil, že kdy existovala."

Ohlédl se po siluetě v druhé plexisklové kupoli.

„Nějaký ten dík bych ocenil."

Ačkoli byl Jack plně zaujatý úchvatnou podívanou, neubránil se úsměvu.

„Fajn. Navedl jsi nás správným směrem. Máš u mě velký gin s tonikem."

„Ten jsem dostal už posledně."

„Tak ho máš u mě doživotně."

Budovy po obou stranách se náhle ztratily a mořské dno zmizelo v hloubce z dohledu. Dalších padesát metrů neviděli nic než mlhu zvířené naplaveniny.

„Podle hloubkoměru kleslo dno téměř dvacet metrů pod úroveň silnice," oznámil Jack. „Navrhuju sestoupit a vrátit se zpátky k místu, kde ty stavby zmizely."

Začali napouštět vodu do balastních nádrží, dokud světla neodhalila mořské dno. Bylo rovné a na rozdíl od zvlněného povrchu, nad nímž proplouvali cestou k západnímu okraji zatopeného města, bez jakýchkoli orientačních bodů.

Pár minut nato se ocitli v místech, kde naposledy viděli záhadné stavby. Mořské dno se před nimi zvedalo v úhlu pětačtyřiceti stupňů až k základům budov a ke konci silnice nad nimi.

Costas nasměroval svůj aquapod vpřed, až se balastními nádržemi opřel o dno těsně před patou stoupajícího svahu. Zaměřil prudký proud vody z trysky proti svahu a couvl na Jackovu úroveň.

„Přesně to jsem si myslel!“

Odvátý nános odhalil stupňovitou terasu připomínající divadelní hlediště. Mezi dnem a začátkem terasy byla kolmá stěna vysoká asi tři metry.

„Je to lámané z rostlé skály,“ usoudil Costas. „Je to tuf, ne? Stejný tmavý kámen, jaký se používal ve starém Římě. Lehký, ale tvrdý, snadno se láme, přitom ale výborně snáší zatížení.“

„Ale my jsme žádné kamenné budovy neviděli,“ namítl Jack.

„Někde musejí být opravdu ohromné stavby.“

Jack si pozorně prohlížel obrysy budov před sebou. „Tohle není jen obyčejný lom. Pojď, podíváme se, kam nás zavedou ty terasy.“

Dvacet minut nato už ze tří stran obeplouvali rozlehlé zatopené nádvoří, téměř kilometr dlouhé a široké dobrého půl kilometru. Zatímco silnice respektovala linii někdejšího pobřeží, s nímž byla buď rovnoběžná, nebo vedla kolmo k němu, nádvoří bylo orientováno jihovýchodním směrem. Obepluli je ve směru hodinových ručiček a nyní se ocitli na jihovýchodním okraji naproti výchozímu bodu. Budovy a silnice nad nimi pokračovaly úplně stejně, jako se objevovaly na opačné straně nádvoří.

„Vypadá to jako stadion,“ zahučel Costas. „Pokud si vzpomínám, říkal jsi, že tahle palácová nádvoří na Krétě sloužila k zápasům s býky, obětním obřadům a dalším rituálům.“

„Minojská nádvoří byla menší,“ poznamenal Jack. „Dokonce i aréna v římském Koloseu měří napříč jen osmdesát metrů. Tohle je ale obrovité.“ Na okamžik se zamyslel. „Je to jen domněnka, ale než

budeme pokračovat po té silnici, rád bych si to tu prohlédl zprostředka.“

Costas ve své kupoli souhlasně přikývl.

Zamířili na západ přes nádvoří. Zhruba po sto padesáti metrech zastavili. Před nimi se rýsovala masa kamene pokrytého nánosem. Její tvar byl nepravidelný a vůbec neodpovídal hranicím nádvoří.

Costas namířil vodní trysku proti skalisku a kupoli jeho miniponorky zahalil mrak zvířené naplaveniny. Po chvilce zazněl v interkomu jeho hlas.

„Je to skála, co zbyla po lomové těžbě.“

Jack zvolna zamířil na jihovýchod podél výběžku, který vystupoval přibližně dvacet metrů z hlavního masivu. Končil zaoblenou římsou vysokou asi dva metry a pět metrů širokou. Costas ho následoval, ale to už Jack vodní tryskou čistil povrch a odstraňoval nános, aby odkryl holou skálu.

Fascinovaně zírali na tvar, který se objevil, a jejich mysl se vzpírala přijmout to, co se jim nabízelo.

„Panebože.“

„To je…“ Jack to raději ani nedopověděl.

„To je *tlapa*“ dokončil za něj šeptem Costas.

„Lví tlapa.“ Jack se zase rychle vzpamatoval. „Musí tu být obří socha vysoká nejmíň třicet metrů. Dlouhá bude alespoň sto metrů.“

„Myslíš si to, co já?“

„*Sfinga.*“

Oba muži na sebe chvíli civěli skrze plexisklo kupolí a řeč jim zamrzla v hrdle. Nakonec v interkomu zachraptěl Costasův hlas.

„Je to sice neuvěřitelné, ale tady je možné všechno. Ať je to ale cokoli, je to daleko od našeho původního kurzu, a my bychom to byli minuli. Jdu to zkontrolovat.“

Jack zůstal na místě, zatímco Costas zamířil vzhůru. Kupole se zvolna ztrácela, až po ní zbyl jen mizející obláček světelné záře. A právě když už se zdálo, že se vytratí i ona, nějakých třicet metrů nad mořským dnem se náhle zastavila.

Jack napjatě čekal, kdy se Costas ohlásí. Asi po minutě už to nevydržel.

„Co vidíš?“

Hlas, který se z reproduktoru ozval, zněl podivně přiškrceně.

„Oprav mě, jestli se pletu. Sfinga má lví tělo a lidskou hlavu, je to tak?“

„Přesně.“

„A co pro změnu tohle?“

Costas přepnul podmořské reflektory na plný výkon. Jackovi se vysoko nad hlavou naskytla podívaná nádherná a děsivá zároveň. Hotová noční můra. Jako kdyby blesk za noční bouře odhalil obrovské zvíře, které se nad nimi tyčilo a jeho tvary se rýsovaly jako temná silueta v přízračném svitu pronikajícím valícími se mračny.

Zíral jako zhypnotizovaný a sotva dokázal vzít na vědomí výjev, na který je nemohly připravit ani veškeré jejich zkušenosti, ani léta bádání a objevů, ať byly jakkoli mimořádné.

Byla to ohromná býčí hlava. Její obrovité rohy se tyčily kamsi do temnoty, kam už světelný kužel reflektorů nedosáhl. Tlamu měl býk pootevřenou, jako by se právě chystal sklonit hlavu a hrábnout nohou před zuřivým útokem.

Zdálo se to jako celá věčnost, než Costas naklonil svůj aquapod kupředu a přejel světlem po krku té nestvůry, aby zjistil, kde vlastně přechází ve lví tělo.

„Je to vytesané z rostlé skály. Podle vzhledu bych hádal čedič,“ vypravil ze sebe. „Rohy se tyčí nejméně deset metrů nad střechy budov. Kdysi to musel být vystupující hřeben lávy, která stekla do moře.“

To už sestupoval rychleji a záhy se dostal až k Jackovi.

„Je to obrácené k sopce,“ hlásil. „To by vysvětlovalo tu neobvyklou geometrií nádvoří. Respektuje to spíš orientaci těch dvou vrcholů než linii pobřeží, což by byl pro plánování ulic daleko praktičtější orientační prvek.“

Jackovi okamžitě došel význam Costasových slov.

„A vycházející slunce svítilo přímo mezi rohy a oběma vrcholy,“ vydechl. „To musela být podívaná, kterou by si nedokázali vymyslet dokonce ani ve starověku v tom nejdivočejším fantazírování o ztracené Atlantidě.“

Oba aquapody společně pomalu vystoupaly přes římsu, a jak odrážely ode dna nádvoří, jejich vodní trysky vířily celou bouři usazenin. Ustupující tvary obrovité býčí sfingy polykala temnota za nimi, obraz kolosální hlavy s tesanými rohy vysoko nad mořským dnem však měli jednou provždy vrytý v mysli.

Na jihovýchodě se tyčila nejméně deset metrů vysoká kolmá stěna.

„To je schodiště," mínil Jack. „Hlavní vchod na nádvoří."

Oba aquapody uhnuly do stran – Costasův doprava a Jackův doleva. Záhy se jeden druhému jevili jen jako vzdálené žlutavé šmouhy v šeru. Nahoře se táhla široká silnice. Díky vodním tryskám odhalili, že má leskle bílý povrch.

„To vypadá jako dlážděné mramorem."

„Netušil jsem, že kámen se těžil už takhle dávno." Costase udivil už rozsah lámání kamene na nádvoří, a teď se naskytl důkaz o zednických pracích. „Myslel jsem si, že s lomovým dobýváním surovin začali až Egypťani."

„Lovci doby kamenné dobývali pazourek na nástroje, ale tohle je nejstarší důkaz přesného lámání stavebního kamene. Nejstarší egyptské lomy jsou o dobré dva tisíce let mladší."

Pokračovali mlčky kupředu. Stále ještě jim tak úplně nedošlo, jak obrovský objev právě učinili. Rozvířený fosforeskující mrak nánosu se za nimi táhl jako ohon par za tryskovým letadlem. Silnice byla orientovaná stejně jako nádvoří – vedla směrem, jímž se dívala býčí sfinga, přímo k patě vulkánu.

„Už vidím vpravo nějaké stavby," oznámil Costas. „Podstavce, pilíře, sloupy. Zrovna míjím jeden s čtvercovou podstavou, průměr má asi tak dva metry. Je tak vysoký, že až nahoru ani nedohlédnu. Vypadá to jako obelisk."

„U mě je to stejné," odvětil Jack. „Jsou rozmístěné symetricky, zrovna tak jako v egyptských chrámech v Luxoru a Karnaku."

Podmořské reflektory odhalovaly jednu přízračnou siluetu za druhou. Vynořovaly se ze tmy jako procesí. Každá se pochmurně zjevila a zase zmizela jako přelud, který se jen na okamžik ukáže v běsnící písečné bouři. Viděli oltáře a podstavce, sochy se zvířecími hlavami a tesané údy stvůr tak bizarních, že ani nepoznali, co mají

představovat. Oba muži začínali být nervózní. Připadalo jim, že je ti mlčenliví, němě kynoucí strážci lákají do světa, který přesahuje hranice jejich smyslů.

„To je jako vchod do podsvětí," zahučel Costas.

Proplouvali uličkou mezi řadami zlověstných soch, číhavých a tajemných podmořských hlídačů, již jako by jim vyčítali, že pronikli na území, které po celá tisíciletí patřilo pouze jim.

Zanedlouho bledý jas fosforeskující ve zvířeném siltu pohasl. Silnice náhle končila u dvou mohutných staveb rozdělených uprostřed průjezdem. Byl široký asi deset metrů, což nepředstavovalo ani polovinu šířky silnice, a povlovné schodiště v něm bylo podobné schodům z nádvoří.

„Vidím dva kvádry, každý asi tak čtyři pět metrů dlouhý a nějaké dva metry vysoký," ozval se Costas. Najednou mu hlas přeskočil vzrušením. „Tak sem šel všechen ten kámen z lomu!" Zastavil v průjezdu a vodní tryskou očistil patu zdi. Reflektor nasměroval tak, aby osvětloval celou stavbu.

Jack byl od Costase asi deset metrů, a když se ohlédl, rozeznával v plexisklové kupoli jeho obličej.

„Teď je s průzkumem řada na mně."

Jack vypustil balastní nádrže a začal stoupat. Místo aby pozvolna mizel svahem vzhůru se však náhle ztratil za nedalekou hranou.

Jeho hlas v interkomu zapraskal teprve po několika dlouhých minutách.

„Costasi, slyšíš mě? To je něco neuvěřitelného."

„Co tam máš?"

Chvíli bylo ticho. „Představ si ty největší monumenty starého Egypta." To už se Jackův aquapod znovu objevil v průjezdu a pozvolna jím klesal na původní pozici.

„Nechceš mi tvrdit, žes našel pyramidu."

„Přesně."

„Ale pyramidy mají šikmé boky. Tohle je kolmé."

„To, co vidíš, je základna obrovské terasy," vysvětlil mu Jack. „Asi deset metrů nad námi to přechází ve stejně širokou plošinu. Nad ní je další terasa, nad ní zase další a tak to jde dál. Dostal jsem se až

na konec téhle strany a viděl jsem, že terasa pokračuje na jihovýchodní straně. Má to úplně stejný tvar jako první stupňovité egyptské pyramidy z počátku třetího tisíciletí před naším letopočtem.“

„A velikost?“

„Tou se to liší. Tohle je obrovské, něco jako Velká pyramida v Gíze. Úhlopříčku základny bych odhadoval na nějakých sto padesát metrů a výšku asi tak na osmdesát. Dosahuje to výš než do poloviny vodního sloupce. Je to opravdu neuvěřitelné. Musí to být vůbec nejstarší a největší zděná stavba na světě.“

„A jak to vypadá na mé straně?“

„Stejně. Dvojice obřích pyramid na konci obřadní aleje. Za nimi bych čekal nějaký chrám nebo pohřebiště, dost možná to bude vytesané do boku sopky.“

Costas zapnul navigační monitor a ten se před ním vyklopil jako zaměřovač pilota bitevního letounu. Jack pohlédl na rádiový pulzní modem, který přenášel obraz i na jeho monitor.

„Nedávno odtajněná hydrografická mapa,“ vysvětlil mu Costas. „Sestavila ji posádka britské průzkumné lodi, která po porážce osmanské říše Dohodou na konci první světové války prováděla manuální měření hloubky. Královské námořnictvo bohužel nemělo moc času, protože kontrolu nad vodami rychle převzala turecká republika a sovětské loďstvo v krátké době uzavřelo přístup do Černého moře. Nic podrobnějšího nemáme. Při měřítku 1:50 000 to ukazuje jen hrubé rysy hloubkových vrstevnic.“

„Kam tím míříš?“

„Jen se podívej na ten ostrov.“ Costas stiskl klávesu a zobrazil detailní záběr zblízka. „Jedinými nepravidelnostmi, které byly dost velké na to, aby se při průzkumu našly, byly tyhle dva podmořské výstupky severozápadního břehu ostrova. Neobvykle symetrické, nezdá se ti?“

„Pyramidy!“ Jackova tvář se rozzářila širokým úsměvem. „My si tu hrajeme na detektivy, a Atlantida je přitom už víc než osmdesát let na mapě.“

Zvolna zamířili do středu průjezdní ulice, kde se mohutné pyramidy z masivních, dokonale stesaných kvádrů po obou stranách

pochmurně rýsovaly v přítmí. Jack se v odhadu nemýlil. Po sto padesáti metrech se dostali na roh. Dál do temnoty pokračovalo schodiště.

Jak se plazili kupředu, jediným zvukem bylo bzučení vodních trysek, jimiž udržovali stálou výšku metr nad mořským dnem.

„Pozor!“

V interkomu to podezřele zašumělo a hned potom se ozvalo tiché zaklení. Costas na okamžik zaměřil pozornost jinam a narazil na překážku, kterou měl přímo před sebou.

„Jseš v pohodě?“

Jack plul pět metrů za ním, nyní ho však dohonil, zastavil po Costasově boku a ustaraně se na něj zahleděl mračnem zvířeného nánosu.

„Na první pohled žádné poškození,“ ohlásil mu Costas. „Ještě štěstí, že jsme pluli jen hlemýždím tempem.“

Provedl rutinní kontrolu funkcí mechanické ruky i soustavy reflektorů a teprve pak o pár metrů couvl. Když se Jack ujistil, že druhá miniponorka je skutečně nepoškozená, spadl mu kámen ze srdce.

„Řidičské pravidlo číslo jedna – vždycky se dívej, kam jedeš,“ sdělil Costasovi.

„Díky za radu.“

„Do čehos to najel?“

Snažili se zrakem proniknout oblaka zvířeného nánosu. Prudké pohyby zakalily vodu tak, že bylo vidět sotva na metr, když se ale kal usadil, začali přímo před sebou rozpoznávat neobvyklé tvary.

„Vypadá to jako obří zrcadlo do koupelny,“ podotkl Costas.

Byl to obrovský kotouč o průměru zhruba pěti metrů umístěný na asi dvoumetrovém podstavci.

„Podíváme se po nápisech,“ navrhl Jack. „Ty ostříkni nános a já zůstanu nahoře a kouknu, jestli se něco neobjeví.“

Costas odepnul z přístrojové desky kovovou rukavici, vsunul do ní levou ruku a zahýbal pokrčenými prsty. Mechanická paže na přídi aquapodu jeho pohyby okamžitě přesně napodobila. Sklonil paži k výstupům vodních trysek vyčnívajícím z podvozku a vybral si trubičku připomínající rozměry tužku. Jakmile trysku aktivoval,

začal jí kotouč od středu pozvolna se zvětšujícími kruhy metodicky čistit.

„Je to jemnozrnný kámen.“ Hlas se ozval z oblaku připomínajícího žlutou svatozář. Víc toho pod sebou Jack z Costase zahaleného mračnem zvířeného nánosu neviděl. „Žula nebo brekcie, je to dost podobné egyptskému porfyru. Jen to má nazelenalé tečky jako *lapis lacedaemonia* ze Sparty. Nejspíš je tu zatopené i mramorové ložisko.“

„Vidíš nějaké nápisy?“

„Jsou tu nějaké vodorovné rýhy.“

Costas zvolna poodjel dozadu a zůstal stát vedle Jacka. Když se nános opět usadil, objevil se obrazec celý. Jack se neubránil radostnému zavýsknutí. „Jo!“ Dávný stavitel do leštěného povrchu s geometrickou přesností vytesal komplex horizontálních a vertikálních rýh. Uprostřed byl symbol připomínající písmeno H, z jehož příčné spojnice vedla dolů kolmice a z bočních čar vystupovala řada krátkých vodorovných čárek, takže vypadaly jako hrábě.

Jack sáhl do kapsy kombinézy a s vítězoslavným výrazem vylovil kopii zlatého disku. Zdvihl ji tak, aby na ni Costas viděl. Byla to přesná replika zhotovená laserovou metodou v muzeu v Kartágu, kde byl originál v bezpečí pod zámkem. Na palubu *Sea Venture* ji dopravil vrtulník krátce před jejich příjezdem.

„Vzal jsem si to pro všechny případy s sebou,“ řekl Jack.

„*Atlantis*,“ hlesl Costas a celý se rozzářil.

„Tohle musí označovat vstup.“ Jack byl sice bez sebe vzrušením, přesto však na přítele upřel odhodlaný pohled. „Musíme sebou hodit. Už jsme stejně přetáhli čas na průzkum a na *Seaquestu* budou čekat, až se ohlásíme.“

Zrychlili a obepluli kamenný kotouč každý z jedné strany, téměř okamžitě však opět zpomalili, protože narazili na prudký sráz. Ulice se zužovala ve strmé schodiště, které nebylo o mnoho širší než dva aquapody vedle sebe. Když začali stoupat, rozeznali po obou stranách srázné skalnaté svahy sopky.

Costas zdvihl sklopené reflektory a soustředěně upíral zrak před sebe. Před chvilkou jen o vlásek unikl katastrofě a nehodlal štěstí

pokoušet znovu. Po pouhých několika schodech řekl: „Tohle je nějaké divné.“

Jackovu pozornost právě upoutala řada vytesaných zvířecích hlav, která lemovala jeho stranu schodiště. Jako by postupovaly v procesí vzhůru a táhly ho s sebou. Nad každým schodem byla vytesaná jedna. Zpočátku mu to připadalo jako řvoucí lvi typičtí pro sumerské a egyptské umění, když se však podíval zblízka, s úžasem si povšiml, že hlavy mají ohromné špičáky jako šavlozubí tygři doby ledové. Čemu se ještě divím, pomyslel si.

„Co je?“ zeptal se.

„Nad námi je neuvěřitelná tma, je tam skoro úplně černo,“ pronesl zmateně Costas. „Vystoupali jsme do hloubky sta metrů a už bychom pomalu měli začít vidět zbytkové sluneční světlo. Zkrátka by ho mělo přibývat, a ne ubývat. Musíme být pod nějakým převisem. Asi bychom měli… Stát!“ zařval zničehonic.

Aquapody se zastavily jen pár centimetrů před překážkou.

„Kristepane.“ Costas ztěžka vydechl. „Málem jsem si to zopakoval.“

Oba jen užasle civěli s ústy dokořán. Nad nimi se rýsovala obrovitá silueta táhnoucí se do obou stran, kam až oko dohlédlo. Přímo přetínala schodiště, blokovala jim cestu a zakrývala vchod, který mohl ležet za ní.

„Panebože,“ vyhrkl Jack. „Já vidím nýty. *To je lodní vrak.*“ Myšlenky se mu rozběhly v čase kupředu, z nejhlubšího dávnověku do moderního světa až k překážce, která po tom všem, co dnes viděli, působila téměř rouhavě.

„Muselo se to vklínit mezi pyramidy a sopku.“

„Tak to nám ještě scházelo,“ hlesl Jack rezignovaně. „Nejspíš nějaká kocábka z první nebo druhé světové války. V Černém moři je spousta nezmapovaných vraků potopených německými ponorkami.“

„Nemám z toho moc dobrý pocit,“ ozval se Costas, který už s miniponorkou obeplouval zakřivenou siluetu lodního trupu. „Za moment jsem u tebe.“

Vyplul doleva a málem už Jackovi zmizel z dohledu, když se otočil a bez zastavení se vrátil. Reflektory měl vyklopené vzhůru proti té temné mase. Jack už v duchu uvažoval, nakolik jim to uškodí

a kolik drahocenného času budou k překonání té nevítané nové překážky potřebovat.

„Tak co je to?“

Costas zastavil po jeho boku, a když pomalu promluvil, zazněla z jeho hlasu směsice obav a nesmírného vzrušení.

„Na Atlantidu můžeš na chvíli zapomenout. Právě jsme našli tu ruskou jadernou ponorku.“

Kapitola 13

„Je to atomová útočná ponorka třídy Akula. Nepochybně *Kazbek*, který se v naší oblasti ztratil v roce 1991.“
York se shrbil nad obrazovkami přístrojů na můstku *Seaquestu*. Jeho oči těkaly mezi sonarovým snímkem, který odeslal podmořský robot plující nad vrakem, a řadou údajů o námořních plavidlech bývalého sovětského bloku stažených z databáze Mezinárodní námořní univerzity.

Jack s Costasem se ve svých miniponorkách vrátili před necelou hodinou a hned zamířili za Yorkem a Howem. Bouře, jež se celé ráno sbírala na severní obloze, o sobě nyní dávala vědět a Howe spustil vyrovnávací systém, aby udržel loď v ustálené poloze. Špatné počasí jen prohlubovalo Jackovy obavy z návratu pod hladinu. Všichni, kdo měli ruce a nohy, se shromáždili kolem přístrojů a dumali, co s hrozivým monstrem, jež jim nenadále přehradilo cestu na mořské dno.

„Označení Akula používá NATO, rusky to znamená žralok. *Kazbek* se jmenuje po nejvyšší hoře středního Kavkazu.“

Káťa vykročila k ukazatelům s kávou v ruce. „Sověti jí říkají Projekt 971.“

„Jak to všechno víš?“

Tu otázku položil odborník, který se nalodil na *Seaquest* v Trabzonu. Obrýlený muž se zplihlými vlasy si měřil Káťu se zjevným opovržením.

„Než jsem si udělala doktorát, sloužila jsem jako analytik u válečné ponorkové divize ředitelství rozvědky sovětské armády.“

Vědec si posunul brýle na nose a zmlkl.

„Tenhle typ jsme považovali za nejlepší univerzální útočnou ponorku, plně srovnatelnou s americkou třídou Los Angeles,“ dodala Káťa. „*Kazbek* byl postaven v Komsomolsku na Amuru v roce 1988. Do provozu ho uvedli začátkem roku 1991. Má jen jeden reaktor, ačkoli západní rozvědky tvrdily něco jiného. Čtyři torpédomety ráže 650 milimetrů a šest ráže 533 milimetrů, ze kterých se dají odpálit i střely s plochou dráhou letu.“

„Ale nukleární hlavice nemá," pravil York pevně. „Tohle není SSBN, nosič balistických raket. Jedna věc mi vrtá hlavou: Proč Rusové ztrátu ponorky tak úzkostlivě tajili? Většinu techniky jsme přece znali už od poloviny osmdesátých let, kdy se tenhle typ objevil poprvé. Těsně před odchodem z Královského námořnictva jsem v rámci smlouvy o omezení strategických zbraní navštívil základnu Severní flotily v Jagelné nedaleko Murmansku a tam nás provedli po nejnovější Akule. Viděli jsme všechno kromě velína reaktoru a řídicího střediska."

„Před dvěma lety vyřadil náš univerzitní tým Akulu I ze služby při likvidaci ve Vladivostoku," dodal Costas. „Osobně jsem ji rozebíral kousek po kousku."

Ozval se jeden z členů posádky. „A co se vlastně s *Kazbekem* stalo? Porucha reaktoru?"

„Toho jsme se tehdy obávali." Mustafa Alközen předstoupil před skupinu. „Roztavení kovů by urychlilo masivní únik radioaktivního záření, usmrtilo posádku a zamořilo moře v okruhu mnoha kilometrů. Turecké monitory včasného varování ale v teritoriálních vodách žádnou zvláštní radiaci nezaznamenaly."

„Porucha reaktoru málokdy vede k tavení," namítl York. „Únik záření naopak spíš omezuje. A nemusí to ještě znamenat konec. Pokud se jádro dá reaktivovat, posádka může nahodit záložní naftové motory."

„Teď vám něco ukážu. Možná je to odpověď na naši otázku." Costas obrátil jejich pozornost k monitoru nad přístrojovou deskou, který ukazoval záběry pořízené z miniponorky na mořském dně. Namířil dálkový ovladač a posunul záznam přes řadu úchvatných obrázků býčí sfingy a pyramid k méně zřetelným tvarům. Zastavil video na pokrouceném kovu zalitém žlutou svatozáří reflektorů osvětlujících naplaveniny, jež se vznášely ve vodě.

„Záď," oznámil Costas jednoduše. „Lodní šroub, nebo spíš to, co z něj zbylo. Všech sedm lopatek je neporušených, ale hřídel je ulomená. Ta věc v popředí je spodní směrový stabilizátor a nad ním vystupuje vysoký zadní stabilizátor třídy Akula."

„To musela být pořádná pecka," poznamenal jeden z lodníků.

„Než jsme se vynořili, prohlédli jsme si východní pyramidu," pokračoval Costas. „V rohu naproti sopce je patrné masivní poškození zdiva. Dospěli jsme k tomu, že ponorka plula na jihozápad nejvyšší rychlostí přes třicet uzlů a zaznamenala stavby příliš pozdě, než aby se jim stačila vyhnout. Strhli kormidlo na levobok, takže zabránili čelnímu nárazu, jenže tím nabrali pyramidu zádí, a výsledek právě vidíte. Ponorka plula ještě dalších čtyři sta metrů a pak se přídí zapíchla do pukliny přímo před starodávným schodištěm. Zůstala viset mezi pyramidou a sopkou."

„To jsou mi věci," vydechl York. „Plout rychle a se špatnou navigací tak blízko ostrova je naprostá šílenost."

„Něco se muselo stát," přitakal Costas.

„Zdá se, že havárii nikdo nepřežil," pokračoval York. „Přitom i ve stometrové hloubce mohla mít posádka naději, kdyby byla použila sovětskou verzi záchranné vesty Steinkehood a dýchací přístroje. Kdyby se na hladině objevila jediná plovoucí mrtvola, satelitní systémy by to zaznamenaly. Proč nevypustili rádiovou bóji? A ten trup je záhada ještě větší. Říkáte, že poškození je jen vnější a nezdá se, že by byl porušený plášť. Tak proč nevypustili balastní nádrže? Akula má dvojitý trup s třikrát větším rezervním vztlakem než loď s jedním pláštěm."

„Všechny tyto otázky jsou na místě." Jack vystoupil ze stínu, kde dosud jen tiše naslouchal. „A možná na ně brzy najdeme odpověď. Ale musíme se držet našeho cíle. Čas běží, vážení."

Předstoupil před skupinu vedle Costase a pozorně si prohlížel tváře přítomných.

„Přijeli jsme hledat srdce Atlantidy, a ne rozpoutat novou studenou válku. Věříme, že nás ten text dovede do nitra sopky, po procesní cestě od býčí sfingy k nějaké svatyni. Schodiště pokračuje pod ponorkou, ale za ní už ne. To jsme prověřili."

Zapřel si ruce v bok.

„Náš cíl leží za sto osm metrů dlouhým kovovým válcem o váze devíti set tun. Musíme předpokládat, že balastní nádrže se nedají vypustit. I kdybychom tady měli zařízení na vyzvednutí ponorky, taková aktivita by byla na hladině nápadná a Rusové by nás bleskurychle vyhmátli. Pokud se pokusíme získat pomoc zvenčí,

přijdeme o svoji výhodu. Atlantida spadne do klína Aslanovi a jeho bandě lupičů. Obrázky, které jsme vám ukázali, už nikdy neuvidíte.“

Na okamžik se odmlčel a pak pomalu řekl: „Máme jedinou možnost. Musíme proniknout dovnitř a prořízнout si cestu ponorkou až na skálu.“

„Hloubka sedmdesát metrů a klesá. Viditelnost by se měla zlepšovat.“

Káťa se dívala kukátkem z plexiskla na levobok. Ze zdánlivě neproniknutelné mlhoviny se postupně vynořila mořská krajina plná mohutných tvarů a stínů. Temný trup potopené ponorky se před nimi náhle rýsoval v celé své obludnosti.

Costas zatáhl za kormidelní stojan a obrátil se na druhého pilota.

„Jacku, připrav přistávací zařízení. Čekej náraz.“

Káťa seděla vedle dvou členů posádky a hromady vybavení uprostřed hlubinného záchranného plavidla DSRV, jímž byly vybaveny všechny lodě Mezinárodní námořní univerzity třídy Moře. Z přídě vystupoval poklop, který se dal propojit s únikovým prostorem téměř každé ponorky a umožnit vyproštění uvězněných námořníků ve skupinách po osmi či deseti. Posádka právě dokončovala úpravy univerzální manžety na průměr otvoru ruského typu ponorky.

Před dvaceti minutami naposledy zahlédli *Seaquest*, jehož mihotavý obrys vzápětí zmizel v bouřlivých vodách, které se nad nimi uzavřely.

„Přiblížení zhruba sto osmdesát stupňů jižně. Jdu na hloubku devadesáti pěti metrů.“

Ozvala se tupá rána, jak se zastavili o vrchní část ponorky. Před nimi se tyčila masivní velitelská věž, jejíž periskop a anténa prosvítaly v záři nad potemnělými okénky můstku. Poprvé mohli žasnout nad ohromnými rozměry plavidla, jež mělo téměř dvojnásobnou nosnost než *Seaquest* a dosahovalo délky fotbalového hřiště.

Costas pohlédl na Jacka. „Třída Akula byla nejtišší ponorka, jakou kdy Sověti postavili. Trup má speciální obklad z pryže, který pohlcuje aktivní sonarové pulzy. Proto to při dosednutí neudělalo

větší ránu. Povrch pláště navíc usnadní přichycení hydraulických přísavek našeho přistávacího zařízení.“

Stlačil řídicí páku dopředu a hlubinné plavidlo poskočilo o pár metrů blíž k ploutvi. Když znovu kleslo, objevil se vchod do únikové šachty.

„Přesně, jak říkal York. Poklop je zavřený a utěsněný. Při pokusu o útěk by se přitom určitě otevřel.“

Costas se domníval, že starobylé schodiště se nachází pod torpédovou místností směrem k přídi. Jejich nejbližším přístupovým bodem byl tudíž přední únikový prostor. Jak jim vysvětlila Káťa, při jakékoli mimořádné situaci vodotěsné dveře automaticky oddělí reaktor od řídicího úseku a znemožní přístup do torpédové místnosti od zadního poklopu.

„A teď hezky opatrně.“

Costas sledoval digitální displej a jemně naváděl plavidlo na cíl. Po chvíli se ozval očekávaný náraz, jak kotvicí manžeta dosedla na únikový východ ponorky. Costas vypnul navigační soustavu a vysunul čtyři madla po stranách ovládací páky, vyrovnal jimi plavidlo a zajistil stabilizační nohy s přísavkami.

„Jsme doma. Přistání proběhlo hladce.“

Rozepnul si pás a otočil se ke Kátě a dvěma námořníkům.

„Ještě jednou si to projdeme. Hloubkový sonar na podmořském robotu signalizuje, že přední část ponorky zůstala vodotěsná. O zbytku nemůžeme s jistotou říct nic, protože většinu vnitřního prostoru zaplňuje reaktor a další zařízení, ale mohlo by tam být taky sucho.“

Costas se odplazil ke spojovacímu poklopu, Jack okamžitě za ním.

„Přímo pod sebou máme přední únikový průlez,“ pokračoval. „Při mokrém úniku vylezou členové posádky do komory a nasadí si dýchací přístroje. Dolní dveře se zavřou, šachta se naplní vodou a námořníci vylezou horním poklopem.“

„A co suchý únik?“ zeptala se Káťa.

„Hlubinné plavidlo se spojí přímo s vnějším únikovým poklopem,“ odvětil Costas. „V upravené Akule I je zapuštěný dva metry do trupu, a vytváří tak kapsu, která zajišťuje záchranářům

bezpečný přístup. Díky ní se můžeme připojit k trupu, aniž bychom otevřeli vlastní dveře. Pak odčerpáme vodu z komory a uvolníme poklop robotickou rukou, která pohodlně dosáhne do dvou metrů. Prostřednictvím speciálních čidel prozkoumáme vnitřní prostředí a sami přitom nikam nemusíme.“

Costas kývl na námořníky, kteří hned začali zajišťovat uzávěr. Když ručně upevnili manžetu, vplížili se do zadní části ponorky a usedli bok po boku za malou přístrojovou desku. Otočením spínače se kryt před Káťou zasunul do pláště hlubinného plavidla a odhalil kupoli z plexiskla, kterou ve stejné chvíli ozářil reflektor. Členové posádky začali uvolňovat poklop ponorky. Za několik okamžiků se ozvalo ostré zasyčení: mořskou vodu v komoře rázem nahradil vzduch z jednoho z vnějších vysokotlakých zásobníků.

„Komora odčerpána a zpřístupněna,“ ohlásil jeden z členů posádky. „Zapínám robotickou ruku.“

Káťa se vmáčkla mezi Costase a Jacka, aby získala lepší přehled. Pod sebou viděli tenkou trubku zakončenou jakýmsi hákem, jejíž pohyb ovládal jeden z námořníků prostřednictvím malé řídící páky a navigační obrazovky.

„Pracuje na principu rozdílu tlaků,“ vysvětlil Costas. „Naplnili jsme prostor vzduchem o barometrickém tlaku okolí, jaký máme i tady. Zahákneme rameno do poklopu, vytvoříme tah a pak pomalu snížíme tlak v komoře, až bude nižší než v ponorce. A pak bác – sezame, otevři se.“

Sledovali, jak mechanická ruka uvolnila pojistku, sevřela středové madlo a vzápětí se napnula. Námořníci na druhém konci přístrojové desky se soustředili na obrazovku, jež jim poskytovala podrobné záběry pláště.

„Tlak jeden bar. Teď ho snížím.“ Costas otevřel ventil na trubici nad sebou a aktivoval čerpadlo, aby odsálo vzduch z komory.

„Nula devadesát pět. Nula devadesát. Nula osmdesát pět. Nula osmdesát. Teď!“

Když zavřel ventil, všichni uviděli, jak se poklop zvedá a vznáší ve vodě. Rameno automaticky opřelo víko o trup. Naskytl se jim pohled do útrob ponorky. Reflektor zachycoval potrubí a přepážky v únikové šachtě.

„Tlak nula sedm set devadesát pět.“

„Zhruba jak jsem očekával.“ Costas se podíval na členy posádky. „Než se úplně vyrovnáme, sdělte mi data o prostředí.“

Soustava čidel, do níž patřil i plynový spektrometr, Geigerův počítač a dozimetr, se spustila do jejich zorného pole.

„Radiační dávka nula šest miliermů za hodinu, to je míň než v dopravním letadle. Úroveň toxicity nízká, žádná známka významnějšího úniku plynu nebo chemikálií, vysoký obsah čpavku pravděpodobně následkem rozkladu látek. Kyslík osm celých dvě desetiny procenta, dusík sedmdesát, oxid uhličitý dvacet dva, oxid uhelnatý žádná celá osm, což je pro delší pobyt trošku riskantní. Teplota plus dva stupně Celsia.“

„Díky, Andy.“ Costas se na Jacka potměšile ušklíbl. „Vlézt tam je jako přistát na Mount Everestu v kraťasech a s hubou plnou pukavců.“

„Paráda,“ řekl Jack. „Proč se tohle stává vždycky, když velíš ty?“

Costas se zasmál a znovu se zaměřil na přístroje. „Andy, dorovnej kyslík na okolní úroveň a zapni pračky vzduchu.“

Ozvalo se pronikavé syčení, jak hlubinné plavidlo začalo vypouštět do otvoru kyslík z vnějších zásobníků.

„Třída Akula má svoje vlastní čističky,“ podotkla Káťa. „Jestli je dokážeme spustit, odvedou práci za nás. Je tam dokonce i zařízení, které umí získávat kyslík z mořské vody. Tyhle ponorky můžou zůstat dole celé měsíce a posádka dýchá vzduch čistší a s větším procentem kyslíku než nad hladinou.“

Costas si setřel pot z obočí a podíval se na ni. „To by trvalo moc dlouho. Baterie, která napájí tyhle systémy, by se za pár měsíců vybila a já bych si radši ušetřil vlastní baterku k nahození nouzových světel. Naše pračka odstraňuje oxid uhelnatý a vodík a má ještě řadu dalších filtrů.“

Od přístrojů houkl hlas: „Dosáhli jsme tlaku okolí. Za deset minut bude čištění vzduchu dokončeno.“

„Dobře,“ odvětil Costas. „Čas k dílu.“

* * *

Nasoukali se do přiléhavých potápěčských obleků z neoprenu vyztuženého kevlarem, které měly vlastnosti těch nejmodernějších skafandrů z výzbroje amerických jednotek SEAL určených k ochraně proti chemickým a biologickým zbraním. Lýtka jim ozdobily pružné silikonové ploutve, které si mohli pod vodou stáhnout na chodidla.

Costas si rychle připínal popruhy a přitom dával ostatním školení. „Dýchání by nám nemělo dělat potíže, ale stejně bude lepší vzít si masky, protože regulátory odfiltrují zbytek nečistot a navíc vzduch zvlhčí a ohřejí. Jakmile senzor zaznamená nedostatek kyslíku, spustí se náhradní přívod."

Maska byla ve skutečnosti helma se silikonovou částí těsně přiléhající k obličeji. Když se Costas oblékl, pomohl Kátě nasadit uzavřený dýchací systém: zaoblený zádový nosič obsahující rebreather, vícestupňovou plicní automatiku a tři titanové bomby natlakované na osmisetnásobek běžného barometrického tlaku. Láhve byly útlé, nesrovnatelně lehčí než staré potápěčské bomby a anatomicky tvarované, takže o nich potápěči skoro ani nevěděli.

Miniaturní přístroje na zápěstích ukazovaly kompletní údaje o okolním prostředí a také propočty řady dýchacích směsí z helia, kyslíku a dusíku. Plyn se mísil automaticky, počítač reagoval na hloubku, profil ponoru, teplotu, a dokonce i na tělesné vlastnosti každého potápěče.

„Interkom by nám měl umožnit spojení s hlubinným plavidlem," oznámil Costas. „Zapněte si ho, než půjdeme dovnitř."

Když se navzájem pečlivě zkontrolovali, Jack vzal z police nade dveřmi devítimilimetrovou Berettu 92FS. Zacvakl do pažby zásobník s patnácti náboji a uložil pistoli do vodotěsného pouzdra na prsou, kde měl i náhradní zásobník.

„Běžná výzbroj," konejšivě se usmál na Káťu. Vzpomněl si na jejich rozhovor z předchozího večera o rizicích, jež na ně číhají. „Teď nesmíme nic podcenit."

„Pane Howarde. Naléhavá zpráva ze *Seaquestu."*

„Pusťte to nahlas." Jack zvedl masku a vzal si od námořníka mikrofon. „Tady Howard. Přepínám."

„Jacku, tady Tom." Hlas praskal ve výbojích statické elektřiny. „Počasí se prudce zhoršilo. Viditelnost je jen padesát metrů. Bouře

má stupeň deset a pořád sílí. Je to mnohem horší, než jsem čekal. Nemůžu držet současnou polohu blízko ostrova. Opakuji, nemohu držet současnou polohu. Přepínám.“

Ani špatný signál nezakryl naléhavost čišící z jeho hlasu.

Jack stiskl knoflík pro vysílání. „Jaká je předpověď? Přepínám.“

„Žene se sem jedna z největších front, jakou tady v tuhle roční dobu zaznamenali. Máte možnost odvolat akci, než bude pozdě. Přepínám.“

Záchranné plavidlo bylo příliš velké na to, aby se dalo spustit do vody trupem *Seaquestu*. Musel ho vyložit člunový jeřáb na zádi. Tato zkušenost jim jasně naznačila, jak nebezpečný by byl návrat za rozbouřeného moře.

„A jaká je druhá možnost? Přepínám.“

„Zůstat čtyřiadvacet hodin sami. Chci odplout dvacet námořních mil za frontu a pak to otočit zpátky na jih. Přepínám.“

„Tak daleko za ním pod vodou nedoplujeme,“ zamumlal Costas. „Baterie je určená pro podporu života při záchranných operacích a po pár mílích by nám došla.“

Jack chvíli mlčel a teprve pak zvedl mikrofon k ústům. „Tome, dej nám chvíli na rozmyšlenou. Přepínám.“

Ve chvilce ticha se Jack podíval na ostatní. Všichni jeden po druhém kývli. Andy s Benem patřili mezi veterány Mezinárodní námořní univerzity. Andy byl ponorkový specialista, Costasův hlavní technik, a Ben, ještě než přešel do bezpečnostního oddílu Petera Howea, sloužil ve zvláštní lodní sekci Královského námořnictva. Oba by šli za Jackem na konec světa a cíle univerzity pro ně byly svaté.

Když Jack uviděl, že odpověď je jednomyslná a bezvýhradná, prudce mu stoupla hladina adrenalinu v žilách. Zašli příliš daleko, aby teď od svého snažení upustili. Pohyb *Seaquestu* už jistě vzbudil pozornost nepřátel, kteří by je bez nejmenšího zaváhání zlikvidovali, pokud by jim stáli v cestě. Věděli, že jiná šance už se jim nenaskytne.

Jack znovu zvedl mikrofon.

„Zůstáváme. Opakuji, zůstáváme. Uděláme si ze špatného počasí výhodu. Předpokládám, že žádné nepřátelské plavidlo se k

nám za daných podmínek neodváží přiblížit. Dobu, kdy budete pryč, nám beztak zabere průchod přes ponorku. Přepínám.“

„Rozumím.“ Hlas v téměř zanikal v pronikavém praskotu. „Stáhněte zpátky rádiovou bóji a použijte ji jen v případě nouze, protože ji zachytí všechny přijímače v okruhu několika mil. Vyčkejte, až se s vámi znovu spojíme. Přeju vám hodně štěstí. *Seaquest* končí.“

Chvíli bylo slyšet jen tichý šum praček vzduchu a vrčení elektromotoru navíjejícího lano bóje.

„Deset minut uběhlo,“ ozval se Ben od přístrojů. „Už můžete.“

„Dobře. Jdeme na to.“

Andy zamířil dolů a odjistil kotvení. Dvířka se vyklopila ven bez nejmenšího odporu: tlak v záchranném plavidle a v ponorce už se vyrovnal.

Costas spustil otvorem nohy a nahmatal příčky žebříku na vnitřní stěně. Užuž začínal zvedat masku, když vtom se zarazil.

„Jo, a ještě něco.“

Jack s Káťou se na něj podívali.

„Tohle není žádná *Marie Celeste*. Když se *Kazbek* potopil, byl plně obsazený, to znamená třiasedmdesát mužů. Tam dole možná uvidíme pár ošklivých věcí.“

„Půjdeme průlezem dopředu. Přepážka za námi odděluje velín reaktoru.“

Costas zdolal poslední příčku žebříku v únikové šachtě a otočil se. Lampou na čele namířil chvějivý paprsek do srdce ponorky. Jack se držel hned za ním. Sáhl dozadu a podal ruku Kátě; jeho vysoká postava se přitom sklonila skoro až do pasu. Káťa naposledy pohlédla vzhůru na členy posádky hlubinného plavidla, pak se přihrbila a protáhla se poklopem za oběma kolegy.

„Proč je tady tak bílo?“ zeptala se.

Všechno kolem nich pokrýval světlý povlak připomínající ledovou krustu. Káťa přejela rukavicí po zábradlí a setřela sněhobílý nános. Pod ním se objevil lesklý kov.

„To jsou usazeniny," vysvětlil Costas. „Asi následek ionizace. Kov reagoval na zvýšenou hladinu oxidu siřičitého, když vysadily pračky vzduchu."

Strašidelný třpyt prohluboval dojem, že se ocitli na zcela opuštěném místě, natolik vzdáleném od okolního světa, že jim starověké město připadalo jen jako mlhavý sen.

Zvolna postupovali po vyvýšené lávce do otevřeného prostoru zahaleného temnotou. Po několika krocích se Costas zastavil pod elektrickou zásuvkou ukrytou v potrubí nad jejich hlavami. Sáhl do nářadí připevněného na opasku. Vytáhl miniaturní pneumatickou trysku připojenou k zásobníku oxidu uhličitého a odfoukl z krabičky usazeninu. Když do ní pak zasunul zástrčku šňůry, kterou vytáhl ze záchranného plavidla, nad panelem se rozsvítila oranžová kontrolka.

„To mě podrž. I po těch letech to funguje. A my jsme se ruským strojům vždycky posmívali." Šlehl pohledem po Kátě. „Bez urážky."

„Já se neurážím."

Po chvíli se rozsvítily zářivky, jejichž první výboje zablikaly jako vzdálené blesky. Když vypnuli čelové lampy, před očima se jim zjevil podivný svět: množství přístrojů a zařízení potažených skvrnitým bílým příkrovem. Pocit, že právě vstoupili do ledové jeskyně, posilovalo modravé osvětlení i obláčky, které vydechovali z masek do mrazivého vzduchu.

„Tohle je řídicí stanoviště ponorky," vysvětlil Costas. „Mělo by nám napovědět, co se tu vlastně stalo."

Obezřetně pokračovali až na konec lávky a pak po krátkém schodišti dolů. Na palubě tam ležela hromada kalašnikovů, známé banánovité zásobníky samopalů trčely do vzduchu. Jack jednu ze zbraní za Kátina bedlivého dohledu zvedl.

„Výzbroj speciálních jednotek, se sklopnou pažbou," poznamenala. „AK-74M, verze AK-47 ráže 5.45. Jak se politická situace přiostřovala, ředitelství rozvědky sovětského generálního štábu začalo na některé jaderné ponorky nasazovat zvláštní námořní vojska. Asi je znáte pod zkratkou *specnaz*, to jest *speciálnoje naznačenije*. Vojenská rozvědka se bála dezerce nebo vzpoury a jednotky *specnaz* podléhaly přímo jí, ne kapitánovi lodě."

„Ale samopaly by přece za normálních okolností byly zamčené ve zbrojnici,“ namítl Jack. „A ještě něco mi tady nesedí.“ Vysunul zásobník a stáhl závorník dozadu. „Zásobník je poloprázdný a v komoře je náboj. Z téhle zbraně se střílelo.“

Rychlá prohlídka odhalila, že ostatní zbraně jsou v podobném stavu. Pod samopaly prosvítala změť ručních granátů, prázdných zásobníků a vystřílených nábojnic.

„Vypadá to, jako když tady někdo uklízel po boji.“

„Právě to se taky stalo,“ pravil Costas ze středu místnosti. „Koukněte se kolem sebe.“

Uprostřed se tyčilo velitelské křeslo umístěné mezi dvěma sloupy s periskopy. Do okolních stěn byly zabudovány přístroje pro palbu a navigaci, jež tvořily bojové srdce plavidla.

Kam až oko dohlédlo, všude panovala spoušť. Z počítačových monitorů zbyly jen zubaté díry v rozbitém skle, jejich vnitřnosti se rozstříkly do prostoru ve spleti drátů a obvodových desek. Zničené byly i oba periskopy, rozbitá hledí z nich visela v bláznivém úhlu. Ani souřadnicová mapa neunikla zkáze: kostrbaté rýhy, jež ji brázdily, byly neklamnou známkou palby z automatických zbraní.

„Řídící stanice je rozstřílená na mraky.“ Costas obhlížel zkázu v zadní části místnosti. „Teď už chápu, proč se nemohli hnout z místa.“

„Kde jsou?“ zeptala se Káťa. „Myslím členové posádky.“

„Někdo asi přežil.“ Costas se odmlčel. „Někdo schoval ty zbraně a já bych si tipnul, že se musel zbavit i těl.“

„Ale tady to rozhodně nebylo,“ utrousil Jack. „Navrhuju přesunout se do ubikací mužstva.“

Káťa je vedla průchodem k zadním úsekům ponorky. Znovu se pohroužili do temnoty; záložní elektrický systém poskytoval jen nouzové osvětlení v hlavních částech plavidla. Jak se pomalu sunuli kupředu, Jack s Costasem rozeznávali jen Kátinu siluetu, která šátrala po zábradlí a pak zvedla ruku k vypínači na své čelové lampě.

Náhle se ozval srdceryvný výkřik a rána. Jack s Costasem se vrhli ke Kátě, která se zhroutila na podlahu chodby.

Jack k ní poklekl a zkontroloval její regulátor. S tváří staženou znepokojením jí pohlédl do očí.

Mumlala rusky cosi nesouvislého. Po chvíli se zvedla na lokti a oba muži jí pomohli vstát. Zajíkavě ze sebe soukala slova.

„To nic… jen jsem se lekla. Viděla…“

Hlas se jí zlomil v půli věty. Zvedla ruku a ukázala směrem k sonarovému stanovišti na konci chodby.

Jack rozsvítil baterku na čele a ozářil zjevení, které snad vystoupilo z toho nejhoršího snu. Ve tmě se rýsovala bílá postava oběšence. Ruce měl spuštěné podél těla jako nějaká šílená loutka a z děsivé protáhlé tváře na ně potměšile hleděly dávno mrtvé oči.

Byl to přízrak smrti. Strážce hrobky, kam nepatřilo nic živého. Jacka zamrazilo do morku kostí.

Káťa se vzpamatovala a napřímila záda. Všichni tři ostražitě vykročili k sonarovému stanovišti. Mrtvola na sobě měla tmavou uniformu sovětského námořníka a visela na drátěné oprátce. Na podlaze se válely odhozené krabice od jídla a další odpadky.

„Jmenoval se Sergej Vasiljevič Kuzněcov.“ Káťa četla z deníku, který našla na stole za mrtvým. „Kapitán sovětského námořnictva. Držitel Řádu rudé hvězdy za zásluhy o bezpečnost státu. Byl to *zampolit* ponorky, to znamená *zaměstitěl komandira po političeskoj časti*, zástupce velitele pro politické záležitosti. Měl za úkol dohlížet na politickou spolehlivost členů posádky a taky na to, že kapitán skutečně plní rozkazy.“

„Nastrčená loutka KGB,“ podotkl Costas.

„U černomořské flotily jsem potkala pár kapitánů, kterým by tenhle pohled rozhodně nezkazil náladu.“ Četla dál. „Poslední dny prožil právě tady. Aktivní sonar vypověděl službu, takže nemohl vyslat signál. Ale sledoval monitor radaru, kdyby se v okolí náhodou objevila nějaká loď.“ Obrátila stránku.

„Panebože. Poslední zápis je z 25. prosince 1991. To je shodou okolností poslední den, kdy nad Kremlem vlála rudá vlajka.“ Zvedla pohled k Jackovi s Costasem, oči rozšířené úžasem. „Ponorka se potopila 17. června, což znamená, že ten člověk tady žil ještě přes půl roku!“

Ohromeně zírali na mrtvolu.

„Možné to je,“ usoudil Costas nakonec. „Myslím fyzicky. Baterie mohla udržet v chodu pračky vzduchu i stroj na

elektrolytické odsolování, který získává kyslík z mořské vody. K jídlu a pití toho tady bylo evidentně dost.“ Přelétl pohledem prázdné láhve od vodky ležící v nánosu dalšího smetí. „Psychicky, to už je jiná káva. Nejde mi na rozum, jak by někdo mohl zůstat za těchto podmínek při smyslech.“

„Deník je plný politických žvástů, prázdné komunistické propagandy, kterou do nás vtloukali jako náboženství,“ podotkla Káťa. „Aby se z člověka stal *zampolit*, což byla jakási obdoba nacistického gestapa, musel prokázat fanatickou oddanost straně.“

„Něco se tady stalo. Něco hrozně zvláštního,“ zamumlal Jack. „Nechce se mi věřit, že ten chlap za šest měsíců nenašel způsob, jak dát znamení na hladinu. Mohl ručně vypustit bóji z torpédometu nebo vyhodit plovoucí odpad. Nemá to logiku.“

„Poslechněte si tohle.“ Tón Kátina hlasu prozrazoval, že jí začíná svítat. Listovala stránkami, občas se zastavila a začetla se pozorněji. Když to udělala naposledy, začala překládat.

„Já jsem vyvolený. Své soudruhy jsem pochoval s veškerými vojenskými poctami. Položili život za Vlast. Čerpám odhodlání z jejich síly. Ať žije revoluce!“ Zvedla oči.

„Co to znamená?“ zeptal se Costas.

„Podle toho deníku jich bylo dvanáct. Pět dnů po potopení vybrali jednoho muže, který přežije. Zbytek spolykal tablety s kyanidem. Ten poslední zatížil jejich těla a vypustil je torpédomety do vody.“

„Ztratili veškerou naději?“ Costasovi to nešlo do hlavy.

„Zapřisáhli se, že ponorka nesmí padnout do rukou NATO. Za žádnou cenu. Kdyby je chtěla zachránit nepřátelská loď, byli připraveni ji potopit.“

„Už to začínám trochu chápat,“ pokývl Costas. „K odpálení nálože stačí jeden muž. Ten taky spotřebuje míň jídla a vzduchu, takže se ponorka dá hlídat mnohem delší dobu. Každý další člověk je navíc, jen by zbytečně odčerpával drahocenné zásoby. Nejspíš si vybrali toho nejtvrdšího chlapa, kterého jen tak něco nerozhodí.“

Jack poklekl vedle prázdných lahví a zavrtěl hlavou. „Tady muselo jít o víc. Pořád mi to nějak nehraje.“

„Jejich svět mířil do záhuby," nadhodil Costas. „Tihle skalní fanatici se mohli vzájemně přesvědčit, že jsou poslední baštou komunizmu, poslední hrází proti Západu."

Se zájmem pohlédli na Káťu.

„Všichni jsme věděli, že se blíží konec," přiznala, „a někteří se s tím nechtěli smířit. Ale šílence do jaderných ponorek určitě neposílali."

Od chvíle, kdy spatřili viselce, jim vrtala hlavou jedna otázka. Costas se nakonec odhodlal.

„Co se stalo se zbytkem posádky?"

Káťa se začetla do další části deníku. Postupně se jí vyjasňovalo a výraz její tváře byl čím dál nevěřícnější.

„V námořní rozvědce jsme tehdy měli podezření, ale tohle je ještě horší," vydechla. „Byla to loď zrádců. Její kapitán, Jevgenij Michajlovič Antonov, vyplul na běžnou hlídkovou plavbu z ponorkové základny černomořské flotily v Sevastopolu. Jenže zamířil na jih a už o sobě nedal vědět."

„Přece si nemohl myslet, že se nepozorovaně dostane z Černého moře," namítl Costas. „Turci mají nad Bosporem stoprocentní sonarovou deku."

„O to mu taky podle mě nešlo. Řekla bych, že se tady měl s někým setkat, možná právě na našem ostrově."

„To je ale dost divná doba na emigraci," kroutil hlavou Jack. „Na samém konci studené války, kdy už bylo zhroucení Sovětského svazu na spadnutí. Každý trochu inteligentní námořní důstojník určitě pochopil, odkud vítr vane. Rozumnější by bylo v klidu zůstat a vyčkat, jak se to vyvrbí."

„Antonov byl vynikající ponorkář, ale taky samorost. Tolik nenáviděl Američany, že dokonce nesměl sloužit na balistických raketových lodích, aby něco neprovedl. Já bych neřekla, že chtěl dezertovat."

Jackovi to pořád nešlo na rozum. „Potom musel mít co nabídnout. Něco cenného, že to stálo za riziko."

„Píše se v tom deníku, co se s ním stalo?" zeptal se Costas.

Káťa zase chvíli četla a pak zvedla zrak. „Náš kamarád *zampolit* se několik hodin před potopením dozvěděl, co se chystá. Svolal

speciální jednotku a postavil se proti kapitánovi na řídicím stanovišti. Antonov sice rozdal svým důstojníkům ruční zbraně, ale samopalům se rovnat nemohly. Po krvavé bitvě přinutili vzbouřenci kapitána a zbylé členy posádky ke kapitulaci, mezitím se ovšem ponorka vymkla kontrole a narazila do dna.“

„Co provedli s kapitánem?“

„Kuzněcov před soubojem zatarasil strojovnu a nastavil sací ventilátory tak, aby dovnitř pumpovaly oxid uhelnatý zachycený v pračkách vzduchu. Strojníci byli mrtví dřív, než jim došlo, co se děje. Antonova a jeho muže nahnali povstalci zpátky za únikový prostor a zamkli je u reaktoru.“

„Smrt pomalým ozářením. Mohlo to trvat dny, možná týdny.“ Costas zíral na mumifikovanou tvář ohavného strážce, jenž plnil své povinnosti snad dokonce i po smrti. Chvíli to vypadalo, že chce té svraštělé hlavě uštědřit ránu pěstí.

„Dobře ti tak, ty sadistická svině.“

Kapitola 14

„Tohle je loď mrtvých. Čím dřív odsud zmizíme, tím líp.“
Káťa zabouchla deník a vedla je kolem oběšence pryč ze sonarového stanoviště. Ubránila se poslednímu pohledu na mrtvolu, jejíž strašidelná tvář se jí už beztak nesmazatelně vryla do paměti.

„Odteď budou mít všichni zapnuté lampy,“ zavelel Costas. „Musíme předpokládat, že to tady ten šílenec podminoval.“

Po několika krocích zvedl ruku.

„Nad námi je nakládací otvor pro zbraně. Šachtou bychom se měli dostat dolů přímo do torpédové místnosti. Je sice výtahová, ale má na stěně žebřík.“

Posunuli se na okraj šachty přímo pod poklopem. Když se Costas chystal vstoupit na horní příčku, zarazil se a pohlédl na jednu z trubek vedoucích ze sonarového stanoviště dolů. Setřel usazeninu z jemného výstupku, který se táhl po celé délce potrubí, a odhalil dva červené kabely přichycené ke kovu.

„Počkejte tady.“

Vykročil zpátky k sonarovému stanovišti a občas se zastavil, aby odloupl krustu. Krátce zmizel za oběšencem a pak se zase vrátil.

„Přesně, jak jsem si myslel. Dráty vedou k vypínači připojenému k přístrojové desce. Je to SPDT, jednopólový miniaturní přepínač umožňující ovládat dva různé okruhy. Řekl bych, že ty dráty vedou do torpédové místnosti, kde náš přítel aktivoval pár raketových hlavic. Výbuch by rozmetal ponorku na kousíčky. A nás pochopitelně taky.“

Costas sestoupil po žebříku jako první a sledoval dráty táhnoucí se šachtou; oba kolegové se opatrně vydali za ním. Bílá vrstva usazeniny tlumila nárazy jejich bot do tiché ozvěny, jež se zlověstně rozléhala komínem. V půli cesty se zastavili a nahlédli otvorem do důstojnické jídelny. Jejich lampy odhalily další spoušť – na podlaze ležely poházené lůžkoviny a obaly od jídla.

O chvíli později Costas dosáhl dna šachty.

„Dobře. Nouzové osvětlení funguje i tady.“

Další úsek byl hustě lemován policemi, přístup na druhý konec umožňovala jen úzká ulička. Konstruktéři navrhli prostor tak, aby

bylo možné spouštět zbraně šachtou přímo do nosníků, odkud je automatické podavače vkládaly do torpédometů.

„Ponorka typu Projekt 971U obvykle nesla třicet střel," poznamenala Káťa. „Až dvanáct střel s plochou dráhou letu SS-N-21 a řadu protilodních raket. Ale ty největší hlavice budou nejspíš na torpédech."

Costas si klekl a po čtyřech se vydal podél drátů do úzkého průlezu mezi nosníky vlevo od centrální uličky. Po chvíli se vztyčil s vítězoslavnou jiskrou v oku.

„Mám to. Jsou to ty dva nosiče přímo před vámi. Dvě torpéda 65-76 Kit. Největší na světě, měří skoro jedenáct metrů. Každé v sobě má čtyři sta padesát kilo vysoce explozivní trhaviny, takže si hravě poradí i s titanovým pancířem. Ale snad stačí jen deaktivovat hlavice a odpojit dráty."

„Odkdy se vyznáš ve zneškodňování ruských torpéd?" zeptal se Jack pochybovačně.

„Na co sáhnu, to se mi daří. To už bys snad měl vědět." Vzápětí Costas zvážněl. „Nemáme na vybranou. Roznětky jsou elektromagnetické a po tolika letech v tomhle prostředí bude okruh určitě poškozený. Dá se s úspěchem předpokládat, že jsou nebezpečně nestabilní a naše výstroj naruší elektromagnetické pole. Tenhle problém bohužel nemůžeme obejít."

„No jo, vyhrál jsi." Jack se podíval na Káťu, která souhlasně přikývla. „Zašli jsme dost daleko. Tak to udělej."

Costas si lehl na záda do stísněného prostoru mezi nosníky a posouval se nohama napřed. Po chvíli se jeho hlava zastavila mezi torpédy. Na okamžik zvedl masku a nakrčil nos, jak se v ponorce poprvé nadechl bez pomoci filtru.

Zbylí dva se rozmístili vedle něj, Jack v úzkém průchodu vlevo a Káťa v širší centrální uličce. Sklonili se a viděli Costasovu tvář obrácenou vzhůru uprostřed střel. Trhavě se sunul k torpédu vedle Jacka, až měl hlavu téměř pod ním.

„Ještě že tak. Mají na plášti šroubovací víčko, které umožňuje naložit hlavice v případě výpadku elektřiny. Tohle je otevřené a drát jde dovnitř. Snad se mi povede tam sáhnout, zneškodnit roznětku a

pak přestřihnout drát.“ Costas se převalil stranou a prohlížel si druhé torpédo. „Tady je to stejné.“

„Nezapomeň, že těmhle věcem se nedá věřit,“ varovala ho Káťa. „Nejsou na elektriku jako většina torpéd, ale běží na petrolej a peroxid vodíku. Ponorku *Kursk* zničil v roce 2000 v Barentsově moři výbuch uniklého kysličníku z podobného torpéda.“

Costas s úšklebkem kývl. Odvalil se zpátky a ležel nehybně mezi dvěma nosníky, lampa na jeho čele zářila přímo vzhůru.

„Kde to vázne?“ chtěl vědět Jack.

„Snažím se vžít do našeho kámoše. Jestli chtěl se svou partou za každou cenu ubránit ponorku, musel mít nouzový plán pro případ, že by všichni zahynuli. Muselo jim přece být jasné, že vrak nakonec někdo najde. Něco mi říká, že ta roznětka má odpálit nálož. Nic složitého.“

„Co navrhuješ?“

„Jedna možnost by tady byla.“ Costas sáhl do náčiní na opasku a vytáhl přístroj o velikosti kapesní kalkulačky. Když zapnul čidlo, digitální displej se zeleně rozzářil. Zvedl přístroj ke kabelu vedoucímu mezi torpédy přímo nad jeho hlavou a opatrně ho připevnil miniaturní svorkou.

„No nazdar. To jsem si mohl myslet.“

„Co je?“

„Tohle je voltampérmetr. Ukazuje patnáct miliampérů. Ten drát je živý.“

„Co to znamená?“ otázal se Jack.

„Znamená to, že kabel je připojený k baterii. V hlavních olověných akumulátorech ponorky možná zbylo napětí, které stačí na to, aby vznikl takhle slabý proud. Nejspíš se jedná o nekonečnou smyčku od kladného k zápornému pólu baterie, vypínač na sonarovém stanovišti představuje vstupní cívku a dvě roznětky v hlavicích jsou pojistky. Bylo dost riskantní ten systém takhle nastavit, ale asi si vypočítali, že na to, aby odpálilo hlavice, je napětí přece jen slabé. Podstatou věci je elektrický ráz, který vznikne, když se někdo pokusí ustřihnout dráty. Stačí odpojit roznětku v hlavicích, a je hotovo. Totéž když otočíte spínačem na sonarovém stanovišti.

Není tady jistič, který by přerušil proud. Než bych stačil sundat prsty z drátu, rozmetalo by nás to na kousky.“

Jack dlouze vydechl a opřel se o stěnu. „Tak co uděláme?“

„Je to stejnosměrný proud, takže náboj proudí jedním směrem. Když přeruším přívod k zápornému pólu, nastane ráz a máme to za sebou. Když odpojím kladný drát, všechno by mělo zhasnout a můžeme si oddychnout.“

„A který je který?“

Costas otočil hlavu doprava a úzkým průhledem se zasmušile podíval na Jacka. „Náš přítel se možná stejně bude smát poslední. Při tak nízkém napětí se to nedá poznat.“

Jack zavřel oči. Po chvíli se Costas ozval znovu.

„Když chcete odpálit bombu elektrickým výbojem, musí být bod vznícení v přímém kontaktu s výbušninou v roznětce nebo v hlavní náloži. Museli by otevřít hlavici, aby tam zavedli drát. Na Kátině straně je víc prostoru k manévrování, takže bych myslel, že ho připojili tam. To by znamenalo, že drát přede mnou je kladný.“

Costas se otočil ke Kátě a přitáhl se co nejblíž k torpédu. Levou ruku natáhl pod nosník, až se dotkl drátu vycházejícího z hlavice. Spustil ruku na podlahu a začal šátrat ve vrstvě usazenin.

„Cítím drát.“

Káťa místo ještě víc očistila a napnula drát až k nakládací šachtě. Pak tam odběhla a než se vrátila, podívala se vzhůru k žebříku.

„Běží k vypínači,“ oznámila.

„Dobře. To bude určitě on.“ Costas vyprostil ruku a sáhl za opasek pro menší univerzální nástroj. Když ho otevřel, získal velice přesné štípací kleště. Pryžová výztuha rukavice by případný elektrický výboj izolovala, ale kdyby k němu skutečně došlo, stejně by mu to nepomohlo. Dlouho by nepřežil.

Naklonil hlavu zpátky k Jackovi.

„Mám ho přecvaknout? Souhlas?“

„Souhlas.“

Costas znovu zaujal předchozí pozici a jeho levá ruka nyní držela kleště přímo pod drátem, který visel v mělkém oblouku z otvoru v hlavici.

Několik vteřin jen nehnutě ležel. Jediným zvukem bylo neustálé odkapávání sražené vody a jemné chroptění z jejich respirátorů. Káťa s Jackem se na sebe pod osudným torpédem podívali.

Costas se pod maskou potil a pravou rukou ji zvedl, aby lépe viděl. Stáhl si rukavici mezi koleny, otřel si obočí a odhodlaně se zadíval na drát.

Káťa pevně zavřela oči právě ve zlomku vteřiny, v němž Costas sevřel drát mezi čelistmi kleští. Prudce stiskl a ozvalo se hlasité cvaknutí.

A ticho.

Všichni tajili dech snad celou věčnost. Pak si Costas zhluboka oddychl a klesl na zem. Po chvíli uložil nářadí do pouzdra a znovu si nasadil masku i respirátor. Otočil hlavu k Jackovi a mrkl na něj.

„Co jsem ti říkal? V pohodě.“

Jack měl v očích prázdný výraz člověka, který už nejednou hleděl smrti do tváře. Sklouzl očima ke Costasovi a pokusil se o úsměv.

„Jasně. V pohodě.“

Kapitola 15

U vchodu do zbraňového prostoru vytáhl Costas z opasku další důmyslnou pomůcku, žlutou krabičku velkou asi jako mobilní telefon. Odsunul kryt a odhalil drobný displej, který se okamžitě zeleně rozzářil.

„Globální navigační systém," oznámil. „To by nám mělo pomoct."

„Jak tady může fungovat?" podivila se Káťa.

Na ukazateli naskočila řada číslic.

„Tahle věcička je naše specialita, podmořský přijímač GPS kombinovaný s navigačním počítačem," objasnil Jack. „Uvnitř ponorky nemůžeme vysílat zvukové vlny, takže nemáme přístup ke globálnímu systému. Ale z databáze univerzity jsme si stáhli údaje o téhle třídě ponorky a spojili je se sérií poloh zaměřených přes bóje v okolí ponorky při našem ranním průzkumu. Počítač by nám teď měl umožnit navigovat i uvnitř, jako bychom používali GPS."

„Přesně tak," oznámil Costas. „Z aquapodu jsem zaměřil místo pod ponorkou, kde končilo schodiště. Je to na levoboku u torpédové místnosti. Dvě stě čtyřicet stupňů od naší nynější polohy, o sedm celých šest desetin metru vpředu a o dva metry níž. To znamená někde za stojany s výzbrojí, kousek před balastní nádrží na levoboku."

Costas začal hledat, jak by se tam přes množství zbraní dostali, Káťa však natáhla ruku a chytila ho za rameno.

„Nejdřív by ses měl na něco podívat."

Ukázala k prostřednímu průchodu ve zbraňovém prostoru za místem, kde před pár minutami leželi ve smrtelném strachu.

„Centrální ulička by měla být volná, aby podavač mohl zvedat střely z nosníků a zasunovat je do torpédometů. Ale je zatarasená."

Měli si toho všimnout už dřív, tolik se však soustředili na zneškodnění nálože, že zbytek místnosti vůbec nevnímali.

„Je to jen pár bedýnek." Costas se vydal do úzké mezery mezi stojany a bednami; nad tou nejvyšší mu čněl jen kousek hlavy.

„Vzadu jsou ještě dvě další. A dál ještě dvě." Costas se posouval dál a jeho hlas slábl. „Dohromady šest beden, každá asi čtyři metry

dlouhá a metr a půl široká. Museli je sem shodit šachtou a usadit na místo zvedačem torpéd.“

„Jsou v nich zbraně?“ zajímal se Jack.

Costas se k nim vrátil a smetl ze sebe bílou usazeninu, která mu ulpěla na těle. „Na torpédo nebo raketu jsou moc krátké a mají větší průměr než torpédomety. Chtělo by to jednu z beden otevřít, ale nemáme na to nářadí ani čas.“

„Jsou tady nějaké značky.“ Káťa si dřepla před spodní bednu a rázně z ní seškrábala krustu. Pod ní se objevil kovový povrch s vyraženými čísly ve dvou oddělených skupinách. „To jsou kódy sovětského ministerstva obrany.“ Ukázala na nejvyšší skupinu symbolů. „Zbraně.“

Přesunula ruku k dalšímu shluku písmen a prohlédla si jej pozorněji.

„Elektro…,“ zajíkla se. „*Elektrochimpribor.*“

Neuvěřitelné se stávalo skutkem.

„Podnik Elektrochimpribor,“ hlesla Káťa, „jinak známý jako továrna 418, hlavní sovětský montážní závod termojaderných zbraní.“

Costas se ztěžka opřel o nosič s torpédem.

„Svatá matko boží. To jsou atomovky. Ty bedny odpovídají velikostí balistickým řízeným střelám.“

„Typ SS-N-20 Jeseter, abych byla úplně přesná.“ Káťa se zvedla a stanula čelem k oběma mužům. „Každá z těch beden obsahuje deset vícenásobných nukleárních hlavic, pětkrát účinnějších, než byla hirošimská bomba. Šest kusů po deseti.“ Odmlčela se a zadívala se na bedny. „Úřady dělaly všechno pro to, aby ztrátu ponorky utajily, a zacházely do krajností. Brzy potom překvapivě zmizela řada lidí, hlavně z domovského přístavu *Kazbeku* v Sevastopolu. Dneska bych řekla, že se stali obětí tradiční stalinistické čistky. V dramatických událostech toho roku prošly jejich popravy bez povšimnutí.“

„Chceš snad naznačit, že ty atomovky byly kradené?“ zeptal se Costas nevěřícně.

„Po válce v Afghánistánu v osmdesátých letech prožívala sovětská armáda těžkou kocovinu. Námořnictvo se začalo rozpadat. Lodě chátraly, námořníci neměli co na práci. Dostávali mizerný plat

nebo vůbec žádný. V posledních letech Sovětského svazu se na Západ prodalo víc tajných informací než na vrcholu studené války.“

„Jakou roli v tom hrál ten Antonov?“ chtěl vědět Costas.

„Byl to užitečný služebník, ale musel mít nad sebou pevnou ruku. Když opratě povolily, stal se nebezpečným. Nenáviděl *glasnosť* i *perestrojku* a vyčítal režimu, že se paktuje se Západem. Připadá mi to jako jeho poslední zoufalý čin. Pokus zvrátit vývoj.“

„Režim už západní státy ohrozit nemohl, ale on jo,“ zamumlal Costas.

„A jeho posádka by za ním šla na kraj světa, zvlášť když z toho kynula tučná odměna.“

„Kam to asi vezl?“

„Zájemců se určitě našlo dost. Saddám Husajn v Iráku. Taliban v Afghánistánu. Hamás v Sýrii. Severní Korea. Nezapomeňte, že se psal rok 1991.“

„Někdo ten kšeft ale musel zprostředkovat,“ mínil Jack.

„Supi kroužili už před zhroucením Sovětského svazu,“ odvětila Káťa smutně.

„Asi jsem našemu kamarádovi *zampolitovi* křivdil,“ prohodil Costas. „Možná, že to byl fanatik, ale možná taky zachránil lidstvo před tou nejhorší katastrofou.“

„Ještě není po všem.“ Jack se narovnal. „Někde je zákazník, který nedostal svoje zboží. Už roky sleduje situaci a čeká. A jeho potenciální klienti jsou teď mnohem nebezpečnější než dřív. Teroristé vedení slepou nenávistí.“

Modrá záře nouzového osvětlení ponorky jen stěží pronikala šerem v přední části torpédového úseku. Costas si zapnul čelovou lampu na plný výkon, pak se ponořil do bludiště mezi nosníky a vykročil podle souřadnic, jež udával jeho navigační přístroj. Jack s Káťou ho následovali v těsném odstupu. Jejich skafandry nabíraly strašidelný odstín, jak se otíraly o bílý povlak, který pokrýval každý centimetr vnitřku ponorky. Když se protáhli poslední chodbičkou, přikrčili se za sebou ve stísněném prostoru vedle šikmé stěny.

Costas se zapřel zády o zeď a zasunul prsty do jednoho z metr dlouhých roštů na podlaze.

„Půjde to.“

Pak napřel všechny síly a zatáhl. Po několika vteřinách se ozvalo skřípění a do vzduchu vylétla sprška bílé usazeniny. Mříž povolila. Jack se proplížil dopředu a pomohl ji odsunout stranou. Nechal Costasovi dostatek místa, aby svěsil nohy do otvoru a zadíval se do temnoty, jež panovala dole. Po chvíli z něho zbyla jen helma.

„Jsem v podpalubí,“ oznámil. „Níž už to nejde, pokud se nechceme brodit jedovatou břečkou.“

Vytáhl z kapsy navigační přístroj. Jack překročil díru, aby Káťa mohla dojít až na okraj. Všechny tři čelové lampy nyní ozařovaly mihotavý zelený displej.

„Trefa.“ Costas zvedl oči od čísel a zadíval se na obložení stěny, kterou měl na dosah. „Nacházím se přesně pět metrů nad místem, kde schody mizely pod ponorkou. Jsme u cíle, vážení.“

„Jak vypadají stěny?“ zeptal se Jack.

„Máme kliku. *Kazbek* má skoro po celé délce dvojitý plášť: vnitřní tlakové obložení a vnější obal, mezi nimiž je dvacet centimetrů gumy. Je to dobrá zvuková izolace, a navíc tak vzniká místo pro balastní nádrže. Ale těsně před přídí přechází trup na jednu vrstvu, aby byl ve zúženém kuželu větší prostor.“

Káťa se předklonila. „Něčemu tak docela nerozumím.“

„Čemu?“

„Mezi námi a skálou je tlustá kovová stěna. Jak se přes ni dostaneme?“

Costas natáhl krk a podíval se na ni. Od doby, kdy zneškodnil hlavice, měl zvednutou masku a směsice zpocené špíny a bílé usazeniny připomínala podivné válečnické malování.

„Zesílení světla vynucenou emisí záření.“

Káťa se odmlčela. „Laser?“

„Chytrá holka.“

V tom okamžiku jim za zády cosi zašramotilo. Než Costas opustil zbraňový výklenek, odeslal Benovi a Andymu do záchranného plavidla pokyny, jak se dostanou do torpédové místnosti. Oba přešli po obvodové lávce a nyní se objevili ve skafandrech ověšených pouzdry s náčiním.

„Budeme potřebovat víc místa,“ oznámil jim Costas. „Musíte chvilku počkat.“

Jack s Káťou vypáčili dvě další bedny, aby nově příchozí mohli slézt do podpalubí. Jakmile se ocitli ve stísněném prostoru, rozepnuli pouzdra a začali sestavovat přístroj, který v nich měli uložený.

Costas nakreslil křídou na stěnu zhruba metrový kruh, místo kružítka přitom použil výsuvný metr. Ustoupil stranou a dva členové posádky zvedli zařízení. Vypadalo trochu jako odstrojený lunární modul: z centrální jednotky o velikosti stolního počítače vycházely nohy s kloubovým mechanizmem. Ben podržel přístroj před vyznačeným místem, zatímco Andy rozestavil nohy kolem načrtnutého kruhu. Po zběžné kontrole stiskl vypínač a speciální držáky se přisály ke stěně. Ve stejnou chvíli vyskočily ze všech kloubů jisticí kolíky a vytvořily z modulu jednolitou masu.

Ben vytáhl z boků jednotky výsuvné trubice – jeden konec ke středu kružnice, druhý do temného kouta pod kovovým roštem podlahy. Za jednotkou byl třístranný kryt široký asi půl metru. Nad trubicí se nacházelo zaměřovací zařízení a pod ním rukojeť se spouští.

Po rychlé obhlídce Ben zapojil kabel, který přitáhli z hlubinného plavidla. Monitor za jednotkou ožil a vychrlil sérii hodnot, až se ustálil na prázdném displeji ozdobeném ikonkami jednotlivých programů.

„Dobrá práce, chlapi,“ pochválil je Costas. „A teď ten vynález spustíme.“

Naťukal řadu povelů a těkal očima mezi klávesnicí a obrazovkou. Když se program otevřel, Costas se předklonil, přitiskl pravé oko k hledáčku a dvěma joysticky jemně upravil polohu trubic.

Necelých pět minut poté, co do přístroje začala proudit elektřina, se zhoupl dozadu a pohlédl na Jacka.

„Hotovo.“

„Jdeme na věc.“

Costas sevřel rukojeť se spouští. Jak za ni zatáhl, trubice s katodovým paprskem nad klávesnicí začala jantarově světélkovat.

„Zbývá šedesát sekund.“

Světlo přestalo blikat a zbarvilo se dozelena.

„Můžem,“ ohlásil Costas.

„Čas?“ zeptal se Jack.

„Dvě minuty. Laser umí projet stěnou jako nůž máslem, ale to by byla taková spotřeba, že by to baterie neunesly. I takhle trochu riskujeme, pokud se chceme záchrannou ponorkou vrátit na *Seaquest*.“ Costas zvedl oči ke Kátě, na tváři výraz potlačovaného vzrušení.

„Právě se díváš na infračervený polovodičový laser,“ objasnil. „Připoj tuhle věcičku ke dvěma sedmisetampérovým stříbrozinkovým akumulátorům v záchranném plavidle a získáš paprsek o výkonu deseti kilowattů. To je dost, aby Klingoni dali na chvíli pokoj.

„Jack netrpělivě zavrčel. Costas zatím zkontroloval časový spínač a stiskl jednu z kláves.

„Hledáček má polohovací zařízení, které nám umožní vystřelit paprsek přesně kolmo k trupu,“ pokračoval. „Laser teď vypaluje do pláště dírku o průměru jeden centimetr. Právě jsem tam zasunul jednocestný ventil, který nám dovolí vysunout materiál, aniž by nám sem natekla mořská voda.“

„Teoreticky,“ opáčil Jack.

„Studená sprcha by neškodila.“

Modul začal vydávat tichý varovný zvuk. Costas znovu zaujal pozici za obrazovkou a spustil počítačovou diagnostiku. Pak sevřel rukojeť.

„Paprsek automaticky zhasl pět milimetrů před dokončením. Teď ho znovu zapnu.“

Stiskl spoušť a bez hnutí čekal. Po chvíli se zelené světlo náhle změnilo v jantarové mžikání. Costas se zadíval do hledáčku, pot z čela mu odkapával na trubici. Zaklonil se a oddychl si.

„Kolík vydržel. Jsme tam.“

Pak ustoupil stranou a uvolnil místo u přístrojů Benovi. Společně sestavili otevřenou schránku vlevo od jednotky. Hustá síť čar uvnitř zeleně zářila jako jeviště miniaturního divadla.

„Ben s tím umí zacházet líp,“ vysvětlil Costas. „Část softwaru je tak nová, že jsem neměl čas si s ní pohrát, než jsme vyrazili na obhlídku vraku.“

„Chceš říct, žes s tím ještě nikdy nepracoval?“ vyhrkla Káťa.

„Všechno je jednou poprvé.“

Káťa na okamžik zavřela oči. Zdálo se jí, že veškerá činnost Mezinárodní námořní univerzity včetně zneškodňování nákladů funguje na dobré slovo, pokročilé technice a vojenskému plánování navzdory.

„Tady si ta hračka konečně něco užije,“ rozplýval se Costas. „Je to jeden z nejmodernějších víceúčelových laserů, který byl kdy vyrobený. Sledujte ten box.“

Tlumená zelená záře se změnila v mihotání drobných částeček, tepajících v několikavteřinových intervalech. Každá vlna doplnila znázornění o nové podrobnosti, linie byly čím dál zřetelnější. Zhruba po minutě získal obraz třetí rozměr. Jako by dovnitř někdo nalepil zářivě zelenou plastelínu a vymodeloval z ní maličkou jeskyni.

„Hologram!“ vykřikla Káťa.

„Správně.“ Costas nespouštěl zrak z výjevu. „To je krok číslo dvě. Dírou v plášti jsem vysunul nízkoenergetický ultrafialový laser, což je vlastně mapovací zařízení, které reprodukuje obraz jako hologram, a my ho teď vidíme v krabici. Laser se dá nastavit i tak, že se odráží jen od látek určité hustoty, což je v našem případě vyvřelý sopečný čedič.“

Jack se podíval na Káťu. „Takhle vyrábíme napodobeniny artefaktů,“ vysvětlil jí. „Zadáme zaměřené údaje infračervenému laseru, který umí řezat všechny materiály, a to s přesností jednoho mikronu, což je míň než částečka prachu.“

„Také kopie zlatého disku z vraku té minojské lodi vznikla díky laseru.“

Jack přikývl. „Námořní univerzita vyvinula i zařízení pro přípravu kopií Elginových mramorů pro Parthenon v Aténách.“

Costas se naklonil nad lodníka u přístrojové desky. „Tak jo, Bene. A teď maximální rozlišení.“

Pulzující zelené vlny začaly zostřovat obrysy, jež se před chvíli objevily jen v náznacích. Rozeznávali bachraté vyvřeliny čediče, příkrov lávy vytvořený miliony let předtím, než břehů ostrova dosáhli první předchůdci člověka.

Byla to Káťa, kdo si jako první všiml pravidelných tvarů ve spodní části obrazu.

„Vidím schody!“ vykřikla.

Sledovali vodorovné čáry, které nabývaly nezaměnitelného tvaru. Posledních pět schodů vedoucích od útesu končilo pět metrů širokou plošinou. Nad ní čněl skalní převis sahající až k ponorce, který doslova uzavíral prostor před okolním světem.

Ben hlasitě odpočítával poslední záchvěvy laserového paprsku. „Devadesát sedm… devadesát osm… devadesát devět… sto. Rozlišení maximální.“

Všechny oči se zaměřily na temné zákoutí uprostřed obrazu. Zdánlivě neprostupná mlhovina se postupně rozplývala a vyvstával v ní obdélníkový výklenek čtyři metry vysoký a tři metry široký. Nacházel se na konci plošiny nad schodištěm a byl zcela očividně vytesaný do skály.

Když se snímač vzdálil, portál se objevil v celkovém pohledu. Uprostřed rozlišovali svislou rýhu od podlahy až ke stropu. Podél horního i dolního okraje se táhly vodorovné drážky. Každá z desek byla ozdobená typickým obrazem býčích rohů.

Costas tiše hvízdl. Jack prohrabal přední kapsu a vytáhl z ní zmačkaný papír. Tiše přečetl Dillenův překlad: *„Veliká zlatá brána citadely.“*

Costas vzhlédl k příteli a v jeho tváři spatřil tolik povědomý plamen dychtivosti.

„Za zlato neručím,“ ozval se Jack. „Ale jedno vám povím. Našli jsme dveře do Atlantidy.“

Kapitola 16

Jack sledoval Káťu stojící na druhé straně lávky. Nakláněla se nad mezerou a mluvila s Costasem, zkroucená ve stísněném prostoru mezi nosiči s raketami a stěnou. Houpavý tanec jejich čelových lamp podtrhoval truchlivé přítmí panující všude kolem. Kéž by aspoň uslyšeli zasténání starých příček nebo podobnou známku nedokonalosti, jež vdechujíc život každému plavidlu. Neustále si musel si připomínat, že *Kazbek* byl vyroben před necelými dvaceti lety a i po té době by dokázal odolat mnohonásobně vyššímu tlaku vody, než ho obklopoval. Zdálo se to téměř neuvěřitelné, když se člověk zadíval do strašidelných útrob ponorky potažených usazeninami, jež se ve vápencových jeskyních vytvářejí celé věky.

Když Jack zabloudil pohledem do temného zákoutí, ucítil dloubnutí prvotního strachu, který nedokázal ovládnout.

Nesmí tomu znovu propadnout.

Ne tady. Ne teď.

Silou vůle přesunul pohled od ponurých obrazů k činnosti v podpalubí. Na okamžik zavřel oči, zaťal zuby a snažil se přemoct hrozivý záchvat klaustrofobie. Stres posledních hodin narušil jeho obranný krunýř a učinil ho zranitelným.

Bude si muset dávat pozor.

Když se jeho dech začal uklidňovat, Costas se na něj podíval a ukázal na holografický výjev s virtuálním zobrazením útesu. Byl to úžasný důkaz toho, že dospěli k cíli.

„Třetí krok je proniknout trupem ke vchodu," oznámil Kátě.

„To je hračka, jak ty říkáš."

„Počkej a uvidíš."

Vtom se ozvalo zasyčení, jako když voda protéká ventilem.

„Mezi pláštěm ponorky a útesem je pětimetrová mezera," vysvětlil Costas. „Potřebujeme si vytvořit jakousi únikovou chodbu." Ukázal na válec připevněný k jednotce. „Je plný zkapalněného silikátu, přesné označení je elektromagnetický hydrosilikát-4, neboli EH-4. Říkáme mu kouzelné bláto. To syčení znamená, že ho tlak plynu žene vyříznutým otvorem ven, kde tuhne jako rosol."

Zarazil se a pohlédl na ukazatel procent na obrazovce. Když se číslo vyšplhalo ke stovce, sykot okamžitě ustal.

„Dobře, Andy. Vytlačování dokončeno.“

Andy zavřel klapku a nasadil další váleček.

Costas se obrátil zpátky ke Kátě. „Jednoduše řečeno, vyrábíme nafukovací komoru ze silikátu, která jakoby prodlouží trup ponorky.“

„Kouzelné bláto.“

„Jo. Právě k tomu se nám hodil Lanowski.“

Káťa se ušklíbla při vzpomínce na nováčka z Trabzonu, neupraveného chlápka, který odmítal uvěřit, že by mohla vědět něco o ponorkách.

„Ideální společník na mejdany to sice není,“ prohodil Costas, „ale zato se skvěle vyzná ve složitých sloučeninách. Ukradli jsme ho z techniky v Massachussetts, když americké ministerstvo obrany požádalo námořní univerzitu, aby našla způsob, jak zakonzervovat vraky z Pearl Harboru z druhé světové války. Objevil hydraulický tmel, který umí ztrojnásobit pevnost kovových zbytků trupu, vytáhne ze starého železa škodlivou mořskou sůl a brání korozi. Tady nám samozřejmě poslouží k jiným účelům. Lanowski totiž zjistil, že je to taky výjimečné pojivo určitých krystalických minerálů.“

„Jak z toho chceš nafouknout bublinu?“ zajímala se Káťa.

„V tom je právě ten vtip.“

Zatímco se bavili, Ben s Andym pilně sestavovali další součást laserového zařízení. Kolem křídového kruhu rozmístili prstenec menších přístrojů připevněných k trupu přísavkou, jež se uváděla do chodu podtlakovou pistolí. Dráty se stáčely dovnitř ke kontrolnímu panelu vedle přístrojové desky.

„To jsou diody.“ Costas ukázal na aparáty. „Polovodiče v pevném skupenství. Každý obsahuje indukční cívku s řadou závitů, která se chová jako tyčový magnet, když do ní pustíme proud. Kabel z hlubinného plavidla se zasune do ovládacího panelu a propojí s těmi dráty. Slouží nám k dobíjení záložní baterie, abychom v případě potřeby mohli pracovat nezávisle. Každopádně máme dostatečné napětí, které nám umožní vyslat směrový paprsek elektromagnetického záření přes trup ponorky.“

Costas v čím dál stísněnějším prostoru ustoupil a pustil členy posádky za ovládací panel.

„Vytlačená směs se rozpustí v tekutém oxidu uhličitém," vysvětloval potom dál. „Roztok je hustší než mořská voda a tlak v naší hloubce mu brání rozpadnout se na kapky. Vnější izolace ponorky je jako brusný papír, takže směs by se na něm snad měla udržet."

Oba lodníci promítli holografický výjev na monitor počítače. Andy četl souřadnice a Ben zadával čísla do klávesnice. Každá veličina vytvořila na obrazovce drobný červený křížek. Znaménka postupně opisovala nepravidelný ovál kolem vchodu.

„Lanowski přišel na způsob, jak využít nanotechnologii krystalů k posílení magnetické mřížky v roztoku," pokračoval Costas. „Směs je teď jako tekutý laminát s miliony stlačených vlákének. Když do toho pustíme elektromagnetické záření, vlákna se spojí dohromady ve směru výboje a vytvoří tvrdou hmotu."

„Něco jako železobeton," ozvala se Káťa.

„Tohle přirovnání celkem sedí. Až na to, že naše látka je díky své hmotnosti a hustotě asi stokrát pevnější než všechny známé stavební materiály."

Ze šrafování se stal souvislý kruh a na ovládací páčce se rozžehlo zelené světlo. Andy sklouzl ze sedadla a Costas se posadil před holografický box místo něj.

„Tak jo." Costas se narovnal. „Jdeme na to."

Ben stiskl spínač na kontrolní desce. Prostorem se rozlehl tichý šum a světlo obklopující obraz začalo blikat. Procentní ukazatel spěchal ke stovce a pak se zeleně rozzářil.

„A je to." Costas pohlédl na Káťu, tvář měl zardělou vzrušením. „Právě jsme do diod pustili elektromagnetický výboj o síle sto čtyřiceti voltů a zmagnetizovali EH-4 do kruhu, který byl následně vržen jako centimetr silná membrána směrem k souřadnicím vyznačeným křížky. Komora má kuželový tvar a její širší konec obepíná celou kamennou plošinu." Poklepal na klávesnici. „Napětí spojuje membránu s trupem a vytváří souvislou pevnou hmotu. Zkouška ukázala, že čedič má vysoký stupeň magnetizmu, takže proud připevnil obal ke skále i přes nerovnosti na povrchu."

Andy odpojil dráty, jež vedly od diod k tranzistorové desce.

„Když jsme vyslali vstupní ráz, k udržení napětí už nám postačí jenom dva dráty," prohlásil Costas. „Navíc tím získáme lepší přístup ke stěně, ať můžeme dokončit poslední fázi."

„Vyříznout otvor do trupu?" zeptala se Káťa.

Costas souhlasně přikývl. „Ale nejdřív musíme ten úsek vysušit. Andy zapne čerpadlo a odsaje vodu dírou do ponorky. Podpalubí ještě metr pojme. Tahle loď už stejně nikam nepopluje."

„Zatím ne," odtušil Jack, jenž mlčky sledoval dění z lávky. Skafandry i laserový přístroj mu připomínaly výjev z vědeckofantastického románu. Na duši ho tížila jaderná katastrofa, jíž byli teď povinni zabránit.

„Připraven spustit čerpadlo," ohlásil Ben.

Costas otočil spínačem a šum transformátoru přehlušilo kvílení elektromotoru. Po několika vteřinách uslyšeli, jak do temnoty pod nimi vytryskla voda.

„Současně nabíráme vzduch o atmosférickém tlaku," objasnil Costas. „Membrána je dostatečně silná, takže se komora pod tíhou vody nezbortí."

Proud vody náhle ustal a Andy ukázal na obrazovku. „Jsme v suchu," oznámil. „Zahajuji fázi čtyři."

Jack se sklonil a upřeně se zadíval na holografickou skříňku, jestli se povrch skály nezměnil, byť jenom mírně. Tepající obraz ohlašoval, že snímač se opět spustil a přenáší údaje do holografického převodníku.

„Zdá se, že brána vytesaná ve skále zatím drží," oznámil.

Costas se zadíval na hologram. „Sonda naznačuje mírný průsak kolem rámu. Přesně, jak jsme si mysleli."

„Tenhle scénář jsme si probrali včera večer na *Seaquestu,*" vysvětlil Jack. „Předpokládali jsme, že schody povedou k nějakým dveřím. Počítali jsme i s tím, že mořská voda si našla cestičku a zaplavila prostor za vchodem. Dveře se pod tlakem vody uvnitř nerozlétly, což dokazuje, že je tam kamenná zárubeň, která jim brání otevřít se směrem ven. Moc usazenin tam nebude, protože sirovodík ve vodě požírá všechen uvolněný vápník."

Najednou pod nimi znovu vystříkl proud vody. Podtlaková pumpa automaticky naskočila a odčerpávala louži, jež se začínala tvořit na vzdálenějším konci komory.

„Určitě tam bude nějaký zámek," zamumlal Jack. „Jestli je to fakt cesta do srdce Atlantidy, tak se postarali, aby se jim sem nedostali nezvaní hosté."

„Cestou dovnitř se každopádně namočíme," odvětil Costas.

Káťa se zatvářila nechápavě. „Namočíme?"

„Jinak se přes ty dveře nedostanem," vysvětlil jí Costas. „Z ponorky vyjdeme normálně, ale pak je potřeba zalepit trup a zaplavit komoru. Jestli se vchod opravdu otvírá dovnitř, budeme muset vyrovnat tlak, protože z druhé strany tlačí voda. A až tam pronikneme, ocitneme se pod vodou a zůstaneme tam, dokud nevystoupáme nad hladinu moře."

Ben s Andym prováděli poslední úpravy na robotické paži, kterou natáhli od centrální jednotky k bodu těsně nad křídovou kružnicí. Když se opakovaně přesvědčili, že ruka je na správném místě, Ben zasunul závlačku a Andy usedl za přístrojovou desku a naťukal řadu povelů.

Costas se předklonil, aby zkontroloval stav příprav, a pak oslovil své kolegy.

„Ta ruka je vlastně prodloužení laseru, kterým jsme provrtali otvor v plášti. Otáčí se po směru hodinových ručiček na centrální ose a prořízнout trup by jí nemělo dělat problémy. Ponorky třídy Akula byly naštěstí vyrobeny z oceli, a ne z titanu."

„Co když se dveře zhroutí dovnitř, až se komora naplní vodou?" zeptala se Káťa.

„Řez je natočený směrem ven, takže se vchod otevře k nám, a až projdeme dovnitř, tlak vody ho zase natlačí zpátky."

Andy se otočil ke Costasovi. „Všechny systémy běží. Připraven spustit závěrečnou fázi."

Costas sevřel okraj lávky a ještě jednou přelétl zrakem po zařízení.

„Jedem."

Káťa užasle sledovala, jak laser začal na plášti ponorky opisovat oblouk ve směru hodin. Manipulační ruka se otáčela kolem centrální jednotky jako kružítko obřího architekta. Řez byl jen několik milimetrů široký a přesně sledoval čáru, již Costas nakreslil křídou kolem místa určeného zařízením GPS. Když paprsek přeťal první kvadrant, Ben vsunul do vykrojené mezírky kovovou trubičku. Hbitým pohybem odjistil bombičku s oxidem uhličitým připevněnou na zadním konci. Plyn protlačil škvírou magnetický pásek, čímž vznikl čep, na kterém se poklop mohl otevřít směrem ven.

„Zbývá patnáct minut," oznámil Costas. „Čas k dílu."

Jack nabídl Costasovi ruku a ten se vytáhl na lávku. „Až se dveře zavřou, už nemůžeme spoléhat na žádnou záchrannou síť. Naše životy budou záviset jedině na naší šikovnosti a výzbroji."

Pomalu a důkladně zkontroloval výstroj, kterou na sebe navlékl v hlubinném plavidle. Když vyladil dekompresní počítač na levém zápěstí, prohlédl švy na Kátině skafandru.

„Kevlar dobře odolává kameni i kovu," poznamenal. „Gumové těsnění rozděluje oblek na řadu úseků, takže únik na jednom místě neznamená kompletní zaplavení. I tak si ale musíme dávat pozor. Jsme skoro sto metrů pod hladinou a voda bude mít jen pár stupňů Celsia. Ledárna jako Atlantik."

Costas požádal Jacka, aby prohlédl výstroj zase jemu, a pak odepnul z levého ramene malou přístrojovou desku. Měla digitální displej a byla připojená k soustavě v jeho zádovém nosiči.

„Až se prostor zatopí, budeme vystaveni tlaku okolního moře, což je skoro deset atmosfér," vysvětlil ostatním. „Je to shodou okolností stejná hloubka, ve které leží ten vrak minojské lodi, takže použijeme naši oblíbenou a vyzkoušenou dýchací směs trimix. Čím hlouběji, tím víc hrozí toxicita kyslíku. Musíme se modlit, aby ten průchod vedl směrem nahoru, a ne dolů."

„A co dekompresní nemoc?" otázala se Káťa.

„To snad bude v pohodě." Costas zacvakl přístroj zpět do držadla. „V téhle hloubce se trimix skládá hlavně z helia a kyslíku. Jak půjdeme nahoru, zvýší se podíl vodíku. Plicní automatika upraví směs se snížením tlaku. Pokud se moc nezdržíme, mělo by nám stačit

jen pár krátkých dekompresních zastávek, aby se přebytečný plyn při stoupání dostal z krve.“

„A my stoupat budeme,“ prohlásil Jack. „Odhadoval bych, že cesta povede k nějaké horské svatyni.“

„Čistě geologicky by to mělo svou logiku,“ přitakal Costas. „Provrtat se vodorovně vrstvami zkamenělého čediče by byl nadlidský úkol. Narazili by přitom do sopečných průduchů a nakonec možná i do jícnu. Snadnější by bylo prokopat tunel nahoru souběžně se ztuhlou lávou, zhruba v úhlu schodiště.“

„O tom, že byli skvělí stavitelé, už jsme se sami přesvědčili,“ poznamenala Káťa a snažila se vyladit vysílačku VKV na stejnou frekvenci jako její dva kolegové. „Uměli vytěžit území o velikosti fotbalového hřiště a stavět pyramidy mnohem velkolepější, než jsou ty ve starověkém Egyptě. Prorazit tunel by pro ně nepředstavovalo žádnou velkou překážku.“ Pohrála si s ovládáním komunikačního systému na přilbě. „Musíme se připravit na překvapení.“

Ticho narušovalo jen tlumené vrčení generátoru napájejícího laserový paprsek, který právě opsal půlkruh. Na rozdíl od nepravidelného řezu autogenu byly okraje hladké, jako by je vykrojil ten nejpřesnější stroj. Vytrvalý postup manipulační ruky odpočítával poslední minuty, jež je dělily od vstupu do neznáma.

Když se laser prořízl k poslední čtvrtině, celá ponorka najednou nadskočila, jako by se otřásla sama země. Následovala tupá rána a slabé zařinčení. Pak se rozhostilo zlověstné ticho.

„Zapněte náhradní baterii!“ nařídil Costas.

„Hotovo. K přerušení proudu nedošlo.“

Andy vytrhl kabel vedoucí do hlubinného plavidla a pátral na monitoru po závadách. Elektrické vrčení se obnovilo.

„Co to sakra bylo?“ zajímal se Jack.

„Šlo to přes stěnu,“ odvětil Andy. „Příčinu určit nedokážu.“

„Vpředu to nebylo,“ prohlásil Ben. „Jsme jen pár metrů od přídě, a kdyby náraz přišel odtud, věděl bych o tom. Přišlo to určitě zezadu, možná někde od přepážky oddělující velín reaktoru.“

Costas se pochmurně podíval na Jacka. „Musíme předpokládat, že záchranné plavidlo bylo narušeno.“

„*Narušeno?* Jak to myslíš?“ otázala se Káťa.

„Chci tím říct, že máme hosty.“

Jack natáhl pistoli a zkontroloval, zda má jeho beretta náboj v komoře. Když se ubezpečil, pustil závěr dopředu, stáhl palcem kohoutek a zajistil zbraň. V případě potřeby byl připraven během několika vteřin vypálit všech patnáct devítimilimetrových nábojů Parabellum.

„To nechápu,“ podivila se Káťa. „Můžou to být naši?“

„Vyloučeno,“ oponoval Costas. „Bouře bude zuřit až do zítřejšího rána, to máme ještě dobrých dvanáct hodin. *Seaquest* je pořád minimálně deset námořních mil na sever od nás. To je moc daleko, aby se dala použít miniponorka, a vrtulník se v tomhle psím počasí nedostane tak nízko, aby mohl někde poblíž vysadit potápěče.“

„Kdyby to byli potápěči námořní univerzity, už by navázali spojení, třeba by jen něco vyťukali morseovkou na trup,“ podotkl Ben.

Káťa se pořád tvářila zmateně. „Jak to, že si jich *Seaquest* nevšiml? Museli sem dorazit už před bouří, jenže monitory neukazovaly v okruhu patnácti mil žádné plavidlo.“

„Za daných podmínek je satelitní sledování skoro k ničemu, ale radar *Seaquestu* by měl zachytit sebemenší odchylku na hladině v našem sektoru.“ Costas se odmlčel a nervózně bubnoval prsty na zábradlí. „Jedna možnost mě napadá.“ Pohlédl na Jacka. „Nějaká loď už mohla číhat na druhé straně sopky, příliš blízko na to, aby se dala rozlišit stopa jejího radaru. Možná vypustila ponorku, která našla *Kazbek*, připojila se k našemu záchrannému plavidlu a přepadová skupina mohla vstoupit únikovým prostorem.“

„To by vysvětlilo ten rámus,“ nadhodil Ben.

„Jak by mohl někdo číhat za ostrovem?“ Káťa tomu stále nechtěla uvěřit. „Nikdo jiný přece zápis o Atlantidě nemá, natož aby ho dokázal přeložit a správně určit směr.“ Pohlédla na muže. „Mám strach o *Seaquest*.“

Jack se jí díval do očí o chvilku déle než ostatní. V tom zlomku vteřiny vycítil, že se něco stalo a že Káťu netrápí jen obavy, jež se všichni snažili zaplašit. Právě když se jí na to chtěl zeptat, otřásl

ponorkou další náraz a ukončil veškeré dohady. Zasunul si berettu do pouzdra na prsou.

„Costasi, vy s Andym tady zůstanete. Ty dveře jsou možná naše poslední úniková cesta. Bene, ty půjdeš se mnou.“

„Já taky.“ Káťa to suše konstatovala. „Budeme potřebovat veškerou palebnou sílu, kterou dáme dohromady. Ponorky Akula mají záložní zbrojnici v jídelně na palubě nad námi. Vím, kde to je.“

Na spory nebyl čas. Rychle shodili ze zad kyslíkové přístroje a opřeli je o stěnu.

Když společně poklekli na lávku, Jack prohodil: „Ty lidi nezajímají památky starověku, proto sem nepřišli. Myslí si, že jsme našli jejich kořist a nemáme spojení s okolím. Když nás zneškodní, můžou dokončit obchodní transakci, která před lety nevyšla. Tady vůbec nejde o Atlantidu. Pět metrů odsud je tolik atomových bomb, že by vyhodily do povětří celou západní civilizaci.“

Když Káťa vstoupila na první příčku žebříku vedoucího na palubu, uhnula před sprškou bílých usazenin, kterou uvolnil Jack stoupající před ní. Poté, co opatrně zdolala deset příček, poklepala mu na nohu a současně dala znamení Benovi, který šel za ní.

„Tady to je,“ zašeptala.

Dosáhli úrovně nad torpédovou místností, kde před necelou hodinou cestou dolů viděli ubikace posádky. Káťa se protáhla otvorem a odsunula odpadky poházené kolem vchodu. Jack ji následoval v těsném závěsu, Ben o chvíli později. Jak se schoulili v šeru vedle sebe, Jack natáhl ruku a rozsvítil lampu na Kátině čele.

„Dal jsem ji na minimum,“ vysvětlil šeptem. „Bude to v pohodě, když nebudeš svítit do šachty, odkud by se záře mohla odrazit do chodby nad námi.“

Káťa se vydala za tenkým paprskem na druhou stranu místnosti. Za dvěma jídelními stoly se rýsovaly pootevřené dveře. Pokynula kolegům, aby zůstali na místě. Sama pokračovala jídelnou a dala si záležet, aby nedělala hluk a svítila přímo před sebe. Když se sehnula do dveří, Ben se zaklonil do šachty a naslouchal, jestli shora nevycházejí nějaké zvuky.

Po několika minutách napjatého ticha se Káťa opět objevila, čelovou lampu vypnutou, aby zbytečně nesvítila do svislého průlezu. Jak se vracela k ostatním, uvědomili se, že je ověšená výzbrojí.

„AKS-74U," šeptla. „Taky devítimilimetrová pistole Makarov, což je prakticky totéž co Walther PPK. Skříň se zbraněmi byla skoro prázdná a víc jsem toho nenašla. Taky mám krabičku nábojů."

„To bohatě stačí." Ben sundal zbraň z Kátina ramene. Útočná puška AKS-74U má podobné rozměry jako Heckler & Koch MP5, známá součást výzbroje západní policie. Na rozdíl od většiny samopalů používá vysokorychlostní náboje ráže 5.45. Ruští konstruktéři zdokonalili tlumič, aby nesnižoval počáteční rychlost střely, a vyvinuli expanzní komoru, díky níž má puška spolehlivější automatiku než ostatní zbraně podobného kalibru.

Ozval se další tlumený zvuk, hluboko z útrob ponorky. Jack vyděšeně zvedl hlavu a všichni napínali uši. To, co jim zprvu připadalo jako vzdálené kovové klepání, bylo stále zřetelnější. Řada tupých úderů pokračovala ještě dvacet vteřin a pak utichla.

„Kroky," hlesl Jack. „Vzadu v patře nad námi, směrem k únikové chodbě. Tipoval bych, že naši kamarádi jsou ve velíně. Musíme jim odříznout cestu, než dojdou až k nakládací šachtě."

Jack s Káťou si vzali zásobník do kalašnikova a rychle do něj vtiskli náboje z krabičky. Káťa podala zásobník Benovi a ten ho spolu se zbývajícími střelami uložil do brašny na opasku. Druhý zásobník zacvakl do zbraně, stáhl závorník dozadu a zajistil. Káťa natáhla makarov a zastrčila si pistoli za opasek.

„Dobře," zašeptal Jack. „Kupředu."

Od chvíle, kdy před sonarovým stanovištěm narazili na děsivý přízrak, uplynula snad celá věčnost. Když se blížili k vrcholu žebříku, Jack byl vděčný za temnotu, která je chránila před ďábelským pohledem visícího strážce.

Sáhl pod sebe a pomohl Kátě nahoru. Po několika vteřinách už všichni stáli se zbraněmi v pohotovosti. Chodbou vedoucí na záď prosvítala záře nouzového osvětlení v řídicí místnosti.

Vykročili za sebou po levé straně chodby, první šel Jack s napřaženou berettou. Kousek před vchodem zkameněl a varovně

zvedl ruku. Káťa se schoulila za něj, Ben splynul s tmou na druhé straně.

Ze své pozice Káťa viděla jenom změť poničených přístrojů a rozbitých ovládacích panelů. Příkrov usazenin propůjčoval výjevu dvojrozměrný charakter, jako by si prohlíželi abstraktní obraz, v němž se nedaly rozlišit jednotlivé tvary či vazby.

Káťa náhle pochopila, proč se Jack zastavil. Vedle pokroucených zbytků periskopu se vynořila jakási strašidelná postava. Její mlhavý tvar nabyl jasnějších obrysů, když se pohnula. Blížila se k nim a bylo zřejmé, že o jejich přítomnosti zatím neví.

Třeskla ohlušující rána z Jackovy beretty. V bouři bílého prášku, který se snesl ze stěn, Káťa viděla, jak postava zavrávorala a pak se svezla na podlahu. Jack vypálil ještě pětkrát v rychlém sledu. Každý výstřel rozpoutal krupobití úlomků, jež svištěly a hřměly místností.

Káťu zarazilo, jak hlasitě se ten rámus rozléhá. V příští chvíli ke své hrůze spatřila, že se postava pozvolna zvedá a míří samopalem uzi do chodby. Jasně rozeznávala dolíčky od Jackových nábojů, které se neškodně odrazily od kevlarového brnění. Jejich protivník zahájil palbu. Ozvalo se ohlušující *ra-ta-ta-ta*. Kulky vlétly do průchodu a jiskřivě se odrážely od strojů za jejich zády.

Z temnoty u stěny třeskly rány z Benovy pušky AKS-74U, díky tlumiči tišší než výstřely z beretty, zato však účinnější. Střely narazily do postupující postavy a odhodily ji dozadu na kryt periskopu. Kulky z protivníkova uzi opsaly divoký oblouk ke stropu. Každý výstřel ho udeřil jako mocný perlík a jeho ruce i nohy se zmítaly v šíleném tanci hadrové loutky. Kevlarový štít se protrhl a nepřítel se nepřirozeně zlomil v místě, kde mu výstřely přeťaly páteř. Byl mrtvý dřív, než dopadl na podlahu.

Ke smrtícímu hřmotu se přidala další automatická zbraň, střílející odkudsi z temných hlubin místnosti. Ponorka se otřásala, kolem létaly kvílivé projektily.

Jack se přihrbil a napružil se na špičkách jako sprinter ve startovních blocích.

„Kryj mě!“

Ben vystřílel do místnosti zbytek zásobníku. Jack mezitím vyrazil z úkrytu a rozběhl se ke stupínku uprostřed místnosti. Jeho

beretta třeskala do prostoru za periskopem, odkud vycházela palba. Ozval se výkřik, po něm rána a dupot prchajících kroků. Káťa přiběhla za Jacka, v uších jí dunělo od střelby. Vzápětí se k nim přidal i Ben. Krčili se vedle sebe u podstavce zničeného periskopu.

„Kolik jich ještě je?“ zeptal se Ben.

„Dva, možná tři. Jednoho jsme dostali. Jestli je zadržíme v chodbě, výrazně jim omezíme palebné pole.“

Oba muži odhodili zásobníky a dobili zbraně. Zatímco Ben tiskl do zásobníku náboje z brašny u pasu, Káťa si prohlížela krvavý výjev, který měli nadosah.

Byl to nechutný pohled. Mrtvý seděl uprostřed tuhnoucí krve a vystřílených nábojnic ze samopalu uzi, trup podivně zlomený, hlavu tváří k zemi. Kulky mu rozpáraly dýchací přístroje, láhve se vzduchem i plicní automatiku potřísnily kousky kostí a masa. V prostoru, kde měl dřív srdce a plíce, zela jen rozeklaná díra. Roztržená hadice z regulátoru foukala vzduch do dutiny v těle a vytvářela krvavou pěnu, jež syčela a chrčela, jako by se muž ještě po smrti pokoušel dýchat.

Káťa poklekla a zvedla mu hlavu. Jack vycítil, že zastřeleného poznala. Natáhl se a položil jí ruku na rameno. Otočila se.

„Na téhle lodi už bylo smrti dost.“ Náhle vypadala unaveně. „Je čas s tím skoncovat.“

Než jí v tom Jack stačil zabránit, vstala a zvedla ruce na znamení kapitulace. Pak vykročila do mezery mezi periskopy.

„Já jsem Káťa Světlanovová.“ Mluvila zvučnou ruštinou, slova se hlasitě rozléhala prostorem. Nastal rozruch a tlumené šuškání. Po chvíli jí z dálky odpověděl mužský hlas nářečím, které Jack ani Ben nepoznali. Káťa spustila ruce dolů a zahájila vzrušený rozhovor, který trval několik minut. Zdálo se, že má situaci plně pod kontrolu. Z jejího tónu čišela autorita a sebejistota, zatímco mužův hlas byl rozechvělý a nesmělý. Po poslední strohé větě si zastrčila pistoli za opasek.

„Je to Kazach,“ oznámila druhům. „Namluvila jsem mu, že jsme zaminovali chodby odsud až k torpédům. Řekla jsem, že budeme vyjednávat jen přímo s jejich velitelem. Na to nepřistoupí; ale budou

si muset dobře rozmyslet, co podniknou. Díky tomu získáme trochu času.“

Jack si ji zaujatě změřil. Už dvakrát se jí podařilo odvrátit neštěstí: nejdřív zabránila útoku *Vultury* v Egejském moři a teď úspěšně vyjednávala se střelci. Skoro to vypadalo, že pokud je s nimi Káťa, nepřátelé si budou udržovat uctivý odstup a hrát o čas.

„Předpokládám, že jsou to naši kamarádi z *Vultury*,“ ucedil Jack.

„Bohužel máš pravdu,“ odpověděla tiše. „A rozhodně bych je nepodceňovala.“

„Co budeme dělat?“ zeptal se Ben.

Z nitra ponorky se ozvala tlumená rána.

„Tady je odpověď,“ odvětil Jack. Bylo to smluvené znamení, jímž Costas ohlašoval, že laserový přístroj vykrojil v trupu celý kruh. Jack vstal a vedl své kolegy z řídící místnosti, opatrně se přitom vyhnul kaluži lesklé krve, jež nepřestávala prýštit z mrtvoly u stupínku. Když vykročili chodbou, Jack se naposledy ohlédl do zpustošené místnosti, aby se přesvědčil, že jim není nikdo v patách.

Bena nechali skrčeného ve stínu vedle vršku nakládací šachty. Měl u sebe necelé dva zásobníky s náboji a byl by proti nepřátelům v nevýhodě, Jack ale věděl, že kdyby přišlo na věc, každá střela by nalezla svůj cíl.

Jackovi s Káťou trvalo jen několik minut, než zdolali známou cestu šachtou a kolem okraje torpédové místnosti. Když došli k otvoru v mřížích, mlčky si nasadili dýchací přístroje, které tam odložili, navzájem si zkontrolovali postroje a zapnuli plicní automatiku.

Věděli, co musí udělat. Nemělo cenu zůstávat s Benem a Andym, beztak bylo jasné, že by se neubránili věčně. Jejich naděje na úspěch závisela na účinku Kátiny hrozby. Jakmile pomine, bude naprosto jedno, kolik jich je. Jinou možnost neměli. Byla to jejich jediná šance, že v bouři, jež zuřila nad vodou, seženou pomoc.

Sázky se vyšplhaly děsivě vysoko.

Když sestoupili do podpalubí, všimli si, že Costas už si nasadil masku a utěsnil helmu. Rychle následovali jeho příkladu, ale až poté, co Káťa podala pistoli Andymu u přístrojů.

„Možná ji budeš potřebovat víc než já,“ řekla.

Andy vděčně kývl a zasunul zbraň do pouzdra, pak se otočil zpátky k obrazovce. Zatímco Jack stručně líčil, co se stalo v řídící místnosti, Costas zatáhl teleskopickou ruku. Laser vyřízl v trupu dokonalý kruh o průměru metr a půl.

„Kolo se otáčí na pantu, který jsme tam namáčkli,“ vysvětlil Andy. „Teď snížím tlak vzduchu v komoře, a mělo by se otevřít ven jako dveře.“

S rozporuplnými pocity se zadívali na stěnu ponorky. Mísily se v nich obavy z nebezpečí číhajícího venku s dychtivou touhou spatřit ztracený svět překračující hranice jejich nejbujnějších představ.

„Tak jo,“ prohlásil Costas nakonec. „Jde se.“

Kapitola 17

Costas se shrbil a prolezl ven. Dával přitom dobrý pozor, aby se neřízl o ostrý okraj vykrojený laserovým paprskem. Sáhl před sebe a vyzkoušel sílu zmagnetizované membrány, pak se otočil, aby pomohl Kátě a Jackovi. Když všichni opustili ponorku, zavřel dveře ve strachu, že by trhlina v membráně znamenala definitivní zatopení plavidla. Zapuštěný spoj, na němž se poklop zavřel, byl důkazem mikroskopické přesnosti laseru.

Magnetický plášť byl sice průsvitný, v této hloubce však panovala značná temnota, ještě podtržená skalním převisem, který vyčníval až k ponorce a odděloval je od okolního moře.

Když zapnuli čelové lampy, světlo ozářilo krystalické mřížky membrány všude kolem a s oslnivým jasem se jim odráželo do očí. Skála, kterou měli před sebou, jim připadala podivně neznámá. Jednotvárná zelená barva hologramu nedokázala zachytit lesklý povrch kamene. Jako by hleděli na starou sépiovou fotografii, jejíž mlhavý rámeček vytvářel dojem jakési dávno zapomenuté jeskyně.

Pozvolna vykročili kupředu. Tunel se rozšiřoval, a tak stále víc narovnávali záda. Membrána byla tvrdá jako kámen a dokonale přilnula ke skále bez ohledu na potůček vody stékající z plošiny, jež se před nimi rýsovala. Asi po osmi metrech došli k místu, kde magnetický obal komory přiléhal k útesu. Costas je vedl po schodech a cestou se přikrčil, aby se podíval zblízka.

„Není tady skoro žádná mořská flóra, dokonce ani řasy. Mrtvější moře jsem ještě neviděl. Kdybyste si sundali masky, ucítili byste smrad zkažených vajec, voda je plná sirovodíku."

Na ovládacím panelu vyladil hlasitost vysílačky a ohlédl se, aby měl jistotu, že ho ostatní slyší. Jack mu přitakal, ale úplně ho pohlcoval obraz, který měl před sebou. Stáli s Káťou bok po boku jen pár metrů od temnoty panující v zadní části plošiny.

Když k nim Costas přistoupil, jeho čelová lampa zvýraznila výjev, na nějž hleděli. Přímo před nimi se vynořil výklenek vytesaný do skály: zhruba dvojnásobně překračoval jejich výšku, širší byl dokonce třikrát. Hluboký byl asi tři metry a jeho stěny se pyšnily

dokonalým leskem. Na zadní stěně vystupoval obrys, který je zaujal už na hologramu: velká dvoukřídlá brána.

Káťa jako první vyřkla to, co bylo zjevné na první pohled. Hlas se jí chvěl vzrušením.

„To je zlato!“

Když se jejich paprsky spojily, ta záře je málem oslepila. Káťa raději sklouzla svítilnou z briliantového třpytu na spodní okraj vrat.

„Jen zlaté pláty,“ mírnil Costas její nadšení. „Tepané, dokonale naleštěné a pak přibité ke kamenným deskám. Na Kavkaze byla v tom období spousta říčního zlata, ale na tak tlusté pláty by se ho spotřebovalo hrozně moc. A nejspíš by to stejně nestačilo.“

Spárou kolem rámu stříkal dovnitř tenký pramínek vody. Světlo z jejich lamp vytvářelo drobné duhy, jež jako barevná svatozář zdůrazňovaly oslnivý lesk vzácného zlata.

„Jsou zajištěné u prahu, kolem spodního rámu běží dlouhá lišta.“ Costas se podíval do pravého dolního rohu. „Díky tomu na nás dveře nevyletěly. Otvírají se dovnitř, jak jsme předpokládali.“

Ustoupil a obrátil se na Jacka. „Musíme zaplavit komoru a vyrovnat tlak vody na obou stranách brány. Připraveni?“

Oba kolegové přikývli a upravili složení dýchacího plynu: stlačený vzduch nahradil trimix potřebný k přežití bezmála sto metrů pod hladinou moře. Káťa mírně zavrávorala, jak jí do masky začala proudit nezvyklá směs. Costas natáhl ruce a chytil ji, aby neupadla.

„Zvykneš si,“ konejšil ji. „Vyčistí ti to hlavu. Aspoň se ti budou líp překládat všechny ty nápisy.“

Káťa s Jackem si navzájem překontrolovali tlak v bombách, než dali souhlasné znamení Costasovi, který zatím proklouzl podél membrány zpátky k ponorce. Když si zapnul regulátor, několikrát ostře udeřil do trupu svým víceúčelovým nástrojem. Po několika vteřinách vytryskl otvorem uprostřed dveří divoký proud vody a vrazil do útesu silou vodního děla. Andy obrátil chod vysokotlakého čerpadla a vytáhl vodu z podpalubí, filtrační zařízení ji cestou zbavilo toxinů a pevných částic.

Přitiskli se ke stěně, aby je nezasáhla vodní smršť, jež se kolem nich bouřlivě valila. Když se voda odrazila od skály a zmáčela je, Jack zasténal bolestí.

„Co je?“ zeptala se Káťa. „Stalo se ti něco?“

„To nic není.“

Jackův postoj však svědčil o opaku, tiskl se ke skále celý pokroucený. Teprve když jim voda vystoupala k pasu, pomalu se narovnal. V interkomu byl zřetelně slyšet jeho sípavý dech.

„Stalo se mi to při přestřelce.“ Jeho tón prozrazoval mučivou bolest. „Dostal jsem to do pravého boku, když jsme vrazili do místnosti. Nic jsem neřekl, protože se stejně nedalo nic dělat. Kulka protrhla kevlar, takže mi teče do skafandru. Voda je studená. To přejde.“

Skutečnost však byla vážnější. I když šlo jen o střelnou ránu z nepříliš výkonného samopalu uzi, kulka přerazila žebro a zanechala po sobě tržnou ránu. Jack ztratil hodně krve a věděl, že brzy začne žít na dluh. Příval vody zastavil krvácení a otupoval bolest, ale trhlina ve skafandru byla vážnější, než jim tvrdil. V téměř ledovém prostředí bylo jen otázkou času, kdy jeho tělesná teplota klesne na nebezpečnou úroveň.

Snažil se popadnout dech a přitom pocítil náhlou vlnu závratě: jasná známka nedostatku kyslíku. Jeho tělo, které přišlo o tolik krve, zoufale lačnilo po živinách, těch se mu ale nedostalo. Jack začínal hyperventilovat.

To ne!

Voda se vzdouvala a pohlcovala ho čím dál víc. Strnul jako socha. Bažil po prostoru, jenže mezera nad vodou se stále zmenšovala. Začal se ho zmocňovat strach, pocit klaustrofobie.

Potřeboval se nutně přesvědčit, že je to jen přirozená reakce organizmu na změnu prostředí, ne slepá hrůza.

Uklidni se. Nech to odeznít.

Dech z něj vycházel v trhavých záškubech. Poklekl na zem, svěsil ruce a sklonil hlavu, šum vydechovaného vzduchu z plicní automatiky přehlušený bouřící vodou všude kolem. Káťu s Costasem před sebou téměř nevnímal. Zdálo se, že si ho nevšímají a v zajetí zčeřených bílých peřejí upřeně sledují stoupající hladinu.

Zavřel oči.

Vlna ho náhle strhla dozadu, jako by ho pohlcoval obří vodní vír. Zdálo se, že ho laská ve své náruči, zatímco zepředu se na něj valil mocný proud, neúprosná hmota, jež ho tiskla k membráně tvořící stěnu.

Otevřel oči a vyděsil se.

Před sebou spatřil ohavný přízrak s důlky bez očí a potměšilým šklebem na rtech. Poskakoval jako šílená loutka, jeho strašidelné ruce se kývaly a snažily se ho stisknout ve smrtícím objetí. S každou další vlnou se voda kalila bílošedou nečistotou, jež se odlupovala z nestvůry jako sníh.

Jack se tomu nedokázal bránit. Ocitl se v pařátech příšery, ochromený a bez možnosti úniku. Svírala ho drtivým stiskem.

Zatajil dech a jeho ústa ztuhla uprostřed výkřiku.

Byl to přelud.

Rozum mu napovídal, že ho šálí smysly. *Chlap zabitý při přestřelce. Oběšenec vedle sonaru.* Byli to duchové ponorky, strašidelná zjevení, jež je teď pronásledovala.

Pevně stiskl víčka a ze všech sil, které mu ještě zbyly, se snažil probrat z omámení.

Záblesk vzpomínky ho vrátil o pět měsíců nazpátek. Znovu se ocitl v důlní šachtě, kde ho měl stihnout Boží trest. Znovu prožíval šok z toho, jak se plyn vyvalil z hlubin, srazil ho na nosník, přerušil přívod vzduchu a zhasl veškeré světlo. Dusil se v černé tmě, než ho Costas našel, dal mu nadýchat ze svých přístrojů a oživil ho. A pak přišla další hrůzyplná chvíle: druhá vlna ho vyrvala z Costasova sevření a vrhla ho vzhůru k hladině. Hodiny strávené v rekompresní komoře, ty hodiny naprostého vyčerpání přerušované okamžiky čirého děsu, jak se v duchu znovu a znovu bezděčně vracel k nepříjemným chvílím. Byl to zážitek, jehož se bojí všichni potápěči. Zážitek, který ničí pracně budovanou sebedůvěru a vrhne člověka na úplný začátek.

A teď je to tu zase.

„Jacku! Podívej se na mě. Nic se neděje. Už je to pryč.“

Costas zíral do vypoulených Jackových očí a svíral ho za ramena. Jak burácení vody sláblo, Jack znovu uslyšel vzduch, který vydechoval přes přístroje. Rozechvěle naplnil plíce a začal se uklidňovat.

To k němu mluví Costas. Pořád ještě jsou v komoře.

„Nejspíš to byla jedna z mrtvol, které Kuzněcov vyhodil z torpédometů. Uvízla ve skalním výklenku a teď ji vynesla voda. Viděl jsem už hezčí věci.“ Costas ukázal směrem k tělu posetému bílými skvrnami, které teď voda unášela k ponorce. V jednom místě bylo odporně znetvořené – jak ho Costas prudce odstrčil, tuková tkáň se odlepila od kostry.

Místo nevolnosti Jack pocítil úlevu, obrovskou radost člověka, který hleděl smrti do tváře, ale podařilo se mu přežít. Přival adrenalinu do žil dával naději, že zvládne všechno, co je ještě čeká.

Zvedl oči ke Kátě a chroptivě promluvil do vysílačky, stále přitom lapal po dechu. „Teď jsem se zase trochu lekl já, no.“

Nemohla znát démony, již ho pronásledovali, tu sílu, která ho tolik přitahovala a téměř zahubila.

Voda přestala vířit a brzy nabyla křišťálové průzračnosti. Costas upíral oči na Jacka, dokud neměl jistotu, že už se docela uklidnil. Po chvíli se sehnul a rozepnul suché zipy popruhů, jež uchycovaly ploutve k Jackovým lýtkům. Pak mu stáhl silikonové čepele na chodidla a upevnil.

Jack se převalil a sledoval, jak bublinky z jeho výdechové trubice splývají do průsvitných obláčků, jež mihotavě stoupaly ke stropu membrány. Ucítil, že drhne tlakovými lahvemi o dno, a tak rychle napumpoval do obleku dávku vzduchu, aby dosáhl neutrálního vztlaku.

Costas zatím plaval ke skále. Když k ní dorazil, protivně jim zapískalo ve sluchátkách. Jack sebou bezděčně škubl. Hrůza posledních několika minut se změnila v povznesenou úlevu.

„Hej, Mikymausi,“ zahalekal. „Měl by sis zapnout modulátor hlasu.“

Kombinace velkého tlaku a helia komicky zkresluje hlas, a proto Mezinárodní námořní univerzita vyvinula vyrovnávací zařízení, jež mělo zabránit právě odezvě, kterou Jack nedokázal potlačit.

„Sorry. Zkusím to znovu.“ Costas otočil kolečkem po straně helmy. Našel nejvhodnější kmitočet a přepnul na automatiku, aby modulátor s měnící se hloubkou reagoval na změny tlaku a složení plynu.

„Andy zmírnil magnetizaci, takže membrána je teď celkem pružná a navíc propouští tlak okolního moře, který je stejný jako tlak za bránou. Dělá to devět celých osm desetin baru, hloubka je skoro sto metrů. S trimixem tady vydržíme tak půl hodiny.“

Ztlumili lampy na poloviční výkon, čímž omezili odrazy a lépe rozeznávali podrobnosti skalního vchodu. Na každém plátu se vyjímal velkolepý symbol býčích rohů, který už viděli předtím na hologramu. Tvary byly vytepány do zlata v životní velikosti.

Costas vytáhl z opasku další krabičku.

„Tohle jsem si narychlo vyrobil v laboratoři geofyziky,“ vysvětlil ostatním. „Je to vlastně radar, který vysílá elektromagnetické vlny a dokáže odhalit, co se děje pod zemí. Říkáme mu akustická baterka. Signál pronikne jen do pěti metrů, ale měl by nám říct, jestli je na druhé straně pevná překážka.“

Vysunul anténu a plaval sem a tam podél vchodu, až se konečně zastavil vedle škvíry pode dveřmi.

„Mám to,“ ohlásil. „Po půl metru už signálu nic nepřekáží, takže známe tloušťku brány. Prohlédl jsem si zblízka práh a neviděl jsem nic, co by nám mělo dělat problémy.“

„A co koroze?“ nadhodila Káťa.

„Zlato v mořské vodě viditelně nerezaví.“

Costas vrátil přístroj na opasek a vsunul prsty pod bránu. Několikrát se přitáhl a zase odtáhl, pak se zastavil.

„Teď se ukáže,“ prohlásil.

Prudce se vrhl dopředu a vší silou se opřel do dveří. Chvíli zoufale bojoval s kamennou masou a pak vyčerpaně klesl. Dveře se ani nehnuly, jako by jejich dva metry vysoký obrys byl pouhou rytinou na neochvějném skalisku.

„Nejde to,“ vydechl smutně.

„Počkat. Podívejte na tohle.“

Jack se vznášel metr nad Costasem, obklopený zářivými bublinkami z výdechové trubice. Do oka mu padl zvláštní útvar zalomený ve zvířené vodě, příliš drobný, než aby ho zaznamenal laserový paprsek holografického přístroje.

Vypadalo to jako mělká miska vyhloubená uprostřed býčích rohů. Zakrývala prostřední štěrbinu mezi křídly, takže vypadala jako pečeť vyražená do kovu při posledním uzavření brány.

Káťa zamířila vzhůru, natáhla ruku a dotkla se prolákliny.

„Na pohmat je to jako křišťál,“ oznámila jim. „Jsou na něm obrazce, hodně pravých úhlů a plošek.“

Křišťál byl tak dokonale čirý a neposkvrněný, že skoro nebyl vidět. Kátina ruka přejíždějící po rytinách připomínala gesta herce z němého filmu. Teprve když zhasli lampy, předmět získal jasné kontury. Světlo se lámalo do spektra, jež zřetelně odhalovalo veškeré linie a úhly.

Když se Jack pohnul, čáry se náhle složily do známého tvaru.

„Panebože,“ vydechl. *„To je znak Atlantidy!“*

Chvíli jen užasle zírali. Utrpení posledních hodin ustoupilo nesmírnému rozechvění z nového objevu.

„Z aquapodů jsme viděli symbol vyrytý do kruhu před pyramidami,“ řekl Jack. „Zdá se mi logické, že ho měli i tady.“

„Ano,“ přitakala Káťa. „Ochranný symbol, talisman označující svaté místo.“

Costas přitiskl zorník ke křišťálu. „Ta rytina je dokonalá,“ zamumlal. „Většina směsí křemene by v mořské vodě s tak vysokým obsahem síry dlouho nevydržela. Vytvořila by se na nich patina.“

Jack se díval na dveře a myšlenky mu létaly hlavou. Náhle zavrčel a vytáhl podlouhlý balíček, který měl zasunutý vedle beretty.

„Taky jsem si s sebou přinesl menší talisman.“

Rozbalil kopii zlatého disku nalezeného ve vraku minojské lodi. Otočil kotouč symbolem vzhůru a ozářil ho jasným paprskem čelové lampy.

„Hle, klíč k Atlantidě,“ pravil vítězoslavně.

Costas vybuchl nadšením. „No jasně!“ Vzal si disk od Jacka a zvedl ho. „Vypouklý tvar přesně odpovídá vyhloubení ve dveřích.

Symbol je vyražený do kovu obráceně a křišťál je jeho zrcadlovým obrazem. Disk by měl zapadnout jako klíč do zámku.“

„Já tušil, že by se nám mohl hodit,“ prohodil Jack.

„Ty dveře se totiž nehnou ani o centimetr,“ sdělil mu Costas. „Tohle je možná naše jediná šance.“

Jack rozčísl vodu ploutvemi a po několika tempech se ocitl přímo před symbolem na dveřích.

„Je jen jeden způsob, jak to zjistit,“ prohlásil.

Kapitola 18

Když Jack přiložil kotouč ke dveřím, připadalo mu, že ho křišťál přitahuje k sobě, jako by se nějaká pravěká síla pokoušela spojit poloviny celku, jež osud na dlouhou dobu rozdělil. Přesně podle očekávání disk hladce splynul s křišťálem a v příští chvíli se stal neoddělitelnou součástí brány.

„A je to," vydechl Jack.

Položil dlaň na kov a prudce kopal ploutvemi, aby mohl pořádně přitlačit. Disk zapadl na místo a rychle se otočil ve směru hodinových ručiček. Okolní voda se zčeřila jako brázda po lodním šroubu. Kotouč se s tichým vrznutím zastavil a dveře se pootevřely.

Jacka nestálo mnoho sil, aby je rozrazil dokořán. Na několik okamžiků je oslnil jas zvířené vody, jak se studený proud zevnitř sléval s okolním mořem. Jack zatajil dech, a zamaskoval tak palčivé bodnutí v místě, kde mu trhlinou ve skafandru chrstla na prsa ledová voda. Jeho druhům sice neušlo, že trpí, ale dobře věděli, že o jejich soucit by stejně nestál.

Costas přeplaval práh a prohlížel si mechanizmus na kraji dveří.

„Úžasná věc," zamumlal. „Dveře zajišťovala žulová závora ze dvou spojených kusů. Nahoře měla vyryté brázdy a rýhy. Křišťál byl uložený v kamenném válečku s odpovídajícími drážkami. Když Jack otočil diskem, ozuby do sebe zapadly."

Costas vyloupl kotouč z křišťálu a předal ho Jackovi do úschovy.

„Ale jak to, že se to samo otočilo?" podivila se Káťa.

„Na koncích nosníku jsou závaží, asi v dutinách těsně u rámu. Když se do sebe zuby zakously, závaží rozpojila závoru a válec se otočil."

„Jestli to tehdy dávno někdo viděl, muselo mu to připadat jako zázrak, jako dílo Boží," podotkl Jack. „Vynikající technické řešení."

„Jednoduchost, účelnost a trvanlivost." Costas se na ně zašklebil přes masku. „S tímhle bych za svých studentských let na technice v Massachussetts vyhrál první cenu v soutěži."

Přepnuli lampy na plný výkon. Voda před nimi byla křišťálově průzračná. Od té doby, co před tisíci let poprvé prosákla štěrbinami ve dveřích, se dokonale zbavila všech nečistot.

Křižovali prostor baterkami a světlo se jiskřivě odráželo od kamenných stěn. Hleděli do obdélníkové komory velké jako torpédová místnost ponorky. Přímo před nimi vystupoval masivní podstavec vytesaný z rostlé skály.

„To je oltář!“ vykřikl Jack. „Vidíte ty kanálky? Tudy stékala krev po schodech ven.“

„Lidské oběti?“ žasl Costas.

„Mezi semitskými národy Blízkého východu mají dlouhou tradici,“ vysvětlila jim Káťa. „Jen si vzpomeňte na Abraháma a jeho syna Izáka ze Starého zákona.“

„Ale nikdy se to nedělo ve větším měřítku,“ namítl Jack. „Příběh o Abrahámovi a Izákovi má sílu právě proto, že je výjimečný. I Minojci obětovali lidi, ale jediným důkazem je horská svatyně poblíž Knossu, kde zemětřesení zbořilo chrám uprostřed rituálu a díky tomu se dochovala kostra. Nejspíš se to provádělo výhradně ve snaze zabránit pohromám, jako byla třeba erupce Théry.“

Pluli směrem ke kvádru uprostřed místnosti a jejich paprsky se setkaly na okraji obětní plošiny. Když se ocitla v jejich zorném úhlu, naskytl se jim obraz tak podivuhodný, že téměř překračoval lidské chápání. Přízrak, který zmizel okamžitě, jakmile se k němu přiblížili.

„Viděli jste to co já?“ vydechla Káťa.

„Nemám slov,“ zabručel Costas. „Ty kosti se už rozložily před tisíci lety, ale kalciová sůl je zakonzervovala přesně na místě, kam kdysi spadly. Stačil ovšem sebemenší pohyb a rozplynuly se jako pára nad hrncem.“

Na zlomek vteřiny spatřili ležícího býka, z jehož obřího těla vzápětí zbyly jen bílé šmouhy připomínající vybledlý negativ. V rozích obětního stolu nyní rozeznávali otvory, kde měl před rituálem přivázané nohy. Provaz už dávno zmizel, jak mořská voda stoupla a uchvátila zdechlinu v ledovém objetí.

Jack zvedl z oltáře dýku. Na kamenné rukojeti byla vyrytá zvláštní stvůra: napůl býk, napůl orel.

„Tady máte odpověď," hlesla Káťa. „Ta dvorana s obří sochou u pobřeží byla největší býčí aréna světa. Zvířata odsouzená k smrti vedli v průvodu mezi pyramidami a hnali po schodech k tomuhle stolu. Bylo to asi pompézní místo s výhledem na město ležící dole na planině. Oběť možná načasovali přesně na dobu, kdy se slunce objevilo mezi vrcholy sopky a jeho paprsky ozářily býčí sfingu ve dvoraně. Celé město se v tu chvíli zastavilo."

Odmlčel se a přes masku pohlédl na své dva kolegy. „A my jsme se stali svědky poslední oběti, posledního zoufalého pokusu kněží zastavit stoupající moře, než se dveře do téhle síně navěky uzavřely."

Pluli kolem oltáře k černé díře zející v zadní části sálu. Třpyt byl stále oslnivější. Světlo jejich lamp se odráželo od stěn jako od zvlněných závěsů z křišťálu a zlata.

„Atlantida zlatých hradeb," vydechl Jack.

Než dospěli k portálu, Costas zabočil doprava. Jak se blížil ke zdi, kroužek jeho světla se zmenšoval.

„Je to jen pyrit, kočičí zlato." Ztlumil hlas v posvátné úctě. „Krystaly jsou tak velké a tak blízko u sebe, že vypadají jako pláty zlata, dokud se člověk nepodívá pořádně zblízka."

„Ale ostrov je sopečného původu, vyvřelá hornina," mínila Káťa.

„Hlavně čedič," přitakal Costas. „Žhavé magma se ochladilo tak rychle, že se nestačily vytvořit krystaly. Čedič mezi útesem a někdejším pobřežím byl chudý na křemík, a jak vytékal na vápencovou podložku, pomalu vychládal. Ve vyšších polohách se naopak vytvořil z kyselé lávy bohaté na křemík, která ztuhla hned, jakmile se dotkla povrchu. Z miniponorek jsme viděli pukliny plné obsidiánu, černého vulkanického skla, které vzniká při rychlém zchlazení lávy."

„Než se ve středověku objevila karbonová ocel, obsidiánové čepele byly nejostřejší ze všech," podotkl Jack. „Ta dýka byla z obsidiánu."

Costas se k nim přiblížil podél zadní stěny. „Neuvěřitelné," kroutil hlavou. „Obsidián na nástroje, tuf na zdivo, sopečný prach na

maltu a sůl na konzervaci jídla. Navíc ta nejúrodnější zemědělská půda na světě a moře plné ryb. Měli tady úplně všechno.“

„A kde se v bráně vzala ta žula?“ nedala se odbýt Káťa.

„Taky zajímavá věc,“ odvětil Costas. „Ale není to následek výbuchu sopky. Je to intruzivní hornina, která vzniká hluboko v zemské kůře, jak magma pozvolna chladne a vytváří krystalické struktury s převahou živce a křemene. Říká se jí pluton – podle řeckého boha podsvětí. Dostala se nahoru pohybem zemských desek.“

„To vysvětluje i další zdroj kamene,“ poznamenal Jack. „Tlak přeměnil vápenec z mořského dna na mramor, z něhož místní vyrobili ty sochy venku. Nejspíš vyvřel na úbočích, a taky na hřebeni, který se táhne západním směrem.“

„Nacházíme se ve smíšené sopce,“ pokračoval Costas. „Je to něco mezi vulkánským a štítovým typem. Vrstvy lávy se střídají s pyroklastickým materiálem. Vezměte si horu svaté Heleny, Vesuv nebo Théru. Magma se nehromadí za zátkou a pak při výbuchu netryská na povrch, ale stoupá zvrásněnou horninou a ztvrdne jako čedičový přikrov, což se opakuje při každém výraznějším nárůstu tlaku. Řekl bych, že tahle skála sahá až do vroucího kotle plynu a lávy, která se vylévá puklinami a zanechává za sebou síť chodeb a slují. Hluboko pod zemí je tahle sopka jedna velká ohnivá řeka.“

„A co to kočičí zlato?“ zajímala se Káťa.

„Železná ruda s mimořádně vysokou hustotou vyvržená spolu se žulou. Pomalým ochlazováním hluboko v zemské kůře se vytvořily obří krystaly. Je to naprosto unikátní záležitost.“

Otočili se a naposledy pohlédli na svět venku. Voda ozářená jejich svítilnami hrála různými barvami a zlatavé stěny se oslepivě blyštily.

„Tahle síň je snem každého geologa,“ zamumlal Costas obdivně. „Stačí trochu naleštit a máte skvost, kterým ohromíte všechny. Kněžím muselo připadat, že jim to seslal sám Bůh jako doplněk strašlivých sopečných ohňů.“

V dálce za obrysem oltáře matně rozeznávali trup ponorky. Byla to připomínka zákeřného nepřítele, který jim zahradil cestu zpět do

světa nahoře. Připomínka, že jediná naděje na záchranu Bena a Andyho leží v inkoustové tmě, jež se před nimi prostírala.

Než se pustili do děsivé temnoty portálu, Costas přeplaval zpátky doprostřed síně. Vytáhl cosi zpoza opasku a obeplul oltář. Když se vrátil, z cívky na jeho zádovém nosiči se odvíjela oranžová páska.

„Tohle mě napadlo, když jste nám vyprávěli legendy o válce mezi Mykéňany a Minojci v době bronzové," vysvětlil ostatním. „Když Theseus dorazil do Knossu, aby zabil Minotaura, dostal od Ariadny klubko nitě, která ho vyvedla ven z bludiště. Jsme ve skále, kde nefunguje navigační zařízení a můžeme se řídit jen kompasem a hloubkoměrem. Ariadnina nit bude možná naše jediná spása."

Jack vedl své druhy z obětního sálu, jeho čelová lampa mířila do tunelu za portálem. Zhruba po deseti metrech se chodba zužovala a stáčela doprava. Zastavil se, aby ho Costas s Káťou dohonili. V úzkém prostoru se stěží namáčkli vedle sebe.

Byli sami v hrobovém tichu místa, kam od rozbřesku civilizace nevkročila lidská noha. Jack ucítil povědomou vlnu vzrušení. Dávka adrenalinu na chvíli zmírnila trýzeň jeho zranění a s novou vervou ho poháněla do neznáma.

Chodba se začala klikatit. S každým dalším záhybem jako by se jejich vzdálenost od vchodu násobila. Byl to podivný zážitek, který vyvolával silnou dezorientaci. Zdálo se, že starověcí architekti tohoto světa dobře znali zneklidňující účinek, jímž na člověka působí nepřítomnost rovných linií.

Zastavili se a vyčkali, až Costas odvine konec pásky a přiváže si na záda další cívku. Jejich baterky vrhaly jasné světlo na tísnivé okolní stěny, jejichž povrch se třpytil, jako by ho po celá tisíciletí někdo leštil.

Jack zakýval ploutvemi a vyrazil kupředu. Po několika metrech si všiml něčeho na zdi.

„Našel jsem značky."

Zbylí dva rychle plavali za ním.

„Je to práce člověka," prohlásil Costas. „Jsou vytesané do skály. Připomínají mi ozdobné kruhy kolem hieroglyfů, které Hiebermeyer našel v chrámu, kde Solon navštívil velekněze."

Stovky téměř stejných znaků byly sestavené ve dvaceti vodorovných řadách, jež se táhly za nejbližším ohybem chodby. Každá značka se skládala ze symbolu a oválné obruby, o níž mluvil Costas. Symboly vycházely ze svislých nožek a obsahovaly různá čísla a rovné čáry, jež se větvily na obě strany.

„Vypadá to jako runové písmo," nadhodil Costas.

„Vyloučeno," odporovala Káťa. „Runy vycházejí z etruské a latinské abecedy, z kontaktu se Středomořím v období antiky. Šest tisíc let je pro nás moc dávno."

Oba muži jí udělali místo. Prohlédla si zblízka jeden ze zápisů a pak trochu odplula od stěny, aby získala větší přehled.

„Já bych řekla, že tohle žádná abeceda není. V abecedě je přímá souvislost mezi grafémy a fonémy, mezi symbolem a jeho zvukovým vyjádřením. Většina abeced se skládá ze dvaceti až třiceti písmen a jen minimum jazyků má víc než čtyřicet významových zvuků. V počtu a rozmístění vodorovných znaků je tady až příliš obměn. Ale je jich naopak málo na to, aby to byly samoznaky, kde symbol představuje celé jedno slovo jako v čínštině."

„Slabiky?" zkoušel to Costas.

Káťa zavrtěla hlavou. „Symboly na discích jsou slabičné fonogramy. Obyvatelé Atlantidy určitě nevymysleli dva sakrální slabičné systémy."

„Připravte se na překvapení." Costasův hlas zněl z vysílačky zvučně a jasně, přestože zmizel za nejbližším zákrutem chodby. Zbylí dva za ním plavali a sledovali, kam upírá pohled. Světla baterek na čelech se sbíhala v jednom místě.

Řada symbolů náhle končila u svislé čáry vedoucí od podlahy až ke stropu. Za ní se rýsoval majestátní býk vyrytý v životní velikosti. Jeho obří hlava se zahnutými rohy na ně shlížela, mohutné tělo stálo na podstavci, nohy rozkročené. Z dokonale ztvárněných očí zřetelně vystupovala duhovka. Byly vypoulené, jako by zvíře prožívalo nejhlubší děs.

„No jasně," zvolala náhle Káťa. „Jsou to čísla!"

Jack se okamžitě dovtípil. „Obětní rituál ve vstupním sále," vydechl úžasem. „Jsou to zářezy, záznam o každé oběti."

„Dokonce sestavili *bustrofedon*." Káťa pohlédla na Costase. „Význam si snad dokážeš odvodit z moderní řečtiny. *Bous* znamená vůl a *strophos* otáčení. Jak se otáčí vůl, když oře pole, každá řádka je jiným směrem. Jako ve hře Hadi a žebříky."

Káťa ukázala, jak se čára lemující každý zápis stáčí k symbolu pod ním. Začínalo to nahoře vedle býčích rohů a končilo těsně nad podlahou v polovině průchodu.

Costas se obrátil na Jacka, oči planoucí vzrušením.

„Kdy se ty obětní rituály asi konaly?"

„Souvisely se sklizní a střídáním ročních období. Letní a zimní slunovrat, příchod jara, díkůvzdání za úrodu."

„Lunární cyklus?" pobídl ho Costas.

„Možná," odpověděl Jack. „Doba mezi úplňky měsíce byla asi prvním přesným měřením času v historii lidstva. Rozdíl mezi lunárním a slunečním rokem byl velice důležitý, když chtěl člověk vědět, ve které části zemědělského cyklu se zrovna nachází. Lunární cyklus je o jedenáct dní kratší než sluneční, takže je potřeba jednou za tři nebo čtyři roky vložit jeden měsíc navíc. K měření rozdílu asi sloužily ty minojské horské svatyně. Vsadím se, že je tam observatoř, odkud se dá pozorovat obloha."

Costas ukázal na zajímavý soubor symbolů nad obrovitým býkem.

„Proto se ptám," vysvětlil.

To, co zprvu vypadalo jako abstraktní ozdoba, náhle dostalo nový význam. Přímo nad hřbetem zvířete se vyjímalo kolo o průměru dvou lidských dlaní. Z každé strany vycházelo několik zrcadlových tvarů: nejprve půlkruh, pak čtvrtkruh a nakonec zahnutá čára.

„Tady máte lunární cyklus," prohlásil Costas. „Nov, čtvrtměsíc, půlměsíc, úplněk a zase zpátky."

„Ten zlatý disk," hlesl Jack. „Byl to lunární symbol. Přední strana znamená úplněk a elipsovitý tvar zobrazuje měsíc a jeho fáze."

Nemusel kotouč vytahovat, aby ostatní věděli, že má pravdu. Jeho čočkovitý profil skutečně odpovídal kruhové prohlubni ve skále nad jejich hlavami.

Costas přeplaval nalevo od býka. Nástěnné rytiny se před ním prostíraly jako vzácný orientální koberec.

„Vpravo od osy je maximálně šest zářezů a často pokračují i po levé straně. Někdy je jich tam sedm, což málem nabouralo moji teorii.“

„A ta zní?“ otázal se Jack.

Slyšeli, jak se Costas zhluboka nadechuje z regulátoru. „Každá ozdobná obruba představuje jeden rok a každý vodorovný vroubek jeden měsíc. Nejdřív jdete po pravé straně, pak po levé. Leden je vpravo dole, prosinec vlevo nahoře.“

Jack proplouval kolem stěny nad Costasem, kde většina oválů obsahovala nejvyšší počet čar.

„No jasně,“ zavolal. „Kde je čára navíc, tam je jich dohromady třináct. Jsou to roky lunárního kalendáře s přidaným měsícem. Podívejte na to uspořádání. Vložený měsíc se objevuje střídavě po každých třech až čtyřech symbolech, přesně kolik je potřeba, aby lunární rok zůstal v souladu se solárním cyklem.“

„A jak vysvětlíš chybějící měsíce?“ Káťa se potopila ke dnu a prohlížela si ovály umístěné níž. Některé obsahovaly pouze svislou čáru, jiné jeden či dva zářezy zdánlivě náhodně rozmístěné po obou stranách.

„Jestli se nepletu, většina obětí je na usmířenou. Lidé je přinášejí v naději, že je za to bohové odmění, že jim sešlou znamení své přízně. Dovedete si představit lepší místo než činnou sopku? Výrony lávy, otřesy země a duhy vyvolané plynem a párou.“

„Takže oběť přinášeli vždycky začátkem lunárního měsíce.“ Káťa okamžitě pochopila, kam tím Costas míří. „Když před dalším novem zpozorovali znamení, vyryli sem čáru. Když ne, tak nevyryli nic.“

„Přesně tak,“ souhlasil Costas. „Ve střední části před Jackem je spousta symbolů. Možná, že zobrazují každý měsíc po dobu pětadvaceti nebo třiceti let. Pak jsou dlouhé úseky, kdy je znaků málo. Odhadoval bych, že se to shoduje s činností podobných sopek. Několik desítek let aktivity střídají období téměř úplného klidu. Nemluvíme tady o obrovských erupcích, spíš o žhnoucím kotli, který se občas naplní po okraj a přeteče.“

„Podle označení pocházela poslední oběť z května nebo června, což by odpovídalo době velké potopy, kterou naznačila pylová analýza v Trabzonu," řekla Káťa. „Několik let předtím zápisy úplně chybí. Poslední oběť jim asi přinesla větší štěstí."

„A že ho potřebovali," utrousil Costas ironicky.

Zadívali se na poslední symbol, chvatně vyrytý znak ostře kontrastující s dokonalými rytinami let minulých. Stěží si dokázali představit, jakou hrůzu asi prožívali lidé stojící na prahu nepředstavitelné pohromy, kteří zoufale hledali nějaké znamení naděje, než opustili rodnou zem, kde se jejich plémě usídlilo už na úsvitu věků.

Jack přeplaval na druhou stranu, takže teď měl většinu symbolů jako na dlani.

„Celkem je tu asi patnáct set obrazců," spočítal. „Když půjdeme zpátky od roku 5545, kdy přišla potopa, dostaneme se do osmého tisíciletí před naším letopočtem. To je neskutečné. Patnáct set let trvalého osídlení bez válek a přírodních katastrof, kdy tady bylo tolik zvířat, že mohli obětovat jednoho býka měsíčně. Atlantida nevznikla přes noc."

„Nezapomeňte, že před sebou máme jen záznam událostí od rozšíření chodby," upozornil Costas. „Původně to byla vulkanická puklina přístupná zvenčí. Vsadím se, že na tohle místo vstoupila lidská noha dávno před první obětí."

Býčí rytina se táhla a vlnila posledním záhybem stěny. Když minuli ocas, chodba se narovnala a pokračovala bez oklik, kam až lampy dosvítily. Po obou stranách byly do skály vytesané mělké výklenky připomínající kapličky u cesty.

„Na pochodně nebo svíčky, možná z loje, zvířecího tuku," poznamenal Jack.

„Aspoň ty mrtvoly býků k něčemu posloužily," pravil Costas.

Vyrazili kupředu. Zhruba po patnácti metrech se ocitli na rozcestí: jeden vchod uprostřed a šikmo k němu další dva. Zdálo se, že všechny chodby mizí v černé temnotě sopečného jádra.

„Další zkouška," ucedil Costas ponuře.

„Prostřední chodbou bych nechodil," prohlásil Jack. „To se moc nabízí."

Káťa nahlížela do pravého tunelu a oba muži k ní zamířili. Setkali se v ústí a mlčky na sebe kývli. Káťa se protáhla dopředu a ujala se vedení. Chodba byla tak úzká, že mohli plavat nanejvýš dva vedle sebe, a vysoká sotva tak, aby člověk mohl zvednout hlavu.

Pokračovala dvacet metrů rovně, aniž by hladké stěny cokoli prozrazovaly. Mezera mezi Káťou a zbylými dvěma se zvětšila – Costas se totiž na chvíli zastavil a vyměnil cívku se stuhou, jež za nimi vlála. Jak na něj Jack čekal, přiložil dlaň v rukavici k trhlině na boku.

Ušklíbl se. „Voda. Je teplejší. Cítím to."

Costas ani Káťa neměli ve skafandrech pojem o vnější teplotě a doteď necítili potřebu sledovat teploměry na svých přístrojích.

„To se mi nelíbí," varoval je Costas. „Bude tady asi sopečný průduch, který ji ohřívá. Musíme pryč."

Náhle si uvědomili, že Káťa se neozývá. Jack plaval znepokojeně dopředu a brzy pochopil, co se děje. Ve sluchátkách se mu rozléhal stále silnější praskot statické elektřiny, který přehlušoval veškeré ostatní zvuky.

„Elektromagnetické pole." Costas ho dostihl a jeho hlas byl náhle jasnější. „Ve skále je asi nějaký magnetovec, koncentrovaná hornina jako to kočičí zlato ve vstupním sále."

Spatřili zatáčku doprava a bylo jim jasné, kam Káťa zmizela. Čile kmitali ploutvemi a vpíjeli se zrakem do temnoty. Když propluli zákrutem, stěny ztratily dokonalý lesk a zhrubly jako v kamenolomu. Obraz před nimi se rozmazával a chvěl jako fata morgana.

„Pálí to," zasténal Jack. „Dál nemůžu."

Už se nenacházeli v chodbách vyhloubených člověkem, ale v zajetí rozeklaných zdí sopečné pukliny. Káťa se náhle zjevila ze šera jako přelud v pouštní bouři a právě v tom zlomku vteřiny se jich zmocnil pocit, že se na ně žene nějaká temná síla, dávný vládce hlubin, jehož probudili z dřímoty.

„Pryč!" zavřeštěla Káťa. „Zpátky do chodby!"

Jack k ní natáhl ruku, ale mocná vlna ho vrhla zpět a on se jí nedokázal ubránit. Mohli udělat jediné: co nejrychleji odsud zmizet a přitom se zoufale se vyhýbat ostrým zubům lávy. Než se nadáli, byli

zpátky uprostřed hladkých stěn chodby. Zastavili se až deset metrů od ústí pukliny, otupení duševním otřesem, který právě prožili.

Káťa hyperventilovala a ze všech sil se snažila chytit dech. Jack k ní připlaval a zkontroloval jí přístroje. Na chvíli, prchavou chvíli, si vzpomněl na svůj vlastní strach, ale rázně ho zaplašil a řekl si, že už je to minulost.

„Nejspíš to byla špatná cesta," supěla Káťa.

Costas se otřepal, vrátil se o několik metrů zpět a svázal pásku přetrženou působením síly, jež je málem zahubila. Znovu vstoupili do oblasti magnetického rušení a jeho hlas zanikal v praskotu.

„Podzemní exploze. Dochází k nim, když se voda dotkne tekuté lávy. Bouchne to jako střelný prach." Odmlčel se a popadal dech, jeho věty přerušovaly hluboké nádechy z regulátoru. „A tahle puklina je jako hlaveň pušky. Kdyby ráz nevyšel ven průduchem někde za námi, byly by z nás poslední zářezy do obětních zápisů."

Rychle se vrátili na rozcestí. Dál důvěřovali Jackově intuici a prostřednímu vchodu se vyhnuli. Když se přiblížili k levému otvoru, Jack se ponořil na dno. Přemohla ho vlna slabosti, jak se jeho tělo zoufale snažilo vyrovnat s přechodem ze spalujícího žáru do ledové vody v chodbě.

„Jsem v pohodě," zajíkl se. „Dejte mi chvilku."

Costas se na něj starostlivě podíval a pak se vydal za Káťou k ústí další chodby. Pořád se nevzpamatovala ze šoku a v hlase měla napětí.

„Teď půjdeš první ty," zavelela. „Chci zůstat s Jackem."

Kapitola 19

Levý tunel se náhle prudce svažoval dolů, zdi se ještě víc zúžily a vedly je do útrob hory. Jackova tíseň tím ještě zesílila. Bojoval se zraněním a teď se navíc musel vyrovnat s vysilujícím účinkem stoupajícího tlaku, který provázel jejich ponoření do ledové černě tunelu.

„Dole vidím schody," oznámil Costas. „Musíme se modlit, aby se cesta zase brzy narovnala. Ještě deset metrů a je po nás." Costas znepokojeně sledoval hloubkoměr, samočinné kompenzátory vztlaku jim doplňovaly vzduch do obleků, aby se nezřítili do hlubin. Po několika metrech se sklon znepokojivě zvýšil. Jack s Káťou chvíli neviděli vůbec nic, oslepení mračnem bublinek z Costasovy výdechové trubice, jak se potopil přímo pod ně.

„Je to dobrý," ozval se potom jeho hlas. „Vidím na dno." Schody se změnily v pevnou a hlavně rovnou zem. Jack překonal posledních několik metrů a přistál na kolenou. Káťa ho následovala.

„Sto šestnáct metrů," zamumlal Costas. „To je pro naši dýchací směs tak akorát. Ještě pár metrů a plicní automatika by vysadila."

Ostatní neodpovídali a Costas se jim nervózně zadíval do tváří, jestli nejsou omámení dusíkem. Když se rozkoukal v temnotě, uvědomil si, proč ti dva mlčí. Klaustrofobicky těsný tunel vystřídala obří lávová komora, jejíž ohnivý obsah se už dávno vytratil a zanechal po sobě podlouhlou dutinu připomínající sál středověkého hradu. Ta podobnost se ještě zvýraznila, když se Costas ohlédl k místu, kudy do síně vstoupili. Chodba stoupala vzhůru jako starý komín a skála pod ním se rozestupovala jako velkolepý krb.

Komora vypadala jako dílo přírody, jehož chrámový tvar vznikl působením titánských sil v zemské kůře, nikoli lidskou činností. Když si Costas trochu zvykl na ohromné rozměry sálu, všiml si točitých obrazců v čediči po obou stranách, jako by vodopády zvířené lávy ztuhly uprostřed proudu. Náhle spatřil, co zaujalo jeho dva kolegy. Dosud se zaměřoval na geologické útvary a marně si lámal hlavu, co znamenají. Když se zbavil tohoto úzkého pohledu, před očima se mu zjevila úžasná scéna. Stěny byly plné zvířat, namalovaných i vyrytých do skály. Jejich podoby ctily charakter sálu

a využívaly přírodních kreseb v čediči. Některá se tyčila v životní velikosti, jiná dokonce v nadživotní, ale všechna byla ztvárněná s takovou věrností, že se dala snadno určit.

Costas na první pohled poznával nosorožce, bizona, jeleny, koně, velké kočky a býky. Byly tam stovky zvířat, některá stála osamoceně, ale většina ve splývajících skupinkách. Jeden obraz překrýval druhý, jako když výtvarník znovu přemaluje použité plátno. Účinek byl překvapivě trojrozměrný a v kombinaci s mírně omamným dusíkem se Costasovi zdálo, že zvířata jsou živá a řítí se na něj ze stěn jako hrozivé slintající stádo.

„To jsou věci.“ Jack konečně prolomil ticho, tlumil však hlas v posvátné úctě. „Sál předků.“

Costas zaplašil zvířecí přelud a vrhl na přítele tázavý pohled.

„Tys to přece povídal,“ vysvětlil Jack. „Že sem lidská noha vkročila dávno předtím, než padl první býk. A tady máš důkaz. Tyhle malby pocházejí z posledního období starší doby kamenné, kdy lidé lovili zvěř na okrajích ledovců. Právě jsme přeplavali tisíce let zpátky k prvnímu záblesku umělecké tvořivosti člověka, do doby před pětatřiceti až dvaceti tisíci lety.“

„Kde bereš tu jistotu?“

„Podívej se na ty živočišné druhy.“

Plavali v řadě vedle sebe ke středu galerie a z jejich dýchacích trubic stoupala ke stropu stříbřitá mračna. Všude, kam namířili lampy, se objevovaly další klenoty pravěkého umění.

„Chybí mi tady domácí zvířata,“ poznamenala Káťa. „Krávy, ovce, prasata. A některé z těch druhů už asi vyhynuly.“

„Přesně tak,“ souhlasil Jack se zjevným rozechvěním. „Megafauna doby ledové, obří savci vyhynulí na konci pleistocénu před deseti tisíci lety. To je úžasné. Dokonce se tu dají poznat i poddruhy. Například tihle býci – to není dnešní dobytek, ale *box primigenius*, druh divokého tura, který byl předchůdcem hospodářských zvířat a vyhynul nejpozději v mladší době kamenné. Nosorožec je konkrétně nosorožec severní, další vymřelý druh, který dorůstal výšky až dvou metrů. Vypadali jako přerostlí pižmoni, což je jediný zvířecí pozůstatek pleistocénu, který přežil až do dnešních dob.“

Když postoupili dál, na stěně vlevo se vynořil ohromný chobotnatec, jehož trup tvořila přirozená skalní vypouklina. Byl téměř třikrát vyšší než oni a měl obrovské zahnuté kly dlouhé přinejmenším šest metrů.

„Mamut severní!“ vyjekl Jack. „Na jih od Kavkazu mamuti vyhynuli během poslední doby meziledové, když se tady na jihu výrazně oteplilo. Buď měli ti umělci tak širokou působnost, že se dostali až k okraji ledovců v severních stepích, nebo se právě díváme na malbu starou minimálně čtyřicet tisíc let.“

„Já myslela, že paleolitické jeskynní malby byly nalezeny jen v západní Evropě,“ zamumlala Káťa.

„Hlavně v Pyrenejích a v Dordogne, nejslavnější je Altamira a Lascaux. Tohle jsou jediné jeskynní obrazárny na východ od Itálie, první důkaz, že evropští lovci a sběrači dospěli až ke břehům západní Asie.“

„Jestli to dobře chápu, ty malby měly náboženský význam,“ ozval se Costas. „Že by kult zvířat, uctívání zvířecích duchů?“

„V počátcích umění měla řada děl určitou čarovnou moc,“ přitakal Jack. „Zvlášť když je vytvořili šamani nebo kouzelníci, kteří vyhledávali podobné jeskyně, protože tady jejich obrazy měly největší účinek.“

„Nebo šamanky,“ poznamenala Káťa. „Řada společností lovců a sběračů byla matriarchální a uctívala Bohyni Matku. Ženy jen nevychovávaly děti a nesbíraly plody.“

Zjevil se jim další velkolepý obraz, tentokrát obří samec zubra, pradávný býk. Na protější stěně se vyjímal jeho zrcadlový odraz, a oba býci připomínali hrozivé dozorce střežící galerii před nezvanými hosty. Výhružně se hrbili na svalnatých předních nohou a byli ve stavu nejvyššího sexuálního vzrušení.

„Vypadají jako ten obětní býk v chodbě,“ podotkl Costas. „A postoj mají stejný jako obří sfinga ve dvoraně.“

Jack přemítal, co vlastně zjistili. „V době potopy většina těch zvířat patřila už jen do bájí a mýtů. Mamut a nosorožec byli něco jako sfinga nebo pták noh pro pozdější kultury. Jediná nit, která všechno spojuje, je ten býk. Pro pravěké lovce byli divocí zubři

největším symbolem síly. Pro rané zemědělce měli tuři význam jako tažná zvířata, ale i zdroj masa, mléka a kůže.“

„Chceš říct, že neolitické obyvatelstvo Atlantidy uctívalo třicet tisíc let staré obrazy?“ zeptal se Costas nevěřícně.

„Ne všechny malby jsou asi tak dávné,“ odvětil Jack. „Většina galerií jeskynního umění nepochází z jednoho období. Postupem času se v nich hromadily přírůstky a starší obrazy se upravovaly nebo prostě přemalovávaly. Ale i ty nejnovější malby pocházející z konce doby ledové jsou staré minimálně dvanáct tisíc let, což máme pět tisíc roků před zkázou Atlantidy.“

„Pro obyvatele Atlantidy to byla asi taková minulost, jako je pro nás doba bronzová,“ poznamenala Káťa.

„V prvotních společnostech umění obvykle přežívalo jen tehdy, když si udrželo svůj kulturní nebo náboženský význam,“ prohlásil Jack. „Až sem byly všechny chodby pravoúhlé a naleštěné, ale tenhle sál strážci Atlantidy úmyslně ponechali beze změn. Ty malby byly uctívány jako odkaz předků.“

Jack udělal několik temp dopředu a zblízka si prohlížel obří bok mamuta. Dával si přitom dobrý pozor, aby nepoškodil barvy, jež přežily tak dlouho v ledové tišině vody.

„Věděl jsem, že Atlantida skrývá řadu překvapení,“ řekl. „Ale v životě bych si nepomyslel, že tady najdu první jasné spojení mezi vírou *homo sapiens* a našich předků z mladší doby kamenné, kult býka, který existoval od úsvitu věků.“ Jemně se odstrčil a zahleděl se na úctyhodný obraz mamuta. „A že tu objevím vůbec nejstarší umělecké dílo světa.“

Pohybovali se víc než třicet metrů od vstupní šachty, asi v polovině obrazárny. Skála nad nimi se tyčila jako mohutná katedrála s klenbou ze ztuhlé lávy, jež kdysi stékala po zdech. Když postavy zubrů zmizely, objevila se další zvířata. Bylo jich tolik, že vytvářela dojem ohromného stáda, jež se bezhlavě hrne ze stěn.

„V Lascaux je šest set maleb a dvanáct tisíc rytin,“ zahuhlal Jack. „Tady jich bude tak třikrát čtyřikrát tolik. To je senzace. Jako by člověk narazil na pravěký Louvre.“

Jacka s Káťou tolik upoutaly úchvatné výjevy po obou stranách, že si ani nevšimli vzdálenější části sálu. Costas si zkontroloval potápěčský počítač a dychtivě přeplaval dopředu.

„Koukněte před sebe," upozornil kolegy.

Konec galerie byl nyní vzdálený necelých deset metrů. Přejížděli svítilnami po skále a uvědomili se, že neobsahuje žádné malby a její povrch je ohlazený a naleštěný jako předchozí chodby. Potom však začali rozeznávat obrys jakési rytiny. Byla obrovská, na šířku měřila přinejmenším patnáct metrů.

Costasova lampa se připojila k jejich světlům a obraz vystoupil v celé své kráse.

„Je to dravý pták," vykřikla Káťa.

„*Sokolí bůh s rozepjatými křídly,*" pronesl Jack tiše.

Rytina byla vypouklá jako obětní býk v chodbě. Nápadně připomínala majestátní orly ze starověké Mezopotámie nebo Říma. Pták měl ostře zahnutý zoban a hlavu strnule otočenou doprava. Jeho oko zpupně zíralo ze stěny. Křídla však nebyla rozprostřená do stran, ale mířila do rohů sálu. Paráty se táhly až téměř k podlaze, jako by se dravec chystal střemhlav slétnout na kořist.

„Je mladší než ostatní malby," usoudil Jack. „Lovci v starší době kamenné neměli nástroje, aby mohli tesat do čediče. Nejspíš pochází ze stejné doby jako rytina býka, z neolitu."

Jak jejich lampy ozařovaly hrozivé drápy, uvědomili si, že sokol visí nad řadou temných východů, jež se táhly ve spodní části zdi. Byly celkem čtyři, po jednom pod špičkami křídel a pod paráty.

„Zdá se, že si můžeme vybrat ze čtyř možností," utrousil Jack.

Zkoumavým zrakem hledali na stěně nějakou nápovědu, věděli, že jejich čas v této hloubce se nebezpečně krátí. Ponorku opustili téměř před půlhodinou. Když přeplavali po celé délce stěny a postupně prověřili všechny dveře, sešli se uprostřed.

„Jsou úplně stejné," protáhla Káťa sklíčeně. „Zase to musíme risknout."

„Moment." Costas zíral na obraz dravého ptáka, jehož křídla téměř mizela v zapadlých výšinách sálu. „Ten tvar. Už jsem ho někde viděl."

Ostatní se také zadívali vzhůru. Káťa najednou vyjekla.

„Symbol Atlantidy!“

Costas se zaradoval. „Ramena a křídla tvoří ústřední písmeno H. Nohy jsou jako spodní příčka. Symbol Atlantidy je sokol s roztaženými křídly!“

Jack vzrušeně vytáhl disk, aby si mohli prohlédnout vyražený znak, obraz tolik povědomý, avšak do této chvíle záhadný.

„Možná je to něco jako egyptský symbol *anch*,“ nadhodila Káťa. „Hieroglyf kříže s oválným vrcholem, který představuje životní sílu.“

„Když jsem v chodbě viděl ty zářezy po obětech, napadlo mě, že symbol Atlantidy možná nebyl jen klíč, ale taky nějaká matematická pomůcka,“ ozval se Costas. „Třeba dvojkový kód používající místo nuly a jedničky vodorovné a svislé čáry, nebo převáděcí tabulka solárních a lunárních cyklů. Ale teď se mi zdá, že je to jen zobrazení posvátného sokola, zjednodušená podoba, která se díky rovným liniím dá snadno kopírovat na různé materiály. Ale stejně…“

„Může obsahovat nějaké sdělení,“ doplnil ho Jack.

„Mapu?“

Jack přeplaval ke Kátě. „Ukážeš nám Dillenův překlad nápisů na disku z Faistu?“

Hbitě odpojila z ramene kapesní počítač ve vodotěsném obalu. Po několika okamžicích se začal po displeji posouvat odstavec písma.

Pod znamením býka je sokolí bůh s rozepjatými křídly. U ocasu má Atlantidu zlatých hradeb, obrovskou zlatou bránu citadely. Špičky jeho křídel se dotýkají východu i západu slunce. Na východě slunce je hora ohně a drahých kamenů.
Zde je síň velekněží…

„Tady zastav.“ Jack se obrátil na Costase. „Jakou máme polohu?“

Costas dopředu odhadl, co po něm přítel asi bude chtít, a už se díval na kompas. „Když uvážím magnetickou proměnlivost skály, tak bych řekl, že tahle stěna je obrácená skoro přesně na východozápad.“

„Správně.“ Jack si rychle rovnal myšlenky v hlavě. „*Znamení býka* je odkaz na sopku, na její dva vrcholy. *Sokolí bůh* je obraz nad námi, křídla míří přesně k východu a západu slunce. *Síň velekněží* na východě. To znamená východní dveře, pod levým křídlem.“

Costas pokýval hlavou a upíral oči na symbol. „Má to ještě další význam.“ Vzal si od Jacka disk a prohlížel si jeho linie. „Představte si, že je to mapa, ne ta podrobná s měřítkem, ale jednoduché schéma jako třeba plán metra. Svislá čára odpovídající pařátům ptáka je chodba vedoucí od brány v útesu. Tyhle dvě krátké linie do půli nohy, to jsou ty naše slepé uličky, hned za rytinou býka. Teď se nacházíme v srdci znamení, odkud se křídla rozpínají doleva i doprava.“

„Takže dvoje dveře před námi vedou ke krku a hlavě sokola,“ řekl Jack. „A text na kotouči má dvojí význam: neříká nám jen to, že máme jít východní branou, ale že máme pokračovat chodbou až k místu, které odpovídá levému křídlu.“

„A kam vedou ostatní tunely?“ otázala se Káťa.

„Myslím, že většina jich tvoří síť chodeb a galerií, jako je tahle. Představte si podzemní klášter, kde jsou kultovní sály, pokoje pro kněze a služebnictvo, kuchyně a spíže, skriptoria a dílny. Když sem v době kamenné přišli první lovci, třeba jim padl do oka symetrický obrazec, hříčka přírody, která se dala chápat i jako podoba dravce s roztaženými křídly. Pozdější rytiny možná ten dojem ještě zdokonalily.“

„Na průzkum bohužel nemáme čas.“ Costas se přiblížil k Jackovi a znepokojeně si prohlédl jeho ukazatel dýchací směsi. „Střelná rána ti ztěžuje dýchání. Už jsi skoro na dně s nouzovou rezervou. Stačí ti to tak akorát, aby ses vrátil k ponorce. Musíš se rozhodnout sám.“

„Jdeme dál.“

Jack odpověděl bez váhání. I kdyby Ben s Andym ubránili své pozice, ponorkou cesta zpět určitě nevedla. Jejich jedinou nadějí bylo proplést se bludištěm tunelů až na hladinu.

Costas pohlédl na parťáka a mlčky kývl. Plavali ke dveřím vlevo a naposledy se ohlédli za jeskyní, již opouštěli. Paprsky jejich baterek tančily po zvlněném povrchu a zvířata vypadala jaksi

zkresleně a protáhle, jako by se vzepjala a chtěla se vydat za nimi. Neskutečná karavana připravená vyrazit z hlubin doby ledové.

Když Costas dospěl na roh, zastavil se a nasadil další cívku s páskou. Pak zamířil vstříc hrůzyplné temnotě chodby, uprostřed mezi Jackem a Káťou.

„Tak jo," zavelel. „Za mnou."

Kapitola 20

„Thesee, tady Ariadna. Thesee, tady Ariadna. Slyšíte mě? Přepínám.“

Tom York už půl hodiny bez ustání opakoval tutéž výzvu s krycími jmény, na nichž se dohodl s Jackem a ostatními, než se vydali v záchranném plavidle k ponorce. Vypnul mikrofon a vrátil ho na vysílačku VKV vedle radaru. Bylo časné ráno. *Seaquest* plul opatrně za bouří postupující k jižnímu pobřeží Černého moře a už se téměř vrátil na původní pozici. Od okamžiku, kdy se jejich cesty rozešly, sice uplynulo téměř dvanáct hodin, York si však nedělal přehnané starosti. Proniknout na ponorku mohlo zabrat chvíli času a Costasova laserová hračka nebyla pořádně vyzkoušená. Možná se rozhodli, že nevypustí z ponorky rádiovou bóji, dokud se podmínky na hladině neuklidní. Díky stykům Mezinárodní námořní univerzity s GCHQ Cheltenham, britským střediskem pro komunikaci a sběr informací, si ověřil, že za necelou hodinu by se nad nimi měla pohybovat jedna z nejnovějších průzkumných družic. Nacházeli se na okraji jejího dosahu a měli na to pouhých pět minut, přesto byla naděje, že získají podrobný snímek ostrova. To ovšem předpokládalo, že se mraky zvednou a umožní jasný výhled z oběžné dráhy ve výšce šesti set kilometrů. Při snížené viditelností by infračervené tepelné senzory poskytly věrný obrázek, jemuž by vládlo silné záření ze sopky, mohly však zachytit i přítomnost lidí, pokud byli dostatečně daleko od jádra.

„Kapitáne, pevnina. Jihojihozápad, vpředu na pravoboku.“

S přicházejícím svítáním se York s kormidelníkem přesunuli z virtuálního můstku ve velitelském modulu do kabiny na horní palubě. Jak se loď zmítala a kymácela, chytil se zábradlí a zadíval se zmáčeným oknem na otlučenou příď, která přežila řádění živlů. Mdlá záře rozbřesku odhalila nepokojné moře, jehož zvlněnou hladinu čeřily rychle mizící hřebínky pěny. Obzor se neustále vzdaloval, jak se rouška mlhy s prvními prosvítajícími paprsky rozplývala.

„Vzdálenost tři tisíce metrů,“ odhadl York. „Snižte rychlost na čtvrtinu a natočte loď na pětasedmdesát stupňů.“

Námořník zkontroloval laserový dálkoměr, zatímco York si ověřil polohu určenou navigačním systémem GPS a sklonil se nad námořní mapou vedle kompasu. Po několika okamžicích se jim otevřel dramatický pohled na ostrov, jehož lesklé stráně stoupaly k téměř dokonalému kuželu.

„Ježíšmarjá!“ zaječel lodník. „Ona vybuchuje!“

York odhodil kružítka a popadl dalekohled. Deštník zahalující ostrov nebyl jen mořský opar, ale oblak vycházející z jícnu sopky. Z nadýchaného mračna stoupaly k nebi stužky dýmu, které se ve výšce mihotavě rozplývaly a vítr je unášel na jih. Uprostřed výjevu zářila krátká duha, barevná šmouha světélkující v záři ranního slunce.

York tu scénu sledoval dalekohledem dobrou minutu.

„Neřekl bych,“ utrousil potom. „Nelítá z ní pevný materiál. Chrlící sopku jsem viděl na ostrovech Vanuatu v jižním Tichomoří. Dešťová voda se vsákne do porézní vrchní vrstvy popílku a když narazí na lávu, vypařuje se. Vznikne oblak, který stoupá ještě hodiny potom, co se obloha vyjasnila. Ale tohle jsem ještě nezažil. Vodní pára vytváří sloupec, který bude mít na šířku dobrých dvacet metrů. Připomíná to obří komín.“

„Jestli se tohle stalo někdy v dávnověku, muselo to vypadat strašidelně, jako něco nadpřirozenýho,“ nadhodil kormidelník.

„Škoda, že to nevidí Jack.“ York zamyšleně hleděl do vln. „Podporuje to totiž jeho teorii, že ta hora byla posvátné místo, něco jako minojské horské svatyně. Vypadala jako sídlo bohů.“

York znovu pozvedl dalekohled a zadíval se na vulkán tyčící se před nimi. Jeho povrch vyhlížel pustě a bezútěšně: vyprahlý popel kráteru se v nižších partiích měnil na holou masu čediče. Asi v polovině hory se táhla řada černých skvrn nad vodorovnými útvary, které vypadaly jako plošiny nebo balkony. Krátce zavřel oči před sluncem, podíval se ještě jednou a pak zavrčel. Odložil dalekohled a vykročil k modernímu teleskopu, když ho vyrušil hlas ode dveří.

„To je ale nádhera. Jestli se nepletu, jsou to vodní páry.“ Na můstek vstoupil Peter Howe. Měl na sobě zelené holínky, hnědé manšestráky a bílý rolák a v rukou svíral dva kouřící hrnky.

„Vypadáš jako hrdina z *Bitvy o Atlantik*,“ přivítal ho York.

„Spíš z bitvy o Černé moře. To byla teda noc.“ Howe podal hrnek kapitánovi a padl na sedadlo kormidelníka. Z jeho zarostlé tváře doslova čišela únava, kterou ještě podtrhoval líný novozélandský přízvuk. „Vím, že jsi držel loď mimo ohnisko bouře, ale stejně nám dalo fušku, aby neuplavala výzbroj. Málem jsme ztratili únikovou ponorku.“

Ponorku vytáhli brzy po vypuštění záchranného plavidla, když bezpečně dopravila své pasažéry na palubu lodi *Sea Venture* plující přibližně třicet námořních mil západním směrem. Upevnili ji ve vnitřním doku, v noci se však vysmekla z držáků a málem způsobila posun těžiště, který by byl osudný pro loď i posádku. Pokud by byla Howeova snaha stejně jako úsilí jeho lidí neúspěšná, neměli by jinou možnost, než se ponorky zbavit. Tak by sice možná zachránili *Seaquest*, ale připravili by se o jediný únikový prostředek.

„Je nás jen dvanáct,“ pokračoval Howe. „Chlapi makali celou noc. Jaká je situace?“

York se podíval na monitor satelitní navigace a sledoval, jak se jejich souřadnice sbíhají s místem, kde včera vypustili záchranné hlubinné plavidlo. Bouře už se téměř utišila, moře bylo jen mírně zvlněné a ranní slunce se mihotavě odráželo od sklovité tváře ostrova. Rodil se krásný letní den.

„Jestli se Jack neozve do šesti hodin, vyšlu potápěče. Zatím můžeš dát posádce volno, ať si taky trochu oddychnou. Zaslouží si to. Budíček je přesně ve dvanáct nula nula.“

„A naši strážní andělé?“

„Těm dávám stejný čas. Pokud nenavážou spojení, ve dvanáct vyšleme volání o pomoc.“

Strážnými anděly nazývali námořní zásahovou jednotku, svou poslední zálohu. Turecká fregata i flotila rychlých útočných lodí propluly Bosporem a mířily plnou parou jejich směrem. V Trabzonu navíc čekala v pohotovosti letka vrtulníků Seahawk s příslušníky tureckých zvláštních sil obojživelné námořní brigády. Mustafa Alközen a tým vysokých tureckých diplomatů přiletěli do gruzínského hlavního města Tbilisi, aby dojednali, že jakýkoli zásah bude společnou akcí obou států.

„Dobře.“ Howe promluvil se zřetelnou úlevou. „Zkontroluju střeleckou věž a pak si taky půjdu trochu zdřímnout. Uvidíme se v poledne.“

York kývl a přešel ke kompasu. Před dvaceti minutami nahlásil kormidelník velkou průrvu v mořském dně, dosud nezaznamenanou tektonickou poruchu deset kilometrů dlouhou a přes patnáct set metrů hlubokou. Sledoval, jak hloubkoměr vyznačuje jejich cestu z kaňonu k dávnému pobřeží v hloubce sto padesáti metrů. Dopluli k cílové oblasti jeden a půl námořní míle na severoseverozápad od ostrova. Někde tady Jack s Costasem přede dvěma dny ze svých miniponorek poprvé zahlédli starověké město.

York se zadíval k ostrovu se dvěma vrcholy a zřetelným sedlem, kde se v dávných dobách propadl vrchol sopky. Nehnutě stál v posvátné úctě před tím, co se může nacházet pod vodou. Zdálo se téměř neuvěřitelné, že by voda před ním ukrývala největší div dávnověku: město, které předběhlo všechna ostatní o tisíce let a pyšnilo se ztepilými pyramidami, kolosálními sochami i mnohapodlažními obytnými domy. A ještě ke všemu někde dole ležel smrtelně nebezpečný typ sovětské jaderné ponorky, tedy předmět, k jehož likvidaci se York půl života cvičil.

Ve vysílačce zapraskal hlas. „*Seaqueste*, tady *Sea Venture*. Slyšíte mě? Přepínám.“

York popadl mikrofon a rozrušeně promluvil. „Macleode, tady *Seaquest*. Sdělte své souřadnice. Přepínám.“

„Bouře nás pořád nechce pustit z Trabzonu.“ Hlas přeskakoval a ztrácel se v širokém pásmu elektrických výbojů. „Ale Mustafovi se podařilo napíchnout na satelit s termovizí. Teď by vám to mělo běžet.“

York se otočil k monitoru navigačních přístrojů a přisunul se k námořníkovi, který svíral kormidlo. Mihotavá paleta barev vytvarovala skalnatou krajinu a vzápětí se rozpadla do mozaiky obrazových bodů.

„Sleduješ střední část ostrova.“ Macleodův hlas téměř zanikal v praskotu. „Východní pobřeží je nahoře. Byla to jen chvíle, pak jsme satelit zase ztratili.“

Horní část obrazovky zůstala zastřená, další záběr snímače však nabídl jasný pohled na střed ostrova. Vedle nepravidelných vyvřelin lávy ležel okraj široké plošiny, po jejíž levé straně matně prosvítal oblouk rovnoměrně usazených kamenů. Vpravo se nacházel nezaměnitelný obrys schodiště vytesaného do skály.

„Jo!“ Kormidelník se vítězoslavně rozehnal rukou. „Dokázali to!“

York se zadíval do stejného místa jako on. Na schodech zářily dvě červené skvrny a očividně se pohybovaly. Třetí se zjevila z mlhoviny v horní části obrazovky.

„To je zvláštní,“ vypravil ze sebe stísněně. „Míří od pobřeží nahoru, Jack byl přitom přesvědčený, že lepší cesta k vrcholu sopky povede podzemím. A když se vynořili z vody, měli se okamžitě hlásit.“

Jako by se náhle potvrdila všechna jeho zlá tušení. Na scénu vstoupila čtvrtá, pak i pátá postava a rozestoupily se po obou stranách schodiště.

„Kristepane!“ vykřikl lodník. „To nejsou naši.“

Obraz se rozpadl a z vysílačky znělo už jen hlasité praskání. Kormidelník trhl hlavou k varovnému světlu na vedlejším monitoru.

„Pane, tohle byste měl vidět.“

Monitor ukazoval kruhové pole vyhledávacího a navigačního radaru Racal DeccaTM1226 z výzbroje armády.

„Od východní strany ostrova se odděluje nějaká tečka. Těžko říct, dokud se obraz nevyjasní, ale myslím, že se díváme na válečnou loď o velikosti fregaty.“

V tom okamžiku se ozvalo děsivé zakvílení a oba muži odlétli dozadu. York se zvedl a běžel na pravobok. Když tam dorazil, uviděl oblak vodní tříště, který vylétl z moře pět set metrů od přídě. Ve stejné chvíli zaslechli vzdálený třeskot střelných zbraní, jenž se odrážel od ostrova a nesl se průzračným ranním vzduchem.

„Všechny systémy vypadly. Opakuji, všechny systémy vypadly,“ vykřikl lodník. „Radar, rádio, počítače. Všechno je kaput.“

York se vrhl zpátky do kabiny a rychle se rozhlédl. Dveřmi do navigační místnosti viděl, že jeho monitor je prázdný. Osvětlení ani vysílačka VKV na můstku nefungovaly, totéž platilo o naváděcím

systému i všech dalších ukazatelích. Okamžitě zatáhl za rukojeť na klaksonu a otevřel poklop zvukovodu, který vedl do všech kajut.

„Všichni poslouchejte," snažil se překřičet poplašnou sirénu. „Bojová pohotovost. Bojová pohotovost. Jsme pod palbou. Elektronika nefunguje. Opakuji, elektronika nefunguje. Major Howe ať se okamžitě hlásí na můstku. Všichni ostatní členové posádky se shromáždí ve vnitřním doku a připraví se na vypuštění únikové ponorky *Neptun II*." Zaklapl poklop a zasmušile pohlédl na kormidelníka. „E-bomba."

Druhý muž znalecky přikývl. Nejhorší novinkou z výzbroje teroristů byly elektromagnetické bomby, magneticky nabité střely, které při výbuchu vyšlou mikrovlnný impulz o síle mnoha milionů wattů. Vedle těch nejsilnějších vypadá blesk jako obyčejná žárovka. Dokážou vyřadit z provozu elektrickou síť, veškeré počítače i telekomunikační zařízení v dosahu.

„Přidejte se k ostatním, Mikeu," nařídil York kormidelníkovi. „Náhradní baterie v ponorce a velitelském modulu jsou chráněné před elektromagnetickými výboji, takže snad budou v provozu. My s Peterem tady zůstaneme, jak dlouho to půjde, a v případě nutnosti odplujeme v modulu. Než ohlásíte svou pozici, musíte se dostat do tureckých teritoriálních vod. Heslo je „Ariadna volá Anděla strážného!", používejte bezpečný kanál námořní univerzity. Jako vysoký důstojník máte moji plnou moc."

„Provedu, pane. A hodně štěstí, kapitáne."

„Vám taky."

Zatímco lodník chvatně slézal po žebříku, York namířil dalekohled na východní cíp ostrova. Po několika vteřinách vyklouzl zpoza skalisek nízký obrys. Jeho kradmý pohyb děsil jako žraločí čelisti. Jasné ranní světlo zdůrazňovalo každý tvar, od střelecké věže na útlé přídi až po gondoly motorů na zádi.

Věděli, že to může být jedině *Vultura*. Kromě Ameriky a Británie vyvinuli elektromagnetické pulzní granáty už pouze Rusové. Líčená neutralita Ruska během nedávného konfliktu v Perském zálivu vedla řadu zastánců studené války k domněnkám, že tajně zásobuje povstalce municí. Nyní York získal důkaz, že granáty pocházejí z ilegálního obchodu se zbraněmi ze starých sovětských

arzenálů, jež putovaly k teroristům přes podsvětí. Aslan pravděpodobně nebyl jediný bandita, který si něco z vzácné výzbroje ponechal pro vlastní použití.

Když York rozepnul zip svého skafandru, Howe vyběhl po žebříku. Do půl těla byl navlečený v bílé ohnivzdorné kombinéze a stejnou podal i Yorkovi. Oba se rychle oblékli a z bedny pod přístrojovou deskou si vzali kevlarové přilby s vypouklými chrániči uší a neprůstřelnými sklopnými zorníky.

„A je to tady," utrousil Howe.

„Bůh nám pomáhej."

Oba muži sklouzli po žebříku na palubu. Plocha pro vrtulníky zela prázdnotou, lynx odletěl do Trabzonu, jen co se začala zvedat bouře.

„Automatický palebný systém je bez elektroniky k ničemu," zahučel Howe. „Ale při poslední kontrole jsem to přepnul na manuál, takže snad zbraně nahodíme ručně."

Pokud chtěli mít nějakou naději, museli využít momentu překvapení. *Vultura* nemohla vědět, že jejich loď má střílnu, ta byla totiž při běžné činnosti zatažená. Aslan měl nepochybně v úmyslu dobýt a vydrancovat loď a pak se jí podle libosti zbavit. Nebylo v jejich silách ovlivnit osud *Seaquestu*, mohli však protivníkovi aspoň znepříjemnit život. Dělo *Vultury* už na ně mířilo a oni dobře věděli, že první výstřel rozpoutá peklo, drtivý útok, na nějž loď nebyla stavěná.

Oba muži se přikrčili uprostřed příďové paluby a zvedli kruhový poklop. Dole se matně zelenal pancéř věže, ze kterého čněly dvě hlavně kanónu Breda ráže 40 milimetrů.

Howe seskočil na střeleckou plošinu za mechanizmem závěru a zvedl oči k Yorkovi. „Je třeba vystřelit okamžitě, jak zvedneme věž a zaměříme cíl. Budeme to muset udělat postaru. Já budu zaměřovač a ty pozorovatel."

Za normálních okolností se zbraň ovládala z můstku, k zaměření sloužil sledovací radar Bofors 9LV 200 Mark 2 a systém řízení palby 9LV 228. York nemohl použít ani ruční laserový dálkoměr a musel se plně spolehnout na své orientační schopnosti. Naštěstí si pamatoval vzdálenost od souřadnic místa, kde vypustili hlubinné

plavidlo, k východnímu výběžku ostrova, kde se nyní rýsoval bok *Vultury*.

„Vzdálenost tři tisíce metrů.“ York zvedl ruce jako primitivní určovací pomůcku, pravou držel v úhlu pětačtyřiceti stupňů od přídě *Seaquestu* a levou namířil na záď *Vultury*. „Azimut dvě stě čtyřicet stupňů.“

Howe zopakoval pokyny a otáčel kolem vedle místa střelce, až se hlavně zarovnaly s *Vulturou*. Rychle vypočítal úhel zdvihu: pohyboval ovladačem na kovovém kompasu a zjišťoval optimální polohu hlavně po vysunutí střílny.

„Tlak a vlhkost normální, rychlost větru zanedbatelná. Kompenzace není nutná.“

York se skrčil vedle Howea, aby mu pomohl s municí. Nábojové pásy byly prázdné, protože loď nebyla připravená na boj ani na to, že elektronika vypoví službu. Začali tedy vyndávat střely z náhradních skříněk po obou stranách věže.

„Budeme muset nabíjet ručně,“ oznámil Howe. „Klasické výbušné do levé hlavně, protipancéřové do pravé, po pěti do obou. Víc toho asi nestihneme. S pomocí trhavých střel zaměříme dálku, protože jejich výbuch je víc vidět, a pak přejdeme na pevné.“

York začal ládovat pětikilové granáty, ty s červenou špičkou vlevo, ty s modrou napravo. Když skončil, Howe se posadil do křesla střelce, zatáhl závoru na obou hlavních a zasunul střely do komory.

„Štve mě, že máme jen deset granátů. Tohle dělo jich přitom umí vypálit čtyři sta padesát za minutu,“ prohodil Howe. „Třeba nám bohové Atlantidy budou přát.“

Oba muži si stáhli ochranné zorníky. York se namáčkl do úzkého prostoru před kolem ovládajícím zdvih hlavně, Howe se chopil madla, jímž se zvedá a spouští střelecká věž. Když jím zkusmo pootočil, podíval se na Yorka.

„Připraven?“ York mu odpověděl vztyčeným palcem.

„Teď!“

Jak se věž vztyčila a hlavně sklopily, Yorkem projela vlna adrenalinu. Bojovou akci sice zažil mnohokrát, ale vždycky na můstku nebo ve velíně. Teď měl vyzvat nepřítele na smrtelnou řež skrčený za chladným kovem děla. Poprvé poznal, jak se asi cítili

muži u kanónů Nelsonovy *Victory* nebo uvnitř velkých střeleckých věží bitevních lodí u Jutska nebo North Cape. Stejně jako oni zakoušel zjitřenou bdělost člověka hledícího smrti do očí. Naděje na přežití byla příliš nízká na to, aby ho poháněla k činu. Jejich zbraň měla jen malou šanci proti stotřicetimilimetrovému dělu *Vultury* s nejmodernějším zaměřovacím systémem napojeným na navádění GPS.

Střílna se zvedla nad palubu a před očima se jim zjevil obrys *Vultury*. York sledoval, jak hlavně klesly k nastavené značce a pevně zaklaply, zajistil otočné kolo a zvedl pravou ruku.

„Zaměřeno!“

Howe odjistil dělo a zaklesl ukazovák kolem spouště.

„Pal!“

Ozvalo se ohlušující PRÁSK a levá hlaveň sebou divoce škubla dozadu. York sáhl po dalekohledu a sledoval dráhu granátu svištícího vzduchem. Několik okamžiků poté vystříkl kousek od pravoboku *Vultury* mocný vodotrysk.

„Dvacet stupňů doleva,“ zaječel York.

Howe otočil kolem azimutu a zajistil lafetu děla.

„Pal!“

Lodí otřásla další rána a levá hlaveň vychrlila proud ohně. Zpětný zášleh okamžitě vyhodil prázdnou nábojnici a zatlačil do komory další střelu.

„Zásah!“ vykřikl York. „Teď protipancéřové, rychlá dávka!“

Spatřil rudý záblesk v místě, kde se granát setkal s kovem a skrápěl záď *Vultury* sprškou úlomků. Teď se modlili, aby pevná střela vyřadila z provozu pohon lodi a poškodila turbodmychadla, jež umožňovala *Vultuře* plout vyšší rychlostí než většina lodí.

„Pal!“

Howe stiskl pravou spoušť a chvíli ji přidržel. Dělo hlučně vypálilo cyklickou dávku pěti ran, jako by to bylo obří kladivo. Zásobník se vyprázdnil během necelé vteřiny, použité nábojnice létaly od závěru s každým škubnutím.

Ještě než hluk ustal, otřásl zadní částí *Seaquestu* strašlivý náraz, až se celá paluba zachvěla. Oba muži si s hrůzou uvědomili, že loď dostala pět přímých zásahů těsně nad hladinou. Díky mimořádně

účinnému střelivu Nitrex mohla *Vultura* pálit téměř vodorovně a průbojné střely s ochuzeným uranem je zasypaly od zádi až po střed, jako by je nepřítel nabodl na obří vidličku. Každý projektil se hladce provrtal do útrob lodi a vylétl na druhé straně v proudu ohně a trosek.

„Příště půjdou po můstku," houkl York. „A pak to koupíme my."

Zatímco se *Seaquest* kymácel a sténal, York zaměřil dalekohled na záď *Vultury*. Z místa zásahu stoupala oblaka dýmu. Všiml si jakéhosi pohybu, a tak natočil dalekohled dolů. Po moři k nim neslyšně mířil pevný nafukovací člun, jehož dva přívěsné motory zanechávaly brázdu ve tvaru písmene V. Uvnitř spatřil skupinku skrčených postav. Plavidlo už urazilo přes polovinu cesty a rychle se blížilo.

„Pozor, nepřátelský člun," vykřikl. „Sklop hlavně na minimum. Pal s pomocí otevřených mířidel!"

York horečně otáčel kolem, zatímco Howe vysunul kovový hledáček umístěný před sedadlem střelce. Právě když jeho ruka sevřela levou spoušť, třeskla ohlušující rána, která je srazila na zem. Pancéř věže pokropila smršť kovových střepin, jako by se najednou roztříštilo tisíc oken. Jedna z nich se Yorkovi zařízla hluboko do nohy a promáčela mu kombinézu krví. O několik vteřin později zasáhly palubu dvě další exploze a hromový otřes ohlásil novou protipancéřovou střelu, která prolétla kabinou a pak zaplula do moře vpravo od přídě.

York s námahou vstal. V uších mu divoce zvonilo a levou nohou nemohl pořádně hýbat. Zadíval se na zející díru v místě, kde býval můstek. Pro člověka bytostně spjatého s mořem to byl děsivý pohled, jako by bezmocně sledoval milovanou ženu ve smrtelných křečích, se zohavenou tváří bez očí a bez úst.

„My ty hajzly dostaneme." Yorkův hlas byl navzdory bolesti chladný a neochvějný.

„Ano, pane."

Howe se znovu posadil na místo střelce a zaměřil člun vzdálený necelých dvě stě metrů, který k nim neúprosně spěchal. S hlavněmi sklopenými na minimum odpálil zbývající výbušné granáty ve vteřinových odstupech. První byl krátký, ale nadzvedl plováky. Člun

se vzepjal ve větru, jako by měl vzlétnout. Druhý granát prošel pod kýlem a doslova sestřelil člun z vody. Záď se vymrštila vzhůru a jim se naskytl pohled na šest mužů v potápěčských oblecích, kteří se zoufale tiskli k podlaze. Třetí zasáhla příčník, zažehla palivovou nádrž a rozprášila loď i její pasažéry v ohnivé kouli, jež se s děsivou rychlostí blížila k *Seaquestu*.

Na oslavy však nebyl čas. Brzy přišel konec, krutější a nelítostnější, než čekali.

Když první hořící úlomky člunu zasáhly věž, ucítili pod nohama mohutné zavlnění. Nýty vylétly do vzduchu a plát kovu se groteskně ohnul z jedné strany paluby na druhou. Další střela utrhla věž a vrhla ji k zábradlí na pravoboku. Ocitli se v chřtánu ohnivé smršti, která jim nedávala prostor k úniku.

York zoufale bojoval o život a v té děsivé chvíli naposledy zahlédl *Seaquest*. Loď připomínala obrovskou pohřební hranici, ale jakýmsi zázrakem se stále držela nad hladinou, zpustošená k nepoznání, avšak vzdorná jako sopka, jež se netečně rýsovala v pozadí.

Kapitola 21

Když se Costas vnořil do strašidelné temnoty tunelu pod levým křídlem sokola, všiml si, že stěny jsou tu ohlazené a naleštěné jako v předchozích průchodech. Několik úvodních metrů za sálem předků plul Costas vpředu, prostor se však záhy rozšířil, a tak se k němu mohli Jack s Káťou přidat. Zhruba po deseti metrech se z podlahy stalo mělké schodiště, jehož ošlapané stupně mířily vytrvale vzhůru, kam až jejich lampy dosvítily.

„Bohové tentokrát stojí při nás," pravil Costas. „Ještě pár minut v téhle hloubce, a zůstáváme tady na věčnost."

Při stoupání mohli šetřit síly díky kompenzátorům zvyšujícím vztlak. Po zdech na obou stranách se táhla nepřetržitá řada vyrytých býků v životní velikosti, jejichž zakřivené tvary překvapivě připomínaly minojské býčí malby na Krétě. Zdálo se, že se mračí a každou chvíli vyskočí na schody.

Právě když se Jackův dech začal uklidňovat, jeho počítač vydal varovný signál, že začne čerpat z rezervy. Pocítil chvilkový úbytek kyslíku, než se záložní zásoba sepnula a volně rozproudila.

„Jak stoupáme a tlak se snižuje, automatika bere víc z rezervy," uklidnil ho Costas. „Kdyby ti došla, dáme ti dýchnout od sebe."

„Paráda." Jack se ušklíbl přes masku a hleděl udržet vztlak těsně nad nulou.

Jediným zvukem několika příštích minut bylo vydechování. Asi po stovce metrů cesty do kopce jim Costas pokynul, aby zastavili.

„Teď jsme sedmdesát metrů pod úrovní moře," oznámil. „Počítač mi říká, že potřebujeme pětiminutovou dekompresní zastávku. Jedeme sice hlavně na helium a kyslík, ale dusíku jsme do sebe dostali taky dost. Potřebujeme trochu vyvětrat."

Navzdory bodavé bolesti v boku se Jack vědomě pokoušel zabránit hyperventilaci. Vyčerpaně dopadl na schody a sáhl po disku.

„Je čas mrknout se do mapy," ohlásil.

Jeho kolegové také poklesli. Jack otočil diskem a vyrovnal symboly po směru chodby.

„Pokud to čteme správně, nacházíme se tady, vedle levého sokolova ramene," poznamenal Costas. „Touhle cestou už se daleko nedostaneme. Jsme blízko útesu."

„Až tahle chodba skončí, zahneme doprava," rozhodla Káťa. „Pak budeme pokračovat podél sokolího křídla a nakonec zahneme doleva a půjdeme k východní špičce."

„Pokud míříme k jícnu sopky, musíme vystoupat asi o sto metrů a pokračovat čtyři sta metrů na jih v úhlu třiceti stupňů. Někde cestou se vynoříme nad hladinu, ale pořád zůstaneme v podzemí."

„Co když chodba vede dolů?" zajímala se Káťa.

„Uvaříme se zaživa," odtušil Costas bez příkras. „V jádru sopky je žhavá tekutá láva s horkým popelem. Ale i když půjdeme nahoru, cesta bude možná zavalená lávou, která tam od potopy vytekla."

Jejich hodinky současně zapípaly a upozornily je, že pětiminutová zastávka skončila. Jack vrátil kotouč do kapsy a ztuhle se odstrčil od schodiště.

„Nedá se nic dělat," povzdychl. „Ben s Andym jsou na nás závislí."

Když překonali hranici šedesáti metrů, plicní automatika začala v roli inertního plynu nahrazovat helium dusíkem. Jejich dýchací směs se brzy lišila od atmosférického vzduchu jen obohaceným kyslíkem, který měl zbavit jejich krev přebytečného dusíku.

Costas se ujal vedení; schodiště se totiž začalo zužovat do úzkého tunelu. Po posledním schodu se stáčelo doprava, zřejmě podél nějaké přírodní pukliny, pak se vrátilo do původního směru a brzy je dovedlo ke vchodu do další jeskyně.

„Tady je křižovatka. Přesně, jak jsme čekali."

Jejich svítilny odhalily sál dlouhý asi deset a široký pět metrů s východy na všech čtyřech stranách. Dekompresní zastávka Jacka na chvíli vzpružila, a tak přeplaval dopředu, aby se podíval zblízka. Uprostřed se nacházel podélný stůl obklopený podstavci vzdálenými asi dva metry od každého z rohů. Stůl byl vytesaný z rostlé skály a měl vyvýšenou obrubu, díky níž připomínal obrácené víko sarkofágu. Podstavce byly vlastně veliké mísy, něco jako křtitelnice středověkých chrámů.

„Žlábky na krev tady nejsou, ale tak daleko do hory by zvířata stejně nedovedli," soudil Jack. „Obětní obřady bývaly veřejné, ale to, co se dělo tady, bylo určeno jen pro několik vyvolených."

„Omývací stůl pro rituální očištění?" nadhodil Costas.

Káťa zakmitala ploutvemi a mířila ke dveřím naproti vchodu. Zadívala se do chodby a krátce zhasla lampu.

„Vidím světlo," ohlásila. „Ale hrozně slabé, jen takové čtyři skvrnky."

Jack s Costasem plavali k ní. Také oni spatřili slabé šmouhy matné zeleně.

„Jsme jen padesát metrů pod hladinou moře a pár metrů od kraje skály." Costas znovu zapnul baterku. „Venku je časné ráno, takže v téhle hloubce by mělo být nějaké zbytkové světlo."

„Chodba souhlasí s jednou z rovnoběžek vycházejících z křídla," podotkl Jack. „Vsadím se, že jsou to ubikace s okny a balkony s výhledem na pyramidy. Vynikající místo, které odpovídalo klášternímu ideálu, a navíc shlíželo z výšky na obyvatele pobřeží. Něco jako ten minojský komplex na útesech Théry."

„Možná se odsud dostaneme jedním z těch oken," zadoufala Káťa.

„Na to zapomeň," zchladil ji Costas. „Vypadá to jako větrací šachty, nejspíš nebudou široké ani metr. A beztak nemáme čas je prohlížet. Naše mapa nám doteď nelhala, tak bych navrhoval držet se jí dál."

V té chvíli se voda zachvěla a Jack dostal strach, že omdlí. Vzápětí přišly další vibrace a série tupých úderů, následovaných tlumeným zvukem připomínajícím vzdálené tříštění skla. Nedalo se poznat, odkud to přichází.

„Ponorka!" vyjekla Káťa.

„To by byl větší kravál," namítl Costas. „Kdyby v *Kazbeku* něco bouchlo, už se tady o tom teď nebavíme."

„Ten zvuk už jsem někde slyšel." Jack se zadíval na Costase; i přes masku čišel z jeho tváře hněv. „Zní to jako střely prorážející trup. Nahoře na hladině zuří bitva."

Plavali ke vchodu, který měl podle mapy vést doprava. Když minuli mísy, Costas se zastavil a zkontroloval kompas.

„Musíme na jih," zavelel. „Dáme se touhle cestou, jak daleko to půjde, a pak zabočíme doleva."

Káťa se přiblížila k otvoru s několikametrovým náskokem před kolegy. Náhle se zarazila.

„Koukněte," vyhrkla rozrušeně.

Nad východem čněla obří římsa vytesaná ze skály. Její čelo bylo zbrázděné symboly, z nichž některé měřily na výšku půl metru. Znaky se dělily do dvou skupin po čtyřech, obkroužených ozdobným lemem jako kartuše okolo hieroglyfů. Nebylo pochyb, co to je.

„Snop obilí. Pádlo. Půlměsíc. A ‚mohykánské' hlavy," vydechla Káťa.

„To je poslední důkaz," zamumlal Jack. „Disk z Faistu i ten zlatý kotouč z lodního vraku pocházejí odsud. Díváme se na posvátné písmo Atlantidy."

„Co to znamená?" chtěl vědět Costas.

Káťa neztrácela čas a spustila kapesní počítač. S Dillenem vytvořili program, který přiřazoval každému z atlantských symbolů slabiku lineárního písma A, čímž poskytoval nejvěrnější dostupný překlad z minojštiny.

„Ti-ka-ti-re, ka-ka-me-re." Káťa pomalu vyslovovala a její ruský přízvuk lehce zvýrazňoval poslední slabiku každého slova.

Projížděla textem podle abecedy a Jack s Costasem sledovali mihotavá slůvka, jež se zjevovala na displeji z tekutých krystalů.

„Oba výrazy jsou v minojském slovníku," oznámila. „*Ti-ka-ti* znamená cesta, trasa, pouť, směr. *Ka-ka-me* je mrtvý nebo smrt. Přípona *re* tvoří druhý pád. Takže se to dá přeložit jako Cesta smrti nebo Pouť mrtvých."

Zadívali se na nápis nad hlavami. Symboly vyvstávaly jasně, jako by byly vytesány do skály teprve před několika dny.

„To nezní zrovna moc povzbudivě," utrousil Costas rozmrzele.

Jack sebou škubl a zbylí dva se na něj zase ustaraně podívali. Sebral veškerou zbývající energii a zamířil do průchodu.

„Tohle je poslední část. Pojďte za mnou."

Costas se chvíli zdržel a přivázal si k zádovému nosiči poslední cívku se stužkou. Ze svých dvou druhů viděl jen zčeřenou brázdu, jež

se za nimi táhla. Průchod se v mírném úhlu zvedal. Když se Costas vydal za ostatními, spatřil vpředu uklidňující záři jejich lamp.

„Nestoupejte rychlejším tempem než metr za pět vteřin," doporučil jim. „Čas strávený v sále se počítá jako další dekompresní zastávka a při tomhle sklonu se snad dostaneme k hladině na jeden zátah."

Podlaha byla drsná, jako by ji dávní stavitelé záměrně nedokončili kvůli lepší přilnavosti. Po obou stranách vedly rovnoběžné rýhy připomínající vyjeté koleje na starých polních cestách. Náhle se ocitli před vstupem do další síně. Stěny se utápěly v inkoustové temnotě, cesta však pokračovala vzhůru.

Bylo to rozlehlý prostor, dokonce o mnoho větší než sál předků. Všude kolem nich se vlnila nekonečná skála. Jak po ní přejížděli svítilnami, zdálo se jim, že se vzdouvá. Stěny zbrázděné zaschlou lávou jako starý sukovitý dub se svažovaly do bezedné propasti. Všude, kam se podívali, se táhly klikaté řeky lávy jako doklad nezměrných sil z nitra Země, jež se kdysi prohnaly síní.

„Jádro sopky bude jen pár set metrů jižním směrem," poznamenal Costas. „Magma s plynem prorazilo zatuhlým popelem sopouchu, nechalo po sobě díry a pak ztvrdlo. Tak vznikla tahle obří plástev, rozšířené duté jádro protkané sítí čedičových útvarů."

Hleděli do křišťálově čisté vody a před očima se jim zjevil mohutný skalní násep, který se táhl, kam až dohlédli. Když namířili svítilnami doleva, uviděli další velkou hráz a ve stejném odstupu ještě jednu. Obě vycházely v pravém úhlu z centrálního hřbetu a splývaly se stěnou sluje.

Byl to Costas, kdo nahlas vyřkl zřejmý důvod, proč jim ten symetrický tvar připadá povědomý.

„Ten hřeben uprostřed je horní křídlo symbolu. Hráze jsou dva z výběžků vlevo. Jsme v cílové rovince."

„Na první lidi, co sem přišli, musel ten sál působit dost děsivě," mínil Jack. „Tipoval bych, že z druhé strany jádra taky vycházejí čedičové vyvřeliny, jak se magma tlačilo puklinami na povrch. Jestli je ten obrazec souměrný, je jasné, proč mu připisovali čarovnou moc a viděli v něm svého sokolího boha."

Káťu uchvacovaly neskutečné kamenné vodopády kolem nich. Násep byl jako poslední most podzemní pevnosti, závěrečná zkouška nervů, již složí jen ti nejodvážnější, kteří se neohroženě vydají přes hořící vodní příkop.

Stěží rozeznávala otvory ve zdi na koncích dvou rozbíhajících se ochozů. Přímo před sebou viděla nejasný třpyt sto metrů vzdálené skalní stěny, jež se utápěla v temnotách. Při pomyšlení na truchlivý nápis nad vchodem do sálu jí přeběhl mráz po zádech.

Costas se odhodlaně pustil podél hráze. „Jack má vzduch už jen na pár minut. Musíme rychle najít hladinu."

Jack s Káťou plavali vedle Costase nad rýhami, které se táhly z chodby. Když překonali křižovatku s první hrází vlevo, spatřili další útvar, rovnou prohlubeň uprostřed centrálního hřbetu, kterou od vchodu neviděli.

Když se k ní přiblížili, naskytla se jim úchvatná podívaná. Zářez se táhl po celé pětimetrové šíři náspu a pokračoval ještě dalších pět metrů. Byl zhruba dva metry hluboký a dosahoval až ke schodům po obou stranách. Nad kaňonem vpravo se tyčilo zpodobení býčích rohů s rozmáchlým zakřivením. Stejná rytina vyvstávala kousek vlevo od středu. Mezi nimi se rýsovala masivní kamenná deska. Rohy byly vytesané do skály a špičkami dosahovaly téměř k úrovni náspu. Deska byla z lesklého bílého mramoru podobného kameni, který předtím viděli zpracovaný do dokonalých zvířecích tvarů vedle procesní cesty.

Když se ponořili níž, aby si nový objev prohlédli zblízka, uvědomili si, že plošina činí asi metr nad propast.

„No jasně," vykřikl Jack. „Ten nápis. Žádná Cesta smrti, ale Cesta mrtvých! Od chvíle, kdy jsme Atlantidu poprvé zahlédli, mi vrtalo hlavou, kde jsou hřbitovy. Teď už to víme. Poslední místnost byla márnice, přípravná síň. A sem ukládali své mrtvé."

Dokonce i Costas na chvíli zapomněl, jak naléhavě odsud musejí pryč, a fascinovaně připlaval k propasti. Rozsvítil halogenovou lampu naplno, ale jen na pár vteřin, aby si nevybil zbytek baterií.

„Lepší místo si vybrat nemohli,“ pravil uznale. „Láva tam dole je nepravidelná. Rychle schne, takže zaplňuje strž jako zkamenělá kaskáda. Před sedmi tisíci lety to klidně mohl být aktivní průduch. Tekutá láva se vaří při tisíci stu stupních Celsia, což je teplota, která bez problémů roztaví i auto, natož člověka. Je to přírodní krematorium.“

Káťa si prohlížela schody klesající k plošině.

„Tudy asi přinášeli těla, než je položili na desku a vypravili na poslední pouť,“ usoudila. „Brázdy na cestě jsou dva metry od sebe, což je jako dělané pro máry. Vyšlapaly je nohy čestných stráží při tisících pohřebních průvodů.“

Jack se zahleděl do hlubin rokle a s pomocí veškeré fantazie si vyvolával v mysli obraz rituálu, který se na tomto místě před mnoha tisíci lety naposledy odehrával. Během své kariéry už odhalil řadu starověkých pohřebišť. Mrtví často vyprávějí zajímavější příběhy než ostatky živých, a tak očekával, že jejich největším objevem bude velkolepý hřbitov. Nyní věděl, že jediné pozůstatky obyvatel Atlantidy jsou zakódované v nich samých, v genech neohrožených mořeplavců, kteří unikli potopě a rozšířili sémě civilizace.

„Tak tohle je podsvětí pravěkých lidí,“ zaúpěl Jack. „A Styx nebyla žádná tichá vodička, nýbrž pořádně ohnivá řeka.“

„Starý převozník Charon by si to s ní asi rozmyslel,“ nadhodil Costas. „Připadá mi to jako brána do pekla. Pojďme odsud, než vzbudíme zdejšího boha a ten roztopí pec.“

Když vyrazili k poslední části ochozu, Jack začal lapat po vzduchu. Káťa se k němu zděšeně otočila: jeho přerývaný dech se nedal přeslechnout. Costas, který zůstal nablízku, chytil přítele za rameno.

„Dám ti trochu loknout,“ nabídl.

Zašátral za zády, vytáhl pryžovou hadici a zasunul ji do zdířky na Jackových přístrojích. Přidal ventilu několik otáček a ozvalo se syčení, jak se oba systémy vyrovnávaly.

„Díky.“ Jackovi se hned dýchalo líp.

„Máme menší problém,“ oznámil Costas.

Jack se soustředil na vlastní dech, ale přesto zvedl hlavu ke skále, jež se před nimi tyčila.

„Lávová zátka,“ hlesl posmutněle.

Zhruba pět metrů před nimi, u severovýchodního konce sálu, římsa končila. Rozpoznávali jen vchod na šířku přístupové cesty a trámec nad ním. To všechno ovšem obestírala obří zátka ztvrdlé lávy, která se při silné erupci vylila do strže a zanechala jen drobný otvor úplně nahoře.

Costas se obrátil na Jacka. „Jsme jen osm metrů pod hladinou moře, což je v bezpečném pásmu, kde nehrozí toxicita kyslíku. Můžeme si vyčistit systémy.“

Přepnul svůj i Kátin počítač na manuální ovládání a otevřel kyslíkové ventily na přístrojích. Pak spolu s Jackem přeplaval k díře a nahlédl do prostoru za ní.

„Nějakou dobu po potopě láva provrtala čedič a dostala se do chodby,“ vysvětlil Costas. „Otvor vznikl výfukem plynů. Když budeme mít štěstí, dutina nás dovede až ven.“

Jack vsunul do zubaté štěrbiny hlavu i s rameny. Za zúženým místem se táhl kanál se stěnami posetými vyvřelinami všude tam, kde si plyn prorazil cestu chladnoucím magmatem jako mocný hořák.

„S výstrojí se ven nedostaneme,“ houkl Jack. „Láva se tuhnutím roztáhla a zúžila prvních několik metrů, takže se tam stěží vejde Káťa, natož my dva.“

Věděli, co musejí udělat. Jack si začal rozepínat postroj s kyslíkovými bombami.

„Radši půjdu první. Vy s Káťou máte ještě rezervu. A já se umím potopit do čtyřiceti metrů.“

„Ale ne s dírou v boku.“

„Dej mi trochu kyslíku, fouknu ho do tunelu,“ požádal ho Jack. „Na stropě vidím kapsy, kde se snad zachytí a my si ho můžeme cestou loknout.“

Costas chvíli neodpovídal. Nechtělo se mu obětovat tenčící se zásoby, musel však uznat, že Jackův nápad má jistou logiku. Odpojil ze zad druhý stupeň regulátoru a podal mu ho. Jack sáhl co nejhlouběji do pukliny a stiskl odvzdušňovací ventil. Kyslík s hromovým hučením vytryskl do prostoru a proudil jako bílá voda pod stropem skály.

Costas napjatě sledoval ukazatel, jehož hodnota klesla pod padesát barů. Rozblikala se varovná kontrolka rezervy.

„Dost!“ zavelel.

Jack zavřel ventil a položil regulátor kousek za okraj otvoru. Pak shodil batoh a zaklínil ho do škvíry v lávě. Costas sundal ze zad barevnou pásku a přivázal ji Jackovi nad loket.

„Standardní provazové signály,“ poučil ho. „Jedno zatáhnutí rovná se všechno je v pohodě. Dvě zatáhnutí znamenají, že si chceš fouknout kyslíku. Tahání bez přestávky znamená, že jsi prolezl ven a můžeme jít za tebou.“

Jack zkontroloval, jestli se stužka může volně odvíjet, a kývl. Čekaly ho chvíle bez vysílačky: pokud se chtěl nadechnout ze vzduchových kapes v průchodu, musel si sundat masku. Uvolnil pojistku na helmě a podíval se na Costase, který si právě v počítači ověřil, že vyhověli dekompresním požadavkům.

„Můžu.“

„Přejdi na regulátor.“

Když Costas odpojil hadici, Jack pevně zavřel oči a otevřel helmu. Současně si do úst zasunul druhý stupeň regulátoru a vytáhl z kapsy masku pro případ nouze. Přitiskl si ji na tvář a vydechl nosem, aby pročistil vodu. Ještě hodnou chvíli nehnutě čekal, až z něj vyprchá šok z chladu a dechový rytmus klesne.

Nakonec odepnul ze skafandru ruční baterku a vytáhl se k otvoru, Costas hned za ním, aby se hadice zbytečně nenapínala. Když se Jack chopil římsy, ucítil zvrásněný povrch lávy, jež se přelila přes skálu. Jeho prsty nahmataly tvar symbolu vyrytého hluboko do čediče.

Ohlédl se po Kátě a rozčileně gestikuloval. Důrazně kývla a pak na něj upřela zrak. Zjevně ji víc tížilo, zda má Jack vůbec naději tunelem prolézt.

Jack se otočil zpátky a úplně se uvolnil. Visel na římse se zavřenýma očima. Zhruba po minutě dal Costasovi znamení a položil ruku na regulátor. Pětkrát se rychle nadechl, pak vypudil všechen vzduch a vrhl se kupředu do mračna stříbřitých bublinek.

Costas natáhl ruku a chytil pásku, jež byla jejich drahocenným záchranným lanem. Jak mu začala klouzat mezi prsty, zabručel si pod vousy: „Hodně štěstí, kamaráde. Budeme ho potřebovat.“

Kapitola 22

V prvních metrech si Jack musel razit cestu úzkým průlezem, kde se láva vyboulila. Prodíral se kolem vyvřelin ostrých jako břitva, které mu drásaly skafandr. Ohlédl se, jestli se mu nepřetrhla páska, a pak rychle pokračoval tunelem. Natahoval ruce dopředu a svítil si baterkou do tmy.

Po chvíli ucítil, že začíná mírně stoupat, jak proud lávy kopíroval úhel chodby. Převrátil se na záda a na stropě spatřil světélkující bubliny, v nichž se shromáždil kyslík z Costasových přístrojů. Téměř přesně minutu poté, co se naposledy nadechl, strčil hlavu do obláčku vyplňujícího puklinu v lávě. Třikrát rychle naplnil plíce, zkontroloval hloubkoměr a rozlomil chemickou svítivou tyčinku. Nechal ji viset v bublině jako maják pro ostatní.

Jen tři metry pod hladinou, řekl si v duchu. *To bude hračka*. Sklonil hlavu a znovu se odstrčil do tunelu. Cesta se vzápětí rozbíhala: jedna vedla do bezpečí, druhá sledovala průduch, kde vytrysklo magma ze sopečného jádra. Musel učinit zásadní rozhodnutí, které předurčí osud jeho dvou druhů.

Podíval se na kompas a odhodlaně vplul do průchodu vlevo. Mírně přitom vydechl, aby mu klesající tlak neprotrhl plíce. Před očima se mu náhle zjevil duhově zbarvený ovál, příliš široký na kyslíkovou kapsu zachycenou na stropě tunelu.

Plíce se mu začaly křečovitě stahovat. S rostoucím zoufalstvím se dral čím dál těsnějšími záhyby lávy. Když se konečně protlačil ven a vyplaval na hladinu, málem se praštil hlavou o kamenný strop. Hodnou chvíli hltavě lapal po dechu a pak vrávoravě vylezl z vody. Dosáhl sice hladiny, ale pořád se nacházel hluboko v útrobách sopky. Chodba před ním dál stoupala a zdálo se, že nemá konce.

Costase a Káťu opustil teprve před třemi minutami, ale připadalo mu to jako celá věčnost. Ze všech sil se snažil zůstat při vědomí a plně se soustředit na oranžovou stužku, která se vinula za ním. Tahal za ni zas a znovu, dokud mu neochabla v rukou, a pak si lehl.

Z hladiny vystříkl mohutný vodotrysk a v příštím okamžiku tu byl Costas, který se vynořil jako velryba. Káťa vyplavala už o pár minut dřív a prohlížela Jackovi ránu. Když spatřila zaschlou krev, jež mu vytekla trhlinou v obleku, čelo se jí zkrabatilo znepokojením. Costas si strhl masku a ztěžka oddychoval, tmavé vlasy měl přilepené na čele, tvář nafouklou a zarudlou.

„Připomeňte mi, že musím držet dietu," funěl. „V posledním úseku už jsem skoro nemohl."

Vysíleně zamířil k okraji jezírka a skopl ploutve z nohou. Jack se zatím trochu vzpamatoval, zvedl se na loktech a odšrouboval kryt své svítilny. Holá žárovka vrhala slabou záři jako svíčka.

„Tak to jsme dva," odtušil. „Připadám si, jako by mě protáhli mlýnkem na maso."

Po dlouhé době, kdy se bavili jen přes vysílačky, zněly jejich hlasy náhle sytě a zvučně. Jack se posunul mírně vzhůru a otřásl se bolestí.

„Strčil jsem Kátiny bomby těsně za okraj tunelu," oznámil Costas. „Je v nich dost směsi pro dva lidi, kdyby náhodou nastala nutnost vrátit se k ponorce. Konec pásky jsem uvázal k té svítící tyčince ve vzduchové kapse. Až půjdeme zpátky, stačí si zapamatovat, že máme na rozcestí zahnout doprava."

Voda byla prosycená drobnými bublinkami, které šumivě stoupaly na hladinu. Všichni tři na ně zírali a popadali dech.

„To je zvláštní," ozval se Costas. „Je jich hrozně moc. Tohle nebudou jen zbytky kyslíku z regulátoru. Ze sopečného průduchu se nejspíš uvolňuje plyn."

Nyní se mohli rozhlédnout po novém prostředí. Nahoře se před nimi rýsovala další chodba vyhloubená do skály. Vedla neúprosně vzhůru, vypadala však nějak podivně.

„To jsou řasy," vysvětlil Costas. „Bude tady dost přírodního světla na fotosyntézu. Ven to bude blíž, než jsem si myslel."

Když šumění v jezírku ustalo, do popředí vystoupil zřetelný zvuk dopadajících kapek.

„Dešťová voda," poznamenal Costas. „Vulkán je nasáklý po bouřce. Nad sopkou stoupá vodní pára, jako by tam vybuchla jaderná bomba."

„Aspoň nás *Seaquest* snadno najde," vysoukal ze sebe Jack a s námahou se zvedl na kolena. Kyslíková dávka mu pomohla překonat tunel, teď se však jeho tělo snažilo vyplavit z krve zbývající dusík. Vrávoravě vstal a opatrně se vyhnul místům kluzkým od cákající dešťové vody. Věděl, že jeho utrpení ještě není u konce. Díky zásobě vzduchu vyhrál závod s časem, nyní, bez otupujícího chladu vody, se však musel vyrovnat s mnohem větší bolestí.

Znepokojené pohledy jeho druhů mu ovšem neušly. „To bude v pohodě," zahučel.

Než se Káťa odhodlala pohnout, podívala se na Jacka.

„Jé, málem bych zapomněla."

Jack na ni upřel zrak, na okamžik zaujatý její olivovou pletí a hladkými černými vlasy zmáčenými vodou, které se krásně leskly.

„Ten nápis na římse," vyhrkla. „Zatímco jsme čekali, až se dostaneš ven, trochu jsem se na něj mrkla. První symbol byla ‚mohykánská' hlava, slabika *at*. Druhá značka byl určitě snop obilí, to je *al* nebo *la*. Všechno dohromady to dává *Atlantis*. Je to náš poslední ukazatel."

Jack kývl, příliš zemdlený, než aby promluvil.

Vykročili do kopce. Když odložili dýchací přístroje, přišli o čelové lampy, které tvořily nedílnou součást helmy. Ruční svítilny měly sloužit jen k nouzovým signálům a nepřetržité používání rychle vybíjelo baterie. Jak stoupali výš a výš, paprsky jejich lamp začaly najednou jako na povel blikat a skomírat.

„Přišel čas na trochu chemie," ohlásil Costas.

Schovali baterky do kapes a Costas s Káťou ohnuli své svítivé tyčinky, čímž je aktivovali. Ve spojení se slabými náznaky přírodního světla vytvářely nadpozemskou svatozář, neblaze připomínající nouzové osvětlení, jež spustili ve zpustošené řídící místnosti ponorky.

„Držte se blízko u sebe," varoval je Costas. „Tyhle hračky sice pár hodin vydrží, ale na zem nedosvítí. Nevíme, co můžeme čekat."

Když vstoupili do ohybu chodby, čpavý zápach, jenž útočil na jejich čich už od vynoření, začal být nesnesitelný. Závan teplého vzduchu s sebou nesl nechutně sladký puch rozkladu, jako by v hrobě hluboko v nitru sopky hnili všichni mrtví Atlantidy.

„Oxid siřičitý,“ oznámil Costas s mírně nakrčeným nosem. „Smrdí, ale neublíží, pokud se tady nezdržíme dlouho. Někde kousek odsud musí být aktivní průduch.“

Pokračovali vzhůru a vzápětí uviděli další místo, kudy prorazila horká láva a vylila se na podlahu chodby jako beton. Zkamenělý proud byl sice rozeklaný a ostrý, ale nezatarasil jim cestu jako předchozí vyvřelina. Otvor, jímž hornina vyšla ven, lemovala síť prasklin a škvír. To odtud vanul zkažený vzduch, jehož pach každým krokem sílil.

„Ty dvě lávové trubice, na které jsme narazili, nejsou tak staré,“ poznamenal Costas. „Musely se prolomit až po potopě, jinak by kněží dali chodbu vyčistit a opravit.“

„K podobným výbuchům muselo docházet už za časů Atlantidy,“ špitla Káťa rozechvěle. „Ta sopka je mnohem aktivnější, než si geologové myslí. Kolem nás tiká časovaná bomba.“

Jack bojoval s vyčerpávající bolestí, jež ho drtila stále silněji. Tišivý účinek chladu vyprchával. Při každém nadechnutí cítil palčivé bodnutí a každý krok znamenal trýznivý otřes, který ho přibližoval ke zhroucení.

„Běžte napřed. Musíme dát co nejdřív znamení *Seaquestu*. Já půjdu, až si trochu odpočinu.“

„To ani náhodou.“ Costas nikdy neviděl svého přítele na kolenou a dobře věděl, že pokud bude sebemenší možnost, Jack silou vůle půjde dál, dokud nepadne. „Klidně tě ponesu na zádech.“

Jack v sobě zburcoval poslední zbytečky sil a s mučivou bolestí se pomalu vydal přes lávu za oběma kolegy; opatrně přitom našlapoval kolem ostrých výčnělků. Postup začal být snadnější, když svažitá podlaha přešla v řadu nízkých schodů. Zhruba dvacet metrů za vyvřelou lávou se chodba stáčela na jih a postupně ztrácela na pravidelnosti, jak stěny ustupovaly přírodním tvarům sopečné pukliny. Tunel se zužoval, a tak museli kráčet husím pochodem za sebou, Costas v čele.

„Vpředu vidím světlo,“ hlásil. „Už tam budem.“

Sklon se prudce zvýšil a oni se museli škrábat po čtyřech. Čím blíž k mdlé záři světla, tím víc zrádných řas na schodech. Costas vylezl na poslední stupeň, otočil se a podal Jackovi ruku.

Ocitli se vedle tři metry širokého a stejně hlubokého kanálu se stěnami ohlazenými tisíciletou erozí. Na dně tekl mělký potůček, který jako by padal do úzké strže. Z dálky zaznívalo hukot vody, výhled jim však zakrýval oblak páry. Chodba se stáčela doprava k okraji skály a probleskujícímu světlu.

Costas se zadíval na přístroje a zkontroloval výškoměr.

„Spočítali jsme, že před potopou se sopka tyčila tři sta padesát metrů nad mořem. Teď se nacházíme sto třicet pět metrů nad současnou hladinou, jen asi osmdesát metrů pod kráterem."

Do nitra vulkánu pronikli severní stranou a nyní stáli čelem k západu; tvar chodeb opisoval sklon svahů pod vrcholem. Zdálo se jim, že temný chřtán tunelu je chce zavést zpátky do labyrintu, na vzduch to však už nemohlo být daleko.

„Dávejte pozor," zavelel Costas. „Jeden špatný krok a poletíme touhle šachtou rovnou do pekla."

Od chvíle, kdy předchozího dne vypluli v záchranném plavidle ze *Seaquestu*, dočista ztratili pojem o čase. Skalní bludiště bylo temným světem stínů a mihotavých tvarů. Když zdolali krátké schodiště vytesané do skály, průchod ještě víc potemněl a znovu se museli spoléhat na strašidelnou záři svítivých tyčinek.

Tunel přesně sledoval usazování čediče, jehož vrstvy se zřetelně otiskly na okolních stěnách. Proud podemlel plynem nasycenou sopečnou lávu a stlačený popel se struskou vytvořil jednolitý tvrdý podklad. Čím výš stoupali, tím byly stěny poréznější a z útvarů trčících ze stropu odkapávala voda. Teplota znatelně vzrostla.

Přibližně po dvaceti metrech se tunel zužoval a z potůčku tekoucího proti nim se stala dravá bystřina. Jack uskočil stranou a tělo se mu otřáslo prudkou bolestí. Káťa se k němu přebrodila a pomohla mu udržet rovnováhu v proudu, který jim nyní dosahoval až k pasu. Jen velice pomalu postupovali zúženým místem za Costasem, který neztratil tempo a zmizel v mlžném závoji. Jak klopýtali kupředu, stěny se náhle znovu rozestoupily a z říčky zbyl opět slabý pramínek. Zahnuli za roh a uviděli Costase. Jeho nehybná zmáčená postava se rýsovala na pozadí bledého světla.

„Je to obří světlík," oznámil jim vzrušeně. „Stojíme přímo pod kráterem."

Otvor vysoko nahoře byl dostatečně široký, aby slabé denní světlo odhalilo ohromné prostory síně, jež se před nimi otevírala. Byla to veliká báň, přinejmenším padesát metrů široká a právě tak vysoká. Její stěny stoupaly ke kruhovému otvoru, který rámoval oblohu jako obří oko. Jack v tom spatřoval úžasnou podobnost s římským Panteonem, starobylým chrámem zasvěceným všem bohům, jehož vznosná báň symbolizovala vládu nad nebesy.

Ještě úchvatnější byl však výjev uprostřed sálu. Zde se tyčil ohromný sloupec zvířeného plynu přesně o šířce horního „oka“. Zdálo se, že vrhá světlo z nebes jako obrovitý sluneční paprsek, zářivý pilíř mdlého jasu.

Hleděli na něj v posvátné úctě a uvědomili si, že nesmírnou rychlostí stoupá, takže měli dojem, že sami nenávratně padají do žhnoucích hlubin sopky. Všechno jim říkalo, že by měli slyšet ohlušující hřmot, v sále však panovalo strašidelné ticho.

„Jsou to vodní páry,“ zavolal Costas konečně. „Tak tohle se děje s dešťovou vodou, která neodteče ven. Tam dole to funguje jako vysoká pec.“

Rostoucí horko, které cítili během výstupu, vycházelo z komína před nimi.

Nacházeli se na okraji širokého ochozu, který se táhl kolem báně několik metrů nad podlahou. Ve skále po celém obvodu byly pravidelně rozmístěné východy. Nade všemi se skvěly dobře známé symboly. Pod lávkou slabě rozeznávali střed sálu.

Stála tam čtyři kamenná křesla ve tvaru býčích rohů obrácená zády k sloupci par, každé otočené k jedné světové straně. Sedadla otočená čelem k nim zakrýval okraj ochozu, byla však nápadně větší než ostatní a špičky jejich rohů čněly k otvoru vysoko nahoře.

„Bude to nějaký trůnní sál,“ vydechl Costas užasle. „Audienční síň pro velekněze.“

„Sál předků. Pohřebiště. A teď audienční síň,“ zamumlala Káťa. „To nemůže být nic jiného než poslední předstupeň nejsvětější svatyně.“

* * *

Od chvíle, kdy se dostali z ponorky, prožívali veliké rozechvění a nadšení z nových a nových objevů. Teď když stanuli v samém jádru sopky, jejich povznesenou náladu přehlušila tíseň, jako by tušili, že největší odhalení určitě nebude zadarmo. Dokonce i Costas váhal opustit bezpečí tunelu a vydat se do neznáma.

Byl to Jack, kdo prolomil mlčení a pobídl je k cestě. Obrátil se ke kolegům, z jeho umazané tváře čišela bolest.

„Ten zápis nás dovedl až sem," vypravil ze sebe. „Svatyně Atlantidy bude určitě někde tady."

Bez dalších řečí belhavě vykročil k vnitřní hraně ochozu, přestože na nohou už se držel jen silou vůle. Costas šel vedle něj a Káťa hned za nimi, s chladně strnulým výrazem ve tváři.

Když pod okrajem rampy začal vystupovat trůn, oslepil je paprsek světla. Instinktivně couvli a zakryli si oči. V ostrém jasu rozeznávali dvě postavy, jež se zjevily zprava a zleva.

Záře pohasla stejně náhle, jako se objevila. Když se rozkoukali, všimli si, že figury jsou celé v černém jako útočníci v ponorce a v rukou třímají samopaly Heckler & Koch MP5, výhrůžně namířené od boku. Jack s Costasem zvedli ruce nad hlavu. Nemělo smysl sahat po zbrani, dřív by je srazil k zemi příval střel.

K centrálnímu pódiu vedlo dvanáct nízkých schodů. Vedle nich stál přenosný reflektor, který je prve oslepil. Chodník stoupal přímo ke zpodobení býčích rohů, jejichž špičky spatřili nad okrajem ochozu. Bylo to okázalé opěradlo masivního kamenného trůnu zdobeného víc než ostatní.

Někdo v něm seděl.

„Doktore Howarde. Je mi ctí, že vás konečně poznávám."

Jack ten hlas poznal. Jeho protáhlý hrdelní tón slyšel před třemi dny, kdy *Seaquest* přijal hlášení z *Vultury*. Pochopové nevybíravě postrčili Jacka s Costasem ze schodů; v příštím okamžiku se jim před očima zjevila vypasená Aslanova postava. Hrbil se na trůně, nohy měl pevně zaklesnuté a mohutná předloktí položená na opěrkách. Díky pobledlé nestárnoucí tváři vypadal skoro jako kněz z dávnověku, nebýt známek značné nestřídmosti. Zvlněné rudé roucho mu propůjčovalo vzezření východního despoty, který jako by vypadl

přímo z Čingischánova dvora, až na to, že ho obklopovali dokonale moderní bojovníci se samopaly v rukou.

Po Aslanově pravici stála drobná osoba, jež jaksi neladila se zbytkem družiny. Nehezká žena s drdolem oblečená v šedivém plášti.

„Olga Ivanovna Borcevová," sykla Káťa.

„Vaše asistentka nám velice pomohla," zahlaholil Aslan dobromyslně. „Od chvíle, kdy mi začala podávat hlášení, jsem měl vaši loď plně pod kontrolou. Moji muži naštěstí našli cestu ven a objevili tuto síň. Zdá se, že jsme dorazili v pravou chvíli." Náhle mu hlas zhrubl. „Přišel jsem si vzít, co mi právem patří."

Costas už se neudržel a skočil dopředu. Rána pažbou samopalu do břicha ho však okamžitě poslala k zemi.

„Costas Demetrios Kazantzakis," ucedil Aslan s úšklebkem. „Řek." To slovo vyřkl opovržlivě, zaznělo jako plivnutí.

Zatímco se Costas sbíral ze země, Aslan obrátil pozornost ke Kátě. Jeho temné oči se přimhouřily a koutky úst prozradily náznak úsměvu.

„Káťa Světlanovová. Nebo bych měl spíš říct Jekatěrina Petrovna Nazarbetovová?"

V Kátině pohledu se objevil hněvivý vzdor. Jack cítil, jak se mu podlamují kolena. Tělo mu nakonec přece jen vypovědělo poslušnost. Její odpověď jako by vycházela odjinud, z toho nejhlubšího pekla na hony vzdáleného skutečnému světu.

„Otče."

Kapitola 23

Ben se téměř neznatelně posunul v bocích a ani na okamžik nespouštěl oči ze šmouhy světla vycházející z řídicího střediska na druhém konci chodby. Ve stejné poloze ležel už celé hodiny, jen občas ho z torpédové místnosti dole přicházel vystřídat Andy. S tělem přitisknutým ke stěně a zaprášeným usazeninou, jež tvořila nedílnou součást ponorky, se příliš nelišil od hrůzné mrtvoly *zampolita* visící v temnotě kousek za ním.

I přes tlustý skafandr se zákeřně vkrádal chlad a prsty omotané kolem lučíku samopalu AKSU měl už dávno ztuhlé. Uměl však od sebe oddělit bolest a potlačit veškeré vlivy, jež by ho odváděly od čekání a pozorování. Už před lety se naučil, že opravdovou zkouškou odolnosti je mimořádná vytrvalost, vzácná vlastnost, díky níž vynikal mezi všemi uchazeči o službu u speciálních jednotek.

Zvedl masku, a než zaznamenal jakýkoli pohyb, do nosu ho udeřil nakyslý pach.

„Uvařil jsem trochu kafe.“ Andy mu vpadl do zad a strčil mu před obličej kouřící hrnek. „Je to nějaká hnusná sovětská břečka.“

Ben zavrčel, ale volnou rukou se kávy vděčně chopil. K jídlu měli jen energetické tyčinky z balíčků poslední záchrany, ale v kuchyni našli pár lahví s vodou a přesvědčili se, že jsou dobře utěsněné.

„Nějaká změna?“ zeptal se Andy.

Ben zavrtěl hlavou. Od chvíle, kdy Jack s ostatními odešel, uplynulo téměř osmnáct hodin, celý den neviděli sluneční světlo. Podle hodinek bylo časné ráno, bez spojení s vnějším světem však neměli téměř žádný přehled o plynoucím čase. Jejich protivníci si hlučně upevnili pozice pod únikovým prostorem. Horečnou činnost plnou zvýšených hlasů přerušovaly úseky dlouhého ticha. Celé hodiny museli poslouchat sténání a nářek raněného muže, dokud ho neukončila střela ze zbraně s tlumičem. Před půl hodinou nastal značný rozruch. Ben si domyslel, že nepřátelská ponorka se spojuje s jejich záchranným hlubinným plavidlem, a také v příštím okamžiku uslyšel dupání kroků ve vstupním prostoru. Zaklepal dohodnuté

znamení, aby za ním Andy rychle přišel. Společně očekávali to nejhorší.

„Je to tady.“

Náhle na ně chodbou posvítila baterka. Navzdory ostré záři ani jeden z nich nehnul brvou. Ben odložil hrnek a odjistil samopal, Andy vytáhl pistoli a splynul s temnotou u protější stěny.

Mužský hlas, který se vzápětí ozval, působil ochraptěle a napjatě. Mluvil napůl anglicky, napůl rusky.

„Posádko *Seaquestu*. My chceme pogovoriť.“

Ben rusky odsekl: „Ještě krok a vyhodíme ponorku do povětří.“

„To nebude třeba.“ Ta věta zazněla v angličtině a vyřkla ji žena. Ben s Andym odvraceli oči, protože si uvědomovali, že chvilkové oslepení by je mohlo připravit o výhodu. Sluch jim však napověděl, že vystoupila před muže a stojí asi pět metrů od nich.

„Jste pěšáci na cizí šachovnici. Přejděte k nám a nebudete litovat. Zbraně si můžete nechat.“ Úlisný tón dodával jejímu přízvuku ještě chladnější a drsnější rozměr.

„Opakuju,“ zavrčel Ben. „Už ani krok.“

„Čekáte na přátele.“ Pohrdlivý úšklebek. „Káťa,“ odsekla znechuceně, „je nula. Zato v Alexandrii jsem měla to potěšení sejít se s doktorem Howardem, velice zajímavě hovořil o Atlantidě. A dnes ráno jsem se s ním s radostí setkala opět. I s doktorem Kazantzakisem.“

„Dostali jste poslední varování.“

„Vaši takzvaní přátelé jsou mrtví nebo zajatí. Vaše loď je zničená. Nikdo jiný polohu této ponorky nezná. Vaše akce je v troskách. Přidejte se k nám a zachraňte si život.“

Ben s Andym lhostejně poslouchali; ani jeden z nich se nezalekl, natož aby jí uvěřil. Potom Ben pohlédl na Andyho a zvedl hlavu.

„*Ani náhodou,*“ řekl.

Jacka probudily paprsky ranního slunce, které ho šimraly na tváři. Otevřel oči, ospale se rozhlédl a pak je znovu zavřel. To musí být sen, napadlo ho. Ležel na zádech na čerstvě vypraném povlečení uprostřed manželské postele. Lůžko zaujímalo celou jednu stranu rozlehlého pokoje, na jehož vybílených stěnách viselo pět obrazů v

modernistickém stylu; připadaly mu mlhavě povědomé. Naproti bylo veliké arkýřové okno s kouřovým sklem, za nímž prosvítala obloha bez mráčku a řada vyprahlých kopců.

Jak se začal zvedat, ucítil bodnutí v levém boku. Podíval se dolů a uviděl, že má celý hrudník omotaný obvazem zakrývajícím ošklivé podlitiny. Náhle si vzpomněl na neobyčejné dobrodružství v sopce včetně toho, jak vstoupili do audienční síně, jak se Costas svíjel na zemi a Káťa stála vedle něj. Když si vybavil její poslední slovo, prudce se posadil a rovnal si rozbouřené myšlenky v hlavě.

„Dobré ráno, doktore Howarde. Váš hostitel už čeká."

Jack zvedl oči a spatřil odměřeného muže neurčitého věku stojícího u dveří. Měl mongoloidní rysy Střední Asie, jeho anglický přízvuk však neměl chybu stejně jako livrej sloužícího.

„Kde to jsem?" vybafl na něj Jack.

„Všechno má svůj čas, pane. Koupelna?"

Jack se podíval směrem, kterým muž ukazoval. Věděl, že nemá smysl se rozčilovat, a tak spustil nohy na mahagonovou podlahu krásně syté barvy. Vykročil do koupelny, minul vířivku a rozhodl se pro sprchu. Když se vrátil, našel na posteli nové šatstvo: černou košili se stojáčkem od Armaniho, bílé kalhoty a kožené boty značky Gucci, vše ve správné velikosti. Jeho třídenní strniště a ošlehané rysy sice s módním oblečením moc neladily, byl však rád, že už není ve skafandru vyplněném směsí sražené krve a mořské vody.

Rukama si uhladil husté vlasy a všiml si, že sluha diskrétně postává za dveřmi.

„Tak dobře," pravil Jack pochmurně. „Kdepak máte svého pána a vládce?"

Jack sjížděl za sluhou po eskalátoru a přitom si uvědomil, že místnost, již dosud obýval, byla jednou z řady samostatných jednotek rozesetých po úbočí podél strží a okolních svahů. Všechny byly propojeny systémem válcovitých chodeb, jež vycházely z centrální osy stoupající z údolí.

Dům, do něhož mířili, byla obří kruhová stavba korunovaná třpytivou bílou kupolí. Jak se k ní blížili, Jack uviděl, že vnější panely jsou natočeny tak, aby zachycovaly ranní slunce ozařující

dolinu. O něco níž stála budova připomínající malou elektrárnu a vedle ní další řada solárních panelů. Celý komplex působil jako výjev z budoucnosti, jakýsi prototyp lunární stanice, avšak důmyslnější než vše, co dosud vyvinula americká NASA.

Sluha zavřel za Jackem dveře a ten obezřetně vstoupil do místnosti. Přísně účelný exteriér ho nemohl připravit na to, co spatří uvnitř. Ocitl se v dokonalé napodobenině římského Panteonu. Rozlehlý prostor přesně odpovídal rozměrům originálu, a tak se na něj bez potíží vešla báň o průměru čtyřiceti tří metrů, větší než ta, jíž se pyšní chrám svatého Petra ve Vatikánu. Otvorem vysoko nahoře proudilo slunce ozařující pozlacené klenby, které vrhaly světlo do interiéru stejně, jako tomu bylo v Panteonu ve druhém století našeho letopočtu.

Stěny pod kupolí přerušovala řada hlubokých výklenků a mělkých zákoutí obklopených zdobenými mramorovými sloupy. Podlaha i zdi byly obložené vzácnými kamennými deskami z období starověkého Říma. Jack poznával červený egyptský porfyr, který měli vládcové v oblibě, zelený *lapis lacedaemonis* ze Sparty i nádherný medově zbarvený *giallo antico* z Tuniska.

To nebyl jen rozmar velkého sběratele. Místo královských katafalků se ve výklencích skvěly knihy a v zákoutích sochy a obrazy. Obrovská apsida vedle Jacka sloužila jako posluchárna s řadami luxusních sedadel a obřím promítacím plátnem lemovaná množstvím počítačů. Přímo naproti apsidě bylo veliké okno obrácené na sever. Za ním se tyčil horský hřeben, který Jack předtím zahlédl z okna ložnice, vlevo se modralo moře.

Nejnápadnější doplněk starého projektu se však nacházel v samém středu: projektor planetária zářící na podstavci jako sputnik. Byl svrchovaně moderní, a přitom nevybočoval z římského pojetí. Zasvěcený člověk mohl stejně jako v antice pohlédnout vzhůru a kochat se triumfem řádu nad chaosem. Zde však fantazie překročila určitou mez a sklouzla do nebezpečné říše pýchy, kam by se dávní předkové ani neopovážili vstoupit. Obraz noční oblohy promítaný na kupoli poskytoval dokonalou iluzi moci, představu o naprosté vládě nad samými nebesy.

Jacka ihned napadlo, že je to herna kultivovaného a vzdělaného muže, přitom však nezměrně bohatého a pohodlného. Muže zahleděného do sebe, který se věčně snažil ovládnout svět kolem sebe.

„Mé skromné dílo," zaduněl čísi hlas. „Originál jsem bohužel mít nemohl, a tak jsem si postavil aspoň kopii. Snad budete souhlasit, že jsem ji trochu vylepšil. Teď už chápete, proč jsem si v té sopce připadal jako doma."

Díky úžasné akustice se zdálo, že dotyčný stojí přímo vedle Jacka. Hlas přitom ve skutečnosti vycházel z křesla vedle okna na druhém konci sálu. Křeslo se otočilo i s Aslanem. Trůnil v červeném hábitu v úplně stejné pozici, v jaké ho Jack spatřil předtím, než omdlel.

„Doufám, že jste měl klidnou noc. Mí lékaři vám zranění ošetřili." Ukázal k nízkému stolu před sebou. „Snídaně?"

Jack se ani nehnul a opět si prohlédl místnost. Nebyli tam sami. Z jednoho z výklenků před stolem plným otevřených rukopisů na něj zírala Olga Borcevová, Kátina vědecká asistentka. Jack po ní šlehl pohledem a ona se na něj vzdorně zadívala.

„Kde je doktor Kazantzakis?" otázal se.

„Ach ano, váš přítel Costas," odpověděl Aslan a dutě se zasmál. „Nemusíte si dělat starosti. Je živý, i když ne zrovna moc zdravý. Pomáhá nám na ostrově."

Jack zdráhavě vykročil sálem. Jeho tělo zoufale toužilo po něčem k snědku. Jak se blížil ke stolu, objevili se dva číšníci s nápoji a podnosy přetékajícími jídlem. Jack si vybral místo v uctivém odstupu od Aslana a rázně padl do měkkých kožených podušek.

„Kde je Káťa?" chtěl vědět.

Aslan ho ignoroval. „Doufám, že se vám moje obrazy líbí," prohodil nenuceným tónem. „Dal jsem do vašeho apartmá pověsit pár svých posledních přírůstků. Slyšel jsem, že vaše rodina se velice zajímá o kubistické a expresionistické umění z počátku dvacátého století."

Jackův dědeček byl po první světové válce velkým mecenášem evropských umělců a Howardova galerie proslula svými modernistickými obrazy a sochami.

„Celkem ušly,“ odtušil Jack suše. „Picasso, *Žena s dítětem*, z roku devatenáct set třicet osm. Loni zmizela z Muzea moderního umění v Paříži. Jak ale vidím, vaše sbírka se neomezuje jen na obrazy.“ Ukázal ke skleněné vitríně v jednom z výklenků. Uvnitř se skvěl artefakt, v němž Jack okamžitě poznal masku Agamemnona, největší poklad Mykén pocházející z doby bronzové. Maska měla být správně uložena v Národním muzeu v Aténách, ale stejně jako Picasso se rok předtím ztratila při sérii troufalých krádeží po celé Evropě. Jack v ní viděl symbol vznešenosti, který se vysmívá aroganci svého trapného nového majitele.

„Byl jsem profesorem islámského umění a to je moje srdeční záležitost,“ odvětil Aslan. „Ale své sbírky neomezuji jen na čtrnáct set let od doby, kdy si Alláh vyvolil Mohameda za svého proroka. Boží sláva prostupuje uměním všech věků. To on mi dal požehnání, abych shromáždil sbírku, která bude odrážet jeho slávu. Chvála Alláhovi.“

Aslanovi zapípal mobilní telefon. Vyndal ho z pouzdra na křesle a promluvil hrdelním jazykem, který Jack považoval za jeho rodnou kazašštinu. Jídlo na stole vypadalo lákavě a Jack se nenechal pobízet.

„Omlouvám se.“ Aslan vrátil telefon do obalu. „Nejdřív práce, potom zábava. Bohužel. Menší problém s opožděnou zásilkou jednomu z našich vážených zákazníků. Ale ten příběh znáte.“

Jack jeho narážku nekomentoval. „Předpokládám, že jsem v Abcházii.“

„Nemýlíte se.“ Aslan stiskl knoflík a jeho křeslo se otočilo k mapě Černého moře na protější stěně. Namířil laserové ukazovátko na hory a údolí mezi Gruzií a ruským Kavkazem. „Je to osud. Tohle pobřeží bylo letním sídlem chánů v období Zlaté hordy, západomongolského císařství na řece Volze. Já jsem přímým potomkem Čingischána a Tamerlána Velikého. Historie, pane Howarde, se opakuje. Jenže mě nic nezastaví. Pozvednu meč i tam, kde moji předkové zaváhali.“

Abcházie, tvrdošíjně nezávislá kmenová země, byla ideální skrýší pro obchodníky se zbraněmi a teroristy. Po roce 1991, kdy se zhroutil Sovětský svaz, prožila tato kdysi autonomní oblast sovětské republiky Gruzie krvavou občanskou válku a etnické čistky, při nichž

zahynuly tisíce lidí. Se vzestupem islámského extremizmu boje vypukly znovu, a tak se gruzínská vláda chtě nechtě musela vzdát veškerých nároků na tento region. Od té doby panovala v Abcházii anarchie, jež měla málokde ve světě obdoby. Vládnoucí klika pobírala peníze od banditů a islámských radikálů, kteří se sem sjížděli ze všech koutů zeměkoule a budovali si základny ze starých sovětských letovisek na pobřeží.

„Hranice Abcházie leží sto padesát kilometrů severně od sopky," poznamenal Jack stroze. „Co s námi chcete dělat?"

Aslanovo chování se rázem změnilo. Zkřivil tvář do úšklebku a sevřel opěradla takovou silou, až mu zbělely klouby na rukou.

„Chci výkupné." V Aslanově hlase bublal vztek. „Ten Žid nám dá za vaši hlavu slušné peníze." Slůvko „Žid" vyřkl se vší záští, kterou v sobě měl. Snoubil se v ní zuřivý antisemitizmus se závistí, kam to Efram Jacobovich jako finančník a podnikatel dotáhl.

„A ostatní?"

„Ten Řek začne spolupracovat, když mu pohrozím, že vás jinak budeme mučit a potom vám usekneme hlavu. Mám pro něj jeden menší úkol. Zavede nás sopkou zpátky ke *Kazbeku*."

„A Káťa?"

Aslanovu tvář zahalil další temný mrak. Ztišil hlas, až téměř do šepotu.

„V Egejském moři jsem se rozhodl nechat vás být, když slíbila, že nás zavede k ještě většímu pokladu. Dal jsem jí na to dva dny, ale ona se neozvala. Olga naštěstí v Alexandrii okopírovala starověké texty a splnila svou roli. Věděli jsme, že můžete mít namířeno jedině sem."

„Kde je Káťa?" Jack se snažil ovládnout hlas.

„Bývala to milující dcera." Aslanovy oči jako by na chvíli zjihly. „Do předčasného úmrtí její matky jsme trávili na *dače* krásné prázdniny. Olga i já jsme se snažili, ale bohužel."

Podíval se na Olgu, jež mu od stolu s knihami odpověděla milým úsměvem. Když se otočil zpátky k Jackovi, jeho hlas byl náhle rázný a drsný.

„Dcera zneuctila nejen mě, ale i svoji víru. Za Sovětského svazu jsem neměl žádnou kontrolu nad jejím vzděláním, pak utekla na

Západ a úplně se zkazila. Měla tu drzost odmítnout mé jméno a pojmenovat se po matce. Budu ji držet na *Vultuře* a odvezu ji zpátky do Kazachstánu. Tam s ní naložíme podle práva *šarí*ja.“

„Chcete říct, že ji zmrzačíte a zotročíte,“ ucedil Jack ledově.

„Bude zbavena neřestí těla. Po rituální obřízce ji pošlu na mravní očistu do náboženské školy. Pak jí najdu vhodného manžela, *inšallah*. Když Bůh dá.“

Aslan na chvíli zavřel oči a snažil se uklidnit. Pak luskl prsty a rázem přispěchali dva sluhové, aby mu pomohli vstát. Uhladil si rudý hábit a položil ruce na břicho.

„Pojďte.“ Kývl směrem k oknu. „Než se dáme do práce, něco vám ukážu.“

Když Jack vykročil za mohutnou, těžkopádnou postavou, zavadil okem o další skleněnou vitrínu na podstavci vedle okna. S rozechvěním v ní poznal dvě nádherné slonovinové destičky ze starověkého naleziště v Begramu, které se ztratily, když afghánský Taliban za své hrůzovlády vyplenil muzeum v Kábulu. Zastavil se a obdivoval složitě vyřezávané motivy na deskách dovezených ve druhém století z Číny, které se našly ve skladišti jednoho z paláců spolu s drahocennými lakovanými předměty z Indie a vzácnými římskými díly ze skla a bronzu. Měl radost, že poklad přežil, ale zdrtilo ho, že ho nalezl v tomto památníku lidské marnivosti. Jack upřímně věřil, že odhalování minulosti pomáhá sjednocovat národy oslavou společných úspěchů lidstva. Čím významnější umělecká díla mizela v černé díře bankovních trezorů a soukromých galerií, tím méně se ten cíl zdál dosažitelný.

Aslan se hřmotně otočil a všiml si Jackova zájmu. Zdálo se, že se opájí jeho domnělou závistí.

„Je to moje slabost, moje vášeň, po víře druhá největší,“ zasípěl. „Těším se, až si z vašeho muzea v Kartágu budu vybírat věci jako součást výkupného. A některé obrazy v Howardově galerii mě taky velice zajímají.“

Aslan zavedl Jacka sálem k velkému vypouklému oknu. Bylo to, jako by se dívali z řídicí věže na letišti, což jen podtrhovaly přistávací dráhy, které se táhly údolím pod nimi.

Jack se snažil nevnímat Aslana a soustředit se na ten výjev. Ranveje tvořily obří písmeno L: jedna dráha kopírovala jižní stranu údolí, druhá ležela dál na západ, obklopená nižšími kopci. Shluk budov o velikosti skladovacích hal vyznačoval letiště. Vedle se rozkládal heliport pro vrtulníky: tři ze čtyř kruhů byly obsazené stroji Hind E, Havoc a Kamov Ka-50 Werewolf. V ovladatelnosti a palebné síle mohl werewolf směle soupeřit i s americkým apachem. Kterýkoli z těch vrtulníků by dokázal podniknout zdrcující útok na hlídkové plavidlo nebo policejní helikoptéru, pokud by se opovážily zkřížit Aslanovi cestu.

Jackův pohled se přesunul k řadě temných otvorů za koncem ranveje na druhé straně údolí. Byly to kryty pro letadla vyhloubené hluboko do úbočí skály. K svému úžasu zjistil, že dva šedé tvary v popředí patří letounům Harrier se svislým vzletem i přistáním. Jejich nosy vyčnívaly z maskovacích sítí, které satelitní technika nemohla zachytit.

„Jak vidíte, moje výzbroj nepochází jen z arzenálu bývalého Sovětského svazu," rozzářil se Aslam. „Královské námořnictvo se nedávno hloupě zbavilo letky bojových strojů Sea Harrier. Oficiálně šly všechny do šrotu, ale váš bývalý ministr projevil obchodního ducha a souhlasil s odprodejem. Naštěstí mi nechybí vyškolený personál. Olga sloužila jako rezervní pilot u sovětského letectva a nedávno podnikla první zkušební let."

Jackovo zděšení rostlo. Aslan stiskl knoflík na balustrádě, knihovny po obou stranách se okamžitě odsunuly a nabídly pohled na pobřeží. Horské hřebeny ohraničující údolí pokračovaly dál a tvořily široký přírodní přístav. Cíp nejblíž k nim přiléhal k masivní betonové hrázi, jež vybíhala na sever a chránila zátoku před pohledem lodí plujících kolem.

Aslanovým nejnovějším výzkumným plavidlem byla ruská fregata Projekt 1154 třídy Neustrašimyj pocházející ze stejné stáje jako *Vultura*, avšak s trojnásobným výtlakem. Nacházela se v poslední fázi osazování zbraněmi a spojovací technikou, již na palubu zvedaly přístavní jeřáby. Vzdálená sprška jisker ozařovala svářeče pilně pracující na rozlehlé vrtulníkové dráze a plošině pro harriery.

Jack znovu pomyslel na *Seaquest*. Loď měla za doznívající bouří mířit zpátky na jih a připlout nad Atlantidu. Neodvážil se o ní zmínit pro případ, že unikla prozrazení. Zdálo se však nemyslitelné, aby je *Vultura* nezaznamenala, když se loď objevila v dosahu jejích radarů. Vzpomněl si na vzdálenou střelbu, kterou nepochybně slyšeli v pohřební síni. Začal se obávat toho nejhoršího.

„Už jsme skoro připraveni vyplout na první cestu. Budete mým čestným hostem při uvedení do služby.“ Aslan se odmlčel. Ruce měl složené na břiše a z jeho výrazu čišelo poživačné potěšení. „Díky dvěma lodím můžu kdykoli vyplout na širé moře. Nic už mi nebude stát v cestě.“

Jack se naposledy rozhlédl po krajině a s hrůzou mu začínalo docházet, jak obrovskou moc třímá Aslan v rukou. Na východě, kde se údolí zužovalo, byly střelnice a stavby, které vypadaly jako modely pro výcvik boje ve městě. Mezi letištěm a mořem vyvstával další kruhový útvar ověnčený talíři satelitů a řadou antén. Podél hřebene se nacházely maskované pozorovatelny, na plážích palebná stanoviště zbraní. Okolní palmy a eukalypty byly tím posledním, co zbylo z letoviska komunistické strany, jež se kdysi rozkládalo v údolí.

„Teď už jistě chápete, že je zbytečné pokoušet se o útěk. Na východ leží Kavkaz, na sever a jih se táhne území banditů, kde by žádný cizinec nepřežil. Věřím, že dáte přednost mé pohostinnosti. Těším se, že budu mít společníka, se kterým si můžu popovídat o umění a archeologii.“

Aslan náhle vyhlížel jako v extázi. Zvedl ruce a po tváři se mu rozlil výraz opojení.

„Tohle je *Kehlsteinhaus*, mé Orlí hnízdo,“ chvástal se. „Má svatyně a pevnost. Souhlasíte, že ten výhled je stejně nádherný jako v bavorských Alpách?“

Jack tiše odpověděl, aniž by spustil oči z údolí hluboko dole.

„Za války, které vy říkáte velká vlastenecká, sloužil můj otec jako naváděcí pilot u Královského letectva. V roce 1945 měl tu čest vést nálet na Obersalzberg u Berchtesgadenu. Ani vůdcova vila, ani ústředí SS nakonec nebyly tak nezničitelné, jak si jejich tvůrce představoval.“

Jack se otočil a neochvějně se zadíval do černých jam Aslanových očí. „A historie, jak jste sám řekl, profesore Nazarbetove, má neblahý zvyk se opakovat.“

Kapitola 24

Kabina uháněla jednou z válcovitých chodeb, aniž by závratná rychlost byla uvnitř nějak znát. Pohybovala se na vzduchovém polštáři jako vznášedlo. Jack s Aslanem seděli naproti sobě, hřmotná mafiánova postava zaujímala skoro celou šířku vozítka. Jack odhadoval, že sjeli na dno údolí a blíží se k centrální ose, kterou zahlédl z falešného Panteonu.

Chvíli předtím zastavili a nabrali dalšího pasažéra, který vedle nich teď nehnutě stál. Byl to hromotluk v přiléhavé černé kombinéze. Měl zkosené čelo, rozpláclý nos a prasečí očka, jež tupě zírala pod výrazným hřebenem obočí.

„Dovolte, abych vám představil vašeho osobního strážce," ozval se Aslan přívětivě. „Vladimír Jurjevič Dalmotov. Bývalý příslužník speciálních jednotek, veterán války v Afghánistánu. Přeběhl k čečenským bojovníkům, když byl jeho bratr popraven za uškrcení důstojníka, který v Grozném poslal jeho četu na smrt. Po Čečensku se nechal najmout od pobočky al-Kajdy bojující za osvobození Abcházie. Víte, jak jsem ho našel? Šel jsem po stopě mrtvol. Nevěří v žádného boha, ale Alláh mu odpouští."

Když vůz zastavil, dveře se otevřely a dovnitř vstoupili dva sluhové a pomohli Aslanovi vstát. Od té doby, co se Jack dozvěděl, že Costas s Káťou jsou stále na ostrově, vyčkával na svou příležitost. Jak ho Dalmotov postrčil ven, všiml si, že mu na zádech visí samopal Uzi, ale neprůstřelnou vestu na sobě nemá.

Prostor, do nějž vkročili, ostře kontrastoval s okázalou nádherou obytné části. Byl to obří hangár. Vrata se rozestoupila a odhalila přistávací plochu, kterou už Jack viděl. Na asfaltu se rýsoval mohutný vrtulník Hind a kolem jeho trupu pobíhali mechanici.

„Včera večer jsme s ním přiletěli z ostrova," vysvětlil Aslan. „Brzy splní úkol, k němuž je předurčen."

Pohledu ven částečně bránil kamion zaparkovaný kousek od vrat. Sledovali, jak parta chlapů začala vykládat bedny z jeho korby a vršila je u stěny vedle stojanu s leteckými obleky.

Dalmotov cosi zamumlal Aslanovi a odběhl. Holýma rukama vypáčil víko jedné z beden, pak z ní vytáhl součásti jakési zbraně a

zaklapl je do sebe. Dřív, nežji zvedl, aby zkontroloval mířidla, Jack poznal Barrett M82A1. Jednalo se o pravděpodobně nejúčinnější ostřelovačskou pušku světa používající střelivo Browning Machine Gun.50, vysokorychlostní náboje, které na pět set metrů prorazí pancíř tanku a na trojnásobnou vzdálenost ustřelí člověku hlavu.

„Můj skromný příspěvek *džihádu*.“ Aslan roztáhl ústa do širokého úsměvu. „Za ranvejí jste si jistě všiml našeho střeleckého výcvikového střediska. Dalmotov je náš hlavní instruktor. K našim klientům patří nová brigáda Irské republikánské armády, ale také al-Kajda. Nemůžou si to tu vynachválit.“

Jack si vybavil řadu útoků ostřelovačů z počátku roku, jež zahájily novou brutální fázi války teroristů proti západní civilizaci.

Zatímco Dalmotov dohlížel na správné sestavení zbraní, Jack vykročil za Aslanem ke skladišti na druhé straně hangáru. Muži v kombinézách obsluhy zde zatloukali a kontrolovali bedny. Když kolem projížděl vysokozdvižný vozík, Jack zahlédl na jeho boku červeně nastříkané slovo. Jedním z prvních Jackových úkolů u vojenské rozvědky bylo zastavit nákladní loď přepravující právě takové bedny. Byl to semtex, smrtící plastická trhavina z České republiky, kterou používala Irská republikánská armáda při teroristických akcích ve Velké Británii.

„Tohle je naše hlavní překladiště,“ objasnil Aslan. „Obvykle je uzavřené kvůli chemickým a biologickým zbraním, ale právě jsem odeslal helikoptérou poslední várku dalšímu spokojenému zákazníkovi na Blízkém východě.“ Aslan se odmlčel. Ruce měl spojené na břiše a pomalu točil palci. Přimhouřil oči a zadíval se kamsi opodál. Jack zachytil varovné příznaky Aslanovy vrtkavé nálady.

„Ale mám taky jednoho nespokojeného zákazníka, jehož trpělivost je nebezpečně zkoušena už od roku 1991. Když jsme sledovali *Seaquest* cestou z Trabzonu, bylo nám jasné, že může mít jediný cíl. Olga to místo přesně určila z rozboru onoho starověkého textu. Pod rouškou tmy jsme se vydali k sopce. Poskytli jste mi vítanou možnost dostat se tam, kam mě politici léta odmítali pustit. V minulosti by každá návštěva na tomto ostrově vyvolala okamžitou vojenskou reakci. Teď když satelit zachytí nějakou aktivitu, všichni

si budou myslet, že jste to vy, všeobecně uznávaná vědecká expedice. Měli jsme se tam setkat s Rusy, kdyby ten blbec Antonov vlastní neschopností nepotopil ponorku i s mým zbožím.“

„Kapitán Antonov by byl zásilku dodal,“ odvětil Jack ponuře. „Ale *zampolit* proti němu rozpoutal vzpouru. Byla to nejspíš ta jediná dobrá věc, kterou kdy KGB udělala.“

„A co nukleární hlavice?“ vyhrkl Aslan.

„Viděli jsme jen konvenční zbraně,“ zalhal Jack.

„Tak proč moje dcera při vyjednávání hrozila jadernou katastrofou?“

Jack chvíli mlčel. Tuhle podrobnost ze svého pobytu v řídicí místnosti ponorky mu Káťa neprozradila.

„Moji muži vás tam nepustí,“ odvětil Jack tiše. „Vaši kamarádi fanatici nejsou jediní, kdo položí život za vlastní víru.“

„Možná si to rozmyslí, až uslyší, co čeká vás i toho Řeka, pokud se nevzdají.“ Aslan se nevesele pousmál, už opět vyrovnaný. „Myslím, že příští zastávka vás bude velice zajímat.“

Opustili hangár jiným prostředkem: kabinkou bez střechy na pásovém dopravníku. Mířili k centrální ose, která se nacházela asi o kilometr blíž k moři. Po pětiminutové cestě vstoupili na pojízdné schody, jež je přepravily ke dveřím výtahu. Jakýsi sluha stiskl tlačítko a oni vyjeli do nejvyššího patra.

Tam se jim naskytl výjev jako vystřižený z vesmírného střediska NASA. Místnost měla podobné rozměry jako Panteon, byla však plná počítačů a pozorovacího zařízení. Když vystoupili, Jack si všiml, že nahoru vyjeli ve válci, který se tyčil uprostřed jako uťatý sloup. Připadal si jako na jevišti moderního amfiteátru, obklopeném soustřednými řadami monitorů tvořících barevné vlny. Na stěnu za obřími obrazovkami se promítaly mapy i televizní záběry. Celý komplex připomínal velitelský modul lodi *Seaquest*, avšak nesrovnatelně větší a se sledovacím a spojovacím vybavením, s nímž by se už dala vést menší válka.

Dva asistenti pomohli Aslanovi do kolečkového křesla na elektrický pohon. Řady siluet shrbených za monitory jako by si jejich příchodu ani nevšimly.

„Já osobně dávám přednost *Vultuře*. Je tam víc ručního ovládání, kdežto tady je to trochu nuda.“ Aslan se v pojízdném křesle uvelebil. „Ale zase odsud můžu řídit veškeré akce najednou. Z velitelského křesla mám výhled na všechny obrazovky v místnosti, ani se nemusím hnout.“

Sluha, jenž postával nervózně vedle Aslana, se předklonil a naléhavě mu cosi pošeptal do ucha. Šéf mlčky stiskl páčku na svém křesle a vyrazil k přístrojové desce, kde se shromáždila skupina mužů. Jack s Dalmotovem ho v těsném závěsu následovali. Jak se blížili k technice, Jack si všiml, že obrazovky po pravé ruce jsou ve skutečnosti bezpečnostní monitory ukazující záběry z areálu. Podobné se používaly i v muzeu v Kartágu.

Postavy se tiše rozestoupily, aby Aslan mohl dojet až k obrazovce. Jack šel dál, až stanul přímo za kolečkovým křeslem a operátorem obsluhujícím klávesnici, Dalmotov se mu držel po boku.

„Konečně jsme navázali spojení,“ oznámil operátor anglicky. „Satelitní obrázky by měly naskočit každou chvíli.“

Muž vypadal jako Asiat, na sobě však neměl černou kombinézu, která zde tvořila běžnou výstroj, nýbrž džíny a bílou košili. Podle přízvuku Jack usuzoval, že studoval ve Velké Británii.

Operátor se nejdřív podíval na Jacka a pak tázavě na Aslana. Hřmotný vládce líně kývl, což nebyl projev lhostejnosti, ale skálopevné jistoty, že jeho host nikdy nedostane možnost vyzradit něco z toho, co tu uvidí či uslyší.

Mozaika obrazových bodů se složila do záběru Černého moře, jehož jihovýchodní část stále částečně zakrývala bouřková oblačnost. Díky termovizní kameře se výjev změnil v pestrobarevné spektrum s jasně vystupujícím pobřežím, jak satelit zachycoval infračervené záření pod mraky. Operátor vyznačil drobný čtverec a zvětšil ho na celou obrazovku. Opakoval postup tak dlouho, až se v detailním záběru objevil ostrov se žlutým a růžovým středem: z nitra zjevně sálala značná tepelná energie.

Na moři opodál zářila barevná tečka. Loď. Technik ji přiblížil, až zaplnila celý monitor. Rozlišení bylo tak vysoké, že umožňovalo zobrazit i předměty o velikosti necelého metru. Plavidlo stálo na vodě a proud ho pomalu unášel k přístavu. Příď byla potopená a

lodní šroub na pravoboku bezvládně čněl nad zbytky rozbitého směrového kormidla.

Jack ke své hrůze poznal *Seaquest*, jehož obrysy byly i přes obrovské poškození nezaměnitelné. Tepelné záření vyznačovalo místa, kde do trupu vlétly protipancéřové střely a zanechaly po sobě rány, jako když člověk utrpí čistý průstřel. Při pohledu na tu spoušť se Jacka zmocnil vztek. Otočil k sobě kolečkové křeslo i s Aslanem a probodl ho očima.

„Kde jsou naši?“ obořil se na něj.

„Žádná tepelná stopa po živých není vidět,“ odvětil Aslan klidně. „Dva členové posádky byli tak hloupí, že se včera ráno pustili do přestřelky s *Vulturou*, chvíli předtím, než jste se se svými přáteli objevil v sále. Byla to poněkud jednostranná bitva, jak si nejspíš dokážete představit. Vyšleme tam hind a zbavíme se vraku.“

Na poničené příďové palubě *Seaquestu* uviděl Jack vysunutou střeleckou věž. Hlavně čněly v podivném úhlu, zřejmě následkem přímého zásahu. Jack věděl, že York s Howem by loď neopustili bez boje. Snažně doufal, že se jim se zbytkem posádky podařilo uprchnout.

„Byli to odborníci a námořníci, ne fanatici a vrazi,“ ucedil Jack mrazivě.

Aslan pokrčil rameny a otočil se zpátky k obrazovce.

Nový záběr ukazoval jinou loď, jež plula blízko u ostrova. Když se obraz zvětšil, oči všech upoutala záď. Skupina postav tam rozebírala dvě velké trubice, z nichž vycházely nepravidelné vzorce tepelného záření, jako by právě hořely. Jack si uvědomil, že se dívají na poškozenou *Vulturu*. Aslan luskl prsty a stiskl Jackovo rameno jako ve svěráku.

„Jak to, že mi o tom nikdo neřekl?“ zařval zběsile. „Proč jste to přede mnou tajili?“

Místnost ztichla a Aslan ukázal na Jacka. „Tenhle chlap za výkupné nestojí. Zlikvidujte ho jako lidi z jeho posádky. Ať se mi klidí z očí!“

Než Jacka odstrkali pryč, chvatně si vryl do paměti souřadnice ze snímků satelitu. Když do něj Dalmotov vrazil, Jack předstíral, že zavadil o bezpečnostní monitory. Na dvou nejbližších obrazovkách

předtím poznal přístupovou cestu a vchod do hangáru. Jak upadl na ovládací panel, nenápadně stiskl klávesu „pauza“. Jistě je budou sledovat jiné průmyslové kamery, přesto existovala možnost, že projdou bez povšimnutí. Oči všech se soustředily na záběry *Vultury*.

Už od ranního probuzení rostlo v Jackovi odhodlání něco podniknout. Věděl, že Aslanovy nálady jsou vrtošivé jako počasí a jeho vztek se znovu změní ve zdánlivou bodrost, rozhodl se však, že na rozmary megalomana už se spoléhat nebude. Otřesný obraz *Seaquestu* a nejistý osud jeho posádky ho v tom přesvědčení jen utvrdily. Dlužil to těm, kdo možná zaplatili nejvyšší cenu. A navíc měl v rukou osud Costase i Káti.

Příležitost se mu naskytla ve vozíku, který je rychle přepravoval z centrály zpět k hangáru. Kousek za polovinou cesty vykročil Dalmotov dopředu, aby se podíval na překladiště, které se objevilo za okny. Byl to chvilkový pokles ostražitosti, chyba, jíž by se nikdy nedopustil, kdyby jeho instinkty nezakrněly dlouhodobým pobytem v Aslanově doupěti. Jack bleskově švihl levou pěstí dozadu a pak ji vrazil Dalmotovovi do zad. Úder byl tak silný, že Jack zavrávoral a sevřel si ruku bolestí.

Normálního smrtelníka by taková rána musela zabít. Jack soustředil všechnu svou sílu do místa těsně pod žebry, kde šok z nárazu dokáže zastavit srdce i bránici. Nevěřícně sledoval, jak Dalmotov strnul. Zdálo se však, že jeho mohutné tělo ránu ustálo. Pak ovšem Rus zamumlal cosi nesrozumitelného a klesl na kolena. Několik vteřin tam klečel, nohy se mu mírně zachvívaly. Pak se zhroutil dopředu a zůstal ležet.

Jack odtáhl bezvládné tělo mimo dohled průmyslových kamer. Překladiště bylo prázdné a jediné postavy, které v okolí viděl, se pohybovaly po heliportu za východem z hangáru. Když vozík zastavil, Jack vystoupil, stiskl návratové tlačítko a poslal kabinu i s omráčenou gorilou zpátky k centrále. Každá vteřina se teď počítala.

Bez váhání neohroženě vykročil k prostoru pro vrtulníky a doufal, že sebejistý krok jej uchrání podezření. Došel k věšáku s leteckými kombinézami, vybral si tu nejdelší a nasoukal se do ní. Upevnil si záchrannou vestu, nasadil helmu a zaklapl hledí, aby mu nebylo vidět do obličeje.

Uchopil pytel na výstroj a zvedl jednu z ostřelovačských pušek Barrett. Když ji předtím Dalmotov skládal, Jack se dobře díval, takže zajišťovací kolík našel bez potíží. Oddělil hlaveň od pouzdra závěru a obě součásti zastrčil do vaku. Vedle ležely naskládané krabice označené zkratkou BMG: velice výkonné střelivo Browning Machine Gun ráže 50. Jack nabral hrst masivních čtrnácticentimetrových nábojů a přihodil je ke zbrani.

Když zapnul pytel na zip, pokračoval odhodlaně k východu. Tam si dřepl a předstíral, že si upravuje pásek na kotníku, ve skutečnosti však obhlížel situaci. Asfalt byl horký na dotek, letní slunce dávno vypálilo dešťovou vodu z předchozí noci. V jasné záři působily budovy komplexu vyprahle a rozpáleně jako okolní kopce.

Už věděl, který z vrtulníků si vybere. Werewolf byl nejmodernější, ale stál spolu s typem Havoc na druhé straně heliportu. Hind byl slabých dvacet metrů od něho a právě procházel letovou přípravou. Byl to poctivý dříč ruské armády a z přídě se stupňovitou kabinou vyzařovala spolehlivost.

Napřímil se a vykročil k hlavnímu mechanikovi, který zrovna vkládal pás s municí do nábojové schránky.

„Naléhavý rozkaz," vyštěkl Jack. „Plán byl urychlen. Mám odletět okamžitě."

Rusky mluvil špatně a se silným přízvukem, doufal však, že mu to projde. Velkou část personálu totiž tvořili Kazaši a Abcházci.

Muž se zatvářil překvapeně, ale zas tak moc ho to nezarazilo.

„Zbraňové podvěsy jsou ještě prázdné a máte k dispozici jen čtyři sta střel ráže 12.7 milimetru, ale jinak jsme připraveni k odletu. Můžete nastoupit a začít předletovou kontrolu."

Jack si přehodil vak přes rameno a vytáhl se do dveří na pravém boku. Sklonil se do kabiny a vklouzl na sedadlo pilota, pytel zasunul stranou. Ovládací prvky mu připadaly povědomé, jejich uspořádání se příliš nelišilo od jiných vojenských vrtulníků, jimiž v minulosti létal. Řízení by mu nemělo činit větší potíže.

Když se připoutal, vyhlédl průhledným krytem ven. Přes vypouklé plexisklo střeleckého stanoviště viděl skupinu mechaniků tlačících dvě plošiny na kolečkách, naložené trubkovými raketnicemi pro protitankové řízené střely Spiral. Vrtulník se připravoval na

konečný úder proti *Seaquestu*. Ve stejné chvíli zahlédl dva muže v leteckých kombinézách, kteří se blížili od východu z hangáru: zřejmě pravý pilot a střelec. Když viděl, jak hlavní mechanik zděšeně zvedá k uchu mobilní telefon, bylo mu jasné, že jeho lest je prozrazena.

Obří pětilistý rotor už se otáčel, dva turbomotory Isotov TV3-117 o výkonu 2200 koní se zahřívaly v rámci běžné předletové přípravy. Jack si prohlédl ukazatele a s úlevou zjistil, že nádrž je plná a tlak oleje i vody mají správnou hodnotu. Vroucně doufal, že Aslanův systém protiletecké obrany ještě nedostal pokyn sestřelit jeden z vlastních strojů. Sevřel obě řídicí páky: levou rukou ostře zatáhl za kolektiv a přidal plyn, pravou zatlačil cykliku, kam až to šlo.

Během pár vteřin šlehání rotoru zesílilo v mocné hromobití a hind se se skloněným nosem vznesl do vzduchu. Mučivě dlouhou chvíli zůstal viset na místě a ze všech sil bojoval se zemskou přitažlivostí za ohlušující kakofonie, jež se odrážela od budov kolem dráhy. Jack jemně hladil pedály podrážkami, aby se stroj nepřevrátil na bok, a přitom koutkem oka zahlédl, jak z hangáru vyběhl hromotluk a hrubě odstrčil dva ohromené letce. Dalmotov se ani neobtěžoval namířit samopal, moc dobře totiž věděl, že devítimilimetrové náboje by se od pancéřového pláště helikoptéry jen neškodně odrazily. Pozvedl ovšem daleko nebezpečnější zbraň, kterou cestou shrábl v hangáru.

První kulometný náboj BMG ráže 12.7 prolétl stanovištěm střelce, tedy místem, které by Jack zaujal, kdyby býval věděl, že vrtulník má dvojí ovládání. Jak stroj náhle vyrazil vpřed, druhá střela otřásla zádí a smýkla trupem na stranu. Jack musel vyrovnat směr zvýšením otáček zadního rotoru.

Zatímco bojoval s řízením, helikoptéra vystoupala nad hangár a s rostoucí rychlostí hřměla směrem k mořské hrázi na jihu. Vlevo Jack spatřil supermoderní Aslanův horský palác, vpravo útlé rysy válečné fregaty. O chvíli později se ocitl nad otevřeným mořem. Podvozkem čeřil vlny: držel se nízko, aby ho nezachytily radary. Na plný plyn a s cyklikou sklopenou dopředu brzy dosáhl maximální rychlosti tří set třiceti pěti kilometrů za hodinu, kterou ještě o něco zvýšil, když našel tlačítko, jímž se stahuje podvozek. Pobřeží

bleskově ustupovalo na východ a vpředu ležela jasná ranní obloha splývající s šedomodrým oparem na obzoru.

Po patnácti námořních mílích Jack sešlápl pedál, který ovládá zadní vrtuli, stlačil cykliku doleva a nechal helikoptéru opsat mírný kruh, až kompas ukázal sto osmdesát stupňů, tedy na jih. Přišel na to, jak zapnout radar a satelitní navádění, a zadal tedy souřadnice ostrova, které si zapamatoval před třemi dny na *Seaquestu*. Počítač určil, že je to necelých sto padesát kilometrů, což by měl při současné rychlosti zvládnout za půl hodiny. Navzdory vysoké spotřebě paliva se Jack rozhodl pokračovat v nízkém letu na plný výkon, nádrže mu na tuto vzdálenost poskytovaly dostatečnou rezervu.

Zapnul automatické řízení a otevřel si hledí helmy. Pak sáhl po vaku a začal skládat pušku. Věděl, že si nemůže dovolit ani na chvíli polevit v obezřetnosti. Aslan udělá všechno pro to, aby ho dostal zpátky.

Kapitola 25

„Zastavte vrtulník a čekejte na doprovod. Okamžitě uposlechněte, nebo vás zničíme. Tohle je poslední varování.“

Ten hlas Jack slyšel jen jednou, jak kleje hrdelní ruštinou, neomylně však poznával Dalmotovův těžký přízvuk. Nechal vysílačku zapnutou po celý let a očekával, že se pronásledovatelé ozvou, jakmile se objeví v dosahu. Posledních deset minut znepokojeně sledoval obrazovku radaru, kde se k němu ze severu blížily dvě červené tečky. Podle rychlosti a dráhy šlo nepochybně o helikoptéry Havoc a Werewolf z Aslanovy základny.

Pohyboval se pouhých deset námořních mil severně od ostrova, tedy necelých pět minut letu. Obětoval rychlost, aby mohl letět tak nízko, že ho nezachytí radary, a tahle sázka mu málem vyšla. Přes svoje stáří byl hind o poznání rychlejší a výkonnější než zbylé dva stroje, ty na něj však získávaly tím, že letěly ve větší výšce, kde vzduch neklade takový odpor.

Kromě pevného rychlopalného kanónu ráže 30 milimetrů a dvou pumovnic o dvaceti raketách ráže 80 byly havoc i werewolf obvykle vybaveny smrtícím koktejlem střel vzduch-vzduch naváděných laserem a protilodních střel, jež předtím Jack zahlédl u hangáru. Naopak podvěsy křídel u Jackova stroje zely prázdnotou a jedinou palebnou sílu představovaly výkonné čtyřhlavňové kulomety ráže 12.7 v příďové věži. Byla to mimořádně účinná zbraň, která hromadně zabíjela ve válkách v Afghánistánu i Čečensku, ale bez střelce jí Jack nemohl otáčet a musel využívat otevřená mířidla. Při cyklické rychlosti 1200 střel za minutu na jednu hlaveň by čtyři pásy se stovkou protipancéřových nábojů znamenaly jen pětivteřinovou dávku, která by sice mohla způsobit těžkou destrukci na krátkou vzdálenost, ale těžko by stačila k sestřelení dvou tak silných protivníků.

Jack věděl, že při čelním střetu nebude mít sebemenší šanci. Musí smrtelně riskovat a dostat se jim co nejvíc na tělo.

„Tak jo, Dalmotove, tentokrát jsi vyhrál,“ zamumlal si Jack ponuře pod vousy, ubral plyn a otočil helikoptéru k nepříteli. „Ale nepočítej s tím, že se ještě někdy podíváš domů.“

Tři vrtulníky se vznášely vedle sebe třicet metrů nad vlnami a spodním tahem zvedaly z hladiny vodní tříšť. Prostřední hind mezi nimi vyčníval svou mohutností, stroje nepřátel byly totiž uzpůsobeny k co nejlepší ovladatelnosti a nenápadnosti na bojišti. Vrtulník Mi-28 Havoc visící vpravo od Jacka připomínal nízko posazenou kabinou a protáhlým nosem hladového šakala. Naproti tomu typ Ka-50 Werewolf vypadal pod souosými protiběžnými rotory jako nějaký nebezpečný hmyz.

Za neprůstřelným sklem werewolfu rozeznával Jack zamračenou Dalmotovovu tvář.

Rus mu dal pokyn, aby letěl padesát metrů před nimi. Jak se všechny tři stroje sklonily a vyrazily v sevřeném tvaru na severovýchod, pleskání vrtulí se změnilo v ohlušující rámus.

Jack na rozkaz vypnul vysílačku, aby nemohl přivolat pomoc. Když přepnul na autopilota, opřel se a tajně si položil na klín ostřelovačskou pušku Barrett. Složená měřila skoro metr a půl a vážila čtrnáct kilogramů. Aby schoval hlaveň pod kapotu, musel odpojit desetiranný zásobník. Pravou rukou zkontroloval pouzdro závěru a přesvědčil se, že jedna z masivních střel ráže 12.7 je v komoře. Naděje se každý kilometrem ztenčovaly a Jack věděl, že musí rychle něco podniknout.

Příležitost se mu naskytla dřív, než čekal. Po pěti minutách náhle narazili na tepelný pozůstatek bouře z předchozí noci. Vzpínali se a zase padali jako na horské dráze, která Jacka na chvíli odtrhla od zbylých dvou strojů. Nepřátelům trvalo o zlomek vteřiny déle, než vyrovnali řízení, a Jack se rozhodl jednat. Při další turbulenci ubral plyn a prudce zvedl kolektiv. Navzdory poklesu otáček vrtulník poskočil dvacet metrů nad svůj původní kurz, pak zakolísal a začal klesat. Zbylí dva prolétli pod ním jako ve zpomaleném filmu, listy rotorů téměř škrtaly o břicho hindu. Jack se rázem ocitl za nimi. Byl to klasický manévr z první světové války, s oblibou používaný britskými letouny Harrier proti rychlejším argentinským Mirage při bojích o Falklandy.

Hlaveň pušky byla zaklíněná pod levým oknem, a tak se Jack se rozhodl použít proti stroji po pravici zabudované zbraně. Otevřel připusť plynu na maximum a smýkl se stranou, až se mu havoc

objevil v mířidlech. Celý manévr trval necelých pět vteřin, a tak si ostatní ani nestačili všimnout jeho zmizení, natož podniknout úhybný manévr.

Když se hind zavěsil padesát metrů za cíl, Jack odklopil bezpečnostní kryt na vrcholku cykliky a stiskl červený knoflík. Všechny čtyři kulomety v příďové věži spustily bouřlivou kanonádu, jejíž zpětný ráz vrhl Jacka dopředu. Každá hlaveň chrlila dvacet střel za vteřinu a nábojnice odlétaly širokým obloukem po obou stranách. Pět vteřin šlehal z přídě oheň a protivníka zasypávalo zničující krupobití.

Zprvu se zdálo, že střely pronikající zadním plátováním stroj klidně pohlcuje. Po celé délce jeho boku se však náhle rozšklebila zlověstná trhlina: náboje páraly všechno, co jim stálo v cestě. Kabina se v příští chvíli rozlétla v gejzíru krve. Když se hind se naklonil vzhůru, poslední proud střel zasáhl turbomotory havoku a poškodil rotor, který odlétl jako bláznivý bumerang. Po několika dalších vteřinách celý trup explodoval v obří ohnivé kouli leteckého paliva a třaskající munice.

Jack ostře zatáhl za kolektiv a vystoupal nad zničenou helikoptéru. Letěl rovnoběžně s werewolfem, jehož zlověstný tvar se nyní rýsoval mírně vpředu, třicet metrů vlevo od něho. Jack viděl, že pilot zoufale bojuje s řízením vychýleným neklidnou termikou i tlakovou vlnou po výbuchu. Dalmotov působil zaraženě, jako by nemohl pochopit, co se právě stalo. Jack ovšem věděl, že to bude jen chvilková záležitost. Měl pár vteřin na to, aby využil své výhody.

Namířil pušku z okna a vypálil. Náboj vylétl s mocným třeskem, až Jackovi zadunělo ve sluchátkách. Když uviděl jiskry odlétající od horní části trupu, zaklel a znovu rychle nabil. Tentokrát zamířil víc doprava, aby vyrovnal působení vzduchu v rychlosti dvou set kilometrů za hodinu. Vystřelil právě v okamžiku, kdy Dalmotov trhl hlavou a pohlédl na něj.

Jako většina bitevních vrtulníků určených pro přímou podporu pozemních sil byl werewolf dobře chráněný proti útokům ze země, silné pancéřování kokpitu dokázalo odolat i střelám z kanónu. Zranitelný byl však v horní části trupu a v motorovém úseku, které při útocích ze země tolik netrpěly, a tak konstruktéři obětovali

ochranné oplechování na oltář maximální bezpečnosti posádky v kabině. Dva rotory nad sebou znamenaly přednost i slabinu. Zvyšovaly sice hbitost stroje, k uložení dvou hlav s třílistými rotory však byla zapotřebí osa čnící vysoko nad trup.

Druhá střela zasáhla místo těsně pod spodním rotorem, prorazila dovnitř a narušila řídicí mechanizmus. Chvíli se zdálo, že se nic nestalo, a helikoptéra pokračovala se skloněným nosem kupředu. Jenže pak se začala otřásat a vzpínat jako splašený kůň. Jack viděl, jak Dalmotov horečně lomcuje pákami. I na dálku poznal, že cyklika ani kolektiv nereagují, a pedály jsou také nefunkční. Dalmotov zvedl ruku a zatáhl za červenou rukojeť, jež mu visela nad hlavou.

Mezi bitevními vrtulníky je werewolf jedinečný tím, že má zabudovaný katapult pro pilota. Problém s katapultáží u helikoptér spočívá v rotoru nad kabinou, Kamov však vymyslel důmyslný systém, při němž listy odpadnou a pilotovo sedadlo vystřelí do bezpečné výšky, kde se otevře padák.

Od chvíle, kdy zatáhl za madlo, musel ale Dalmotov cítit, že něco není v pořádku. Odpalovací rakety rozmístěné kolem kabiny v rychlém sledu explodovaly, listy rotoru však zůstaly připevněné. Střecha vystřelila do vrtule a odlétla do prostoru. Listy se přitom sice ohnuly, ale nepřestaly se otáčet. Po několika vteřinách sedadlo vyletělo v oblaku dýmu. Nešťastnou náhodou se zachytilo přímo mezi listy obou rotorů a divoce se zmítalo uprostřed šlehajících plamenů. Než se čepele dvakrát otočily kolem své osy, uťaly veškeré vyčnívající části Dalmotovova těla. Hlava v helmě odlétla jako fotbalový míč. Po poslední obrátce rotory vyvrhly poslední zbytky zohaveného torza a ty se v oblaku rudé tříště propadly do hlubin.

Jack nevzrušeně sledoval, jak werewolf šíleně tančí ve stále menších kruzích. Listy rotorů postupně odpadávaly pod rostoucím tlakem vzduchu a trup se nakonec zřítil do moře a vybuchl.

Bez velkého otálení zamířil na jih podle původního kurzu a zvýšil obrátky motoru na maximum. Dalmotov určitě vyslal nouzový signál s polohou a technici v Aslanově řídicím středisku brzy zaměří satelity na olejovou skvrnu a trosky v místě zřícení obou helikoptér. Ten pohled ještě rozdmýchá vztek, který v Aslanovi bublal už od

poškození *Vultury*. Jack věděl, že případná cena, kterou pro něj má jako rukojmí, ustoupí Aslanově touze po odplatě.

K svému zděšení uviděl, že palivoměr kmitá nebezpečně blízko u dna. Když se před deseti minutami díval naposledy, ukazoval ještě tři čtvrtě nádrže a tolik paliva nemohl v žádném případě spotřebovat. Vzpomněl si na zásah z Dalmotovovy pušky, když vzlétal z heliportu. Jestli střela narušila palivový systém, otřesy při průletu turbulencemi mohly poškození ještě zhoršit a způsobit masivní únik.

Na ověřování neměl čas. Přiškrtil plyn, aby snížil spotřebu na minimum, a klesl na třicet metrů. Z ranního oparu se náhle vynořil vzdálený obrys ostrova se dvěma vrcholy ve tvaru býčích rohů, jak je před třemi dny poprvé spatřil z paluby *Seaquestu*. Jeho jediná naděje teď spočívala v tom, že hindu vydrží palivo alespoň do míst, odkud bude možné doplavat k severnímu pobřeží.

Dva turbomotory najednou začaly prskat a zadrhávat a Jackovi na chvíli zastřel výhled oblak tmavého dýmu. Ucukl před čpavým zápachem korditu a hořící umělé hmoty. Po několika vteřinách se opět vyjasnilo a necelých dvě stě metrů před ním se zjevil vrak *Seaquestu.*

Satelitní záběry ho nemohly připravit na zdrcující realitu. Hlavní výzkumné plavidlo Mezinárodní námořní univerzity bezvládně leželo na vodě s téměř potopenou přídí, nástavbou zničenou k nepoznání a pravým bokem posetým ohromnými dírami, jak střely *Vultury* prorazily plech a vlétly do útrob. Jako zázrakem ještě nekleslo ke dnu, Jack ale věděl, že přepážky na přídi brzy povolí a loď nenávratně zmizí pod hladinou.

Hind se jen s námahou držel ve vzduchu, jak roztřeseně přelétal nad znetvořenou lodí. Vzápětí začal klesat: rotor už nedokázal vytvořit potřebný vztlak. Motor zachroptěl ve smrtelné křeči a Jack musel bleskově jednat.

Odepnul bezpečnostní postroj a vrazil cykliku co nejvíc dopředu. Tím sklonil vrtulník dolů, aby mu nic nebránilo ve skoku, současně však odsoudil stroj k střemhlavému pádu. V závodu s vteřinami odhodil helmu, přikrčil se a vrhl se z okna. Pevně přitom zkřížil nohy a přitiskl ruce na hruď, aby se při nárazu nezranil.

Bez helmy takové riziko zranění krku nehrozilo, ale dopad byl přesto drtivý. Jack zajel do moře nohama napřed a ponořil se tak hluboko, až ucítil prudké ochlazení. Roztáhl ruce i nohy, aby zpomalil klesání. Když vyrazil zpět k hladině, palčivě ho zabolelo na boku: krvavá rána se opět otevřela. Cestou vzhůru pocítil ohromný otřes, rázová vlna rozčísla vodu. Jack vystřelil nad hladinu a kousek opodál spatřil hořící zbytky vrtulníku, obraz zkázy, který se měl stát jeho vlastní pohřební hranicí.

Promáčkl plynovou patronu na záchranné vestě a zamířil k lodi. Náhle se cítil zoufale vyčerpaný, přívaly adrenalinu už ho nepoháněly kupředu.

Příď *Seaquestu* byla tak hluboko pod vodou, že mohl přeplavat nad potopenou příďovou nástavbou a vytáhnout se na skloněnou palubu před palebným stanovištěm. Smutně si prohlížel scénu, na níž York s Howem svedli předchozího dne svůj konečný boj. Pak svlékl záchrannou vestu a opatrně vykročil ke zbytkům palubního přístřešku. Těsně před jeho dveřmi ztratil rovnováhu a těžce dopadl na zem. Se zděšením si uvědomil, že uklouzl na ztuhlé krvi, rudé šmouze vedoucí k pravé části lodi.

Jack věděl, že nemá smysl truchlit nad posledními chvílemi posádky, tím nemohl nic získat. Chvíli odpočíval vedle dveří a sbíral v sobě veškeré zbytky vůle a sil.

V mrákotách zahlédl koutkem oka vrtulník. Byl daleko, kousek od cípu ostrova, a hluk rotoru zanikal ve sténání potopené lodi. Podle volného místa na heliportu poznal, že Aslan má ve vzduchu i čtvrtou útočnou helikoptéru. Nejspíš to byl typ Kamov Ka-28 Helix vyslaný z *Vultury*. Zamžoural do ranního slunce a uviděl, že stroj letí nízko nad vodou přímo k němu. Jack už zažil dost vrtulníkových útoků a dobře věděl, co může čekat, málokdy si však připadal tak zranitelný. V dáli se zablesklo a z helikoptéry vyšlehla výmluvná záře, jež se strašlivou rychlostí zvětšovala. Byla to těžká protilodní střela, pravděpodobně jedna z obávaných raket Exocet AM.39, které viděl na Aslanově základně. Jack proskočil dveřmi, horečně spěchal na spodní palubu a doslova vpadl do velitelského modulu. Právě když otočil kolem zajišťujícím vchod, loď se mocně zatřásla. Prudce narazil do stěny a svět ztemněl.

Kapitola 26

Dveře se zabouchly a Costas odlétl na zeď. Hrudníkem narazil do kovové římsy a nemohl popadnout dech. Pásku už mu sice strhli z očí, stejně však neviděl nic než rudou mlhu. Opatrně se převalil od stěny, dočista ochromený bolestí, pak pomalu zvedl ruku a osahal si tvář. Pravé oko měl oteklé a zavřené, necitlivé na dotek. Přejel prsty k levému, a než ho otevřel, vytřel si z něj lepkavou tekutinu. Zrak se mu pomalu zlepšoval. Vleže rozeznával bílé potrubí táhnoucí se po stěně, se symboly a znaky, o nichž usoudil, že to bude azbuka.

Naposledy si vzpomínal na okamžik, kdy se Jack zhroutil v audienční síni. Pak nastalo černo, jímž probleskovaly jen mlhavé záblesky pohybu a bolesti. Probral se připoutaný v křesle, oslepený jasnou lampou namířenou do obličeje. Následovaly dlouhé hodiny mučení, křiku a bolestivých ran. Stále stejné postavy v černém, stále stejná otázka lámanou angličtinou. *Jak vy dostali se ven z ponorky?* Odhadoval, že nejspíš bude na palubě *Vultury*, v hlavě měl však jedinou myšlenku: jak přežít. Zas a znova ho zavírali do téhle místnosti, a když už si začínal myslet, že je konečně po všem, opět ho vytáhli ven.

A teď se to opakovalo. Tentokrát mu nedopřáli ani chvíli odpočinku. Dveře se rozlétly a hned dostal surovou ránu do zad, až z jeho útrob vyletěla směs krve a zvratků. Bezmocně klečel a zajíkal se. Přes oči mu uvázali pásku tak pevně, že cítil, jak mu z opuchlého oka vytéká krev. Myslel si, že takovou bolest už nikdy nezakusí, ale krutě se zmýlil. Držel se jediného záchranného lana, a sice útěchy, že trestají jeho a ne Jacka. Musí za každou cenu vydržet, dokud nepřipluje *Seaquest* a svět se nedozví o potopených jaderných hlavicích.

Narazil obličejem do desky stolu. Ruce měl svázané za opěradlem židle, na níž seděl. Neměl ponětí, jak dlouho už tam je, a před očima mu tančily jen protivné hvězdičky, jak se mu páska zařezávala do očí. Dunivým tepáním v jeho hlavě pronikaly čísi hlasy. Nepatřily trýznitelům, ale muži a ženě. Už předtím z útržků rozhovorů usoudil, že očekávají Aslanův přílet vrtulníkem z hlavního stanu. I ti nejhorší

z věznitelů působili nejistě. Něco se stalo: zřícená helikoptéra, uprchlý vězeň. Costas se modlil, aby to byl Jack.

Hlasy vycházely ze stejného místa, z chodby nebo sousední místnosti. Slyšel je však zřetelně a ten ženský byl zlostně zvýšený. Přešli z ruštiny do angličtiny a on si uvědomil, že je to Aslan s Káťou.

„To jsou osobní věci," říkal Aslan. „Raději budeme mluvit anglicky, aby moji *mudžáhidové* tohle rouhání neslyšeli."

„Ti tví *mudžáhidové* jsou fanatici." Kátin hlas překypoval opovržením. „Bojují za Alláha, ne za Aslana."

„Já jsem jejich nový prorok. Budou věrní Aslanovi."

„Aslanovi." Káťa vyřkla to slovo s neskrývaným posměchem. „Kdo je to Aslan? Petr Alexandrovič Nazarbetov. Zkrachovalý profesor z pochybné univerzity trpící komplexem velikášství. Vždyť ty ani nenosíš plnovous jako svatý muž. A nezapomeň, že vím o tvém mongolském původu. Čingischán byl bezvěrec, který zničil půlku muslimského světa. Někdo by to těm tvým svatým bojovníkům měl říct."

„Zapomínáš se, dcero." Z jeho hlasu mrazilo.

„Dobře si vzpomínám, co jsem se v dětství musela učit. Kdo se bude řídit Koránem, tomu se povede dobře, kdo ho poruší, toho ztrestá meč. Víra nedovoluje vraždění nevinných." Začala přerývaně vzlykat. „Vím, cos udělal matce."

Aslanův těžký dech připomínal syčení tlakového hrnce, který každou chvíli vybuchne.

„Tvoji *mudžáhidové* čekají na příležitost," pokračovala Káťa. „Využívají tě a pak se tě zbaví. Ta ponorka bude tvůj hrob. Vybudováním toho hnízda teroristů jsi jen urychlil vlastní konec."

„Tak dost!" Po tom šíleném skřeku následovala potyčka a zvuky, jako když někoho vlečou pryč. Kroky se po chvíli vrátily. Zastavily se za Costasem. Silné ruce mu přitiskly ramena k židli.

„Jsi obyčejná špína," sykl mu do ucha hlas, stále ještě s těžkým oddechováním. „Připrav se na poslední cestu."

Ozvalo se lusknutí prstů a dva páry rukou ho násilím postavily na nohy. Ponořený do světa temnoty si ani neuvědomil, kdy přišla rána. Okamžik bolesti vystřídalo milosrdné zapomnění.

Jack si připadal jako ve zlém snu. Viděl jen neprostupnou temnotu halící vše, podle čeho se jeho smysly mohly řídit. Všude kolem burácel strašlivý rachot přerušovaný vrzáním a sténáním. Jeho mysl se zoufale snažila vyrovnat s tou neskutečnou představou. Ležel schoulený u stěny a cítil podivnou lehkost, jako by se vznášel v záchvatu jakési ďábelské horečky.

Teď už věděl, jaké to je, ocitnout se uvězněný v útrobách plavidla klesajícího nenávratně do hlubin. Jeho záchranou byl velitelský modul lodi, jehož patnácticentimetrové stěny z oceli obohacené titanem ho chránily před drtivým tlakem, který by mu jinak protrhl ušní bubínky a prorazil lebku. Slyšel trhání a borcení zbývajících vzduchových kapes, které by pro něj znamenalo okamžitou smrt, kdyby byl včas neskočil do modulu.

Nezbývalo mu, než se nepřízni osudu vzepřít. Pád se zdál nekonečný, mnohem delší, než očekával. Hromobití přecházelo ve strašlivé skřípění připomínající přijíždějící rychlík. Konec přišel stejně náhle a nečekaně. Trup s ohromnou ranou udeřil do dna, čímž vzniklo přetížení, které by ho dozajista zabilo, kdyby neschoval hlavu do rukou. Když se loď s drásavým zvukem odrazila od pevné překážky, musel napřít veškeré síly, aby ho to neodneslo. Pak se vrak usadil a zavládlo ticho.

„Nahoď nouzové osvětlení," zavelel Jack sám sobě a pohmatem pátral po dalších zraněních. Vlastní hlas mu připadal podivně cizí, jak ho pohlcoval zvukotěsný obklad stěn, znamenal však alespoň nějaký záchytný bod ve světě, který ztratil všechny reálné rozměry.

Jako potápěč byl Jack zvyklý orientovat se v naprosté tmě, a teď se toho snažil využít. Když předtím vpadl dovnitř, zásah rakety ho odmrštil kolem skříně se zbraněmi až k ovládacím panelům na druhé straně modulu. *Seaquest* se naštěstí ustálil ve vzpřímené poloze. Když se nejistě postavil, ucítil pod nohama šikmou plochu, jak se příď zabořila do dna. Znovu padl na kolena a plazil se po čtyřech kolem přístrojových desek lemujících vnitřek modulu. Pomáhala mu v tom důvěrná znalost plavidla, jež sám pomáhal projektovat.

Dospěl až k rozvodné skříni ve stěně nalevo od vchodu a nahmatal jistič, který spojoval záložní baterii s hlavními obvody. Pak

nasahal páčku aktivující nouzové osvětlení. Už poněkolikáté zavřel oči a modlil se, ať má štěstí.

K jeho úlevě se místnost okamžitě zalila zelenavým světlem zářivek. Rychle se rozkoukal a vydal se zpátky na obhlídku. Modul se nacházel pod čarou ponoru, a střely, jež *Seaquest* zasáhly, prošly trupem nad ní. Veškeré zařízení i příslušenství působilo neporušeně, modul byl před podobnými útoky dobře chráněný.

Nejdřív jej ale musel oddělit od trupu. Vratce zamířil k centrálnímu stupínku. Zdálo se neuvěřitelné, že si sem ještě před necelými osmačtyřiceti hodinami svolal posádku k poradě. Těžce dosedl do velitelského křesla a aktivoval řídicí panel. Plochý monitor ukázal sérii požadovaných hesel, teprve poté mohl začít proces odpojení. Po třetím kódu vyjela zásuvka, Jack z ní vytáhl klíč, zastrčil jej do desky a otočil po směru hodinových ručiček. Systémy elektrického pohonu a řízení atmosféry naskočí, až se modul ocitne v bezpečné vzdálenosti od vraku.

Bez čidel *Seaquestu* neměl Jack žádné údaje o hloubce ani okolním prostředí. Modul měl sice vlastní přístroje, k jejich spuštění však bylo nutné odpojit ho od trupu lodi. Jack odhadoval, že klesl do rozsedliny ležící severně od ostrova. Mohutná průrva, kterou Costas označil za tektonickou poruchu ležící na stejné linii jako sopka, byla deset kilometrů dlouhá a půl kilometru široká. Pokud se nemýlil, nacházel se v jakési popelnici jihovýchodní části Černého moře, v níž se už od doby ledové shromažďovaly naplaveniny se solí. S každou další minutou se vrak bude bořit hlouběji do usazenin zrádnějších než tekuté písky. I kdyby se mu podařilo modul odpojit, mohlo se stát, že klesne do smrtícího bahna, jež ho pohřbí bez naděje na záchranu.

Připoutal se a opřel si hlavu. Počítač mu dal postupně tři možnosti operaci zrušit, Jack ale pokaždé stiskl klávesu Pokračovat. Po posledním kroku se na přístrojové desce rozzářil varovný červený trojúhelník s nápisem *Odděluji* blikajícím uprostřed. Počítač znovu připojil elektrické okruhy k vnější baterii a místnost se na pár děsivých okamžiků zahalila do černočerné tmy.

Po několika vteřinách hrobového ticha se za stěnou vlevo ozvaly tlumené rány zvěstující výbuchy drobných náloží, jež měly za úkol

vyrazit nýty v trupu lodi a vytvořit otvor dostatečně velký, aby jím modul prošel. Když se kovový plát konečně odloupl, prostor kolem modulu se zalil mořskou vodou a hloubkoměr ožil. Vodní trysky nejdřív jen tiše hučely, hned však začaly bouřit, jak se motory snažily odtrhnout těleso z držáků přiléhajících k trupu. Jack instinktivně napjal svaly a v příští chvíli za ním třeskla série explozí, v níž se modul odpoutal od zajišťovacích šroubů. Upínací mechanizmus zaskočil zpět a Jack se pod náporem přetížení, jež se vyrovnalo silám působícím při vypuštění kosmické rakety, prudce zabořil do sedadla.

Modul byl navržen tak, aby překonal savý vír kolem lodi klesající ke dnu. Jack zažil podobnou simulaci v hlubinném zkušebním zařízení Mezinárodní námořní univerzity nedaleko Bermud a těleso se tehdy zastavilo ve vzdálenosti sta metrů. Tady však odstředivou sílu následoval mocný zpětný ráz, takže se modul zastavil jen několik metrů za vrakem.

Díky tomu, že zaujal bezpečnou polohu a včas sklopil hlavu, utrpěl pouze řadu bolestivých šrámů v místech, kde se mu popruhy zaryly do ramen. Zhluboka se nadechl, rozepnul postroj a otočil se s křeslem k počítači. Pravou rukou se přitom přidržoval řídícího panelu, aby nesklouzl dopředu, modul se totiž natočil šikmo ke dnu.

Vlevo byl menší monitor určený k zobrazování batymetrických údajů. Když se na něm rozblikala čísla, Jack s hrůzou zjistil, že hloubkoměr ukazuje závratných sedm set padesát metrů pod hladinou moře, tedy o plných sto metrů hlouběji, než se kabina oficiálně směla ponořit. Dno rozsedliny se nacházelo mnohem níž, než si představovali, víc než půl kilometru pod zaplaveným dávným pobřežím.

Jack spustil zvukový navigační a zaměřovací systém a vyčkal, až se obrazovka rozsvítí. Aktivní sonar vydával vysokofrekvenční úzkopásmové impulzy v rozsahu tří set šedesáti stupňů a poskytoval informace o mořském dně i veškerých předmětech ve vodě i na hladině. Když tudy před dvěma dny pluli v *Seaquestu*, určili, že trhlina se táhne ze severu na jih. Proto nastavil dráhu sonaru od východu na západ, aby zjistil příčný řez své současné polohy v soutěsce.

Díky rychlosti paprsku se na monitoru promítl celý profil najednou. Skvrnitá zelená místa po obou stranách vyznačovala stěny rokle, jež se tyčily zhruba čtyři sta metrů od sebe. Nedaleko pod vrcholem trčely rozeklané výčnělky, které prostor ještě víc zužovaly. Kaňon nesl všechny znaky vodorovné pukliny způsobené rozestoupením zemských desek, nikoli jejich podélným posunem. Byla to geologická vzácnost, která by možná potěšila Costase; Jackovi však jen přidělala starosti.

Uvědomil si, jak obrovské má štěstí, že ještě vůbec žije. Kdyby se *Seaquest* potopil jen o padesát metrů dál na západ, dopadl by na okraj strže a Jack by zahynul mnohem dřív, než by vrak klesl do černých hlubin.

Zaměřil pozornost na dno rokle, kde sonar zobrazoval světle zelenou hmotu znamenající stovky metrů usazenin. O něco výš se táhla vodorovná čára, zhutněná vrstva, v níž spočinul *Seaquest*. Světlejší barevná tříšť nad ní označovala vznášející se sediment. Tento pruh byl tlustý minimálně dvacet metrů, a teprve nad ním se mořská voda projasňovala.

Jack věděl, že se nachází přímo na nánosu usazenin hlubokém přinejmenším stejně jako oceán nad ním, na nesmírných zásobách naplavenin smíšených se zbytky mrtvých mořských organizmů, jílem ze dna, sopečnou sutí a solí vzniklou odpařováním v době ledové. Vrstva mohutněla díky neustálému přísunu materiálu shora a každým okamžikem ho mohla pohltit jako tekutý písek. A pokud by ho nezahubil tekutý písek, tak lavina jistě. Silt rozptýlený nad vrakem lodi byl výsledkem bahnotoku. Vědci Mezinárodní námořní univerzity sledovali tyto takzvané turbiditní proudy v Atlantském oceánu: valily se z pobřežního šelfu rychlostí až sto kilometrů za hodinu, vyrývaly hluboké kaňony a ukládaly do nich miliony tun naplavenin. Tlaková vlna jednoho proudu mohla spustit další, stejně jako je tomu u sněhových lavin. Kdyby uvízl poblíž tak silného podmořského sesuvu, neměl by sebemenší naději na přežití.

Ještě dřív, než zapnul motory, zmocnilo se ho zlé tušení, že je to marné. Přerývaný hukot při startování jen potvrzoval skutečnost, že vodní trysky jsou ucpané pískem a nedokážou vyprostit modul z hrobu, do něhož se zabořil. Univerzitní konstruktéři nemohli

předvídat, že jejich výtvor bude poprvé nasazen v bahně na dně propasti, jež se nenachází na žádné mapě.

Poslední nadějí byla dokonale utěsněná komora za jeho zády, jež umožňovala vstup a výstup potápěčů. Její vršek halil zvířený oblak usazenin, které stále mohly být dostatečně tekuté pro útěk, i když s každou minutou se z roztoku vyplavovaly další a další pevné částice, které pohřbívaly modul stále hlouběji do masy zhutněných sedimentů.

Když si naposledy prohlédl profil dna zachycený sonarem a vtiskl si ho do paměti, vydal se ke komoře. Zajišťovací kolo se lehce otočilo a on vstoupil dovnitř. Našel tam dva oddíly o málo větší než běžná toaleta: sklad výzbroje spojený s převlékárnou a vlastní utěsněný prostor. Protáhl se kolem věšáku s potápěčskými obleky a dýchacími přístroji ke kovovému monstru jako vystřiženému z nízkorozpočtového vědeckofantastického filmu.

Znovu musel v duchu poděkovat Costasovi, velitelský modul neprošel ostrou zkouškou, a Řek proto trval na instalaci potápěčského obleku s jednou atmosférou, což Jack přijal se značnou nechutí, protože to znamenalo další zdržení. Nakonec však pomáhal ukládat oblek do komory, a tak dobře znal únikový postup, jejž spolu vymysleli.

Vstoupil na rošt před oblekem a rozpojil sponu, pak otočil helmu dopředu a odhalil ovládací panel uvnitř. Když se přesvědčil, že všechny systémy jsou funkční, odepnul pásy, které přichycovaly oblek ke stěně. Nahlédl do něj, aby se ujistil, že všechny spoje jsou dokonale těsné.

Skafandr s oficiálním názvem Nezávislý hlubinný antropod měl více společného s miniponorkou než s obvyklou potápěčskou výstrojí. Byl odvozen od obleků „JIM“ ze sedmdesátých let, jež jako první umožňovaly sólový průnik do hlubin oceánu přesahujících čtyři sta metrů. Dýchání zabezpečoval rebreather, který vháněl kyslík a současně odstraňoval oxid uhličitý z vydýchaného vzduchu. Potápěč s ním mohl vystačit až čtyřicet osm hodin. Oblek byl tlakuvzdorný, měl spoje naplněné speciální tekutinou a krunýř z vysokopevnostní oceli vyztužené titanem, který dokázal odolat i v neuvěřitelné hloubce dvou tisíc metrů.

Skafandr dokazoval značný pokrok ve vývoji techniky pro hlubinné potápění, jejž Mezinárodní námořní univerzita dosáhla. Ultrazvukový sonar poskytoval potápěči trojrozměrný obraz, díky němuž se mohl dobře orientovat i při nulové viditelnosti. Pro lepší pohyblivost ve středních hloubkách byl oblek vybaven počítačovým řízením vztlaku a pohonným systémem, který umožňoval pohyb připomínající kosmonauta na vesmírné procházce, avšak bez potřeby kotvícího lana.

Když Jack odepnul skafandr, vrátil se do hlavního oddělení a rychle vyhledal skříň se zbraněmi. Z horní police vzal devítimilimetrovou pistoli Beretta (tu minulou mu zabavil Aslan) a zastrčil si ji do letecké kombinézy. Pak uchopil útočnou pušku SA80-A2 a shrábl tři zásobníky. Když si přehodil zbraň přes rameno, vyndal ze skříně dva balíčky plastické trhaviny Semtex, která se obvykle používá na demoliční práce pod vodou, a konečně dvě krabice o velikosti aktovky se sítěmi bublinkových min a roznětkou.

Po návratu do supertěsné části zahákl schránky na dvě karabiny na přední části obleku a zajistil je páskem. Natáhl se a zasunul pušku se zásobníky do vaku pod ovládacím panelem; pohodlně se tam vešla i takhle objemná zbraň. Když zavřel dveře do komory a otočil zajišťovacím kolem, vystoupal po kovovém žebříku a vsoukal se do obleku. Byl překvapivě prostorný, a tak Jack mohl vytáhnout paže z kovových rukávů a obsluhovat ovládací prvky. Navzdory půltunové váze se klouby nohou celkem snadno ohýbaly a zakončovací háky rukou bylo možné otevřít a zavřít jako klepeta. Jack zkontroloval přívod kyslíku, zavřel kupoli a zajistil hermetický uzávěr na krku. Jeho tělo bylo nyní uzamčeno v samostatném kyslíkovem systému a svět za průzorem se zdál náhle vzdálený a zbytečný.

Chystal se naposledy opustit *Seaquest*. Na nostalgii neměl čas, ale rozhodl se udělat všechno pro to, aby jeho ztráta nebyla zbytečná. Smutek počká.

Zapnul tlumené vnitřní osvětlení, nastavil termostat na dvacet stupňů a aktivoval řadu čidel. Když prověřil kontrolky vztlaku a pohonu, natáhl pravé klepeto k vypínači na dveřích. Zářivky pohasly a dolů začala proudit kalná voda. Jack sáhl na vlhkou skvrnu, kde mu včera vytekla z rány krev, a snažil se uklidnit zjitřené nervy.

„Malý krok pro člověka," zamumlal. „Ale obrovský skok pro lidstvo."

Když se poklop otevřel a výtah zvedl Jacka nad modul, obklopila ho neprostupná temnota, černé nekonečno, jež nedávalo naději na únik. Zapnul reflektory a naskytl se mu výjev, jaký v životě neviděl. Ocitl se ve světě postrádajícím jakékoli záchytné body. Ve světě, kde se běžný pojem prostoru a tvaru neustále proměňoval. Paprsek ozářil třpytivá mračna naplavenin, která se rozpínala všemi směry jako pomalé víry kolem nespočetných maličkých galaxií. Natáhl ruce a sledoval, jak se silt rozlévá do pramínků a stužek, jež vzápětí zase splývají a mizí. Ostré světlo se odráželo od částeček stokrát jemnějších než písek na mořské pláži a propůjčovalo jim mrtvolně bílou barvu.

Jack s naprostou jistotou věděl, že je jedinou živou bytostí, která kdy do těchto končin vstoupila. Některé usazeniny byly biogenního původu a pocházely z rozsivek a dalších organizmů spadlých shora, na rozdíl od propastných planin Atlantského či Tichého oceánu však hlubiny Černého moře postrádaly sebemenší známku života, byť jen mikroskopického. Nacházel se v dokonalém podsvětí, v mrtvé prázdnotě, jež nemá na světě obdoby.

Na okamžik měl pocit, jako by se z té kalné hmoty vynořily strašidelné tváře dávno mrtvých námořníků, odsouzených navěky tančit děsivý tanec s přílivem a odlivem siltu. Jack přinutil svou mysl, aby se soustředila na nejbližší úkol. Naplaveniny se usazovaly mnohem rychleji, než by čekal; částečky ochotně splývaly s hutným mazlavým nánosem. Zrádné bahno už pohřbilo vrchol velitelského modulu a lačně se vzpínalo k nohám skafandru. Musel okamžitě jednat, než se z něj stane nehybný sarkofág na mořském dně.

Spustil kompenzátor vztlaku a naplnil zásobník na zádech vzduchem, čímž se dostal k nulové hodnotě. Když čísla začala stoupat, stlačil ovládací páku a přidal plyn. Se škubnutím se pohnul kupředu, naplaveniny se valily kolem něj s rostoucí rychlostí. Vypnul vodní trysku, aby se mu neucpal přívod, a pokračoval ve stoupání díky samému vztlaku. Snad celou věčnost stoupal neutuchajícím vírem. Až téměř třicet metrů nad vrakem se z něj konečně vymanil. Pokračoval ještě dalších dvacet metrů k hladině a teprve poté snížil

vztlak na nulu a zaměřil světla dolů k bahnu, jež pozřelo vrak *Seaquestu*.

Ta scéna se nedala přirovnat k ničemu reálnému. Jako by sledoval satelitní záběry mohutné tropické bouře. Spirály usazenin se pomalu otáčely jako obří tornáda, až skoro očekával, že zahlédne i elektrické výboje blesků.

Obrátil pozornost k sonaru, který zapnul před malou chvílí. Kulatý monitor odhalil vodní příkop, jehož tvary se v čisté vodě konečně zvýraznily. Spustil program NAVSURV a zpaměti naťukal souřadnice poslední hladinové pozice *Seaquestu* a severního pobřeží ostrova. Program podle nich uměl vypočítat jeho současnou polohu, navrhnout nejvhodnější kurz a pak provádět úpravy podle měnícího se terénu.

Přepnul na automatické řízení a sledoval, jak počítač zadává údaje do jednotek pohonu a vztlaku. Když se program dokončil, Jack vytáhl ze schránky headset a stáhl hledí. Headset byl pevně připojen k počítači prostřednictvím kabelu, přesto však umožňoval naprostou volnost pohybu. Hledí se chovalo jako průhledná obrazovka, a tak se stále mohl dívat průzory ven.

Aktivoval ovladač a hledí rázem ožilo. Nyní vše viděl přes světle zelenou mřížku, která s každým pohybem hlavy měnila tvar. Jako pilot na leteckém trenažéru měl před očima virtuální obraz okolní krajiny, trojrozměrnou verzi sonarového displeje. Tlumené čáry jej ujišťovaly, že není navěky uvězněný v pekle, ale pohybuje se v ohraničeném světě, ze kterého by snad při troše štěstí mohl vyváznout.

Když se vodní trysky spustily a skafandr se začal pohybovat kupředu, Jack si všiml, že se kovové spoje rukou zbarvily dožluta. Vzpomněl si, proč jsou hlubiny Černého moře tak pusté. Byl to sirovodík, vedlejší produkt bakterií rozkládajících organickou hmotu přitékající z řek. Nacházel se v nádrži s jedem zhoubnějším než všechny zásoby chemických zbraní světa dohromady, v bublajícím lektvaru, který by při prvním závanu sežehl jeho čichové buňky a usmrtil by ho jediným nadechnutím.

Oblek byl vyroben podle posledních norem pro chemické a biologické ohrožení a dokázal odolat extrémnímu tlaku okolí. Jack

ovšem věděl, že je jen otázkou času, kdy se sirná koroze prokouše kovovými částmi kloubů. Sebemenší dírka by znamenala smrt. Zaplavila ho mrazivá vlna jistoty. Uvědomil si, že vstoupil do světa, v němž nejsou vítáni ani mrtví.

Po závěrečné kontrole systémů sevřel plynovou páku a neochvějně pohlédl do prázdnoty před sebou.

„Tak jo," zamumlal. „Přišel čas navštívit staré přátele."

Necelých pět minut poté, co se vynořil z písečné bouře, dosáhl Jack západní stěny kaňonu. Trojrozměrná mřížka promítaná do hledí přesně splývala s obrysy skalisek kolosálního útesu, jenž se tyčil do výše čtyř set metrů nad jeho hlavou. Jak přejížděl reflektorem přes stěnu, všiml si, že skála je drsná jako v kamenolomu. Na jejím povrchu neulpěl žádný mořský porost, třebaže titánské síly protrhly mořské dno už před miliony let.

Zapnul příčný zadní motor a nasměroval skafandr na jih, souběžně se srázem. Dvacet metrů pod ním zlověstně kypěl zvířený kal olizující stěny strže. Udržoval si od naplavenin stále stejný odstup, přitom však neustále stoupal. Hloubkoměr ukazoval, že během prvního půl kilometru podél stěny se jeho poloha zvýšila téměř o sto metrů. Když se sklon zmírnil, objevila se část dna kaňonu, kde nebyly vůbec žádné usazeniny. Jack usoudil, že to je místo, kde se sedimenty nahromadily a pak sklouzly po svahu jako lavina. Věděl, že vstoupil do nebezpečné oblasti. Sebemenší otřes mohl uvolnit naplaveniny nad jeho hlavou a pohřbít ho zaživa.

Odhalené dno pokrýval podivný nános, jakási krystalická hmota se žlutavými skvrnami od sirovodíku zamořujícího vodu. Vypustil zásobník vzduchu a potopil se níž, současně vytáhl podtlakovou sondu a s její pomocí odebral vzorek nánosu. Po necelé minutě se na obrazovce rozzářil výsledek. Byl to chlorid sodný, kuchyňská sůl. Hleděl na výsledek vypařování vody před mnoha tisíci let, na obrovské solné lože, jež se vytvořilo v průrvě, když Bospor v době ledové uzavřel Černé moře. Kaňon, který Jack překřtil na Atlantskou brázdu, sloužil jako jímka pro celou jihovýchodní část moře.

Jak postupoval kupředu, solný koberec dostával trhliny a ustupoval krajině plné pokroucených stinných tvarů. Bylo to lávové

pole, soubor zkamenělých piruet vzniklých rychlým ztuhnutím vyvřelého magmatu v ledové vodě.

Pohled mu náhle zastřel neprostupný oblak, který se třpytil jako průzračný závoj. Ukazatel vnější teploty vylétl na hrozivých tři sta padesát stupňů; při takové teplotě už se taví olovo. Jen co si to uvědomil, nějaká síla jím mrštila dopředu a skafandr se neovladatelně roztočil směrem ke dnu. Jack instinktivně vypnul motory, to už se však prudce zarazil a zůstal ležet čelem dolů, přední baterii uvězněnou mezi záhyby lávy, hledí přimáčknuté k zubaté skalní vyvřelině.

Zvedl se ve skafandru na všechny čtyři a sklonil se nad řídícím panelem. S úlevou uviděl, že obrazovky stále fungují. Znovu měl neuvěřitelné štěstí. Kdyby oblek utrpěl větší poškození, nespíš by tam už ležel mrtvý. Vnější tlak několika set kilogramů na centimetr čtvereční by prorazil sebemenší skulinu a způsobil mu rychlou a ošklivou smrt.

Snažil se nemyslet na hrůzy podmořského světa a soustředit se na vyproštění ze spárů lávy. Pohonná jednotka ho nemohla zachránit, jelikož byla připevněna na zádech a zajišťovala jen pohyb do stran. Musel použít kompenzátor vztlaku, který se ručně ovládal dvoucestným spínačem na páce: zpětný tlak vháněl vzduch dovnitř a tlak směrem dopředu ho vypouštěl.

Jack se duševně připravil a stiskl tlačítko. Uslyšel hučení vzduchu hnaného do zásobníku a sledoval, jak ukazatel pomalu stoupá až k nejvyšší kapacitě. K jeho zděšení se však oblek ani nepohnul. Vyprázdnil nádržku a znovu ji napustil, bohužel se stejným výsledkem. Věděl, že když to bude opakovat, nebezpečně si vyčerpá vzduchové zásoby.

Zbývala jediná možnost: vyrvat skafandr ze dna násilím. Dosud ho používal jen jako maličkou ponorku, ale byl to také skutečný podmořský oblek, který umožňoval potápěči chodit v hlubinách jako kosmonaut po Měsíci. Přes svůj těžkopádný vzhled měl velkou pohyblivost a jeho váha pod vodou činila pouhých třicet kilogramů.

Opatrně natáhl ruce i nohy. Když zabořil klepeta do dna a zajistil spoje, zapřel se lokty o krunýř. Všechno teď záviselo na tom, zda dokáže vytrhnout pouzdro baterie ze sevření skály.

Napnul snad všechna svalová vlákna, co jich měl, a prudce vstal. Jak se zaklonil do popruhů, z rány na boku mu vystřelila prudká bolest. *Teď, nebo nikdy,* řekl si v duchu. Jeho tělo balancovalo na samé hranici vyčerpání a sil ke splnění úkolu rychle ubývalo.

Když už se málem hroutil, ozvalo se vrznutí a následoval nepatrný pohyb vzhůru. Posbíral v sobě zbytečky energie a zkusil to ještě jednou. Skafandr se náhle uvolnil a postavil na nohy, až Jack odlétl na přístroje.

Byl volný.

Napustil vzduchový zásobník, aby nevystřelil k hladině, a rozhlížel se kolem. Před ním se vzdouvaly vlnité obrysy lávy, jejíž pomalé řeky zkameněly do nadýchaných polštářů. Vpravo se tyčil obří lávový sloup, pětimetrový dutý odlitek vzniklý tím, jak se v rychle tekoucí lávě zachytila voda, která se pak začala vařit a vytlačila chladnoucí horninu vzhůru. Vedle byla další skalní vyvřelina, připomínající miniaturní sopku, a měla v záři reflektoru žlutou a červenohnědou barvu. Jack usoudil, že horký proud, který ho předtím srazil dolů, vyšlehl z jícnu termálního průduchu v mořském dně, jímž se vyvalila horká voda z lávového jezera pod rozsedlinou. Jak se tak díval na malý kuželovitý vulkán, z kráteru vyrazil černý oblak jako z továrního komína. V řeči geologů šlo o takzvaný černý kuřák, vodní oblak nasycený minerály, jež se usazovaly na dně v okolí. Vzpomněl si na velkolepou vstupní síň Atlantidy s blyštivými stěnami z nerostů, jež mohly klidně pocházet z hlubinného vřídla, které vychrlilo svůj obsah při formování sopky.

Horkovodní průduchy by se měly hemžit životem, pomyslel si Jack znepokojeně. Jsou jakousi miniaturní oázou přitahující larvy, jež se snášejí z výšky. Představují jedinečné ekosystémy založené nikoli na fotosyntéze, nýbrž na chemických procesech: na schopnosti mikrobů metabolizovat sirovodík z průduchů, a tak vytvářet první článek v potravním řetězci zcela odříznutém od životodárného slunce. Žádné armády rudých červů a koberce drobných organizmů však kolem sebe Jack neviděl, všude jen lávové komíny jako zčernalé pahýly stromů po lesním požáru. V jedovatých hlubinách Černého moře by nepřežily ani ty nejjednodušší bakterie. Byl to zlý sen každého biologa, beznadějná pustina, kde zázrak stvoření

prohrával v zápase s temnými silami podsvětí. Jackovi se náhle zachtělo zmizet pryč z tohoto mrtvého místa, které se příčilo snad všem silám, jež ho přivedly na svět.

Odtrhl pohled od ponurého výjevu za průzorem a zadíval se na displej přístrojů. Sonar ukazoval, že se nachází třicet metrů od západního útesu strže a sto padesát metrů nad vrakem *Seaquestu*, jeho absolutní hloubka činila necelých tři sta metrů.

Byl ve třetině cesty k ostrovu, který ležel jen něco přes dva kilometry jižním směrem.

Podíval se dopředu a spatřil mléčný opar připomínající vysokou písečnou dunu. Byl to přední okraj závěje pohyblivých usazenin naznačující, že oblast odhalená podmořskou lavinou pomalu končí. Všude kolem něj se táhly stopy po předchozích sesuvech. Potřeboval vystoupat nad bouřlivou zónu, aby snad nějakým pohybem nestrhl další lavinu. Levou rukou sevřel ovladač vztlaku a pravačkou plynovou páku. Pak se předklonil a naposledy vyhlédl ven.

Před očima se mu zjevilo cosi úděsného. Pomalu, ale jistě se na něj valila stěna naplavenin jako obří vlna tsunami. Nejhorší bylo, že nepůsobila vůbec žádný hluk. Sotva stiskl ovladač vztlaku, pohltila ho temná smršť.

Kapitola 27

Costas divoce mžikal, z tváře mu kapala vroucí voda. Srazili ho k zemi poté, co ho na strašlivou chvíli strčili do sloupce páry, ohromného bílého komína, jenž stoupal až k oku vysoko nahoře.

Vrátil se do audienčního sálu, na místo, kde naposledy spatřil Jacka. Za posledních několik hodin už omdlel tolikrát, že ztratil veškerý pojem o čase, ale odhadoval, že noc skončila a nastal bílý den.

Duševně se připravil na to, co přijde. *Jak vy dostali se ven z ponorky?* Zas a znova, až jeho tělo pokryla souvislá vrstva šrámů a podlitin. Costas byl ovšem rozený optimista a pokaždé, když ho Aslanovy gorily tloukly, cítil světélko naděje, že Ben a Andy ještě útočníkům nepodlehli.

S obličejem přimáčknutým k podlaze rozeznával jen osobu se zahalenou hlavou a s páskou na očích, která seděla na trůnu několik metrů od něho. Když zaostřil zrak, pásku jí strhli a on si uvědomil, že je to Káťa. Nejdřív ho nepoznala, ale vzápětí vytřeštila oči zděšením, jak strašně vypadá. Pokusil se na ni pousmát.

To, co se stalo v příští chvíli, ho zaplavilo vlnou bezmoci. Na scéně se zjevila nevysoká podsaditá postava. Měla na sobě běžnou černou kombinézu, bylo však jasné, že je to žena. Přidržela Kátě u krku ohavně zahnutou dýku arabského typu a pak jí pomalu sjela k břichu. Káťa zavřela oči a stiskla opěradla takovou silou, až jí zbělely klouby.

„Kdyby bylo po mém, už bychom to ukončili.“ Ve slovech vyštěknutých do Kátiny tváře rozpoznával Costas ruštinu, jíž nerozuměl. „A já si to prosadím. Ten závoj bude tvůj smuteční rubáš.“

Costas si s úlekem uvědomil, že je to Olga. Ta ošklivá zamlklá žena, kterou viděl na heliportu v Alexandrii a jejíž hlas slyšel během posledních pekelných hodin tolikrát. Musela to být lidská bestie. Zatímco Olga dál Kátě vyhrožovala, Costas se pokusil vstát, ale ochromující rána do zad ho poslala k zemi.

U vchodu na okraji sálu, kudy proudilo slunce, nastal jakýsi rozruch. Costas svým lepším okem spatřil Aslana, jenž vstoupil

dovnitř, podpírán z obou stran černě oděnými strážemi. Šoural se po schodech, až se supěním a funěním došel k Olze a nerudným mávnutím odehnal své pomocníky.

Costas si všiml, jak Aslanovy oči malou chvíli těkaly mezi oběma ženami, jako by ho sžírala vnitřní nejistota. Když se konečně zahleděl na Olgu, Costasovi došlo, že ta ženská není pouhá přisluhovačka a má větší moc, než by byl Aslan ochoten sám přiznat. Kátin výraz napovídal, že i ona si dobře uvědomuje, že jeho velikášství podněcuje zlá síla, která z něj vyrvala poslední zbytky otcovského citu.

„Už musíš jet," oslovil ji Aslan rusky. „Poletíš vrtulníkem z *Vultury* zpátky do Abcházie a spojíš se s naším zákazníkem. Věřím, že naše zboží bude velice brzy připraveno k transportu."

Olga máchla nožem před Kátiným obličejem, pak se otočila a spolu s oběma muži vykročila do schodů. Lehce se přitom třásla a její rty se chvěly zvráceným vzrušením z toho, co málem udělala. Costas nevěřícně zíral a žasl nad fanatickou zlobou, jež jí lomcovala.

Když odešli, Aslan se pracně sklonil ke Costasovi a z jeho tváře čišela děsivá zloba. Škubl mu hlavou nahoru a pistoli mu vrazil pod bradu. Costas ucítil jeho dech páchnoucí po zkaženém mase. Jeho oči byly podlité krví a vypouklé, pleť mastná a mrtvolná. Costas se odtáhl, ale pohledem neuhnul.

„Než jste se včera objevili, poslal jsem tři své muže stejnou chodbou," zasyčel Aslan. „Nevrátili se. Kde jsou?"

Costas si náhle vzpomněl na bublinky vycházející z vulkanického průduchu v poslední části podmořského tunelu.

„Nejspíš někde špatně zabočili."

Aslan ho praštil pistolí přes tvář. Costas ucukl bolestí a jeho krev potřísnila trůn.

„Tak nám ukážeš správnou cestu." Mávl zbraní směrem k potápěčské výstroji složené na podlaze a pak ukázal na sousední křeslo, kde se Káťa vzpírala dvěma jeho hrdlořezům. „Nebo bude moje dcera zasvěcena do obřadů *šaríja* dřív, než by čekala."

Jack spěchal vzhůru kalnou vodou a veškerou pozornost soustředil na navigační systém. Radarový mapovač terénu prozrazoval, že stoupá

nebezpečně blízko východní stěny rokle. Její římsa čněla necelých padesát metrů nad ním. Zdolával přes dva metry za vteřinu a dobře věděl, že s klesajícím okolním tlakem ještě dramaticky zrychlí. Nedalo se však nic dělat, potřeboval se vymanit z příkopu.

Náhle se rozsvítila červená kontrolka a radar ho upozornil na nebezpečí nad hlavou. Ve zlomku vteřiny, kdy spatřil okraj kaňonu, se otočil směrem na východ a pustil naplno boční motory. Připravil se na náraz, ten však jakýmsi zázrakem nepřišel. Skafandr o vlásek minul převis, který by rozpáral pohonnou i vztlakovou jednotku a nenávratně by ho srazil do hlubin.

Jen co se vymanil z kaňonu, vypustil zásobník vzduchu, až dosáhl neutrálního vztlaku, a díky motorům se naklonil dopředu. Zdálo se, že se vznáší nad pomalou obrovitou bouří, která olízla okraj strže a zakryla zející rozsedlinu. Někteří Jackovi kolegové by měli nutkání se na to místo vrátit a s pomocí hloubkových sond znovu odkrýt horkovodní průduchy, on sám však upřímně doufal, že už se do téhle pustiny nikdy nevrátí. Ztělesňovala to nejhorší, co hlubiny oceánu mohou ukrývat.

Jackovi se zrychlil tep. V šeru před ním čekal objev, který ho sem přivedl, a tak rychle plul směrem k souřadnicím ostrova. Hloubkoměr ukazoval sto čtyřicet osm metrů, což téměř odpovídalo úrovni někdejšího potopeného pobřeží. Stále se pohyboval v prostředí bez kyslíku a modrošedý kal nejevil viditelné známky života. Po několika minutách začal rozeznávat jakousi vyvýšeninu, souvislou nízkou lavici, v níž spatřil násep dávné pláže.

Chystal se vstoupit do ztraceného města z východu, tedy z opačné strany, než kterou přede dvěma dny prozkoumali s Costasem v miniponorkách. První pohled na tvary pokryté nánosem mu připomněl silné vzrušení, jež tehdy pocítil. Význam jejich odhalení zastínil strasti uplynulých čtyřiadvaceti hodin. S rostoucím rozechvěním přeplaval vyvýšeninu a prohlížel si výjev, který se mu naskytl.

Okamžitě si vzpomněl na přátele. Jelikož *Sea Venture* neměla už celé hodiny spojení se svou sesterskou lodí, nepochybně uvědomila turecké i gruzínské úřady. Dohodli se však, že nejdřív budou

informovat Rusy o nálezu ponorky, a společná reakce by mohla trvat dlouhé hodiny.

Pomoc taky nemusí přijít včas.

Pevně doufal, že se Ben s Andym stále drží. Aslanovi muži se nejspíš budou snažit proklestit si cestu bludištěm a překvapit je. Toho mohou dosáhnout jediným způsobem: kdyby s sebou vzali Costase s Káťou jako průvodce a přinutili je zadat heslo, které posádku přiměje otevřít dveře. Pak by měli už jen malou naději na přežití. Musí se pokusit spojit s Benem a Andym, pak se dostat do audienční síně a ze všech sil bránit chodbu.

Baterie nebezpečně docházela a Jack věděl, že si ji musí šetřit na závěrečný úkol. Klesl na dno a zamířil ve skafandru po široké cestě, každým krokem přitom zvedal ze země drobná mračna kalu. Vpravo vystupovaly podivně známé obrysy zahalené usazeninou. Jack si s úžasem uvědomil, že se dívá na první vozy, o více než dva tisíce let starší než první kolové dopravní prostředky zaznamenané v Mezopotámii.

Vlevo od něj byla hluboká brázda, kdysi přítok mořské vody, která se rozšiřovala do pánve o průměru zhruba třiceti metrů. Minul úhledně naskládané hromady dřeva, pravděpodobně z jedlí, topolů a jalovců, dávných předchůdců dnešních lesů severovýchodního Turecka. V prostředí bez kyslíku zůstalo vše dokonale zachované. Na lešení u břehu se rýsovaly dvě rozestavěné lodě dlouhé asi dvacet metrů. Byl to obrázek jako z moderní loděnice. Plavidla měla otevřený trup a nepoháněla se vesly, ale spíš pádly, jinak však byla stejně štíhlá a důmyslná jako válečné veslice Vikingů. Když se přiblížil k první lodi, smetl manipulační rukou naplaveniny a odhalil pod nimi vázaná prkna, tedy truhlářskou techniku, kterou s Mustafou přisuzovali námořníkům z mladší doby kamenné.

Další část pobřeží byla poseta kupami dřevěných desek opracovaných teslicemi a svinutých tlustými provazy. Mezi nimi se čelem k vodní nádrži tyčilo pět podpěr, na něž by se vešlo i čtyřicetimetrové plavidlo. Lešení zelo prázdnotou a loďaři dávno zemřeli; po několik zoufalých týdnů uprostřed šestého tisíciletí před Kristem však museli vyvíjet tak horečnou stavební aktivitu, jaká našla obdobu až v době vzniku egyptských pyramid. Když voda

zatopila níže položené části města, lidé museli vynést nástroje i dříví nahoru do kopců a jen málo si jich dokázalo představit, že brzy přijdou o domov. Jack našel jednu z kolébek samotných dějin, místo, kam se napřela veškerá energie a moudrost Atlantidy, připravená zažehnout civilizaci od západní Evropy až po údolí řeky Indu.

Přístroje zobrazily obrysy kopce, který před Jackem vyvstával. Přepnul na ponorný režim a silné motory ho přepravily za starodávnou pobřežní pláň a pak nad plošinu o velikosti dostihové dráhy se širokým otvorem uprostřed. Vzpomněl si na vodní průduch sopky a usoudil, že je to druhý stupeň systému, obří nádrž vytesaná do skály, sloužící jako vodojem pro vedení, jež se odsud rozbíhalo do výrobních i obytných čtvrtí města.

Pokračoval do kopce směrem na jih. Podle situačního plánku, který zadal do počítače, by se měl nyní blížit k vrcholu procesní cesty. Po několika vteřinách mu navigační přístroje daly za pravdu: trojrozměrný obraz ukazoval stupňovitý tvar východní pyramidy. Kousek za ní se objevil nepravidelný obrys sopky a uprostřed vystupoval povědomý válcovitý útvar, který vyplňoval mezeru mezi pyramidou a rozeklanou skálou.

Ze strašidelného šera se vynořila masa zohýbaného kovu. Vedle obří ponorky vypadal skafandr titěrně, její trup se tyčil výš než čtyřpatrová budova a táhl se do délky fotbalového hřiště. Jack ostražitě proplul nad utrženým lodním šroubem a v duchu děkoval za to, že elektromotor skafandru je téměř neslyšný a vodní trysky vytvářejí minimální víry. Zhasl reflektory a vypnul displeje.

Když míjel poklop zadního únikového prostoru za reaktorem, krátce si vzpomněl na kapitána Antonova a jeho posádku, jejichž ozářené mrtvoly byly němými svědky krutosti zdejšího moře plodícího jen zkázu. Pokusil se zaplašit ten pochmurný obraz a blížil se k vysokému tvaru velitelské věže. V šeru za ní rozeznával záři reflektorů nad pravou částí příďové paluby. Světlo vycházelo z ponorky, jež se přisála jako dravý hmyz na hlubinné záchranné plavidlo připojené k přednímu únikovému prostoru *Kazbeku*. Aslanovi muži pronikli dovnitř zadním poklopem.

Jack velice opatrně opřel skafandr o zvukovou izolaci ponorky. Vložil ruce do manipulačních paží a natáhl je, až spatřil ohyby na

loktech a zápěstích. Kov byl zažloutlý a poďobaný od sirovodíku, klouby však vydržely. Ohnul ruce dovnitř a dotkl se kovových skříněk, které si předtím připnul k přední části obleku. Třemi kovovými prsty na konci paží vypáčil víko a vyňal obsah. Poté klepety přestřihl pásku a rozmotal síť kuliček o velikosti pingpongových míčků, spojených pavučinou jemných vláken.

Miny byly rozdělené do pramenů a používaly se jako plovoucí deštník nad archeologickým nalezištěm. Každá ze dvou stovek náloží by při doteku vybuchla a mohla potápěče smrtelně ohrozit. Ve společné síti tvořily mimořádně účinnou bombu, která by dokázala navždy vyřadit ponorku z provozu.

Když aktivoval roznětku, vytáhl paže z rukávů, uchopil ovládací páku a zvýšil vztlak, aby jemně vystoupal nad ponorku. Nacházel se mimo hlavní kužel světla, dával si však dobrý pozor, aby si ho nevšimli. Širokým obloukem plaval od levoboku *Kazbeku*, a teprve pak zamířil zpátky k zádi. Přiblížil se za metr široký buben ochraňující lodní šroub a přepnul vzduchový systém na automatiku, aby měl neutrální vztlak a přitom volné ruce. Pohrál si se zadním motorem a přitáhl se k lodi, jak nejvíce to šlo. Poté znovu rychle vsunul ruce do manipulačních rukávů.

Ve chvíli, kdy se chystal připevnit síť karabinou pod vyčnívající hřídel, hodilo jím to zpátky. Začal se otáčet jako bezmocný astronaut v kosmickém prostoru a světlo z ponorky se mu nebezpečně vzdalovalo. Zoufale se snažil narovnat pomocí bočních motorů. Když se konečně zastavil, ohlédl se a spatřil vír vycházející od osy šroubu. Ponorka navíjela zpátky rádiovou bóji, jako by nestačilo, že zbytečně plýtvá baterií na osvětlení.

Nastartoval své záďové motory a vrátil se k velitelské věži *Kazbeku*. Bublinové bomby zůstaly vratce viset na krytu lodního šroubu. Pokud by sklouzly dolů, jeho plán by zkrachoval. Potřeboval nálože odpálit, až se schová za stabilizátorem *Kazbeku*, kam tlaková vlna výbuchu nedosáhne.

Sáhl do náprsní kapsy pro dálkový detonátor, který velikostí i vzhledem připomínal obyčejnou vysílačku. Naladil osmý kanál.

Cestou k horní části *Kazbeku* se rychle podíval na pravobok. Nepřátelská ponorka se k jeho zděšení odpojila a nyní byla necelých

deset metrů od něho, její válcovitý obrys k němu stoupal jako lačný žralok. Za oknem spatřil tvář, která na něj užasle a vztekle zírala.

Jack musel rychle uvažovat. Věděl, že ponorce neupláchne. Tenhle typ dobře znal: šlo o napodobeninu britské záchranné ponorky LR5 proslulé výbornými manévrovacími schopnostmi, díky nimž se jí přezdívá „podmořská helikoptéra“. Byla příliš blízko, než aby riskoval odpálení náloží. Nejenže by tím ohrozil sám sebe, ale tlaková vlna by navíc mohla poškodit kyslíkový systém *Kazbeku* a destabilizovat jaderné hlavice. Měl jedinou možnost: postavit se ponorce čelem a vyzvat ji na souboj, který se z jeho strany rovnal téměř sebevraždě. Sázel na vysokou hmotnost ponorky. Při plném obsazení byla velice pomalá a před každým útokem musela opsat široký kruh, který ji mohl zanést za bezpečnou hranici.

Jack se jako nějaký vesmírný bojovník postavil na vrchol trupu a otočil se k útočníkovi. Ponorka se na něj okamžitě vrhla, naštěstí stačil včas pokrčit nohy a o vlásek se vyhnul jejím pontonům. Sotva se nad ním plavidlo prohnalo, roztáhl ruce a připravil se na další nájezd jako toreador dráždící býka. Viděl, jak ponorka vypouští balastní nádrže, zpomaluje a stoupá podél útesu. Pak se otočila k dalšímu ponoru. Snesla se dolů jako blesk a Jack oslepený reflektory padl břichem na plášť trupu. Když se nad ním prohnala, vytvořila proud, který ho obrátil na záda a nebezpečně smýkl volným koncem bublinkových min. Další krkolomný výpad by síť v žádném případě nevydržela, aniž by sklouzla nebo se zamotala do lodního šroubu. Pokud by explodovala příliš blízko ponorky, mohlo to mít smrtelné následky.

Jack sledoval, jak hlubinné plavidlo znovu spěchá na start a jeho zmenšující se obrys se rýsuje proti ohromné jižní straně pyramidy. Zůstal ležet a odhadoval vzdálenost. Dvacet metrů. Pětadvacet metrů. Třicet metrů. Teď, nebo nikdy. V okamžiku, kdy se nepřítel začal otáčet, stiskl osmý kanál.

Vyšlehl oslepující záblesk doprovázený sérií nárazů, jež bušily do jeho těla jako zvukové bomby.

Exploze odtrhla kormidla ponorky a její vrak se bláznivě roztočil a zamířil k mořskému dnu. Následky rázové vlny posádka rozhodně nemohla přežít.

Kapitola 28

„Kyslíkové přístroje funkční? Přepínám.“

Jack vyťukal tu otázku manipulační paží na trup ponorky v místě, kde pod ním mizelo schodiště vytesané do skály. Navzdory tlumivým účinkům speciálního obložení už jeho první rány vyvolaly okamžitou a radostnou reakci. V několika větách se Morseovou abecedou od Bena s Andym dozvěděl, že Kátina hrozba zničením ponorky udržela útočníky na uzdě. Po dalším pokusu o dohodu ustoupili a nastalo vratké příměří. Oba členové týmu Mezinárodní námořní univerzity se od té doby střídali v hlídkách na vrcholu zbraňové šachty.

„Kafe by bodlo. Přepínám.“

Jack zaklepal poslední větu.

„Anglická snídaně je na cestě. Připravte se k návratu. Končím.“

O dvacet minut později obeplul východní výběžek ostrova a vystoupal na úroveň třiceti metrů pod hladinou moře. Věděl, že musí najít cestu sopkou do audienční síně, ale nejdřív si potřeboval zajít na návštěvu. Ze satelitního snímku v Aslanově centrále si zapamatoval souřadnice *Vultury* a zadal je do naváděcího systému ve skafandru. Radarový mapovač terénu se opět osvědčil. Poskytoval mu trojrozměrný virtuální obraz okolí do vzdálenosti několika set metrů, jehož podrobnosti nebylo v chmurném šeru jinak vidět.

V hledáčku se náhle objevil nezaměnitelný tvar většího hladinového plavidla vzdáleného asi dvě stě metrů. Jack si připadal jako pilot zakrslé ponorky pronikající do nepřátelského přístavu, jehož obyvatelé jeho vpád rozhodně neočekávají. Pro ně byl mrtvým mužem, nenávratně pohřbeným v potopeném vraku *Seaquestu*.

Přístroje ukazovaly, že se blíží k zádi plavidla. Na monitoru jasně vyvstávaly dva lodní šrouby a kormidlo. V hloubce dvaceti metrů zahájil Jack závěrečný výstup: pomalu vpouštěl vzduch do vztlakové komory a jako vývrtka stoupal vzhůru s pomocí bočních raket. V patnácti metrech už byl temný obrys viditelný pouhým okem a kolem lodi probleskovalo slunce odrážející se od vln. Když se přiblížil, rozeznával jizvy po statečném Yorkově a Howeově snažení

a slyšel tlumené zvonění opravných prací na turbínových motorech, které se nacházely přímo nad ním.

Zastavil skafandr vedle kormidla a zopakoval postup, který provedl před necelou hodinou u ponorky. Vytáhl druhou síť s drobnými náložemi a omotal ji kolem hřídele kormidla, tentokrát však zajistil její konce dalším provazem. Když zapnul detonátor, zvedl zrak a spatřil mihotavé tvary dvou postav opírajících se o zábradlí na pravoboku. Dýchací přístroje naštěstí nevypustily z trubice nápadný proud bublinek a na pozadí inkoustových hlubin ho nebylo vidět.

Věděl, že Káťa s Costasem mohou být na palubě. Výbuch by způsobil značnou škodu na lodním šroubu i na kormidle, pancéřování trupu by však mělo odolat. Musí to risknout. Znovu se neslyšně pomodlil.

Vsadil na to, že posádka bude mít dost starostí s nápravou škod způsobených včerejší přestřelkou a kontrolu pod čarou ponoru už provedla. Aby snížil riziko odhalení, rozhodl se klesnout s použitím bočních raket, nikoli vztlakové komory, i když to znamenalo vyčerpat poslední zbytky baterie.

Pouhých deset minut od okamžiku, kdy Jack spatřil trup, zmizel ve skafandru stejně tiše, jako připlul. Ponořil se do temných hlubin oceánu, aniž by ho viděl či slyšel kdokoli z posádky *Vultury*.

Urazil půl kilometru směrem k západnímu pobřeží ostrova a našel si zátoku mimo dohled nepřátelské lodi. Když ho uvítalo skalnaté dno, všechny systémy náhle vypadly. Baterie byla vybitá. Snížil vztlak a klesl dolů: poslední část musí zdolat pěšky. Vykročil do kopce přes vlnité sklady lávy.

Dva metry pod vodou našel plochý kámen a opatrně se vynořil nad hladinu. Ohnul ruce skafandru a odepnul krční manžetu. Když zvedl helmu, zuřivě zamžikal ve slunci a zalapal po dechu. Jeho plíce se poprvé od chvíle, kdy skočil do záchranného modulu *Seaquestu*, a to už bylo přes tři hodiny, naplnily čerstvým vzduchem.

Vybrodil se ven a dřepl si na kamennou obrubu. Bylo jasné letní odpoledne a slunce se blyštilo na vlnách, které mu pleskaly u nohou. Za holým pobřežím se tyčily strmé svahy ostrova. Na obloze nad nejvyšším bodem se vznášel bílý oblak.

Neměl čas vychutnávat si radost z přežití. Rána na boku ho palčivě bolela a věděl, že nesmí ztrácet čas.

Rychle se rozhlédl, jestli je skutečně sám, a pak vyndal předměty, které si přinesl ze skříňky se zbraněmi. Stále na sobě měl leteckou kombinézu z vrtulníku: do jedné kapsy na stehně zasunul vysílačku detonátoru a do druhé dva bochánky semtexu. Vytasil berettu, natáhl ji a uložil do pouzdra na prsou. Pak vytáhl útočnou SA80 se třemi zásobníky. Jeden do ní zacvakl, zbylé dva strčil do kapes u pasu. Když zkontroloval tlumič, natáhl závěr a přehodil si ji přes záda.

Připojil helmu ke skafandru, jemně do něj strčil a oblek se skácel do vody. Byl to jeho zachránce, který mu připomínal, že Costas je duchem stále s ním. Sebelepší technika mu však nemohla zaručit bezpečný postup vpřed. Záleželo jen na něm, na jeho tělesné zdatnosti a vůli.

Otočil se a zádumčivě pohlédl na kamenitý svah, který se před ním zvedal.

„Přišel čas pomsty," zamumlal.

Cestou do vnitrozemí se nad Jackem tyčila členitá skalní stěna. Mezi ním a plošinou o nějakých osmdesát metrů výš se rýsovaly tři terasy zakončené řadou výčnělků ostrých jako břitva, přerušovaných prasklinami a rýhami. Tvrdý a drsný čedič nabízel dobrý úchop. Neměl jinou možnost, než po něm vylézt.

Upevnil si SA80 na zádech a začal stoupat svislým komínem, který pokračoval do výše prvního svahu. Asi v půli cesty se šachta zužovala a Jack se pomaličku posouval vzhůru s nohama přitisknutýma k oběma stěnám. Nakonec se vytáhl na úzkou plošinu přibližně třicet metrů nad místem, kde zahájil výstup. Druhý svah byl strmý, ale jednoduchý. Jack využíval svého velkého rozpětí, cestou se zachytával úchytů a říms. Když překonal i druhou řadu výstupků, pokračoval závěrečnou částí až k místu těsně pod vrcholem, kde čněl skoro metrový převis, který se táhl po celé délce útesu.

Balancoval na skále s roztaženýma rukama a dobře si uvědomoval, že jakékoli zaváhání by oslabilo jeho odhodlanost. Zaplašil černé myšlenky, vymrštil pravou ruku a zaťal prsty kolem

okraje. Když se ujistil, že sevření je pevné, pustil se i druhou rukou a bleskově ji položil vedle první. Visel nad osmdesát metrů vysokou skálou, jež by ho při pádu nemilosrdně roztrhala na cáry. Začal pohupovat nohama, zprvu jemně a pak větší silou. Na druhý pokus přehodil pravé chodidlo přes vrchol a vyškrábal se do bezpečí.

Výjev, který se mu naskytl, bral dech. Přikrčený sbíral síly a rozhlížel se po roztodivných útvarech zkamenělé lávy. Zhruba sto metrů vpravo od něj se tyčila sopka, jejíž kráter chrlil mohutná mračna páry stoupající ve vířivém sloupci vysoko k nebesům. Na svahu o něco níž si všiml nenápadného nízkého vchodu nad schodištěm vytesaným do kamene, jež se vinulo po sedle směrem k němu a pak se stáčelo kamsi doleva. Zřejmě to byla pradávná cesta po úbočí sopky, kterou se vydal Aslan se svými muži, když poprvé připluli na ostrov.

Asi třicet metrů před ním vystupoval menší kopec pokrytý vyteklou černou lávou. Useknutý vrchol připomínal přistávací plochu a vrtulník Kamov Ka-28 Helix stojící uprostřed ten dojem jenom potvrzoval. Kolem Jack napočítal šest postav v černém vyzbrojených samopaly AK nebo Heckler & Koch.

Nejúžasnější na té scéně však byla stavba obklopující helikoptéru. Plošinu totiž obepínal prstenec megalitů, obřích balvanů přinejmenším třikrát vyšších než člověk a dva metry širokých. Kameny byly ošlehané od živlů, jež na ně tisíce let působily, kdysi se však pyšnily dokonalým opracováním. Nahoře útvar uzavíraly masivní ploché desky tvořící souvislou kruhovou římsu. Uvnitř stálo pět trilitů, kolmo vztyčených kamenů s překladem sestaveným ve tvaru podkovy, jež se otvírala na západ směrem k sopce.

Jack si ohromeně uvědomil, že hledí na předchůdce Stonehenge, jedné z nejslavnějších megalitických staveb světa. Zde Atlanťané pozorovali rozdíly mezi slunečním a lunárním rokem, jež pak zaznamenávali v podzemní chodbě. Kužel sopky sloužil jako pozorovací zařízení a poloha slunce na obou stranách vyznačovala roční období. Při jarní a podzimní rovnodennosti slunce zdánlivě mizelo v jícnu sopky, což byl výjev, který jen dosvědčoval ochrannou moc Atlantidy.

Jack přemýšlel, jak by kamenů využil ve svůj prospěch. Když odjistil pušku, skočil do rozsedliny, jež se táhla jako příkop směrem k přistávací ploše. Přerušovaným sprintem rychle dorazil k nejbližšímu megalitu a přitiskl se k němu. Opatrně vyhlédl a uviděl, že vrtulník je prázdný a na obzoru žádný strážce. Vytáhl semtex, rozběhl se vnitřní „podkovou“ a chvatně instaloval dvě nálože: jednu do výfuku, druhou pod pilotní kabinu. Nezapomněl do nich vtisknout roznětky.

Obrátil se k odchodu, když vtom stanul tváří v tvář postavě v černém, jež vystoupila zpoza jednoho z trilitů. Oba chvíli stáli zkoprnělí překvapením. Jack zareagoval jako první a vypálil dvě tlumené rány. Muž padl jako podťatý, vysokorychlostní náboje ráže 5.56 mu protrhly hrdlo a způsobily okamžitou smrt.

Klepnutí jeho samopalu o zem však zburcovalo ostatní. Jack jim vyrazil vstříc, a než kdokoli z nepřátel stačil zvednout zbraň, vystřílel v širokém oblouku od boku celý zbytek zásobníku. Kulky létaly vzduchem a odrážely se od kamenů. Všech pět mužů padlo jako kuželky.

Zacvakl do pušky další zásobník a vyrazil ke schodišti. Sázel na to, že zbytek Aslanových chlapů je buď na *Vultuře*, nebo uvnitř vulkánu. Doběhl ke vchodu na vrcholu schodů, aniž by si ho někdo všiml. Zblízka portál působil ještě impozantnějším dojmem, měl dostatečnou šířku, aby se do něj vešly průvody, jež kráčely mezi kamenným kruhem a audienčním sálem. Viděl, že chodba za vchodem se stáčí ostře doleva k jakémusi vzdálenému zdroji světla. Když popadl dech, namířil zbraň před sebe a ostražitě vykročil dovnitř po ošlapaných stupních.

Po deseti metrech zahnul za roh a spatřil rozmazaný zářivý obdélník. Pak se mu zjevil před očima parní sloupec a on si uvědomil, že se blíží k téže vyvýšené plošině, na níž stáli předchozího dne, ale jinými dveřmi. Ukryl se ve stínu a přikradl se blíž.

V kupoli vysoko nahoře spatřil sluneční světlo. Cesta před ním se svažovala přímo dolů a Jackovi se otevřel pohled do sálu. Na pódiu uprostřed bylo pět lidí, dva z nich strážní v černém hlídající

ženu na trůně. Hlavu měla zahalenou závojem, do tváře jí však Jack viděl.

Byla to Káťa. Působila neupraveně a vyčerpaně, ale zdálo se, že zraněná není. Jack na okamžik zavřel oči úlevou.

Vpravo od ní stál muž otočený směrem k jícnu. Ve splývavém červeném hábitu a se svatozáří z páry vypadal jako karikatura dávných kněží, jako vyslanec podsvětí, který dostal za úkol vykonat krvavý rituál a navěky poskvrnit posvátnost Atlantidy.

Aslan se pohnul a Jack zahlédl další známou postavu. Klečela v mezeře mezi trůny s hlavou svěšenou nebezpečně blízko parního sloupce. Měla svázané ruce i nohy a z těla jí visely otrhané zbytky skafandru. Jack si zděšeně uvědomil, že Aslan míří Costasovi pistolí přímo na zátylek. Jako kat.

Jack poslechl instinkt. Vyskočil na rampu a vytasil zbraň. Už v běhu pochopil, že nemá šanci. Dostal strašlivou ránu do beder a kdosi mu vyrval pušku z rukou.

„Ale, ale doktore Howarde. Jaké příjemné překvapení. Netušil jsem, že se vás zbavíme tak snadno.“

Strážný, který předtím číhal u vchodu, neurvale vláčel Jacka ze schodů. Vytáhl mu z kombinézy berettu a podal ji Aslanovi, jenž začal ledabyle vyhazovat střely ze zásobníku. Káťa zírala na Jacka jako na přízrak.

„Řekli mi, že nežiješ,“ zachraptěla. „Ten výbuch, vrtulník…“ Tvářila se nechápavě a zmateně. Jack vykouzlil uklidňující úsměv. Její oči byly zarudlé a podtržené tmavými kruhy.

Aslan odmítavě mávl pistolí a otočil se zpátky k postavě schoulené mezi trůny.

„Váš přítel neprožil zrovna příjemnou noc. Kdyby moje dcera řekla všechno, co ví, měl by to o hodně lehčí.“

Costas otočil hlavu a pokusil se o pokřivený úsměv, jeden ze strážných mu však okamžitě vlepil facku. Jacka ohromilo, jak Costas vypadá. Oblek měl dočista rozedraný a tvář spálenou od páry, jedno oko zavřené a oteklé. Jack usoudil, že hlava není jediným místem, které si užilo bití.

„Váš přítel právě souhlasil, že zavede mé muže tunelem k ponorce.“ Aslan ukázal na tři sady dýchacích přístrojů ležící vedle plošiny a pak zpátky na zuboženou postavu před sebou. „Ale teď když jste tady, už ho nebudeme potřebovat. Zničil jste mi tři vrtulníky. Za to zaplatíte.“

Aslan namířil berettu na Costase a natáhl kohoutek.

„Ne!“ vykřikl Jack. „Jedině on zná cestu zpátky. Měl za úkol zapamatovat si značky, my s Káťou jsme se věnovali archeologii.“

Aslan se zlomyslně pousmál a vrátil kohoutek dopředu.

„Nevěřím vám. Ale jsem ochoten vašeho řeckého přítele zatím ušetřit, pokud splníte moje požadavky.“

Jack neřekl nic, jen Aslana netečně sledoval. Výcvik ho naučil vnuknout agresorovi pocit, že má navrch a všechno třímá pevně v rukou. Kdyby jen Aslan tušil, že polovina jeho mužů je mrtva a jeho oblíbený stroj obložen výbušninami, možná by explodoval slepým vztekem.

„První věc je tohle.“ Aslan vytáhl ze své tógy napodobeninu zlatého disku. „Dovolil jsem si to od vás vypůjčit, když jste byl mým hostem. Drobná oplátka za mou pohostinnost. Předpokládám, že je to klíč, možná od tajného sklepení.“ Aslan okázale máchl rukama kolem dveří lemujících sál. „Chtěl bych vlastnit všechny poklady tohoto místa.“

Položil disk na trůn vedle Káti a vstoupil na kruhový stupeň. Proud páry slábl a odkrýval pohled do trhliny pár metrů od Aslanových nohou. Připomínala zanícenou ránu, z níž vyhřezávaly odporné útroby samotné sopky. Hluboko pod nimi kypěla řeka rozžhavené lávy, jež prskala jako slunce při erupcích. Z dáli slyšeli rány a výbuchy, jak si sopečné plyny s nesmírnou vervou klestily cestu na povrch.

Aslan se odvrátil od té podívané a z jeho odulé tváře snad sálaly plameny samého pekla.

„A dále,“ pokračoval. „Předpokládám, že vaše druhá loď, *Sea Venture*, je na cestě sem. Odvoláte ji a řeknete, že *Seaquest* je v pořádku a nehrozí mu žádné nebezpečí. Jistě máte dohodu s úřady Turecka i Gruzie. Povíte vašemu kapitánovi, aby vyřídil, že jste nic nenašli a opouštíte ostrov. Máte u sebe vysílačku? Prohledejte ho.“

Strážný našel v Jackově levé kapse dálkový odpalovač a zvedl jej, aby Aslan dobře viděl.

„Dejte mi to. Číslo kanálu?“

Jack zachytil Costasův pohled a téměř neznatelně kývl. Sledoval, jak Aslanovy tlusté prsty obemkly ovladač, a s tichou přesvědčivostí odvětil: „Osm.“

V okamžiku, kdy Aslan zadal číslo, se zvenčí ozvaly dvě exploze, po nichž vzápětí následovalo hlubší dunění od moře. Aslanovi muži zkoprněli překvapením, čímž přišli o výhodu. Costas se převalil na bok a vleže podrazil strážci nohy, Jack zneškodnil svého dozorce drtivým úderem do krku. Kátě ihned došlo, co se děje, a bleskově nakopla třetího muže do břicha. Dostal úder přímo na solar a zhroutil se v bolestech na zem.

Když Aslan uslyšel výbuchy, strašlivě zaryčel. Mrštil detonátorem do propasti a přitom ztratil rovnováhu. Nebezpečně zavrávoral na okraji a divoce mával rukama, aby nesklouzl do spalujících hlubin.

Káťa to uviděla a vyjekla hrůzou. Jack natáhl ruce ve snaze ji zadržet, ale už bylo pozdě. Země se zachvěla sérií divokých otřesů, exploze vyvolaly místní zemětřesení. Sopečný komín neodvratně vtahoval Aslana dovnitř. Po tváři mu přelétl prchavý výraz člověka odsouzeného k smrti, zděšený a zároveň jaksi podivně smířený, a pak jeho tělo vzplanulo jako zápalná oběť. Horká pára pohltila rudý hábit a roztavila Aslanovu kůži, až mu z rukou zůstaly jen kosti a z hlavy bílá lebka. Se srdceryvným výskotem se zřítil se do průrvy jako lidská pochodeň navždy pohřbená v sopečném pekle.

Řeka smrti si vybrala svou poslední daň.

Kapitola 29

„Jacku, tady *Sea Venture*, jak mě slyšíte? Přepínám.“
Costas podal Jackovi vysílačku VKV, kterou krátce předtím sebrali na palubě *Vultury*.

„Slyšíme tě nahlas a zřetelně. Sdělte svou polohu. Přepínám.“

Jack byl rád, že znovu slyší sebejistý tón Toma Yorka. Očekával to nejhorší a příliš nevěřil, že by mohli přežít strašlivý útok, který způsobil takovou spoušť na příďové palubě *Seaquestu*.

„Plujeme tři námořní míle na severozápad od ostrova. Vaším směrem už míří letka čtyř vrtulníků Seahawk s tureckými námořníky a gruzínským protiteroristickým komandem. Každou chvíli byste je měli uvidět.“

Jack už před chvílí zaslechl vzdálené klapání a správně odhadl jeho zdroj.

„Jak jste se dostali ze *Seaquestu*?“ chtěl vědět.

„Při útoku *Vultury* jsem dostal zásah. Kolega, který měl na povel záchrannou ponorku, naštěstí poznal vibrace přestřelky a vrátil se zkontrolovat situaci. Dost ošklivě jsem to koupil do nohy, ale to bude dobrý.“

„A co Peter?“

Když se York znovu ozval, jeho hlas zněl napjatě. „Nemůžeme ho najít. Řeknu ti to upřímně, Jacku: nevypadá to dobře.“

„Já vím. Dělali jste, co se dalo.“

Jack měl obrovskou radost, že York přežil, ale Peter Howe byl jeho přítel z dětství. Cítil se, jako by ztratil bratra, a náhle mu zaplacená cena přišla příliš vysoká. Zavřel oči.

York přerušil spojení a vrátil se až po chvíli.

„Právě jsme dostali zprávu z *Kazbeku* od Bena a Andyho. Podařilo se jim vypustil rádiovou bóji. Jsou na příjmu.“

Hřmot blížících se helikoptér začal přehlušovat konverzaci.

„Budeme muset počkat, až přistanou,“ křikl Jack. „Povězte kapitánovi, ať pluje k následujícím souřadnicím a vyčká dalšího pokynu.“ Pak přečetl z mapy hodnoty odpovídající místu kilometr severně od zatopených pyramid. „Mám ještě nějakou práci. Ozveme se. Končím.“

Jack byl citově rozpolcený. Trápil ho smutný Howeův konec, ale na druhou stranu měl radost, že ostatní přežili téměř jistou smrt. Podíval se na Costasův pomlácený obličej a musel obdivovat, že si ani nepostěžuje. Seděli na schodech před skalní branou, Káťu nechali hlídat u vchodu do audienční síně se samopalem Heckler & Koch připraveným v klíně. Kromě tří ozbrojenců svázaných k sobě na centrálním pódiu tam uvěznili také dvacítku námořníků z *Vultury*. Když Jack s Costasem vstoupili na loď a informovali je o vůdcově smrti, bez odporu se vzdali. I přes svá zranění si Costas vymínil, že půjde taky. Tvrdil, že na tom rozhodně není hůř než Jack při jejich předchozí cestě sopkou. Káťa požádala, aby jí dovolili střežit zajatce, alespoň si mohla v klidu utřídit zvířené myšlenky.

„Dobro nakonec vždycky zvítězí," pravil Costas.

„Ještě není po všem."

Costas se stejně jako Jack podíval za ostrov, kde vrtulník Lynx vyslaný ze *Sea Venture* prováděl důkladné ohledání místa poslední obrany Yorka s Howem. Mořské vlny pročesávaly čtyři čluny Zodiac.

Nad hlavami jim zahřměla první z helikoptér Sikorsky S-70A Seahawk a její spodní tah je ovanul osvěžujícím chladivým vzduchem. Nad kamenným kruhem vedle druhého kopce se dveře vrtulníku rozlétly a vychrlily po zuby ozbrojené muže, kteří se spustili na lanech kolem doutnajícího vraku stroje Ka-28 Helix. Když k nim zamířili po schodech, Jack s Costasem se na sebe podívali a vykroužili ústy tradiční průpovídku.

„Čas k dílu."

Zhruba po hodině už oba muži stáli v torpédové místnosti ponorky, voda z nich kapala. S novou výstrojí, přepravenou letecky ze *Sea Venture*, si proklestili cestu labyrintem. Pomohly jim v tom pásky, které Costas rozvěsil cestou vzhůru. Když vstoupili do prostoru obaleného membránou, ztěžka zavřeli bránu plátovanou zlatem a zaklepali znamení na trup *Kazbeku*. O chvíli později čerpadlo vyprázdnilo komoru, poklop se otevřel a odhalil ztrhané tváře Bena a Andyho.

„Už to dlouho nevydrží,“ varoval Ben. „Pračky vzduchu jsou plné a v rezervních tlakových lahvích v záchranném plavidle už není skoro nic.“

Rychle shodili výzbroj a vydali se za oběma členy posádky podél stěny torpédového prostoru a pak nahoru do zbraňové šachty. Dveře na sonarové stanoviště, které hlídal děsivý strážce, byly zavřené a zevnitř se ozývalo tlumené bušení.

„Dva Aslanovi muži,“ vysvětlil Andy. „Nechali je to tady hlídat, když zbytek posádky uprchl v ponorce. Skoro okamžitě se vzdali. Mysleli jsme, že by mohli ocenit společnost našeho přítele z KGB.“

„Ostatní tolik štěstí neměli,“ zavrčel Jack pochmurně.

Ben a Andy vypadali stejně zničeně jako oni sami, Jack přesto obdivoval, že vydrželi tak dlouho zavření v ponorce.

Brzy vešli do řídící místnosti. Jack se zastavil na místě, kde utrpěl střelné zranění, jež ho málem připravilo o život. V koutě leželo tělo mrtvého kazašského střelce zastřené přikrývkou. Doklad jejich souboje se stal součástí truchlivé scény, která měla počátek už před lety při zkáze lodi i její posádky.

„Kde je ovládání balastních nádrží?“

„Tady,“ odvětil Andy. „Zařízení je poškozené, ale naštěstí nemusíme dělat nic složitého. V plynových lahvích snad zbylo dost tlaku, aby se dal vzduch nouzově vypustit. Stačí zatáhnout za tyhle páky a ventily se otevřou manuálně.“ Ukázal na dva ovladače ve tvaru houby v horní části panelu, které měl správně obsluhovat operátor stojící před přístroji.

„Tak jo,“ sykl Costas. „Osedláme koníčka. Zasloužíte si trochu odpočinku, hoši.“

Zatímco Costas s členy posádky zamířil dozadu odpojit záchranné hlubinné plavidlo, Jack přikročil k další fázi svého plánu, k poslednímu úderu, který jednou a provždy zničí Aslanovu říši zla.

Když se Costas vrátil z únikové komory, Jack už seděl za panelem zbraňových systémů v uličce řízení palby. Byla to jedna z mála částí, které vyvázly bez úhony.

„Co to děláš?“ podivil se Costas.

„Musím si něco vyřídit.“ Jack ho probodl chladným pohledem. „Srovnat účty.“

Costase to zaujalo, i když se zatvářil poněkud ohromeně. „Ty jsi šéf.“

„Nechat Aslanovu centrálu na pokoji znamená koledovat si o malér. Všichni to budou myslet dobře, ale Gruzínci a Turci se jí ani nedotknou, aby nedejbože nevyvolali občanskou válku a nedráždili Rusy. Tady není řeč o jednom z řady vojenských diktátorů. To hnízdo je jak dělané pro teroristy, sen všech bojovníků al-Kajdy. Určitě už mají Aslanovo číslo a čekají zrovna na takovou příležitost.“ Jack se odmlčel a pomyslel na Petera Howea. „Jsou v tom i osobní věci. Dlužím to jednomu kamarádovi.“

Jack zapnul monitory a spustil kontrolní programy.

„Káťa mi před odchodem dala školení. V Sovětském svazu se učili obsluhovat tyhle zbraně nejspíš i nižší důstojníci jako ona. Při nukleární katastrofě mohli být poslední, kdo v ponorce nebo v bunkru přežije. Všechny systémy byly samostatné a navržené tak, aby se daly ovládat i v extrémních podmínkách. Káťa usoudila, že záložní počítač by mohl fungovat i po tak dlouhé době.“

„Doufám, že nechceš vypustit řízenou střelu s plochou dráhou letu,“ vydechl Costas nevěřícně.

„To si piš, že jo.“

„A co ty klenoty umění?“

„Většina jich je ve vnitřním komplexu. Budu to muset risknout.“

Jack přelétl pohledem monitory. „Když jsme zneškodnili hlavice, zkontroloval jsem to. Torpédomet číslo čtyři je osazený řízenou střelou Ch-55 Granat připravenou k odpálení. Pouzdro je zapečetěné membránovým tlakovým víkem. Raketa je osm metrů dlouhá, má dolet tři tisíce kilometrů, rychlost letu jedna celá sedm Machu, vysoce explozivní hlavice o hmotnosti tisíc kilo. V zásadě sovětská verze střely Tomahawk.“

„Naváděcí systém?“

„Podobná soustava porovnávání obrysů terénu a GPS jako u Tomahawku. Naštěstí máme přímý směr a nemusíme složitě programovat úhybné manévry. Znám přesné souřadnice cíle, takže nebudeme potřebovat vyhledávací hlavici a ani další naváděcí systémy. Většinu programovacích kroků můžu přeskočit.“

„Ale na odpálení rakety jsme moc hluboko,“ namítl Costas.

„A právě od toho jsi tady ty. Budeš ovládat nouzové vypouštěcí ventily. Až se vynoříme na dvacet metrů, dáš pokyn k výstřelu.“

Costas pomalu zakroutil hlavou a jeho potlučená tvář se roztáhla do křivého úsměvu. Mlčky zaujal pozici před řídícím panelem balastních nádrží. Jack zůstal chvíli shrbený nad přístrojovou deskou a pak se skálopevným odhodláním zvedl zrak.

„Zapínám systém řízení palby.“

Jejich pohyby ani v nejmenším nenapovídaly, jakou nesmírnou sílu se právě chystají uvolnit. Jack byl plně soustředěný na monitor před sebou. Jeho prsty ťukaly řadu povelů a v krátkých přestávkách čekaly na odezvu. Když naprogramoval všechny potřebné údaje, na obrazovce se objevila síť čar a teček. V běžné bojové situaci by počítač nabídl nejvhodnější prohledávací oblast, jelikož však dostal přesné souřadnice cíle, jednoduše zobrazil přímou projekci místa a kurzu s vyznačeným terčem.

„Zadal jsem profil do počítače TERCOM a zahřívám střelu,“ ohlásil Jack. „Spouštím palebnou sekvenci.“

Otočil se v křesle k přístrojům řízení palby, smetl nános usazeniny z odpalovacího panelu a odkryl červené tlačítko. Ověřil si, že elektronika funguje, a ohlédl se na Costase připraveného u ovládání vztlaku. Jack nepotřeboval žádné potvrzení, že dělá správnou věc, pohled na zbědovanou přítelovu tvář však ještě prohloubil jeho odhodlání. Tiše na sebe kývli a Jack se otočil zpátky k obrazovce.

„Pusť to!“

Costas sáhl nad sebe a s hlasitým skřípotem sklopil obě páčky. Nejdřív se nedělo nic, vzápětí se však ozvalo ohlušující syčení vysokotlakého plynu, který zaplnil snad veškeré potrubí nad jejich hlavami. O chvíli později zaznělo vzdálené hřmění, jak proud stlačeného vzduchu vypláchl balastní nádrže mezi dvěma plášti trupu.

Ponorka se nepatrně pohnula za hlasitého vrzání a sténání, jež brzy zesílilo do drásavé kakofonie, která se přelévala z jednoho konce plavidla na druhý. Jako by se v hlubinách moře zavrtěla dlouho spící nestvůra, silně rozladěná, že ji někdo budí z pokojného spánku.

Náhle se příď znepokojivě zvedla, až oba muži odlétli stranou. Pak se s velkým skřípěním odtrhly zbytky lodního šroubu a kormidla.

„Připrav se!“ houkl Costas. „Jdeme nahoru!“

S posledním zaskučením se záď vymrštila vzhůru a ponorka o hmotnosti devíti tisíc tun byla opět volná. Hloubkoměr před Costasem se rozběhl závratnou rychlostí.

„Na můj povel!“ zaječel. „Osmdesát metrů… šedesát… čtyřicet… třicet… pal!“

Jack stiskl červený knoflík a z přední části ponorky se ozvalo lupnutí. Odpalovací systém samočinně otevřel hydraulický poklop torpédometu a výbušnina vyslala střelu do vody. Po několika metrech se zažehla pomocná raketa a střela obrovskou rychlostí zamířila k hladině. Její kurz byl nastaven na severovýchod. Tam ukončí svou smrtící pouť.

Tom York stál o berlích vedle kapitána a kormidelníka na můstku *Sea Venture*. Sledovali, jak poslední vrtulníky Seahawk vzlétají z ostrova na cestu do přísně střežené věznice pro teroristy v Gruzii. Teď přišel čas postarat se o *Vulturu*, jejíž záď byla částečně potopená poté, co ji poškodily Jackovy výbušniny. Před chvílí vyslali tři zodiaky s přívěsnými motory o výkonu devadesáti koní, které měly odtáhnout loď od pevniny nad hlubokou strž.

Když se York ohlédl k ostrovu, všiml si jakéhosi čeření na moři asi kilometr od nich. Chvíli to vypadalo jako rázové vlny z podmořského výbuchu. Než ale stačil upozornit ostatní, vylétlo z vody ocelové kopí a zvedlo mohutnou clonu vodní tříště připomínající oblak z odpálené rakety. Asi třicet metrů nad hladinou se oštěp líně sklonil a asi vteřinu nehnutě visel ve vzduchu: vyhořelá pomocná raketa odpadla a vysunula se křidélka. Pak se s hromovým rámusem zažehlo turbodmychadlo a střela vyrazila jako šmouha po vodorovné dráze východním směrem. Brzy dosáhla vysoké podzvukové rychlosti a uháněla nad vlnami jako svištící kulový blesk.

Po několika vteřinách nastala mohutná erupce, jež přikovala oči všech zpátky k moři, a *Kazbek* se vynořil z vody jako obří velryba.

Jeho příď se vzepjala nad hladinou a pak s ohromnou ranou pleskla dolů. Když se obří černý útvar usadil na vlnách, jediným důkazem jeho dlouhého ponoření bylo slabé zažloutnutí některých částí trupu a poškozená záď. Už jen svými rozměry budila ponorka posvátnou úctu, vždyť šlo o jeden nejnebezpečnějších válečných strojů, jaké kdy spatřily světlo světa.

V mnoha bývalých vojácích na palubě *Sea Venture* by dřív takový obrázek vzbudil směsici nejistoty a strachu, asi takovou, jakou zažívali jejich otcové při pohledu na německé ponorky. Teď ho však uvítali sborovým pokřikem. Znamenalo to totiž o jednu možnost méně, že se zbraně hromadného ničení dostanou do rukou teroristů a pochybných režimů, jež byly společným nepřítelem námořních flotil celého světa.

„*Sea Venture*, tady *Kazbek*. Jak mě slyšíte? Přepínám."

Praskavý hlas se ozval z radiostanice na můstku a York zvedl sluchátko.

„*Kazbeku*, slyšíme vás nahlas a zřetelně. Díky za ten ohňostroj. Přepínám."

„Tady je pár souřadnic." Jack přečetl dvanáctimístné číslo a pak ho ještě jednou zopakoval. „Možná budete chtít navázat satelitní spojení s Mannheimem. Družice by zrovna měla být nad námi. Kdyby to někoho z posádky náhodou zajímalo, ta banda zničila *Seaquest*."

O několik minut později se všichni shromáždili v komunikační místnosti *Sea Venture*, nejlepší místa dostala posádka *Seaquestu*, kterou vyzvedla záchranná ponorka. Přidal se i Ben a Andy, kteří právě dokončili ukotvení hlubinného plavidla DSRV. Každý se vyrovnával s posledními záchvěvy vln zvednutých ponorkou a upřeně hleděl na obrazovku, jež právě ožila.

Ze zelené mlhy vystupovala skupina budov rozmístěných paprskovitě kolem středové osy. Vpravo infračervené čidlo zachycovalo tepelné stopy zhruba deseti lidí pobíhajících kolem dvou obřích helikoptér se dvěma rotory, transportních strojů, jež dorazily po Jackově útěku. Zdálo se, že mají naspěch stejně jako druhá skupina, kterou bylo vidět na břehu. Přenášeli předměty připomínající obrazy a sochy

Náhle vyšlehl oslepující záblesk a ze středu obrazovky se rozšířily pestrobarevné vlny. Když se opět vyjasnilo, zjevil se obraz naprosté zkázy. Centrální osa byla na padrť, kupole se rozpadla na milion střepů. Termovize jasně ukázala, jak se výbuch prohnal chodbami vedoucími ze středu. Následná tlaková vlna smetla vrtulníky i všechny lidi v okolí. Jejich bezvládná těla zůstala ležet mezi věcmi, které předtím nosili. Neměli čas ani zjistit, co je to vlastně zasáhlo.

Ozval se tlumený potlesk členů posádky. Věděli, že nešlo o obyčejnou pomstu, ale o mnohem, mnohem víc.

Kapitola 30

„Hrozně nás mrzí, co se stalo Peteru Howeovi.“

Maurice Hiebermeyer vystoupil z helikoptéry, vykročil kolem kamenného kruhu k Jackovi a položil mu ruku na rameno. Bylo to dojemné gesto, důkaz přátelství, jež překračuje hranice společného pracovního zájmu.

„Ještě jsme to nevzdali. Naděje umírá poslední.“

Jack stál s Káťou a Costasem pod schody vedoucími ke vchodu do sopky. Strávili zaslouženou noc odpočinku na palubě *Sea Venture* a teď se vyhřívali na ranním sluníčku, jež vycházelo na obloze za kamenným oválem. Jackův čerstvě ovázaný hrudník se ukrýval pod modrou kombinézou s emblémem Mezinárodní námořní univerzity, Costasova tvář však velice názorně připomínala, co vytrpěli. Káťa mlčela, pohroužená do vlastních myšlenek.

„Srdečně vám gratuluju k objevu. A taky k tomu, že jste cestou překonali pár drobných překážek,“ prohlásil James Dillen a potřásl si rukou s Jackem. Zalétl pohledem i ke Kátě a Costasovi.

Za Dillenem vystoupila z vrtulníku Ajša Farúková, Hiebermeyerova asistentka, která objevila v poušti atlantský papyrus a nyní byla také pozvána. Trochu stranou se tyčila bodrá postava Eframa Jacoboviche, miliardáře a počítačového magnáta, bez jehož peněz by se výzkum nemohl uskutečnit.

Porada v alexandrijské pevnosti mu připadala neskutečně vzdálená, přitom od ní uplynuly pouhé čtyři dny. A pořád byli krok od cíle, od pramene všeho, co přimělo kněze střežit a hýčkat své tajemství tolik generací.

Když už se chystali vykročit po kamenných schodech, přiklopýtal po plošině Mustafa Alközen se dvěma potápěčskými svítilnami.

„Omlouvám se za zpoždění,“ sotva popadal dech. „Měli jsme pernou noc. Včera večer turecké letadlo včasného varování Boeing 737 zaznamenalo tlakovou vlnu po výbuchu na pobřeží Abcházie nedaleko gruzínských hranic.“ Mrkl na Jacka. „Usoudili jsme, že jde o ohrožení národní bezpečnosti a vyslali jsme tam speciální jednotku rychlého nasazení.“

„A co umělecká díla?“ zajímal se Jack.

„Větší část věcí zůstala v Aslanově apartmá a většina těch odnesených se naštěstí nacházela mimo epicentrum výbuchu. Právě teď vrtulníky námořnictva přepravují sochy a obrazy do Archeologického muzea v Istanbulu k určení původu a ke konzervaci. Pak budou vráceny svým pravoplatným majitelům.“

„Škoda,“ utrousil Costas. „Dala by se z nich udělat unikátní putovní výstava. Ukázky umění ze všech epoch a kultur, které ještě nikdo neviděl společně. Byla by to skvělá podívaná.“

„Řekl bych, že pár nervózních kurátorů už se třese na svůj majetek,“ namítl Jack.

„Ale je to vynikající nápad,“ tiše zajásal Efram Jacobovich. „Aspoň by se peníze ze zabavených Aslanových účtů použily na dobrou věc. Napadá mě jeden mecenáš, který by mohl položit základ.“

Jack se na něj vděčně pousmál a znovu se obrátil k Mustafovi. „A bezpečnostní situace?“

„Už nějakou dobu jsme hledali záminku ke vstupu do Abcházie,“ odpověděl Mustafa. „Stala se z ní totiž hlavní tranzitní tepna drog ze Střední Asie. A jelikož se teď jasně potvrdily vazby na teroristy, dostali jsme ujištění gruzínských i ruských úřadů, že budou plně spolupracovat.“

Jack se usilovně snažil zakrýt své pochyby. Věděl, že Mustafa je povinen hlásat oficiální stanovisko, i když mu určitě musí být jasné, že naděje na společnou akci jsou minimální.

Zahleděli se k nízkému obrysu *Kazbeku* a flotile tureckých i ruských lodí, jež dorazily v noci jako němý důkaz, že jaderné hlavice budou bezpečně zajištěny a ponorka se vrátí do svého domovského přístavu k likvidaci. Po vyjmutí jádra reaktoru zůstanou těla kapitána Antonova i jeho posádky na palubě a ponorka bude potopena jako vojenský hrob, poslední připomínka lidských obětí studené války.

„Co technika?“ otázal se Jack.

„Všechno, co se dá ještě použít, připadne Gruzíncům. Potřebují to nejvíc. Chtěli jsme jim nabídnout i *Vulturu*, ale teď vidím, že to nepůjde.“ Zakřenil se na Jacka. „Místo toho dostanou fungl novou ruskou fregatu Projekt 1154 třídy Neustrašimyj.“

„A co bude s *Vulturou*?“ zeptala se Káťa tiše.

Všichni otočili hlavy ke vzdálenému kolosu, který čluny odtáhly nad podmořský příkop. Žalostný doutnající vrak byl posledním svědectvím hamižnosti a pýchy jednoho pošetilce.

Mustafa se podíval na hodinky. „Odpověď by měla přijít každou chvíli.“

Jako na zavolanou prořízl vzduch pronikavý svist tryskového letadla. Po několika vteřinách zahřměly na obloze dvě stíhačky F-15E z výzbroje tureckého letectva a v sevřené formaci bleskově směřovaly ke svému cíli, z trysek jim šlehaly rudé plameny. Asi dva kilometry za ostrovem z letadla vlevo vypadl jakýsi sud a sletěl do moře. Zatímco oba stroje prosvištěly na jih, z moře se zvedla ohnivá stěna, jejíž třaskavé plameny nemilosrdně pozřely už beztak poničenou loď.

„Termobarická bomba,“ vysvětlil Mustafa stručně. „Poprvé ji použili Američani proti jeskyním v Afghánistánu. Potřebovali jsme ji někde vyzkoušet naostro a ověřit přepravu v našich nových ef patnáctkách.“ Když burácení ustalo, otočil se a ukázal na bránu. „Můžeme vstoupit.“

Studený vzduch chodby poskytoval vítanou úlevu od slunce, jež začínalo nepříjemně rozpalovat skály. Pro ty, kdo sem vstoupili poprvé, znamenal pohled do audienční síně s obrovským klenutým stropem úchvatný zážitek překračující veškeré dřívější představy. Po Aslanovi nezůstala ani stopa, sál byl v původním stavu. Trůny zely prázdnotou, jako by očekávaly návrat velekněží, kteří je opustili před více než sedmi tisíci lety.

Komín sopky dřímal. Zbytky dešťové vody se přes noc odpařily a parní sloupec vystřídal jasný proud slunce ozařující pódium jako divadelní reflektor.

Na okamžik zavládlo ticho. Dokonce i Hiebermeyer, který obvykle slovy nešetřil a byl zvyklý na skvosty starověkého Egypta, si sundal zamlžené brýle a zůstal mlčky stát. Dillen se otočil k ostatním.

„Dámy a pánové,“ pronesl, „nyní můžeme navázat tam, kde text končí. Myslím, že stojíme krok od senzačního odhalení.“

Jack nikdy nepřestal žasnout nad schopností svého učitele úplně se oprostit od nadšení z nálezu. V dokonalém bílém obleku s motýlkem vypadal jako člověk z jiné doby, pozůstatek dávné éry, kdy přirozená elegance patřila k výzbroji vědce stejně neodmyslitelně jako moderní přístroje ke generaci jeho studentů.

„Nemáme se moc čeho chytit," upozornil Dillen. „Papyrus je jen potrhaný cár a disk z Faistu nám toho také moc neřekne. Z nápisu nad vchodem můžeme usuzovat, že ‚Atlantis' označuje tuto citadelu, tento chrám. Pro nezasvěcené to pravděpodobně znamenalo také město, ale místní to možná chápali jako symbol jejich nejposvátnějšího místa, skalnatých svahů a jeskyní, kde osada vznikla."

„Jako Akropole v Aténách," nadhodil Costas.

„Přesně tak. Ten disk naznačuje, že v Atlantidě se nachází místo, které překládám jako ‚sídlo bohů', Káťa jako ‚nejsvětější svatyně'. Také se zmiňuje o ‚Matce Bohyni'. Pokud se nemýlím, vaše zjištění tomu moc neodpovídají."

„Nejblíž by byl sál předků, jak jsme nazvali tu jeskynní obrazárnu," poznamenal Jack. „Ale ta pochází ze starší doby kamenné a chybí v ní znázornění lidí. V neolitickém svatostánku bych očekával antropomorfní božstva, něco jako v té domácí svatyni, kterou jsme viděli v zatopené vesnici u Trabzonu."

„A co tenhle sál, audienční síň?" otázal se Efram Jacobovich.

Jack zavrtěl hlavou. „Je moc velký. Tohle místo je volně přístupné a sloužilo pro náboženská shromáždění jako dnešní kostel. Jenže my hledáme něco uzavřeného, schovaného. Čím posvátnější místo, tím těžší je do něj proniknout. Směli by tam jedině kněží coby prostředníci mezi bohy a smrtelníky."

„Tabernákl," poznamenal Efram.

Káťa a Ajša se objevily na římse vedle rampy. Zatímco se ostatní bavili, ty dvě rychle prohlédly dveře kolem sálu.

„Myslíme, že jsme to našly," ohlásila Káťa. Hrůzy posledních několika dnů přebilo vzrušení z toho, že znovu odhalují tajemství bájné Atlantidy. „Dohromady je tady dvanáct východů. Dva si můžeme klidně škrtnout, protože to jsou chodby, o nichž víme: jedna

jde zvenčí, druhá zespoda. Dalších devět je buď slepých, anebo vedou dolů. Řekla bych, že my chceme nahoru.“

„Pokud je to doopravdy matka všech horských svatyní,“ odvětil Jack, „tak čím výš, tím líp.“

Káťa ukázala na vchod na západním konci sálu, přímo naproti vstupní chodbě. „To je on. Čirou náhodou je nad ním znak sokolího boha s rozepjatými křídly.“

Jack se na Káťu široce usmál, potěšený, že je znovu ve formě. Pak se otočil k Dillenovi.

„Pane profesore, nechcete jít první?“

Dillen zdvořile přikývl a vykročil vedle Jacka k západním dveřím, jeho šviháká postava přitom ostře kontrastovala s neupraveným vzhledem bývalého studenta. Za nimi kráčela Káťa s Costasem a potom zbytek, Efram Jacobovich procesí skromně uzavíral. Když se přiblížili ke vchodu, Jack se ohlédl na Costase.

„A máme to. Gin s tonikem už čeká u bazénu.“

Costas vrhl na přítele pokřivený úsměv. „No jo, tohle ty říkáš vždycky.“

Dillen se zastavil, aby si prohlédl rytinu na kamenném překladu dveří. Byla to dokonalá zmenšenina sokolího boha, jakého viděli už v sále předků. Jack a Costas zapnuli baterky a posvítili do temnoty v chodbě. Stejně jako na stěnách potopených průchodů i zde byl čedič zářivě naleštěný a na jeho skvrnitém povrchu jiskřily uzavřené dutinky s plynem, který se uvolnil ze zemského pláště při vzniku sopky.

Jack ustoupil stranou a pustil Dillena dopředu. Ten se zhruba po deseti metrech najednou zarazil.

„Menší problém.“

Jack ho dohonil a spatřil mohutná kamenná vrata přehrazující chodbu. Splývala téměř beze spár se stěnami, zblízka však uviděli, že se dělí na dvě stejné části. Jack namířil svítilnu na střed a spatřil známý tvar.

„Myslím, že máme v kapse klíč,“ prohlásil sebejistě.

Sáhl do kombinézy a vytáhl kopii zlatého disku, kterou zachránil v sále po Aslanově náhlém odchodu. Za bedlivého dohledu ostatních vložil kotouč do miskovité prohlubně. Jen co odtáhl ruku,

disk se začal otáčet po směru hodinových ručiček. Po několika vteřinách se dveře rozlétly jejich směrem; ani navrstvená patina nemohla odolat tíze kamenných desek.

„Sezame, otevři se.“ Costas užasle zakroutil hlavou. „Úplně stejný mechanizmus, jaký měly dveře v útesu, a po sedmi a půl tisících let pořád funkční. Co to bylo za lidi? Kdyby byli dostali šanci, v době bronzové už by znali počítačový čip.“

„To bych ovšem přišel o práci,“ zasmál se Efram zezadu.

Puch, který je uvítal, připomínal výpary sklepního pohřebiště. Jako by kryptou zavanul zkažený vzduch přinášející samu esenci zemřelých, poslední zbytky spáleného loje a kadidla, jež se staly svědky závěrečné očisty, než kněží navěky uzamkli svůj svatostánek. Všichni byli jako omámení a doslova cítili strach a naléhavost čišící z těchto konečných aktů. Jako by dějiny rázem odvály dvě stovky generací lidstva a oni prožívali zoufalý útěk z ostrova společně se strážci Atlantidy.

„Teď vím, jak se cítili Carter a lord Carnarvon, když otevřeli Tutanchamonovu hrobku,“ vydechl Hiebermeyer.

Káťa se zachvěla ve svěžím vzduchu. Stejně jako hrobky faraónů v Údolí králů i chodba za dveřmi působila prostě a ani v nejmenším nenaznačovala, co leží za ní.

„Už to nebude daleko,“ mínil Costas. „Podle výškoměru se nacházíme necelých třicet metrů pod vrcholem.“

Dillen se zastavil tak prudce, že do něj Jack vrazil a paprsek jeho baterky se divoce rozkymácel. To, co zprvu vypadalo jako další dveře, byla ve skutečnosti pravoúhlá zatáčka doleva. Chodba stoupala vzhůru v řadě nízkých schodů.

Dillen vykročil a znovu se zarazil. „Něco tam vidím. Posviťte mi doleva i doprava.“ Z jeho hlasu čišelo neslýchané napětí.

Jack s Costasem uposlechli a odhalili fantastický výjev. Po obou stranách se tyčili obří býci vytesaní do skály, jejichž vypouklá těla byla otočená ve směru schodiště. Díky nataženým krkům a rohům čnícím vysoko vzhůru působili divočejším dojmem než zvířata v podmořských průchodech, jako by se vzpínali a chystali se vyskočit do temnot.

Jak členové výpravy kráčeli do schodů, rozpoznávali řadu figur vyrytých v nízkém reliéfu před býky. Z jemnozrnného čediče jasně vystupovaly i ty nejjemnější detaily.

„To jsou lidé.“ Dillen promluvil s tichým úžasem, jeho obvyklá věcnost vzala zasvé.

„Dámy a pánové, pohleďte na lid Atlantidy.“

* * *

Z postav vyzařovalo neohrožené sebevědomí strážců citadely. Rytiny na obou stěnách byly stejné, jen zrcadlově obrácené. Lidé měli životní velikost, ale byli velice vysocí a pochodovali v zástupu jako vojáci. Natahovali přitom jednu paži a prsty objímali otvor, v němž kdysi spočívala hořící lojová pochodeň. Dvojrozměrným zobrazením připomínali kněze z rytin starověkého Blízkého východu a Egypta, nepůsobili však strnule jako jiné postavy zachycené z profilu, ale plasticky a vznešeně, jako by vyšli z naturalistických obrazů zvířat z doby ledové.

Jak svítilny postupně ozařovaly jednotlivé figury, ukázalo se, že v zástupu se pravidelně střídají pohlaví. Ženy měly odhalená ňadra a jejich přiléhavá roucha podtrhovala zaoblené, avšak vypracované postavy. Z tváří shlížely velké mandlové oči, po zádech splývaly spletené copy vlasů. Muži se vyznačovali dlouhými plnovousy a volnými tógami. Jejich podoba připadala přihlížejícím jaksi povědomá, ale nedokázali ji nikam zařadit, jako by jednotlivé výrazné rysy tvořily naprosto unikátní celek.

„Ženy mají sportovní postavy,“ podotkla Ajša. „Možná to byly toreadorky.“

„Připomínají mi Varjagy,“ dodala Káťa. „To je byzantské označení pro Vikingy, kteří připluli po Dněpru do Černého moře. V chrámu svaté Sofie v Kyjevě jsou nástěnné malby, na kterých jsou právě takoví muži, ale se zahnutými nosy a světlými vlasy.“

„Mně připadají jako Chetité z Anatolie z druhého tisíciletí před Kristem,“ poznamenal Mustafa. „Nebo Sumerové a Asyřané z Mezopotámie.“

„Nebo obyvatelé Řecka a Kréty doby bronzové,“ zamumlal Jack. „Ženy jsou jako ty odhalené dámy z fresek v Knossu. Muži

jako by vystoupili ze zlatých tepaných váz s válečníky nalezených loni v královském kruhovém hrobě v Mykénách.“

„Je to lidská podstata,“ prohlásil Dillen tiše. „Původní Indoevropané, první běloši. Z nich vzešly skoro všechny národy Evropy a Asie. Egypťané, Semité, Řekové, stavitelé megalitů v západní Evropě i první vládci města Mohendžo Daro v údolí řeky Indu. Někde úplně nahradili původní obyvatelstvo, jinde se promísili. Ve všech těch národech vidíme nějakou stopu jejich předků, zakladatelů civilizace.“

Jak je Dillen vedl po schodech, všichni si prohlíželi obrazy s novým úžasem. Postavy ztělesňovaly sílu a odhodlání, jako by směle pochodovaly na své místo v historii.

Jednolitou řadu mužů a žen po zhruba deseti metrech vystřídaly tři postavy po obou stranách, zřejmě vedoucí procesí. Nesly zahnuté hole a jejich hlavy zdobily podivuhodné kuželovité klobouky sahající až do stropu.

„Velekněží,“ řekl Jack prostě.

„Vypadají jako čarodějové,“ všiml si Costas. „Jako druidové.“

„Možná nebudeš daleko od pravdy,“ odvětila Káťa. „Slovo *druid* pochází z indoevropského *wid*, což znamená ‚vědět‘.

Tohle byli nepochybně nositelé vědění neolitické Atlantidy, podobně jako duchovenstvo v keltské Evropě o pět tisíc let později.“

„Úžasné.“ Hiebermeyer si proklestil cestu před skupinu. „Ty klobouky se nápadně podobají zlatým čepicím nalezeným mezi posvátnými předměty z doby bronzové. Jednu takovou jsme před rokem objevili v Egyptě, když byl otevřen tajný poklad Chafreovy pyramidy.“

Došel až k vedoucí ženské postavě na stěně vlevo, sňal z očí brýle a podíval se zblízka.

„Přesně, jak jsem si myslel,“ zvolal. „Jsou na něm drobné srpky a kolečka jako na těch pokrývkách hlavy z doby bronzové.“ Otřel si skla a dramaticky máchl rukou. „Jsem si jist, že je to logaritmické znázornění Metonova měsíčního cyklu.“

Zatímco se ostatní shlukli kolem, aby si také prohlédli rytinu, Jack zachytil Costasův pohled. „Meton byl aténský astrolog,“ vysvětlil. „Současník Sokrata, Platonův učitel. Byl to první Řek,

který ustavil rozdíl mezi solárními a lunárními měsíci, takzvaný synodický cyklus.“ Kývl k výtvorům. „To oni vymysleli kalendářní záznamy obětí s vloženými měsíci, které jsme viděli v podzemní chodbě.“

Dillen se oddělil od skupiny a stanul před portálem nad schodištěm na úrovni kněží vedoucích procesí.

„Byli to vládcové času,“ prohlásil. „S tím svým kamenným kruhem sledovali pohyby Slunce ve vztahu k Měsíci a souhvězdí. Toto umění jim dávalo moc věštců napojených na božskou moudrost, která jim umožňovala vidět do budoucnosti. Dokázali předpovídat čas setby i každoroční sklizně. Panovali nebesům i zemi.“

Důstojně ukázal na nízký vchod za sebou. „A teď nás vedou do své vnitřní svatyně, do sídla všech bohů.“

Kapitola 31

Členové výpravy se shromáždili kolem skalního vchodu a hleděli do temnoty za ním. Znovu pocítili závan zatuchlého vzduchu, který jako by s sebou nesl zhuštěnou moudrost věků. Jackovi se náhle zjevil obraz zákonodárce Solona a temné kněžské postavy v chrámové svatyni v Susách. Za okamžik ten přelud zmizel, on se však nezbavil dojmu, že se chystají odhalit nejniternější tajemství lidí, kteří odešli ze světa před mnoha tisíci lety.

Po několika metrech dosáhli konce chodby a Jack posvítil dopředu. Dillen vedle něj zamžikal a snažil se uvyknout blyštivému lesku, který jej udeřil do očí.

„Co tam je?“ Hiebermeyer nedokázal potlačit vzrušení. „Co vidíte?“

„Je to jedna místnost o rozměrech deset krát šest metrů,“ odpověděl Jack strohou mluvou profesionálního archeologa. „Uprostřed je kamenný stůl a ke konci nějaká dělicí příčka. A taky zlato. Na zdech jsou z něho tlusté desky.“

Jack a Dillen sklonili hlavy a vstoupili dovnitř, ostatní je ostražitě následovali. Když byli všichni uvnitř, Jack a Costas nastavili svítilny na širší paprsek a ozářili sál.

Jackův stručný popis nepostihoval celou realitu. Zdi po obou stranách byly obložené masivními deskami z leštěného zlata, dva metry vysokými a metr širokými. Zářily oslnivou krásou, jejich povrch totiž zůstal v ochranné atmosféře zcela netknutý. Po celé místnosti napočítali celkem deset panelů, po pěti na obou delších stěnách v rozestupech metr a půl. Byly ozdobené značkami, v nichž na první pohled poznali symboly Atlantidy.

„Podívejte na ni,“ zašeptal Costas.

Kužel jeho světla zachytil mohutnou postavu v zadní části sálu, jen vzdáleně připomínající člověka. Byla to jakási směšná parodie ženských tvarů se svěšenými ňadry, vystouplou zadnicí a kyprým břichem, s nímž vypadala téměř jako koule. Po obou stranách k ní vzhlíželi býci v životní velikosti. Celý trojdílný výjev zastiňoval zadní část sálu.

Jack zíral na ten kolos a pak pohlédl na Costase. „Je to Venuše, jak se těmhle pravěkým kráskám lichotivě říká," vysvětlil s úsměvem. „Po Evropě a v Rusku se jich našlo asi osmdesát, většinou šlo o menší sošky ze slonoviny nebo kamene. Tahle je opravdu mimořádná, jediná v nadživotní velikosti, o které vím."

„Těm fešandám v chodbě se moc nepodobá," poznamenal Costas posmutněle.

„Taky to není žádná modelka." Kátin tón měl karatelský nádech. „Podívej, nedodělali jí nohy ani ruce a hlavě chybí obličej. Všechno je záměrně zveličené, aby se zdůraznila plodnost a pevné zdraví. Možná, že neodpovídá dnešnímu západnímu ideálu krásy, ale pro lidi žijící v neustálém strachu z hladovění byla tlustá žena symbolem blahobytu a přežití."

„Už chápu." Costas se pousmál. „Jakpak je ta paní asi stará?"

„Mladší doba kamenná," odpověděl Jack bez rozmyslu. „Všechny Venuše spadají do období čtyřicet tisíc až deset tisíc let před naším letopočtem, ve kterém vznikly i malby v sále předků."

„Dřív je považovali za Bohyně Matky," dodal Hiebermeyer zadumaně. „Ale nemáme žádnou jistotu, že evropské společnosti doby kamenné byly matriarchální. Tehdejší lidé v nich pravděpodobně viděli bohyně plodnosti, uctívané spolu s mužskými božstvy, duchy zvířat a přírodními silami."

Nastalo krátké ticho, jež prolomil Jack. „Předkové člověka ve starší době kamenné vedli stovky tisíc let stejný život, až přišla neolitická revoluce. Není divu, že Atlanťané se ještě krátce potom klaněli starodávným bohům někdejších lovců a sběračů, kteří v době ledové jako první začali malovat divou zvěř v sále předků."

„Izraelité ze Starého zákona stále uctívali boha úrody," poznamenal tiše Efram Jacobovich. „Dokonce i raní křesťané ve Středomoří začlenili do svých rituálů pohanská božstva plodnosti, někdy v podobě svatých nebo Panny Marie. Atlantská Venuše možná nebude tak vzdálená naší vlastní víře, jak by se nám mohlo zdát."

Kamenný stůl před sochou se táhl skoro až ke vchodu. Končil těsně před nimi vyvýšeným lemem, na němž se vyjímal nepravidelný kulový objekt o průměru přibližně jednoho metru. Ve světle

odrážejícím se od zlatých stěn byl až nadpozemsky bílý, jako by ho vyleštil nespočet prosebníků, kteří se chodili modlit k velké bohyni.

„Vypadá to jako posvátný kámen," poznamenal Jack. „To, čemu staří Řekové říkali betyl, kámen meteorického původu, nebo omfalos, pupek světa. Na Krétě doby bronzové stály betyly u vchodu do posvátných jeskyní. V antickém Řecku byl nejslavnější omfalos před roklí v Delfách, kde sedával věštec."

„Označuje práh domu Božího, podobně jako nádržka na svěcenou vodu u vchodu do katolického kostela," nabídl Efram možné vysvětlení.

„Tak nějak," souhlasil Jack.

„Určitě je to meteorit." Costas si prohlížel baňatý útvar zblízka. „Ale připomíná spíš pomačkaný plech než pevnou hmotu, což je zvláštní."

„Takovou věc mohli lovci z doby kamenné klidně najít na ledovci," přemítal Jack. „Většina čerstvých úlomků meteoru se najde na ledu, protože tam si jich člověk snadno všimne. Mohl to být posvátný předmět předávaný z generace na generaci, další spojení s nejstarším pravěkem."

Ajša se protáhla podél zadní strany stolu, ale ještě před bohyní se zastavila. „Koukněte na tohle," vyhrkla.

Dva kužely baterek se rozprostřely po stole. Ležely na něm dřevěné latě, z nichž některé byly spojeny v pravém úhlu jako rohy skříněk. Rozpoznávali známé tvary náčiní k opracování dřeva: dláta, pilníky, průbojníky a palice. Vypadalo to jako výbava truhlářské dílny, spěšně opuštěná, ale v dokonale bezprašném prostředí bezvadně zachovalá.

„Tohle je víc, než se na první pohled zdá." Dillen se sklonil vedle Ajši a opatrně smetl hobliny z vyvýšené desky před sebou. Byl to dřevěný rám připomínající přenosný pultík. Když se narovnal, zahlédli odraz zlata.

„Je to stůl pro písaře," pronesl vítězoslavně. „Pobitý zlatem."

Ostatní se okamžitě shlukli kolem objevu a uviděli, že horní třetina zlatého plátu je hustě posetá atlantskými symboly. Některé vybočovaly z řady, jako by je někdo vyrazil ve spěchu, ale všechny byly pečlivě rozdělené do skupin jako písmo na disku z Faistu. Z

krabičky ležící hned vedle Dillen zvedl tři kamenná razidla o velikosti doutníku zakončená charakteristickou „mohykánskou“ hlavou, obilným snopem a pádlem kánoe. Další razník ležící na stole nesl znak Atlantidy.

„Shoduje se to s nápisem na protější zdi,“ všimla si Káťa. „Písař kopíroval symboly z druhého plátu vlevo.“

Podívali se směrem, kam ukazovala, a s obtížemi rozlišovali jednotlivé symboly. Jejich sled byl věrně opsaný až do dvanáctého řádku, kde náhle končil.

Efram Jacobovich zůstal v čele stolu. Upřeně zíral na hromádku dřevěných destiček jako duchem nepřítomný. Aniž by zvedl oči, odkašlal si a začal předčítat.

I stalo se dne třetího, když bylo ráno, že bylo hřímání s blýskáním a oblak hustý na té hoře, zvuk také trouby velmi tuhý, až se zhrozil všecken lid, kterýž byl v ležení. Tedy Mojžíš vyvedl lid z ležení vstříc Bohu; a lid stál dole pod horou. Hora pak Sinai všecka se kouřila, proto že sstoupil na ni Hospodin v ohni, a vystupoval dým její jako dým z vápenice, a třásla se všecka hora velmi hrubě.

Zavřel oči a pokračoval.

Udělal také Bezeleel truhlu z dříví setim, jejíž dlouhost půl třetího lokte, a půl druhého lokte širokost, vysokost také půl druhého lokte. A obložil ji zlatem čistým vnitř i zevnitř, a udělal jí korunu zlatou vůkol. Slil jí také čtyři kruhy zlaté ke čtyřem úhlům jejím, dva totiž kruhy po jedné straně její, a dva kruhy po druhé straně její. Zdělal i sochory z dříví setim a obložil je zlatem. A uvlékl sochory do kruhů po stranách truhly; aby na nich nošena byla truhla.

Nastalo užaslé ticho. Zvedl oči. „To je z bible, kniha Exodus,“ vysvětlil ostatním. „Lidé mého vyznání věří, že Bůh dal Mojžíšovi smlouvu, desatero svých přikázání, a napsal je na desky, které pak Izraelité nosili v truhle. Biblické odkazy na faraony zasazují tu událost do druhé poloviny druhého tisíciletí před naším letopočtem. Ale teď si kladu otázku, jestli neobsahuje jádro mnohem staršího

děje, příběhu lidí, kteří tisíce let předtím museli uprchnout ze své vlasti a na cestu si s sebou vzali opisy svých deseti svatých textů z chrámu pod vrcholem sopky.“

Jack zvedl oči od hromádky prázdných zlatých plátků. „No jasně,“ zvolal. „Každá odcházející skupina měla vlastní kopii. Hliněné desky by se lámaly, vytesat nápisy do kamene by trvalo moc dlouho a měď by zrezivěla. Zlata měli dost z Kavkazu, a navíc bylo trvanlivé a dostatečné měkké, aby do něj mohli rychle vyrazit písmo. Každou sadu deseti desek uzamkli do dřevěné bedny, jako byla truhla se smlouvou. Kněží pracovali až do poslední minuty a závěrečnou kopii opustili teprve tehdy, když město zaplavila voda.“

„Možná to jsou svaté texty, ale rozhodně ne desatero přikázání.“ Káťa vytáhla kapesní počítač a začala porovnávat atlantské znaky s minojským lineárním písmem A. „Kompletní překlad chvíli potrvá, ale obecnou představu už mám. První deska vlevo hovoří o obilí, luštěninách, vínu a ročních obdobích. Druhá, ta kterou opisoval náš písař, pojednává o chovu dobytka. Třetí je o hutnictví mědi a zlata, čtvrtá o architektuře a použití stavebního kamene.“ Odmlčela se a vzhlédla k ostatním. „Pokud se nepletu, tyhle desky jsou jakási encyklopedie, popis života v neolitické Atlantidě.“

Jack ohromeně zavrtěl hlavou. „Aslana by to asi zklamalo. Žádná královská pokladnice, žádné klenoty umění, ale ten největší poklad ze všech, který se nedá ani vyčíslit. Klíče od brány samotné civilizace.“

Zatímco Káťa s Dillenem překládali texty ve světle Jackovy baterky, Costas se přidal k Ajše u bohyně a býků. V mezeře mezi předními nohama býka napravo a objemným stehnem Venuše se nacházel nízký vchod ošlapaný množstvím generací pravěkých lidí. Costas se přikrčil a zmizel v otvoru; jeho přítomnost prozrazoval jen paprsek baterky ozařující obrysy býků tyčící se k hlavě bohyně.

„Pojďte sem.“ Costasův hlas zněl tlumeně, ale zřetelně. „Stojí to za to.“

Všichni se protáhli dovnitř a stanuli zády k sousoší. Ocitli se v úzkém přístavku před hrubou skalní stěnou.

„To bude určitě vnitřní svatostánek, nejsvětější svatyně," vydechl Dillen a těkal pohledem po místnosti. „Něco jako cella v řeckém chrámu nebo presbytář v křesťanském kostele. Ale překvapuje mě, že je prázdná."

„Až na tohle." Costas posvítil na skálu.

Shlížely z ní tři postavy: prostřední velká téměř jako Bohyně Matka, další dvě o něco menší. Zdálo se, že jsou uspořádané stejně jako Venuše s býky. Byly namalované podobnou červenou barvou jako obrazy v sále předků, zde ovšem značně vybledlou. Také stylem odpovídaly umění doby ledové s rozmáchlými „impresionistickými" tahy, které dodávaly postavám na živosti, ačkoli byly zachycené jen v obrysech. Podobné tvary v Atlantidě ještě nespatřili.

Na rozdíl od silných zvířat nebo strnulých kněží v nich člověk jen těžko poznával bytosti z tohoto světa. Byly to jakési abstraktní výtvory, jakoby odtržené od hmotné podstaty. Měly baňaté hruškovité tělo, z něhož podivně trčely ruce a nohy zakončené deseti či dvanácti roztaženými prsty. Velké hlavy byly ve značném nepoměru k trupu. Z tváří hleděly obří vypoulené oči s černým okrajem, jaké jsou k vidění na portrétech ze starověkého Egypta. Výtvory připomínaly neumělé dětské pokusy zachytit lidskou postavu, všechny tři však spojovalo cosi podivného, jakoby záměrného.

„Páni, ty jsou ale staré," zamumlal Jack. „Pozdní doba ledová, možná pět tisíc let před záplavou. Jsou vytesané do skály stejně jako zvířata v sále předků. V jeskyních v Africe, Austrálii i na jihozápadě Spojených států najdeme řadu jednoduchých zobrazení člověka, ale něco podobného jsem v životě neviděl."

„Nevěřím, že to jsou pokusy o zpodobení lidí." Costas odmítavě zavrtěl hlavou. „Umění doby ledové nemohlo být tak zaostalé, to je vyloučeno. Zvířata v sále předků působí úžasně naturalisticky."

„Možná nemají antropomorfní, ale spíš humanoidní rysy," opáčil Jack. „Jsou to portréty šamanů, duchů nebo bohů postrádajících konkrétní tělesnou formu. V některých společnostech byla lidská postava posvátná a nikdo se ji neodvážil zachytit. Umělci doby železné z keltské Evropy byli nesmírně zruční, ale jestli jste

viděli zobrazení lidí, s nímž přišli za Římanů, tak uznáte, že bylo úplně primitivní.“

Kužel Jackovy baterky vystoupal k rytině nad ústřední postavou. Byl to půl metru dlouhý ozdobný ovál, v němž se skvěly dva atlantské symboly: sedící sokol a svislé pádlo.

„Je to novější než malby,“ podotkl Jack. „Povrch je hladší a rytina vyžadovala kovové nástroje. Co to může znamenat?“

Káťa většinu slabik znala, a tak ani nemusela nahlížet do počítače. „Neodpovídá to,“ prohlásila sebejistě. „Může to být sloveso nebo podstatné jméno, na které jsme ještě nenarazili. Ale v daném kontextu bych spíš řekla, že jde o vlastní jméno.“

„Jak se vyslovuje?“ zeptal se Efram z nejzazšího rohu místnosti.

„Každý ze symbolů Atlantidy představuje slabiku složenou ze souhlásky a samohlásky,“ vysvětlila Káťa. „Sedící sokol je vždycky *J* a svislé pádlo je *V*. Podle mě se to slovo čte *je-ve* nebo *ja-va*, samohláska se asi vyslovuje krátce.“

„*Tetragrammaton!*“ vydechl Efram nevěřícně. „Svaté nevyslovitelné jméno. První příčina všech věcí, vládce nebes i země.“ Bezděčně poodstoupil od stěny, odvrátil oči a uctivě se poklonil.

„Jahve.“ Dillen prožíval nemenší ohromení. „Označení Všemohoucího v hebrejském Starém zákoně, osobní Boží jméno, jež smí vyslovit jen nejvyšší kněz ve svatyni nejsvětější v chrámu, a to jedinkrát v roce na Den smíření. V řečtině to bylo čtyřpísmenné jméno JHVH, tetragrammaton. Raní křesťané to překládali jako Jehova.“

„Bůh Mojžíše a Abraháma.“ Efram se opět pomalu narovnával. „Kmenový Bůh z hory Sinaj v době odchodu Židů z Egypta, ale mohl se objevit mnohem dřív. Na rozdíl od jiných bohů, kteří podrobovali Izraelity zkouškám, uměl výrazně zasáhnout do života svých uctívačů a měnit události v jejich prospěch. Vedl je do boje i do vyhnanství a dal jim desatero přikázání.“

„A zachránil je před potopou.“

Ta slova vyřkl Costas, jenž nečekaně začal odříkávat z biblické knihy Genesis.

I řekl Bůh k Noé: Toť jest znamení smlouvy, kterouž jsem utvrdil mezi sebou a mezi všelikým tělem, kteréž jest na zemi. Byli pak synové Noé, kteříž vyšli z korábu: Sem, Cham a Jáfet; a Cham byl otec Kanánův. Ti tři jsou synové Noé, a ti se rozprostřeli po vší zemi.

Jack věděl o pravoslavném vyznání svého přítele a pomalu přikývl. Pak mu v očích svitl záblesk poznání.

„No jasně. Židovský Bůh seslal na zemi potopu a pak na znamení smlouvy s vyvolenými ukázal duhu. Je to právě tak, jak jsme si mysleli. Stavba archy, výběr chovných párů zvířat, rozptýlení Noemových potomků po světě. Starodávné báje o potopě nevyprávějí jen o rozvodněných řekách a velkém tání na konci doby ledové. Jsou svědectvím jiné pohromy, velké vody, jež v šestém tisíciletí před Kristem zaplavila první město světa a vyhladila ranou civilizaci, kterou pak tisíce let nic nepřekonalo. Platon přece jen není jediným zdrojem příběhu o Atlantidě. Od začátku jsme to měli přímo pod nosem, zašifrované v největším literárním díle všech dob.“

Kapitola 32

Když opatrně prozkoumali zbytek vnitřní svatyně, zamířili zpět do hlavního sálu. Shromáždili se na vzdálenějším konci kolem tajuplného kovového tělesa. Dillen se vrátil jako poslední a z nepořádku na stole zvedl dláto.

„To je bronz," podivil se. „Slitina mědi a cínu, ukovaná nějakou dobu před opuštěním této místnosti uprostřed šestého tisíciletí před naším letopočtem. Mimořádný objev. Archeologové si dodnes mysleli, že bronz byl poprvé vyroben kolem roku 3500 před naším letopočtem, pravděpodobně v Anatolii, a rozšířil se teprve v následujícím tisíciletí."

Dillen odložil dláto a opřel se rukama o stůl.

„Otázka je, proč po rozlití Černého moře trvalo tak dlouho, než se technika výroby bronzu zase objevila na světě."

„Civilizace se v Atlantidě asi vyvíjela odloučeně," soudil Costas, „a mnohem rychlejším tempem než kdekoli jinde."

Jack kývl a začal přecházet po místnosti. „Ve správný čas a za správných okolností může dojít k úžasnému pokroku. Když před deseti tisíci lety končila doba ledová, jižní oblast Černého moře překypovala faunou i flórou. Jelikož Bospor byl uzavřený, velké tání nemělo zvláštní dopad. Půda kolem sopky byla velice úrodná, mořem se prohánějí ryby a pevninou stáda zubrů, jelenů a divočáků. Připočítejte k tomu další přírodní zdroje, o kterých už víme: dřevo z horských lesů, sůl z odpařovacích pánví u břehu, kámen ze sopky, zlato, měď a cín, který byl možná vůbec nejdůležitější. Byl to roh hojnosti, úplná rajská zahrada. Jako by nějaká vyšší moc soustředila všechny podmínky pro kvalitní život na jednom místě."

Costas zamyšleně zíral na kyprou postavu Bohyně Matky. „Takže," začal, „zhruba před čtyřiceti tisíci lety se sem přestěhovala parta mimořádně šikovných lovců a sběračů. Objevili bludiště uvnitř sopky a namalovali obrazy zvířat v sále předků. Tahle místnost byla jejich svatyně. A na konci doby ledové vynalezli zemědělství."

„Zatím souhlasí," přitakal Jack. „Až na to, že zemědělství se pravděpodobně ve stejnou dobu rozvinulo po celém Blízkém východě. Původní myšlenka vznikla víceméně současně a rychle se

šířila. V desátém tisíciletí existovaly pokročilé neolitické osady i jinde, asi neslavnější jsou Çatal Hüyük v jižní Anatolii a Jericho v Palestině. Obě mají hodně blízko k naší vesnici nedaleko Trabzonu, která taky pochází z mladší doby kamenné.“

„Fajn,“ pokračoval Costas. „Stejně jako obyvatelé Çatal Hüyüku i Atlanťané umějí kovat měď, ale na rozdíl od nich udělají obří skok dopředu a naučí se tavit a slévat. Vytvoří monumentální architekturu jako lid Jericha, ale místo hradeb a věží stavějí arény, procesní cesty a pyramidy. Kolem roku osm tisíc před naším letopočtem se začínají dít neuvěřitelné věci. Zemědělská a rybářská osada se mění ve velkoměsto, kde žije padesát až sto tisíc lidí. Mají vlastní písmo, náboženský svatostánek, který se může směle měřit s každým středověkým klášterem, veřejné arény, jež by uchvátily i Římany, a důmyslný vodovodní systém – je to až neskutečné.“

„A nic z toho se jinde na světě nestalo,“ poznamenal Jack a zastavil se. „Çatal Hüyük se koncem šestého tisíciletí před Kristem vylidnil a nikdy nebyl znovu osídlen, možná následkem války. Jericho sice přežilo, ale bájné hradby z biblických dob byly jen bledým stínem svých neolitických předchůdců. Zatímco Atlanťané stavěli pyramidy, většina Blízkého východu teprve začínala zápasit s keramikou.“

„Na tom zázračném rozvoji měl lví podíl hlavně bronz.“ Mustafa se naklonil nad stůl a jeho zarostlá tvář se objevila ve světle baterky. „Jen si vezměte, co všechno se dalo dělat pomocí tvrdých a ostrých nástrojů, které šlo různě tvarovat po opotřebení roztavit a použít znovu. Bez teslic a dlát by všechny truhly zůstaly jen na kreslicích prknech. Bronzové nástroje hrály rozhodující roli při dobývání i opracování kamene a hlavně v zemědělství. Radlice, krumpáče, vidle, motyky, lopaty, srpy a kosy. Dá se říct, že bronz rozpoutal druhou zemědělskou revoluci.“

„V Mezopotámii, dnešním Iráku, taky vyvolal historicky první závody ve zbrojení,“ poznamenal Hiebermeyer a při řeči si otíral brýle.

„To je důležitá poznámka,“ pravil Dillen. „V raných státech Mezopotámie a Blízkého východu byly války jen ohniskovou záležitostí a vznikaly spíš z hrabivosti smetánky než ze skutečného

soupeření o přírodní zdroje. Je nebezpečným moderním omylem, že válka urychluje technický vývoj. Vymýšlení metod ničení vyčerpává lidského ducha a jednoznačně přebíjí prospěch, který plyne z pokroku ve strojírenství a vědě. Díky tomu, že kněží z Atlantidy měli naprostou kontrolu nad výrobou i využitím bronzu, mohli zabránit jeho zneužití k výrobě zbraní.“

„Představte si, že by brzy po skončení doby ledové existovala společnost bez válek, ale přitom s přístupem k bronzu,“ vyzval Hiebermeyer ostatní. „Neskutečným způsobem by urychlila vývoj civilizace.“

„Jestli byli Atlanťané jediní, kdo uměl vyrábět bronz, to se ta technika po potopě někam ztratila?“ zajímal se Costas.

„Neztratila, jen byla dobře utajená,“ odvětil Dillen. „Musíme se vrátit k Amenhotepovi, egyptskému veleknězi ve skriptoriu chrámu v Susách. Myslím, že to byl strážce vědění, jeden článek nepřetržité řady sahající o pět tisíc let zpátky až k časům Atlantidy. První kněží ze Sus byli zároveň poslední kněží Atlantidy, potomci žen a mužů, kteří opustili právě tuto síň a vydali se na nebezpečnou pouť na západ k Bosporu. Měli za úkol smiřovat nebe se zemí a usměrňovat lidské konání podle vlastního výkladu Boží vůle. Toho nedosáhli jen zavedením mravního řádu, ale také přísným střežením poznání včetně toho, které by mohlo mít zničující následky. Když Atlantida zmizela pod vodou, předávali si tajemství bronzu z generace na generaci, mistr novicovi, učitel žákovi.“

Dillen ukázal směrem k třpytivým plátům na stěnách.

„Tady máme celý soubor znalostí atlantského duchovenstva, zaznamenaný jako písmo svaté. Některé vědomosti sloužily všem, jako například základy zemědělství. Jiné byly pod ochranou kněží, třeba i lékařská tradice.“ Máchl rukou k nepřeloženým deskám vlevo. „Nad zbytkem se lze jen dohadovat. V těchto zápisech se může ukrývat pradávná moudrost, kterou si velekněži nechávali pro sebe, aby vyšla najevo, až se rozhodnou bohové.“

„Ale základy výroby bronzu jsou přece normální věc, o níž by jistě všichni věděli,“ namítl Costas.

„To nemusí být pravda.“ Jack znovu začal korzovat za kulovým tělesem. „Když jsem plul ve skafandru nad východní částí města,

všiml jsem si něčeho zvláštního. Viděl jsem tesařství, kamenictví, hrnčířství, pece na sušení obilí i pečení chleba. Ale žádné kovárny.“ Tázavě pohlédl na Mustafu, jehož dizertační práce o dějinách hutnictví v Malé Asii s tématem úzce souvisela.

„Dlouho jsme se domnívali, že veškerý cín používaný v době bronzové pocházel ze Střední Asie,“ ujal se slova Mustafa. „Ale analýza stopových prvků v nářadí nás přivedla k dolům v jihovýchodní Anatolii. A teď bych řekl, že před sebou máme další zdroj, o němž dodneška neměl nikdo ani tušení.“

Jack nadšeně kývl a Mustafa pokračoval.

„Tavení a kování nejsou domácí činnosti. Jack má pravdu, že takové město by na zpracování kovu potřebovalo velkou dílnu daleko od obytných čtvrtí. Místo, kde se dá zkrotit silný žár, pravděpodobně z přírodního zdroje.“

„No jistě!“ vyhrkl Costas. „Sopka! Při erupci určitě vyvřel na povrch i kasiterit, cínová ruda. Byl to důl, pavučina chodeb, která se táhla podél rudných žil hluboko do útrob hory.“

„A protože hory už byly posvátným místem,“ dodal Dillen, „kněží měli možnost kontrolovat nejen přístup k prostředkům výroby bronzu, ale i k jeho základní složce. Mohli postavit i další zábranu, zeď modliteb. Duchovenstvo existuje, protože zná cestu k pravdám, které jsou za hranicí chápání obyčejných lidí, nebo to o sobě alespoň tvrdí. Posvěcením bronzu možná pozvedli hutnictví na vysoké umění.“

Jack upřeně hleděl na stůl před sebou. „Stojíme na katakombách starodávné technologie, na kovářské výhni, za kterou by se nemusel stydět ani sám bůh ohně Hefaistos.“

„Takže co se vlastně stalo v době vysídlení Černého moře?“ zeptal se Costas.

„Teď se dostáváme k jádru věci,“ odpověděl Dillen. „Když se voda přelila přes Bospor a začala zaplavovat území dnešního Černého moře, lidé dostali strach z nejhoršího: že se blíží konec. Ani kněží nedokázali přijít s žádným racionálním vysvětlením, proč moře neúprosně stoupá. Byl to jev stejně nadpřirozený jako hřmění sopky.“

Začal nervózně přecházet a rozkládat rukama. Jeho gesta rozehrávala na stěnách podivné tance.

„Aby si usmířili bohy, rozhodli se přinést oběti. Možná vytáhli procesní cestou obřího býka a na oltáři mu prořízli hrdlo. Když to nezabralo, v zoufalství nabídli tu nejvyšší cenu, lidskou oběť. Zabili pár nebožáků na přípravné desce v márnici a hodili jejich těla z pohřební římsy do srdce vulkánu."

Odmlčel se a zvedl oči.

„A pak se to stalo. Možná došlo ke vzkypění magmatu doprovázenému silnou bouří a touhle kombinací vznikl mohutný sloupec páry a pak nádherná duha. Bylo to dlouho očekávané znamení. Na stěnu chodby chvatně naškrábali zářezy posledních obětí. Jahve je přece jen neopustil. Pořád měli naději na záchranu. Přesvědčilo je to, aby odešli a nečekali, až je moře zahubí."

„Takže nasedli do lodí a odpluli odtud," dodal Costas.

„Někteří to vzali nejkratší cestou do kopců, na východ ke Kavkazu a na jih přes zaplavenou oblast kolem hory Ararat směrem k Mezopotámii a údolí řeky Indu. Jiní pluli na západ k ústí Dunaje a někteří nakonec dorazili až ke břehům Atlantiku. Ale myslím, že největší skupina zamířila kolem Bosporu do Středozemního moře. Její členové se usadili v Řecku a Egyptě, část ale pronikla dál na západ – až na území dnešní Itálie a Španělska."

„Co všechno si vzali s sebou?" zajímal se Efram.

„Vzpomeňte si na Noemovu archu," vyzval je Dillen. „Dvě zvířata od každého živočišného druhu. Dobytek, prasata, jeleny, ovce, kozy. A hromady osiva. Pšenice, ječmen, fazole, ale i olivovníky a vinnou révu. Ale jednu nesmírně důležitou věc tady nechali."

Costas se na něj podíval.

„Bronz?"

Dillen smutně přikývl. „Je to jediné možné vysvětlení, proč se v archeologických nálezech z následujících dvou tisíc let bronz vůbec nevyskytuje. Na palubě lodí měli přece dost místa, aby tam naložili nářadí a nástroje, ale myslím, že kněží jim to zakázali. Možná to byl poslední pokus usmířit si bohy, veliká daň, která je měla ochránit na

pouti do neznáma. A třeba všechen bronz sami naházeli do moře jako oběť síle, která zpustošila jejich město.“

„Ale znalosti hutnictví si kněží s sebou vzali,“ poznamenal Costas.

„Jistě. Řekl bych, že velekněží uzavřeli dohodu s bohy, nebo smlouvu, chcete-li. Když jim osudové znamení dalo naději na útěk, neztráceli čas a začali horečně kopírovat své písmo svaté. Slova ze všech deseti desek vyryli na pláty tepaného zlata. Už víme, že znali základy zemědělství, chovu zvířat i kamenictví. Co dalšího ještě ovládali, to teprve uvidíme, až se překlad dokončí.“ Pohlédl na Káťu. „Každou sadu nových desek pak vložili do dřevěné truhlice a svěřili do péče nejvyššímu duchovnímu, který doprovázel všechny vyplouvající flotily.“

„Jednomu ale něco chybělo,“ poznamenal Jack. „Nedokončený zlatý plátek, kam písař nestihl okopírovat čtvrtou desku.“

Dillen přikývl. „Myslím, že jedna výprava byla větší než ostatní a že s ní plula většina velekněží i s družinou.“ Znovu ukázal na rytiny za sebou. „Tím, že kněží s každou skupinou poslali kopii svatého písma, si pojistili, že jejich odkaz přetrvá, i kdyby se s hlavní flotilou něco stalo. Ale jejich záměrem bylo najít novou posvátnou horu, novou Atlantidu.“

„A vy tvrdíte, že jejich potomci seděli na svých znalostech dva tisíce let a nikomu nic neřekli,“ podivil se Costas.

„Pomyslete na kněze ze Sus,“ odvětil Dillen. „Generaci za generací tajili příběh Atlantidy, civilizace zaniklé dávno a dávno předtím, než se k moci dostali první faraoni. Pokud máme správné informace, Solon byl vůbec první člověk zvenčí, jemuž se svěřili.“

„A měli co nabídnout, nejen tajemství metalurgie,“ podotkl Jack. „Dokázali využívat svých znalostí astronomie k předpovídání ročních období a určování nejvhodnější doby pro setí a sklizeň. V Egyptě jim možná začali připisovat každoroční záplavy na Nilu, což byl zázrak, který jistě vyžadoval zásah z nebes. Totéž platilo v ostatních kolébkách civilizace, kde řeky zaplavovaly půdu – Tigris a Eufrat v Mezopotámii, Indus v Pákistánu.“

„A nesmíme přehlížet stopy, které můžou být přímým odkazem bronzu,“ mínil Mustafa. „Během šestého až pátého tisíciletí před

Kristem dosáhli dávní řemeslníci vrcholu ve štípání pazourku a leštění kamene. Uměli vyrobit prvotřídní nože a srpy. Některé tak věrně připomínají kovové tvary, že mohly být vyrobeny podle vzpomínek na bronzové nástroje. Hřbitov u Varny na bulharském pobřeží vydal řadu úžasných ozdob ze zlata a mědi. Naleziště se datuje před rok 4500, takže první osadníci mohli být právě Atlanťané."

„Nezapomínejme ani na jazyk," ozvala se Káťa. „Jejich největším příspěvkem civilizaci byla možná indoevropština vyrytá na těch deskách. Mluvili řečí, která položila základ všech prvních psaných jazyků Starého světa. Řečtiny. Latiny. Staroslověnštiny. Iránštiny. Sanskrtu. Germánštiny i jejího potomka staroangličtiny. Široký slovník a pokročilá větná stavba povzbudily šíření myšlenek, nejen abstraktních pojmů náboženství a astronomie, ale i přízemnějších věcí. Jasným společným jmenovatelem indoevropských jazyků je slovník pro obdělávání půdy a chov zvířat."

„Pokud jde o ty abstraktní myšlenky, patřil mezi ně i monoteizmus, uctívání jednoho Boha." Hlas Eframa Jacoboviche se třásl pohnutím z nového odhalení. „Židovská tradice nás učí, že starozákonní příběhy čerpají převážně z událostí pozdní doby bronzové a rané doby železné, to znamená ze druhého a z počátku prvního tisíciletí před naším letopočtem. Teď se ale zdá, že obsahují nesrovnatelně starší stopu. Potopa Černého moře a Noe. Zlaté desky a truhla se smlouvou. A navíc důkazy o obětech, možná i lidských, jako o nejvyšší zkoušce oddanosti Bohu, připomínající příběh Abraháma a jeho syna Izáka na hoře Morija. To je moc náhod najednou."

„Hodně věcí, které jsme dřív považovali za dané, bude potřeba poopravit nebo úplně přepsat," pronesl Dillen zasmušile. „K tomuto objevu nás dovedla řada šťastných okolností. Nalezení papyru v poušti. Vyzvednutí vraku minojské lodě a objev zlatého disku s řadou vzácných symbolů. Překlad hliněného kotouče z Faistu." Postupně přejel pohledem po Ajše, Hiebermeyerovi, Costasovi, Jackovi i Kátě, jako by chtěl ocenit přínos každého z nich. „Všechny

ty nálezy spojuje jedna společná nit, kterou jsem ze začátku považoval za pouhou náhodu.“

„Minojská Kréta,“ vyhrkl Jack okamžitě.

Dillen přikývl. „Zdálo se, že zkomolená platónská verze příběhu Atlantidy vypráví o Minojcích v době bronzové a o jejich zmizení po výbuchu Théry. Ale papyrus, který se šťastným řízením osudu zachoval, vypovídá o tom, že Solon zaznamenal dvě samostatné události. Tou první je skutečně katastrofa v Egejském moři uprostřed druhého tisíciletí před Kristem, ale tou druhou myslel zmizení Atlantidy v Černém moři o čtyři tisíce let dříve.“

„Děje, které spolu vůbec nesouvisely,“ podotkl Costas.

Dillen opět pokýval hlavou. „Původně jsem měl za to, že Amenhotep poněkud nadnesenou formou vyprávěl Solonovi o velkých přírodních pohromách minulosti a o civilizacích zničených při záplavách a zemětřeseních, jak by odpovídalo lásce Řeků k dramatu. O sto let později navíc egyptští kněží zasypali Herodota všemožnými historkami o podivuhodných událostech na vzdálených místech, a některé z nich byly jednoznačně smyšlené. Ale teď to vidím jinak. Uvěřil jsem, že Amenhotep sledoval nějaký vyšší cíl.“

Costas se zatvářil zmateně. „Já myslel, že ty kněze na Solonovi zajímalo hlavně jeho zlato. Jinak by svoje tajemství nikdy neprozradili, a už vůbec ne cizinci.“

„Co když to byla jen částečná pravda? Amenhotep možná cítil, že dny Egypta faraonů jsou sečteny a že na bezpečí, jež umožňovalo předávat si tajemství po tolik generací, se dál nedá spoléhat. Tou dobou už Řekové v deltě Nilu zakládali obchodní střediska a o dvě století později se měl zemí prohnat Alexandr veliký a navěky smést starý řád. Jenže Amenhotep možná k Řekům vzhlížel i s nadějí. Na tehdejší poměry žili ve vrcholné demokracii, v osvícené a moudré společnosti, kde se filozof skutečně mohl stát králem. V řeckém světě by lidstvo mohlo znovu objevit vysněnou utopii.“

„A pohled na poníženého učence možná v kněžích rozdmýchal vzpomínky na tajemnou zemi za severním obzorem, na ostrovní civilizaci opředenou legendami, za jejíž vzkříšení se kdysi duchovenstvo modlilo.“ Jackova tvář se zaníceně rozzářila. „Taky bych řekl, že Amenhotep patřil k atlantským kněžím a byl přímým

potomkem svatých mužů, kteří o pět tisíc let dřív vedli skupinu uprchlíků k břehům Egypta a pak výrazně ovlivnili jeho osud. Velekněží, patriarchové, proroci, říkejte si jim, jak chcete. Jiné skupiny přistály ve Středomoří: v západní Itálii, kde se staly předchůdci Etrusků a Římanů, a v jižním Španělsku, kde se pak proslavilo bájné město Tartessos. Ale myslím, že ta největší flotila plula do Egejského moře.“

„Na ostrov Théra, dnešní Santorini,“ vyhrkl Costas.

„Před výbuchem byla Théra největší sopkou v Egejském moři. Její obří kužel čněl nad celým souostrovím,“ odvětil Jack. „Vzdálený obrys musel uprchlíkům silně připomínat ztracenou vlast. Podle nejnovějších rekonstrukcí šlo o vulkán se dvěma vrcholy, který se velice nápadně podobal ostrovu, který jsme poprvé zahlédli z paluby *Seaquestu.*“

„Ten chrámový komplex, co objevili na útesech Théry po loňském zemětřesení,“ řekl Costas. „Chceš říct, že ho postavili Atlanťané?“

„Už od nalezení starověkého Akrotiri v roce 1967 si archeologové lámali hlavu, proč taková bohatá osada neměla žádný palác,“ pokračoval Jack. „Loňský objev dokazuje, co si někteří z nás mysleli od začátku: že ostrov sloužil hlavně náboženským účelům a že měl velkolepou horskou svatyni. Náš lodní vrak tuhle teorii potvrzuje. Náklad obřadních rekvizit a posvátných artefaktů naznačuje, že kněží měli královské jmění.“

„Jenže ten vrak je určitě z doby bronzové a hromadný odchod z oblasti Černého moře se odehrál o tisíce let dřív,“ namítl Costas.

„Ano, město Akrotiri opravdu pochází z doby bronzové, bylo to obchodní centrum u moře. Ale neolitická keramika a kamenné nástroje se našly po celém ostrově. Nejstarší osada pravděpodobně ležela na úbočí ve vnitrozemí. Bylo to bezpečnější místo, často totiž hrozily nájezdy pirátů.“

„Ze které doby je ten chrám?“ zajímal se Costas.

„Je překvapivě starý, páté až šesté tisíciletí před naším letopočtem. Vidíte, jak to do sebe všechno zapadá? A pokud jde o ten lodní vrak, podle mě se zjistí, že nejen zlatý disk, ale řada dalších

posvátných předmětů na palubě je mnohem starších. Že je to uctívaný odkaz časů tisíce let před dobou bronzovou.“

„A jak do toho zapadá minojská Kréta?“

Jack sevřel okraj stolu; jeho nadšení se dalo téměř nahmatat.

„Když lidé uvažují o starověkém světě před érou Řeků a Římanů, většinou myslí na Egypťany, Asyřany nebo jiné národy z Blízkého východu, o nichž je řeč v bibli. Ale nejpozoruhodnější civilizací byla v mnoha ohledech ta, která se vyvinula na Krétě. Minojci sice nestavěli pyramidy nebo zikkuraty, ale všechny důkazy svědčí o mimořádně bohaté a tvůrčí kultuře, která dokázala dokonale využít všech darů země.“ Jack cítil rostoucí vzrušení ostatních. Myšlenky, jež se jim honily hlavou od setkání v Alexandrii, najednou dostávaly jasnější obrysy.

„Dneska je těžké si to představit, ale z místa, kde teď stojíme, měli Atlanťané jako na dlani rozlehlou rovinu, která se táhla od starověkého pobřeží až k úpatí Anatolie. I ostrov Théra je velice úrodný, ale příliš malý na to, aby uživil tak početné obyvatelstvo. Kněží proto hledali dál na jih a po dvou dnech plavby od Akrotiri spatřili na obzoru obří pás pevniny s horami v pozadí, který jim musel připadat jako nový světadíl.“

„Osídlení Kréty se datuje do mladší doby kamenné,“ podotkl Hiebermeyer. „Pokud si dobře vzpomínám, s pomocí metody radioaktivního uhlíku bylo zjištěno, že nejstarší umělecké předměty nalezené pod palácem v Knossu pocházejí ze sedmého tisíciletí před naším letopočtem.“

„To znamená tisíc let před zkázou Atlantidy, kdy po době ledové následovalo masivní osidlování ostrovů,“ přitakal Jack.

„Ale my jsme se domnívali, že v šestém tisíciletí před Kristem dorazila další vlna, která s sebou přinesla keramiku i nové myšlenky o architektuře a náboženství.“

Odmlčel se, aby si utřídil myšlenky.

„Teď myslím, že to byli Atlantáné. Osadníci, kteří připluli z Théry. Na svazích podél severního pobřeží zbudovali terasy a založili tu vinice i olivové háje. Chovali ovce a dobytek, jejichž základ si přivezli na lodích. Používali obsidián, který našli na ostrově Melos, a nakládali s ním stejně opatrně jako kněží z Atlantidy s

bronzem. Obsidián se začal používat při slavnostních výměnách darů pomáhajících navazovat mírové vztahy v oblasti Egejského moře. Po více než dva tisíce let kněží bděli nad rozvojem ostrova a vládli mu laskavou rukou ze sítě horských svatyní. Obyvatelstvo se postupně stěhovalo do vesnic a měst a bohatlo z nadbytku plodin.“

„Jak ale vysvětlíte, že se ve třetím tisíciletí bronz víceméně současně objevil po celém Blízkém východě?“ zeptal se Costas.

Odpovědi se ujal Mustafa. „Do Středomoří začal z východu proudit cín. Měditepci ho začali pokusně slévat s jinými kovy.“

„A já bych řekl, že kněží se nakonec sklonili před nevyhnutelným vývojem a rozhodli se své největší tajemství prozradit,“ dodal Jack. „Myslím, že stejně jako středověcí mniši nebo keltští druidové plnili funkci mezinárodních strážců kultury a práva. Stali se posly a prostředníky, kteří spojovali rozvíjející se národní státy doby bronzové a ze všech sil se snažili udržet mír. Dohlíželi na to, aby se odkaz Atlantidy promítal do kultury regionu, která vytvořila tak velkolepá díla, jako byly královské paláce Kréty i Blízkého východu.“

„Věci z toho lodního vraku dokazují, že se zabývali obchodem,“ řekl Mustafa.

„Před naším vrakem se ve východním Středomoří našly tři lodě z doby bronzové. Žádná není minojská a všechny pocházejí z pozdějšího období,“ pokračoval Jack. „Nálezy naznačují, že kněží řídili výnosný obchod s kovem a osobně doprovázeli zásilky na dlouhých cestách z Egejského moře i opačným směrem. Myslím, že titíž duchovní jako první poodhalili roušku výroby bronzu. Zasvěcování probíhalo po celém regionu, ale s největší intenzitou na ostrově Kréta, kde jejich předchůdci během mladší doby kamenné připravili půdu pro zopakování velkého experimentu.“

„Vezměte si, kolik dalších důsledků to mělo.“ Kátina tvář se ve světle baterky zardívala pohnutím. „Bronzové nástroje odstartovaly druhou zemědělskou revoluci. Z vesnic se stala města, ve kterých se stavěly paláce. Kněží zavedli lineární písmo A, aby usnadnili vedení záznamů a administrativu. Z minojské Kréty se brzy stala největší civilizace, jakou Středomoří spatřilo. Její moc nespočívala jen ve vojenské síle, ale v hospodářském a kulturním rozmachu.“ Podívala

se na Jacka a pomalu pokývala hlavou. „Přece jen jsi měl pravdu. Kréta byla Platonova Atlantida. Jenomže to byla Atlantida nová, druhý pokus o splnění odvěkého snu o ráji na zemi. Další utopie.“

„Uprostřed druhého tisíciletí před naším letopočtem se minojská Kréta nacházela na vrcholu,“ pravil Dillen. „Byla to země nádherných paláců a bohaté kultury, býčích zápasů a uměleckého rozkvětu, právě tak, jak se píše v první části Solonova papyru. Jenže pak vybuchla Théra a ten svět se otřásl v základech.“

„Jako by explodoval Vesuv a svatá Helena dohromady,“ podotkl Costas. „Čtyřicet krychlových kilometrů spadu a záplavová vlna tak vysoká, že by spláchla newyorský Manhattan.“

„Tahle katastrofa zdaleka nedopadla jen na Minojce. Téměř veškeré duchovenstvo zahynulo, a tak se začala hroutit celá stavba doby bronzové. Svět, který žil v blahobytu a bezpečí, propadl anarchii a vnitřnímu rozvratu. Nedokázal odolat nájezdníkům, kteří se přihnali ze severu.“

„Ale část kněží vyvázla,“ namítl Costas. „Ti z vraku naší lodi zemřeli, ale jiným se to podařilo – těm, co utekli dřív.“

„Jistě,“ souhlasil Dillen. „Duchovní v klášteře si stejně jako obyvatelé Akrotiri všímali varovných znamení. V tomto případě se nejspíš jednalo o silné otřesy, jež podle seizmologů zasáhly ostrov několik týdnů před neštěstím. Myslím, že většina kněží zahynula na naší lodi. Ale další našli bezpečné útočiště v chrámu ve Faistu na jižním pobřeží Kréty a někteří prchli dokonce ještě dál a přidali se ke svým bratřím v Egyptě a Středomoří.“

„Ale žádný nový pokus oživit Atlantidu už neplánovali. Žádný další experiment s utopií,“ prohlásil Costas.

„Nad světem doby bronzové se stahovala černá mračna,“ přitakal Dillen pochmurně. „Na severovýchodě už Chetité řadili vojska ve své anatolské pevnosti Boghazköy, aby se pak jako ničivá bouře prohnali až k branám Egypta. Zbylí Minojci na Krétě nemohli odolat mykénským válečníkům, kteří vyrazili z řecké pevniny, předchůdcům Agamemnona a Menelaa, jejichž titánský souboj s východem Homér nesmrtelně vtělil do obléhání Troje.“

Dillen se odmlčel a přelétl očima po přítomných.

„Kněží si uvědomovali, že už nemají sílu určovat osud vlastního světa. Svými činy znovu rozdmýchali hněv bohů a vyprovokovali nebeskou odplatu, která už vyhladila jejich první domovinu. Erupce Théry musela vypadat hrozivě, jako předzvěst konce světa. Od těch dob duchovenstvo přestalo aktivně zasahovat do života lidí. Uzavřelo se v útrobách svatyně a obestřelo své učení tajemstvím. Z minojské Kréty, stejně jako předtím z Atlantidy, brzy zbyla jen matná vzpomínka na zemský ráj, poučný příklad, jak bohové trestají lidskou pýchu. Vyprávění skončilo v říši bájí a legend, přežívajících v mantrách zbylých kněží.“

„V chrámové svatyni v Susách,“ doplnil Costas.

Dillen kývl. „Egypt byl jedinou civilizací hraničící se Středozemním mořem, která přestála zkázu na konci doby bronzové, jediným místem, kde kněží mohli navázat na své tisíce let staré učení z časů Atlantidy. Řekl bych, že Amenhotep byl zástupcem poslední linie duchovenstva, která se dožila úsvitu antiky. I ona však byla odsouzena ke zkáze, když za dvě stě let přišel Alexandr Veliký.“

„Ale její odkaz přetrval,“ poznamenal Jack. „Amenhotep předal pochodeň Solonovi, člověku, jehož kultura dávala naději, že ideály zakladatelů mohou být jednoho dne vzkříšeny. A teď ta svatá povinnost připadla nám. Poprvé od starověku dostává lidstvo do rukou dědictví Atlantidy. Nejen to, co jsme na vlastní oči viděli, ale i nevyřčenou moudrost, kterou nemohl vyzradit ani Amenhotep.“

Pomalu vykročili po schodech za Dillenem ke zřídlu světla na dně. Zdálo se, že kněží a kněžky vyrytí na stěnách stoupají proti nim jako velebné procesí navěky proudící do svatyně.

Kapitola 33

Na konci chodby náhle nastal jakýsi rozruch a v příští chvíli přispěchal Ben se dvěma členy posádky *Sea Venture*.
„Musíte okamžitě pryč. Asi máme společnost.“ Jack šlehl pohledem po Costasovi a oba se okamžitě přidali k námořníkům.
„Co se děje?“

„Míří k nám blíže neurčený nízko letící stroj. Radar ho zachytil před pěti minutami. Neodpovídá na signály. A letí vysokou podzvukovou rychlostí.“

„Směr?“

„Trajektorie 140 stupňů. Jihojihozápad.“

Dorazili do audienční síně a společně zamířili kolem plošiny k protějšímu východu. Jak procházeli kolem okraje propasti, ucítili spalující žár vycházející z komína sopky. Zatímco byli v chodbě, vulkanická činnost znatelně vzrostla.

„Zdá se, že v tom pěkně lítáme.“

„Ani mi nemluv.“

Jack pokynul ostatním, aby si pospíšili. Vyčkal, až je Hiebermeyer s Dillenem doženou, a do únikového tunelu vstoupil na konci klopýtajícího průvodu. Právě když vyšli na slunce, prohnal se kolem nich závan horkého plynu, a tak hned za branou uskočili stranou.

„Je to výstupný proud z jádra.“ Costas zvýšil hlas ve stále silnějším hřmění vycházejícím ze sálu, který před chvíli opustili. „Jedna z těch událostí, které si Atlanťané zaznamenávali do kalendáře. Může vychrstnout i trocha lávy.“

„Tom York už nařídil úplnou evakuaci kvůli tomu letadlu,“ křikl Ben. „Je to pro vaše vlastní bezpečí.“

„Nic proti tomu.“

Rychle vykročili za Benem do schodů k provizorní přistávací dráze a divoce mžikali v nezvyklém jasu denního světla. Poslední z vrtulníků Seahawk právě zaujal pozici nad mořem a zbýval jen Lynx z lodi *Sea Venture*. Jeho rotory už se otáčely a dva členové posádky se vykláněli z bočních dveří, aby jim podali pomocnou ruku.

„Je to vojenské letadlo.“ Ben si v běhu tiskl sluchátko do ucha, ve strašlivém rámusu by jinak nic neslyšel. „Nic takového v životě neviděli. Kapitán ruské flotily si myslí, že je to harrier.“

Jak Jack pomáhal Dillenovi do vrtulníku, zmocnilo se ho neblahé tušení, jež vzápětí přerostlo v jistotu.

Aslanovy hangáry odolné proti výbuchu. Olga Ivanovna Borcevová.

„Mají za to, že letoun míří k ponorce. Zaměřili ho. Nechtějí riskovat. Vypálili.“

Když Jack naskočil do helikoptéry, spatřil šmouhu dvou raket, jež vylétly z útočné lodi nejblíž *Kazbeku*. Zatímco si hledaly cíl, nad vlnami na východním obzoru se objevila černá tečka.

Ona nemíří k ponorce. Ona chce do pekla za svým miláčkem.

„Start!“ zařval Jack. „Míří přímo na nás!“ Když pilot prudce odlepil helikoptéru ze země, uviděli, jak nad ponorkou prosvištělo letadlo pronásledované dvěma ohnivými stužkami. Jack se obrátil k otevřeným dveřím právě v okamžiku, kdy střely zasáhly harrier a ustřelily mu ocas. Lynx s omračující rychlostí stoupal nad vrakem letadla, v jehož kabině na chvíli probleskla postava s helmou na hlavě, než vybuchla i přední část trupu. Sotva jim došlo, co se stalo, obrovská tlaková vlna vrhla jejich vrtulník prudce dopředu. Jack s mužem u dveří málem vypadli ven, ostatní se drželi, čeho se dalo.

Hořící harrier se zřítil na ostrov jako kometa. Namířil přímo do kráteru a jeho zbytky vlétly až do audienčního sálu, jako by je vsál nenasytný chřtán sopky. A pak znenadání plameny pohasly a hluk utichl.

„Ona bouchne!“ vyjekl Costas.

Vrtulník se vznesl tři sta metrů nad hladinu a stočil se k moři, zatímco posádka užasle sledovala výjev pod sebou. Několik vteřin po nárazu mocně zahřmělo a ze sopečného jícnu vytryskl proud plamenů, jako když startuje stíhačka. Dopad harrieru stlačil a následně zažehl těkavé plyny nahromaděné v audienčním sále. Když k nim dorazilo hromové dunění výbuchu, kuželovitý obrys vulkánu se rozostřil. Tam, kde předtím stoupal sloupec páry, vyšlehl do výšky ohnivý gejzír.

Hora se bortila a vedle mračna prachu, který ji halil, se rozzářila ohnivá obruč: jazyky roztaveného magmatu se začaly neúprosně valit po svazích směrem k moři.

Atlantida vydala svá tajemství naposledy.

Epilog

Poslední paprsky zapadajícího slunce hřejivě ozařovaly vlny pleskající o záď *Sea Venture*. Na východě moře splývalo s oblohou v ponurém oparu, na západě si klesající kotouč přitahoval zbývající světlo v obřích pásech roztažených po celém nebi. Krajina po erupci se utápěla v pastelových barvách, na místě sopky se nyní vznášel zvířený oblak prachu a páry obklopený růžovými a oranžovými odstíny.

Jack s ostatními seděl na horní palubě nad můstkem a před očima se jim prostíralo panorama posledních několika dní. Po senzačním ranním objevu a následném šťastném úniku byli vyčerpaní, ale nadšení a labužnicky se vyhřívali v teple končícího dne.

„Zajímalo by mě, co by si o tom všem myslel ten tvůj řecký děda.“ Costas se opíral o jednu ruku a otočil potlučenou tvář k Jackovi.

„Nejspíš by se chvíli drbal na hlavě, vzdychal a pak by vytáhl svitek a začal si to zapisovat. To byl celý on.“

„Typický archeolog,“ hlesl Costas. „Vůbec nic ho nevzrušilo.“

Místo, kde býval ostrov, stále zahalovala oblaka páry, jak se láva vylila do moře. Oni však dobře věděli, že nad vodou už nezůstalo vůbec nic. Podzemní labyrint se postupně zbortil, nemohl totiž odolat zřícení audienční síně a tlaku žhavého magmatu ze sopečného kotle. Několik dramatických hodin pak prožívali následné otřesy, jaké kdysi provázely i soptění Théry. Větší sály se propadaly, nasávaly mořskou vodu a pak ji vyvrhovaly v mohutných vlnách, jež působily problémy i stabilizačnímu systému lodi *Sea Venture*. Erupce v hlubinách stále pokračovaly. Řeky lávy stékaly po starobylých cestách a uvěznovaly ve svém ničivém objetí okrajové části města.

„Něco by se snad ještě dalo vykopat,“ nadhodil Costas s nadějí v hlase. „Podívejte se na Pompeje a Herkulaneum, nebo na Akrotiri.“

„Archeologové pracují v Pompejích už dvě stě padesát let a jsou teprve v půlce,“ odpověděl Jack. „Město navíc leží pod vrstvou popela, a ne lávy. A není pod vodou.“

Utěšovali se, že podél starověkého pobřeží budou jistě objeveny jiné klenoty. Dokonale zakonzervovaná naleziště jako ta vesnička u Trabzonu, která přinesou nová svědectví o životě lidu této mimořádné kultury staré přes sedm tisíc let.

Jack měl podivně povznesenou náladu. Největší odhalení ze všech už učinili. Nebylo nic důležitějšího než zjištění pravdy o Atlantidě a jejím pozoruhodném místě v dějinách. Kdyby byli věděli, že zbývá tak málo času, možná by do sopky vůbec nevstoupili. Potápění bludištěm a objev svatyně dostávaly v tomto světle pečeť jedinečných zážitků, které se už nikdy nebudou opakovat.

„Jedna věc je jistá," řekl Jack. „Tím, že se nám podařilo ubránit ponorku a zlikvidovat Aslana, jsme možná zabránili jaderné katastrofě. To je snad paprsek naděje, malé znamení, že člověk pořád může určovat svůj vlastní osud. Už kvůli těm vizionářským kněžím z úsvitu civilizace se musíme postarat, aby náš objev nebyl jen oprášením staré slávy, ale i příslibem pro budoucnost. To je pravý odkaz Atlantidy."

Slábnoucí vítr čeřil na hladině sítě drobných oranžových vlnek, které další závany rozháněly západním směrem. Na severu rozeznávali velkou olejovou skvrnu: nic víc z *Vultury* nezbylo. Její ohořelá skořápka se zanořila do vln téměř bez povšimnutí už před hodinou. Pobřežnímu pásmu vládl obří tvar *Kazbeku*. Jeho doprovod se rozestoupil a uvolnil cestu ruskému záchrannému plavidlu. O něco dál se rýsoval další kordon válečných lodí, jejichž počet během dne narůstal. Nechtěli nic riskovat. Události minulých několika dní ukázaly, že zločinci mají tu odvahu a drzost postavit se i mezinárodním silám.

Efram Jacobovich mluvil tiše do mobilního telefonu, otočený zády ke skupině. Díky vyjednávacím schopnostem, které z něj učinily jednoho z nejbohatších mužů světa, dohodl rozdělení Aslanova majetku mezi tři hlavní strany. Turci dostanou tolik potřebné prostředky pro pomoc při zemětřesení a Gruzínci zase peníze na vybudování silných bezpečnostních složek. Mezinárodní námořní univerzita postaví *Seaquest II* a zbude jí ještě dost peněz na program výzkumu černomořského pobřeží.

Jack pohlédl na Costase.

„Mimochodem, díky za ten skafandr. Kdybys netrval na tom, že je v záchranném modulu potřeba, ležel bych teď na dně mořském jako jeho pevná součást.“

Costas zvedl velký gin s tonikem, který dostal jako pozornost podniku. „Já děkuju tobě, že ses ukázal v pravou chvíli,“ odvětil. „Už jsem se začínal pořádně potit.“

„Měl bych jednu otázku,“ prohodil Jack. „Co bys byl dělal, kdybych nepřišel?“

„Těsně předtím jsem souhlasil, že zavedu Aslanovy chlapy sopkou zpátky k ponorce. Vzpomínáš si na poslední část toho tunelu pod mořem? Tam, kde byla kousek před východem vyvřelá láva? Zavedl bych je do chodby vlevo.“

„Rovnou do pece.“

„Stejně bych tam skončil,“ zahučel Costas pochmurně. „Takhle bych s sebou aspoň vzal pár Aslanových goril a dal šanci Kátě. Pro vyšší dobro, jak bys asi řekl ty.“

Jack se podíval na Káťu. Zahloubaně se opírala o zábradlí, tvář měla pozlacenou sluncem a oči upřené na moře. Pak stočil zrak zpátky ke zbitému příteli.

„Pro vyšší dobro,“ zopakoval tiše.

Dillen mlčky seděl stranou, hleděl na obzor a v hlubokém zamyšlení potahoval ze své starožitné hliněné dýmky. Když domluvili, ohlédl se a vrhl na Jacka tázavý pohled.

„A já bych měl zase jednu otázku pro vás. Ta neúplná sada desek. Která skupina ji asi odvezla, co myslíte?“

Jack chvíli přemítal. „Měli všechno až po čtvrtou desku, základy zemědělství, chovu zvířat a kamenictví. Možná se vydali do západní Evropy, kde doba bronzová začala později než na Blízkém východě. Do Španělska, západní Francie nebo Británie.“

„Anebo ještě dál,“ nadhodil Dillen.

„Nálezy některých uměleckých předmětů z dávnověku ve střední Americe a Číně zatím nikdo uspokojivě nevysvětlil,“ připustil Jack. „Když se na americkém kontinentě rozvinul urbanizmus, vznikla architektura až neuvěřitelně připomínající tvary Starého světa: pyramidy, paláce i procesní cesty. Odkaz Atlantidy byl možná

globální jev a svět byl tehdy propojený tak jako nikdy předtím ani potom.“

Naváděcí světla přistávací plochy na zádi se rozžehla. Jack se otočil a sledoval dění. Heliport po celý den překypoval horečnou aktivitou. Brzy odpoledne dorazil vrtulník Lynx s týmem inspektorů jaderných zbraní OSN, kteří přijeli zkontrolovat *Kazbek*. Teď se vrátil z Abcházie s drahocenným nákladem uměleckých děl z Aslanova zničeného hlavního stanu. Když doplnil palivo a vzlétl na cestu do Istanbulu, ozvalo se hlubší dunění dvou transportních helikoptér Westland, jež zůstaly viset ve vzduchu a čekaly, až budou moci přistát.

Jack nelitoval rozhodnutí navzdory nesmírné únavě okamžitě svolat tiskovou konferenci. Za hodinu a něco se novináři opět vrátí do pobočky Mezinárodní námořní univerzity vTrabzonu a zpráva o objevu se rozletí do světa právě včas, aby stihla zaplnit titulky ranních novin.

Jakmile první vrtulník dosedl na heliport a začal chrlit štáby spěchajících kameramanů, Jack vstal. Zanikající denní světlo ještě prohloubilo jeho ztrhané rysy. Dřív, než sešel po schodech do záře reflektorů, obrátil se k ostatním.

„Zůstanu na *Sea Venture* tak dlouho, dokud nebude pátrání odvoláno,“ oznámil jim. „Peter by to nechtěl, ale dlužím mu to. To já ho sem přivedl a byl to kamarád.“

„Byl to hrdina,“ špitla Káťa. „Svět je dneska o něco lepším místem než před pěti dny.“

Jack se podíval směrem k zábradlí, o něž se stále opírala a hleděla na východ. Otočila se k němu a opětovala jeho pohled. Do tváře měla vepsáno pohnutí posledních několika dnů, zdálo se však, že měkké měděné odstíny podvečerního slunce odhánějí starosti a vyzařují naději na lepší budoucnost.

Jack se zhluboka nadechl a pak se vrátil očima k ostatním.

„Jo, abych nezapomněl, máte u mě dovolenou. Zasloužíte si ji.“

„Já se budu muset omluvit.“ Dillen se na Jacka srdečně usmál, dýmku sevřenou mezi zuby. „Čeká mě konference o paleolingvistice a tahle zajížďka úplně rozmetala veškerou moji přípravu. Bohužel se musím zítra vrátit do Cambridge, jsem předseda, víte?“

„A já půjdu hledat Noemovu archu," prohodil Mustafa jakoby nic. „Nikoli ovšem na hoře Ararat, nýbrž na pobřeží, kde jižní skupina před odchodem do vnitrozemí vytáhla lodě. Potřeboval bych zorganizovat průzkumný tým Mezinárodní námořní univerzity."

Jack se otočil k Hiebermeyerovi a Ajše. „Předpokládám, že vy zase musíte vykopat pár starých hnusných mumií."

Hiebermeyer se odhodlal k úsměvu, u něj tak vzácnému. „No, vlastně ano."

„Hlavně ať přitom nenajdete další mapy pokladů."

„Když už je o tom řeč, právě jsme dostali zajímavé hlášení o objevu v helénské čtvrti nekropole. Souvisí s Alexandrem Velikým, jde o jistou tajnou zásilku přes Indický oceán do dalekého horského království."

Viděli, že Jackův zájem okamžitě vzplanul a hlavou už mu běží různé možnosti.

„A kdybyste náhodou zapomněli, musíme taky vyzvednout ten vrak minojské lodi." Costas odložil pití a pročítal v kapesním počítači nejnovější zprávy. „Teď tam vylovili pár zajímavých artefaktů: zlaté pláty plné povědomých symbolů." Usmál se a zvedl oči ke svému příteli. „Takže jak bude vypadat náš další projekt?"

„To už je jiná historie."

Dodatek autora

Objev, na kterém tento příběh stojí, je smyšlený. Jeho archeologické pozadí je však co nejvěrnější a vychází ze současného stavu poznání a odborných debat. Cílem tohoto dovětku je objasnit některá fakta.

Rozlití Černého moře. Je vědecky prokázáno, že Středozemní moře zhruba před šesti miliony lety vyschlo v důsledku oddělení od Atlantského oceánu. Na konci tohoto údobí se voda opět přelila přes Gibraltarskou úžinu. Během „velkého tání“ na konci doby ledové, zhruba před 12 000 – 10 000 lety, se hladina Středomoří zvedla o dalších 130 metrů.

Přednedávnem se objevily důkazy naznačující, že Černé moře bylo od Středozemního odříznuto ještě několik tisíc let a vystoupalo do stejné úrovně až v šestém tisíciletí př. n. L, kdy se protrhla přírodní hráz přes Bospor. Vzorky z podloží Černého moře naznačují, že přibližně před 7500 lety se sladkovodní usazeniny mění na mořské. Tuto skutečnost dokazují nálezy fosilií měkkýšů, jejichž stáří bylo určeno radiokarbonovou metodou. Západoantarktický ledový štít možná právě v této době zažil fázi rychlého ústupu a podobná událost podpořená tektonickou činností mohla způsobit přelití moře přes Bospor.

V roce 1999 vědci za pomoci sonaru a plovoucího rypadla našli 150 metrů pod hladinou moře u severotureckého Sinope lavici pocházející pravděpodobně ze starověkého pobřeží. O přesné době, rychlosti a rozsahu zatopení Černého moře se sice vedou debaty, málokdo však tuto hypotézu zpochybňuje.

Stěhování v mladší době kamenné. Řada odborníků se domnívá, že indoevropský jazyk vznikl právě v oblasti Černého moře někdy mezi sedmým a pátým tisíciletím př. n. 1. Už dávno před myšlenkou o záplavě Černého moře přišli přední archeologové s názorem, že indoevropština se vyvinula mezi prvními zemědělci v Anatolii kolem roku 10 000 př. n. 1. Do Evropy se dostala zhruba v roce 6000 a její rozšíření šlo ruku v ruce s rozvojem zemědělství ve velkém a chovem hospodářských zvířat. Tento model vyvolal značnou

polemiku, v neposlední řadě o tom, zda bylo prvotní stěhování lidí, či šíření myšlenek. Každopádně však zůstává středem veškerých úvah o původu civilizace.

Atlantis. Jediným zdrojem příběhu o Atlantidě jsou dialogy *Timaios a Kritias* sepsané řeckým filozofem Platonem v první polovině 4. století př. n. 1. Pokud chceme jeho vyprávění brát vážně, musíme uvěřit dvěma věcem: za prvé, že si Platon prostě jen nevymýšlel. Za druhé, že zdroj jeho informací, o několik generací starší aténský učenec Solon, si sám nepřibásnil příběh kněží z egyptských Sus, od nichž údajně čerpal svá zjištění někdy počátkem 6. století př. n. 1.

Zdá se pravděpodobným, že egyptští kněží skutečně měli záznamy staré tisíce let. Řecký historik Herodotos, který je uprostřed 5. století navštívil, od nich shromáždil velké množství informací, většinou ověřitelných. Ukázali mu prý také papyrus se seznamem „tří set třiceti“ egyptských panovníků v řadě (Herodotos, *Dějiny II/100*). Současně ovšem upozornil: „Tím, co Egypťané vykládají, nechť si poslouží ten, komu jsou tyto věci věrohodné.“ (II, 123).

V Solonově době námořníci ze Středomoří věděli o vzdálených březích za Rudým mořem na východě i o Herkulových sloupech na západě. Atlantidu však není třeba hledat tak daleko. Pro Egypťany v 6. století př. n. 1., po stovky let izolované následkem zhroucení světa doby bronzové, byl ostrov Kréta tajemnou zemí za obzorem, kdysi obývanou vyspělou civilizací, veškerý kontakt s ní možná ztratili po zatmění a příchodu kobylek, jak vypráví Starý zákon (*Druhá kniha Mojžíšova, 10*).

Mnozí z těch, kdo považují Platonův příběh za věrohodný, vidí Atlantidu v civilizaci minojské Kréty a její zmizení v erupci Théry uprostřed druhého tisíciletí př. n. 1.

* * *

Vrak minojské lodi ještě zbývá vyzvednout. Několik potopených plavidel z pozdní doby bronzové však už bylo nalezeno. Loď objevená v roce 1982 u jihozápadního pobřeží Turecka dostala nálepku největšího archeologického nálezu od odhalení Tutanchamonovy hrobky. Našlo se v ní na deset tun měděných a

cínových ingotů ve tvaru stažené a napnuté hovězí kůže, jak to tehdy bylo obvyklé. Zásilka kobaltově modrých ingotů skla. Ebenové dřevo a sloní kly. Nádherné bronzové meče. Pečetě kupců z Blízkého východu. Zlaté šperky a nádherný zlatý pohár. A úchvatný zlatý skarabeus královny Nefertiti, který zasazuje loď do 14. století př. n. 1. Kovu bylo pro celou armádu a mohlo jít o královský dar. Našly se dokonce i předměty náboženského významu, vysvětlované jako rekvizity kněží. Všechny tyto poklady jsou nyní vystaveny v Muzeu podmořské archeologie v Bodrumu.

* * *

V roce 2001 byla v gruzínském Dmanisi objevena lebka pračlověka stará neskutečných 1,8 milionu let. Gruzínský objev je o celý milion let starší než veškeré dosavadní nálezy předchůdců dnešního člověka v Evropě. Mnohem pozdější vlna z Afriky přivedla na starý kontinent druh *homo sapiens sapiens*, jenž zhruba před 35 000 lety začal na stěny jeskyní malovat mimořádně živoucí zvířata.

„Sál předků“ je založen nejen na slavných jeskynních malbách ve francouzském Lascaux a španělské Altamiře, pocházejících z let 20 000 a 17 000 př. n. 1., ale také na dvou novějších nálezech. V roce 1994 objevili jeskyňáři v jihofrancouzském Chauvet komplex zatarasený balvanem utrženým kdysi v pravěku. Obrazy pocházejí z období kolem roku 35 000 př. n. 1., jsou tedy nejstarší, jaké kdy byly nalezeny. Ukazují, že umělci doby kamenné dosáhli vrcholu svého mistrovství jen pár tisíc let po příchodu anatomicky soudobých lidí. Díla zachycují obří mamuty severní a další zástupce megafauny doby ledové. Další jeskyně, odhalená v roce 1991 poblíž Marseille, obsahovala přes 140 maleb a rytin. Nejpozoruhodnější je však skutečnost, že její vchod leží 37 metrů pod hladinou moře. Jeskyně Cosquer tedy naznačuje, že ve slujích potopených koncem doby ledové se mohou ukrývat další drahocenné klenoty.

Písemná podoba jazyka měla spatřit světlo světa až mnoho tisíc let poté: klínové písmo v Mezopotámii a hieroglyfy v Egyptě pocházejí z období kolem roku 3200 př. n. 1. Mezi nálezy z mladšího paleolitu (35 000-11 000 př. n. 1.), současníky jeskynního umění, se však objevily i kosti s vyrytými čárami a tečkami, jež mohou

představovat číselné řady zachycující střídání dnů nebo částí lunárního cyklu. Myšlenka psaní se tedy možná objevila už dlouho předtím, než počátkem doby bronzové vznikla potřeba vedení rozsáhlých záznamů.

* * *

Fiktivní kněží Atlantidy jsou kříženci šamanů a kouzelníků pravěkých společností s králi a kněžími raných městských států. Jsou to také dávní předchůdci druidů, tajemných kněží známých hlavně z Caesarových *Galských válek*. Druidové mohli být mocnými prostředníky, kteří spojovali nesourodé kmeny keltské Evropy. Jejich předkové možná nosili špičaté zlaté „kouzelnické klobouky“ poseté astrologickými symboly, které byly přednedávnem nalezeny mezi věcmi z doby bronzové. Symboly vypovídají o schopnosti zaznamenávat a předpovídat pohyby nebeských těles. Svědčí také o znalosti lunárního cyklu, jež se pojí i s megalitickými observatořemi typu Stonehenge. Nejstarší klobouk pochází přibližně z roku 1200 př. n. l. a veškeré nálezy jsou hlášeny ze západní Evropy.

* * *

První zemědělci na středomořských ostrovech chovali páry domácích hospodářských zvířat včetně jelenů, ovcí, koz, prasat a dobytka, jež nepatřila k místní fauně a musela být přivezena z pevniny v dlouhých člunech. Vykopávky na Kypru naznačují, že tyto přesuny počaly už v devátém tisíciletí, tedy velice brzy po vzniku zemědělství v takzvaném Úrodném půlměsíci v turecké Anatolii a na Blízkém východě.

Nejstarší známé dřevěné lodě, jejichž trosky se našly v Dánsku, pocházejí z pátého až čtvrtého tisíciletí. První plavidla v Egyptě a na Blízkém východě byla pravděpodobně vyrobena ze svázaného rákosu a jejich tvar se později promítl do podoby papyrových pohřebních lodí. Hojnost lesů podél jižního pobřeží Černého moře ovšem naznačuje, že zdejší lodě mohly být dřevěné, a to ještě před nástupem kovových nástrojů.

Předlohou Noemovy archy je například „Doverská loď“, pozoruhodně zachovalý trup nalezený v anglickém přístavu Doveru v

roce 1992. Přestože pochází z doby bronzové, má obecný tvar, který mohl být vlastní nejstarším námořním plavidlům. Je asi patnáct metrů dlouhá a tělo má z prken svázaných tisovými pruty, takže se dala snadno rozebrat kvůli opravení či přepravě po pevnině. S osmnácti nebo dvaceti veslaři mohla přepravovat přes Lamanšský průliv lidi, hospodářské zvířectvo i další náklad. Jako prostředek hromadného stěhování v mladší době kamenné daleko spíš posloužila flotila takovýchto plavidel než jediná loď o velikosti starozákonní archy. Zvlášť když přihlédneme k tomu, že v té době chybělo potřebné tesařské náčiní z kovu stejně jako účinná lodní výstroj.

* * *

Nejvýznamnější dosud objevená naleziště z raného neolitu jsou Jericho a Çatal Hüyük (někdy psaný též jako Çatal höyük). Jericho, biblické město, nalezené na pahorku Tell es Sultan v údolí řeky Jordán v Izraeli, bylo obklopeno masivní kamennou zdí postavenou asi 8000 let př. n. 1., tedy ještě před počátkem hrnčířství. Jinde na světě existuje jen málo přímých důkazů o válečnictví před šestým tisíciletím ve formě hradeb, spálených osad nebo stop po krveprolití. Ostatně, vědci nedávno přehodnotili svůj názor a tvrdí, že „hradby“ Jericha byly ve skutečnosti ochranou proti záplavám.

Město Çatal Hüyük v jižní části středního Turecka se úspěšně rozvíjelo od konce sedmého do poloviny šestého tisíciletí, kdy odsud obyvatelé odešli. Obraz domů natěsnaných na sebe, kultovních síní vyzdobených symboly býčích rohů a bohatými nástěnnými malbami je věrnou předlohou fiktivních budov ukrytých pod Černým mořem. Mezi zdejší nálezy patří hliněné i kamenné figuríny až směšně tlustých bohyní, připomínajících keramiku se stylizovaným ženským obrazem, která se přednedávnem našla v Ikiztepe na tureckém pobřeží Černého moře.

Jednou z mnoha neobyčejných maleb v Çatal Hüyüku je freska v kultovní místnosti pocházející zhruba z roku 6200 př. n. 1., která zachycuje sopku vydechující mohutný oblak popela. Se dvěma kuželovitými vrcholy a sedlem uprostřed se vulkán pozoruhodně podobá obrazům býčích rohů ze svatyní. Po pobřeží pod horou se

táhne město, jehož domy připomínají Çatal Hüyük, ale jsou soustředěné do rovných bloků. Jistě, sopka může představovat kráter u Karapinaru stojící zhruba padesát kilometrů východně odsud a městem může být samotný Çatal Hüyük. Anebo je to výjev z dalekého místa, kde se přímořská osada skutečně rozprostírala pod sopkou se dvěma vrcholy. Tento obraz je nejstarším zachycením činného vulkánu a města s přesným půdorysem.

Nejpádnější důkazy o vyspělé pravěké civilizaci v oblasti Černého moře byly odhaleny u bulharské Varny. Místní hřbitov vydal velké množství zlatých a měděných artefaktů, ale také předmětů vyrobených z pazourku a kostí. Nálezy svědčí nejen o mimořádných výsledcích dávných metalurgů, ale také o existenci společnosti rozvrstvené podle hmotného bohatství. Pohřebiště pochází z pozdního neolitu, tedy z období označovaného také jako „chalkolit“ neboli doba měděná, a bylo používáno kolem poloviny pátého tisíciletí.

* * *

Osmdesát kilometrů severně od Kréty leží sopečný ostrov Théra, dnes známý spíše jako Santorini. Zde archeologové vykopali jen část pravěkého města Akrotiri, které vstává ze své hrobky z popela a lávy jako Pompeje doby bronzové. Obyvatelé dostali před erupcí varování, pravděpodobně v podobě řady mocných otřesů země. Dosud nebyl objeven žádný „chrámový komplex“, ale nádherná freska z Akrotiri zobrazující flotilu lodí a vznešenou stavbu na břehu naznačuje, že náboženské zvyky a obřady hrály v životě ostrova hlavní roli.

Většina badatelů se domnívá, že sopka vybuchla kolem roku 1500 př. n. 1. Vychází přitom z důkazů o zničení paláců na Krétě a příchodu Mykéňanů. Nedávný průzkum vrstev ledu v Grónsku spolu s radiokarbonovým datováním a dendrochronologickou analýzou irského dubu a kalifornské borovice osinaté ukazují konkrétně na rok 1628 př. n. L. Tak či onak, nemůže být pochyb o obrovské síle erupce, jež vyhladila osídlení Théry, zahalila velkou část východního Středomoří oblakem dusivého dýmu a zvedla vlny tsunami, které

udeřily na severní břehy Kréty a potopily lodě v okruhu mnoha kilometrů.

* * *

Alexandrie, významný přístav založený Alexandrem Velikým v roce 331 př. n. 1. na egyptském pobřeží Středozemního moře, je dějištěm „válečné“ porady v úvodní části této knihy. Koná se v Katbajově pevnosti, hradu z 15. století n. 1. postaveném na základech starověkého majáku u vjezdu do přístavu. Na mořském dně, kam se ve 14. století maják zhroutil, byla nalezena řada kusů zdiva i soch.

Více než 2000 kilometrů západně odsud leží Kartágo, sídlo fiktivního Námořního muzea. Díky světové organizaci UNESCO, která v roce 1972 zahájila program *Zachraňte Kartágo*, patří toto město k nejprobádanějším starověkým sídlům, a to i přesto, že je v roce 146 př. n. 1. vyplenili Římané a o 900 let později Arabové. Dnes poutá velkou pozornost jeho uzavřený kruhový přístav, kde byly odhaleny zvláštní skluzy, jež kdysi sloužily ke spouštění válečných galér na moře.

* * *

Solon je skutečnou historickou osobností; žil zhruba mezi lety 640 a 560 př. n. 1. V roce 594 byl zvolen do úřadu archonta, nejvyššího aténského úředníka, a proslul jako státník, jehož reformy vydláždily cestu demokratickému městskému státu „zlatého věku“. Později hojně cestoval po Egyptě a Malé Asii a byl uctíván jako jeden ze „sedmi mudrců“ Řecka. Z jeho rukopisů se dochovalo jen několik zlomků poezie, ale nemůže být pochyb, že si stejně jako Herodotos o stovku let později vedl pečlivé zápisky o tom, co slyšel od kněží a jiných informátorů, jež potkal na cestách.

„Atlantský papyrus“ je vymyšlený, i když okolnosti jeho nálezu jsou inspirovány pozoruhodnou sérii nálezů na západě Egypta. V roce 1996 se v oáze Baharíja osel propadl pískem do skalního pohřebiště, které tam leželo nepovšimnuto plných patnáct století. Od té doby bylo odhaleno přes dvě stě mumií, z nichž mnohé mají zlacené sarkofágy vyzdobené portréty a náboženskými výjevy. Pocházejí z řecko-římského období po Alexandrově vpádu v roce

332 př. n. 1., v roce 1999 však archeologové kopající v oázovém městě al-Bawíti objevili hrobku guvernéra Baharíje z doby 26. dynastie (664-525 př. n. 1.), kdy Solon podnikal své cesty.

Ruiny Sus leží pod dnešní vesnicí Sa el-Hagar poblíž ramene Rosetta na západě nilské delty, necelých třicet kilometrů od Středozemního moře. Stejně jako z Kartága a Alexandrie ani z této říční metropole se nedochovalo víc než základy ležící pod metry naplavenin. Na úsvitu egyptských dějin ještě před obdobím prvních dynastií (asi 3100 př. n. 1.) však Susy pravděpodobně měly postavení důležitého kultovního centra. V době Solonovy návštěvy to bylo královské hlavní město 26. dynastie, které Řekové jistě dobře znali, jelikož si nedaleko odsud založili své obchodní středisko Naukratis.

Poutníci z daleka sem přicházeli pomodlit se do chrámu bohyně Neit, rozlehlého komplexu, který v následujícím století popsal Herodotos. Při své návštěvě se setkal s „písařem“, jak označoval velekněze, jenž „vedl záznamy o svatých pokladech Athény (Neit) ve městě Susách“. Dále o něm však říká: „Myslím, že si ze mě tropil šašky.“ (*Dějiny II/28*). Chrám zdobily vysoké obelisky, kolosální sochy a sfingy s lidskou hlavou (II/169-171,175). K tomu, aby si dnes člověk na tomto místě představil něco takového, je zapotřebí opravdu bujné fantazie. Nízká vápencová zeď však naznačuje, že šlo o areál podobně rozlehlý jako slavný chrám v Karnaku v Horním Egyptě.

Vykopávky, jež odhalily prastaré hieroglyfy a seznam kněží, jsou smyšlené. Nicméně šťastnou shodou okolností známe jméno muže, který mohl být právě oním knězem, s nímž se setkal Solon. Byl to Amenhotep, jehož impozantní pískovcová socha, pravděpodobně pocházející právě z chrámu v Susách z období 26. dynastie, je vystavena v Britském muzeu (č. EA41517). V rukou drží naos, skříňku s kultovním obrazem bohyně Neit.

* * *

Krétští námořníci doby bronzové, kteří zamířili k Nilu, možná vyrazili z nedávno odkrytého přístavu Kommos ležícího na jižním pobřeží na dohled od paláce Faistos. Ten se vznešeně tyčí nad planinou Messarou a sousedí s posvátnými jeskyněmi a horskými

svatyněmi v pohoří jménem Ida. Tři kilometry odtud se nachází antická památka Hagia Triada, podle tradičních přestav bývalá královská vila, ale ve skutečnosti možná „seminář“ pro minojské duchovenstvo. Právě zde byl v roce 1909 objeven slavný disk z Faistu. Jeho 241 symbolů a 61 „slov“ zatím odolává veškerým pokusům o překlad, ale možná patří starodávnému jazyku, jímž se hovořilo v západní Anatolii, a tedy souvisí s indoevropštinou používanou v raném neolitu. „Symbol Atlantidy“ skutečně existuje, a to pouze na tomto disku: je jich tu vidět několik, jeden z nich kousek od středu.

Žádný další disk badatelé dosud nenalezli. Tento jediný mohou zájemci zblízka obdivovat v Archeologickém muzeu v Heraklionu, kde je vystaven spolu s jinými poklady minojského světa.

* * *

Hagia Triada také vydala sarkofág s obrazem býka přivázaného na oltáři, jemuž z krku prýští krev do obřadní nádoby. Asi padesát kilometrů na sever v městečku Archanes našli archeologové důkazy o jiném druhu oběti: kostru mladíka připoutanou k nízké plošině v chrámu na vrcholu hory, v níž trčel bronzový nůž s rytinou záhadného zvířete připomínajícího divočáka. Chvíli po jeho smrti se chrám zhroutil při zemětřesení a ochránil jediný existující důkaz obětování lidí v oblasti Egejského moře během doby bronzové.

Archanes se rozkládá pod horou zvanou Juktas, posvátným vrcholem s výhledem na údolí vedoucí do Knossu. K množství neobyčejných nálezů v Knossu patří i několik tisíc tabulek z pálené hlíny, většinou posetých vytlačenými symboly, jež vědci označili za lineární písmo B. Několik set destiček však obsahovalo lineární písmo A. Písmo B je ranou formou řečtiny, jíž mluvili Mykéňané, kteří přišli na Krétu v 15. století př. n. 1. Přijali zdejší písmo, jazyk nikoli. Písmo A je také slabičné a má řadu stejných symbolů, pochází však z doby před příchodem Mykéňanů a zůstává v podstatě nerozluštěno.

Dvě další zmíněná naleziště z doby bronzové jsou Atény a Trója. K nemnoha památkám pravěku, jež se dochovaly na aténské Akropoli, patří skalní tunel vedoucí k vřídlu v podzemí. Právě jeho

existence mě inspirovala k myšlence, že země možná dosud ukrývá sály z antického období. Paleografický průzkum vTroji přesně vymezil, kudy se táhly starověké pláže, a jednoho dne možná odhalí důkazy o obléhání v době bronzové.

* * *

Černé moře je pod hranicí zhruba 200 metrů skutečně mrtvé. Je to důsledek obrovského nahromadění sirovodíku způsobeného biochemickými procesy vysvětlenými v této knize. V jeho hlubinách se nacházejí solné zásoby, které se utvářely v době, kdy byla tato vodní plocha odříznuta od Středozemního moře a začala se vypařovat.

Na jihu Černé moře kopíruje jedno z nejaktivnějších geologických rozhraní světa, jež neblaze proslulo v roce 1999, kdy zemětřesení o síle 7,4 stupně zničilo severozápadní Turecko. Takzvaný Severoanatolský zlom mezi africkou a euroasijskou zemskou deskou se táhne na východ až k posvátné hoře Araratu, která je sama vyhaslou sopkou se dvěma vrcholy, a mohl by souviset i se sopečným ostrovem, tektonickým příkopem a hydrotermálními průduchy, jak jsou popsány v této knize.

V pobřežních vodách Černého moře bylo nalezeno několik vraků starodávných obchodních lodí, jeden z nich v roce 2002 objevila ponorka u břehů Bulharska. Stejný tým odborníků, který odhalil dávné pobřeží nedaleko Sinope, našel v roce 2000 v hloubce 320 metrů lodní vrak z pozdní antiky. Jeho podivuhodně zachovalý trup je příslibem, že v mrtvých hlubinách moře možná leží i další archeologické skvosty.

* * *

S výjimkou vymyšlené látky EH4, tedy „kouzelného bláta“, a některých způsobů využití laseru odpovídá většina technologií vtělených do této knihy současnému vývoji. Totéž platí o popisech z oblasti potápění a archeologie. *Kazbek* je fiktivní variantou sovětské útočné ponorky třídy Akula I, a tedy románovým bratříčkem šesti plavidel této třídy prokazatelně uvedených do služby vletech 1985-1990.

* * *

Úryvky z Platona ve třetí a čtvrté kapitole jsou ze spisů *Timaios a Kritias.* Citáty z bible ve třetí kapitole pocházejí z *Druhé knihy Mojžíšovy* 10:21 a v kapitole třicáté první z *Druhé knihy Mojžíšovy* 20:18, 37:1-5 a *První knihy Mojžíšovy* 9:8-18.

DAVID GIBBINS

Atlantida

Z anglického originálu *Atlantis*, vydaného nakladatelstvím
Headline Book Publishing v Londýně roku 2005,
přeložili Pavel Kaas (kap. 1-12)
a Michael Havlen (kap. 13-33, Epilog, Dodatek autora)

Vydala Metafora, spol. s r. o., v Praze roku 2006
Redakce Jana Moravcová
Korektura Richard Škvařil
Technická redakce Hana D. Benešová
Sazba Lumír Kaděra
Tisk a vazba Těšínské papírny, s. r. o., Český Těšín
Vydání první